REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
W RZESZOWIE

BUDŻET SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

zeszyt 28

RZESZÓW 2022

Redakcja:
dr hab. Ryszard KATA, prof. UR (dział ekonomiczny)
mgr Mirosław PACZOCHA (zastępca redaktora naczelnego)
mgr Piotr ŚWIĄTEK (sekretarz redakcji)
mgr Waldemar WITALEC (dział prawny)
dr Zbigniew K. WÓJCIK (redaktor naczelny)

Opracowanie i korekta:
Wanda TARNAWSKA

Skład komputerowy:
Agnieszka SIUZDAK

ISSN 1640-6214

Wydawca: Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie

Skład: Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie
Rzeszów, ul. Mickiewicza 10

Druk: Bonus Liber Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

Urszula Anita Pisarska — Podejmowanie uchwał podatkowych – problemy praktyczne, wybrane zagadnienia 5

Sabina Szałankiewicz — Zmiany przepisów w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi wynikające z ustawy z dnia 13 września 1996 roku *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* 31

Piotr Świątek — Budżetowe aspekty ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* 45

ANALIZY I OPINIE

Adam Czudec — Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w 2021 roku 67

Magdalena Kilar — Nieprawidłowości stwierdzone w gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego w 2020 roku na terenie województwa podkarpackiego 109

INFORMACJE PRAWNE I EKONOMICZNE

Zmiany w sprawozdawczości sektora samorządowego w zakresie operacji finansowych od 2022 roku 153

DZIAŁALNOŚĆ RIO W RZESZOWIE

Działalność Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku 159
Działalność nadzorcza 159
Działalność opiniodawcza 169
Działalność kontrolna 177
Kontrola sprawozdawczości 181
Działalność informacyjna i szkoleniowa 183

WYJAŚNIENIA I INTERPRETACJE

Dotyczące rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 lipca 2022 roku *zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych* 187

SKŁAD OSOBOWY RIO W RZESZOWIE 193

ADRESY 195

URSZULA ANITA PISARSKA

Podejmowanie uchwał podatkowych – problemy praktyczne, wybrane zagadnienia

I. Zagadnienia ogólne

Co jest przedmiotem tzw. uchwał podatkowych?
– Podatki i opłaty lokalne.

Czym są podatki?
– Podatki to publicznoprawne, nieodpłatne, przymusowe oraz bezzwrotne świadczenia pieniężne.

Co oznacza publicznoprawna cecha podatku?
– Publicznoprawny charakter podatku oznacza, że jest on nakładany przez państwo w drodze ustaw podatkowych. Zasada ta została wprowadzona w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej[1] w art. 217, w myśl którego nakładanie podatków, innych danin publicznych, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy.

Co oznacza nieodpłatna cecha podatku?
– Nieodpłatny to znaczy bez konkretnego, bezpośredniego świadczenia wzajemnego. Tą cechą podatki różnią się od opłat, które są ekwiwalentne, to znaczy, że w zamian za ich wniesienie możemy domagać się konkretnych, ekwiwalentnych świadczeń.

Po co są podatki?
– Podatek pełni bardzo ważną rolę jako podstawowy rodzaj dochodów budżetowych. Zebrane podatki są wykorzystywane na potrzeby realizacji zadań publicznych.

[1] DzU 1997, Nr 78, poz. 483 z późn. zm.

II. Regulacje prawne – podstawa nakładania obowiązku podatkowego. Poszczególne podatki i opłaty

Rodzaje podatków i opłat lokalnych, które stanowią dochody budżetu jednostek samorządu terytorialnego, określają przepisy ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*[2].

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. a-d tej ustawy, źródłami dochodów własnych gminy są wpływy z podatków:

a) od nieruchomości,
b) rolnego,
c) leśnego,
d) od środków transportowych.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. a-ca tej ustawy, źródłami dochodów własnych gminy są wpływy z opłat:

– targowej,
– miejscowej, uzdrowiskowej i od posiadania psów,
– reklamowej.

Ustawą *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego* ustawodawca ustanowił, w postaci wskazanych podatków i opłat, dochody dla gmin w celu pozyskania środków dla realizacji zadań tych jednostek samorządu terytorialnego.

Szczegółowe regulacje ustawowe dotyczące poszczególnych rodzajów podatków i opłat stanowiących dochody gminy zawiera ustawa z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych*[3], co wynika z art. 1 tej ustawy, wskazującego na zakres regulacji, wg którego ustawa normuje:

1) podatek od nieruchomości;
2) podatek od środków transportowych;
3) (uchylony);
4) opłatę targową;
5) opłatę miejscową;
5a) opłatę uzdrowiskową;
5b) opłatę reklamową;
6) (uchylony);
7) opłatę od posiadania psów.

Podatek od nieruchomości

Przedmiot opodatkowania

Opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości, na podstawie art. 2 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, podlegają:

1) grunty;
2) budynki lub ich części;
3) budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

[2] DzU 2021, poz. 1672 z późn. zm.
[3] DzU 2019, poz. 1170 z późn. zm.

Podmiot opodatkowania

Podatnikami podatku od nieruchomości, w myśl przepisu art. 3 ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, co do zasady są: osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne będące właścicielami nieruchomości lub obiektów budowlanych, posiadaczami samoistnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych, użytkownikami wieczystymi gruntów. Podkreślenie „co do zasady" oznacza, że nie jest w tym miejscu powołany w całości przepis ustawy, który wymienia warunki opodatkowania wskazanych podatników. Na warunki te należy oczywiście zwrócić uwagę w trakcie rozpatrywania poszczególnych spraw podatkowych, nie mają one jednak istotnego znaczenia dla potrzeb niniejszego artykułu, stąd zostały tu pominięte.

Podstawa opodatkowania

Podstawę opodatkowania podatkiem od nieruchomości, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, stanowi:
1) dla gruntów – powierzchnia;
2) dla budynków lub ich części – powierzchnia użytkowa;
3) dla budowli lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – wartość budowli.

Wysokość podatku od nieruchomości

W przepisie art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* ustawodawca pozostawił określenie wysokości podatku od nieruchomości w gestii rady gminy, stanowiąc jednocześnie o górnych granicach, które rada gminy zobowiązana jest wziąć pod uwagę przy określeniu wysokości stawek podatku od nieruchomości. Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, rada gminy, w drodze uchwały, określa wysokość stawek podatku od nieruchomości, z tym, że stawki nie mogą przekroczyć rocznie:
1) od gruntów:
   a) związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków – 1,03 zł od 1 m^2 powierzchni,
   b) pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych – 5,17 zł od 1 ha powierzchni,
   c) pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego – 0,54 zł od 1 m^2 powierzchni,
   d) niezabudowanych objętych obszarem rewitalizacji, o którym mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 roku *o rewitalizacji* [4], i położonych na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym obejmującym

[4] DzU 2018, poz. 1398 oraz DzU 2019, poz. 730.

wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów upłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego – 3,40 zł od 1 m^2 powierzchni;

2) od budynków lub ich części:
   a) mieszkalnych – 0,89 zł od 1 m^2 powierzchni użytkowej,
   b) związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej – 25,74 zł od 1 m^2 powierzchni użytkowej,
   c) zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym – 12,04 zł od 1 m^2 powierzchni użytkowej,
   d) związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń – 5,25 zł od 1 m^2 powierzchni użytkowej,
   e) pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego – 8,68 zł od 1 m^2 powierzchni użytkowej;
3) od budowli – 2% ich wartości określonej na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i ust. 3–7 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*.

Maksymalne stawki podatków i opłat lokalnych są, na każdy rok budżetowy z wyprzedzeniem, ogłaszane na podstawie art. 20 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* przez ministra właściwego do spraw finansów, w drodze obwieszczenia publikowanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski". Zmiana wysokości stawek maksymalnych na następny rok następuje w oparciu o wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszego półrocza roku, w którym stawki ulegają zmianie w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Wskazane powyżej stawki podatku zostały ujęte w wysokości obowiązującej w roku 2022 na podstawie obwieszczenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 22 lipca 2021 roku *w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2022*[5].

Uchwały w sprawie stawek podatków lokalnych, które niewątpliwie są aktami prawa miejscowego, winny być zredagowane w taki sposób, aby zakres przedmiotu opodatkowania, dla którego ustalono stawkę, a także sposób, w jaki wyrażono stawkę, odpowiadał wprost uregulowaniom ustawowym.

Podejmując uchwały w sprawie ustalenia stawek podatku od nieruchomości na rok kolejny, należy przede wszystkim przestrzegać prawidłowego (tak jak w ustawie) określenia przedmiotu opodatkowania właściwego dla każdej stawki. Jedynie przy stawce podatku dla gruntów niezabudowanych objętych obszarem rewitalizacji istnieje potrzeba uaktualnienia numeru Dziennika Ustaw. Przy stawce na rok 2022, właściwy dziennik urzędowy to: t.j. DzU z 2021 roku, poz. 485.

[5] M.P. 2021, poz. 724.

W podejmowanej uchwale nie można pominąć danego przedmiotu opodatkowania, nawet jeśli w chwili podejmowania uchwały dany przedmiot opodatkowania nie występuje na ternie gminy (np. grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych). Rada gminy zobowiązana jest określić stawki podatku dla wszystkich przedmiotów opodatkowania wskazanych w ustawie *o podatkach i opłatach lokalnych*. Brak występowania na terenie gminy danego rodzaju nieruchomości, będącej przedmiotem opodatkowania, będzie skutkował w danym roku podatkowym brakiem wpływu dochodów z tytułu podatku od nieruchomości od tego rodzaju nieruchomości, ale ustalenie stawki jest konieczne na wypadek powstania tego rodzaju przedmiotu opodatkowania na terenie gminy w trakcie roku podatkowego.

Nieprawidłowości w uchwałach dotyczących stawek podatku od nieruchomości stwierdzane przez organy nadzoru

1. Pominięcie przy ustalaniu stawek podatku danego przedmiotu opodatkowania, np. brak ustalenia stawki podatku od gruntu pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych.
   Nieprawidłowość oznacza brak wypełnienia przez radę gminy delegacji ustawowej do ustalenia stawek podatku.
2. Niepełne lub odmienne określenie przedmiotu opodatkowania przy określeniu stawki podatku, np. ustalenie stawki od budynków lub ich części związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej bez ograniczenia możliwości stosowania stawki tylko do budynków lub ich części zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń.
   Nieprawidłowość oznacza wprowadzenie nieistniejącej kategorii opodatkowania, a jednocześnie rozszerza krąg podmiotów, które mogłyby korzystać z tej stawki.
3. Podanie błędnej podstawy opodatkowania przy ustaleniu stawek podatku od budynków lub ich części, ustalając je „od powierzchni" zamiast „powierzchni użytkowej". Podobnie ustalenie stawki podatku od gruntów pod wodami od 1 m^2 powierzchni zamiast od 1 ha albo ustalenie stawki od 1 m zamiast 1 m^2.
   Nieprawidłowości mogą skutkować błędnym wyliczeniem podatku.
4. Ustalenie stawki podatku w wysokości wyższej niż stawka maksymalna ogłoszona na dany rok podatkowy.
5. Zmiana stawek na wyższe w trakcie roku budżetowego. W takiej sytuacji następuje naruszenie zasady roczności stawek podatkowych. Rada gminy określa wysokość rocznych stawek podatku od nieruchomości, co oznacza, że stawki te nie mogą być zmieniane w trakcie roku podatkowego, jak też w trakcie roku podatkowego nie można wyodrębnić nowych kategorii przedmiotów opodatkowania. Trybunał Konstytucyjny wprowadził zasadę zakazu wprowadzania zmian w prawie podatkowym w czasie trwania roku podatkowego. Według stanowiska Trybunału, ustawodawstwo podatkowe musi być znane podatnikom z odpowiednim wyprzedzeniem przed począt-

kiem roku podatkowego. Podatnicy muszą mieć czas na dostosowanie swoich decyzji do podatku, który będą musieli zapłacić w nadchodzącym roku podatkowym[6].

W praktyce przyjmuje się natomiast za dopuszczalne obniżenie stawek w trakcie roku podatkowego jako rozwiązania korzystnego dla podatnika.

6. Ustalenie stawki podatku w kwocie do trzech jednostek po przecinku, podczas gdy stawki takiej nie można wyrazić w jednostkach pieniężnych.
7. Informacyjne przytaczanie w uchwałach przepisów zawartych w ustawach, np. w zakresie definicji budynku. Rada gminy posiada kompetencję do określenia stawek podatku i tylko tego zakresu powinny dotyczyć regulacje uchwały.
8. Podanie informacji o numerze konta bankowego – brak podstaw prawnych do tego typu regulacji. Wprowadzanie w uchwałach tego rodzaju postanowień stanowi przekroczenie delegacji ustawowej skutkujące stwierdzeniem nieważności uchwały w tym zakresie.

Różnicowanie stawek podatku od nieruchomości

W oparciu o przepis art. 5 ust. 2 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, przy określaniu wysokości stawek, o których mowa w ust. 1 pkt 1 (od gruntów), rada gminy może różnicować ich wysokość dla poszczególnych rodzajów przedmiotów opodatkowania, uwzględniając w szczególności lokalizację, rodzaj prowadzonej działalności, rodzaj zabudowy, przeznaczenie i sposób wykorzystywania gruntu.

Przy określaniu wysokości stawek, o których mowa w ust. 1 pkt 2 (od budynków lub ich części), rada gminy, na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, może różnicować ich wysokość dla poszczególnych rodzajów przedmiotów opodatkowania, uwzględniając w szczególności lokalizację, sposób wykorzystywania, rodzaj zabudowy, stan techniczny oraz wiek budynków.

Przy określaniu wysokości stawek, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b-e (tj. budynków z wyjątkiem mieszkalnych lub ich części) oraz w ust. 1 pkt 3 (budowle), rada gminy, na podstawie art. 5 ust. 4 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, może różnicować wysokość stawek dla poszczególnych rodzajów przedmiotów opodatkowania, uwzględniając w szczególności rodzaj prowadzonej działalności.

Wyeksponowany w przytoczonych przepisach zwrot „w szczególności" oznacza otwarty katalog różnicowania wysokości stawek podatku. Rada, oprócz wskazanych w ustawie kryteriów, może przyjąć także inne kryteria niewymienione w ustawie, z tym, że przyjęte kryteria nie mogą mieć cech podmiotowych i muszą być stosowane w ramach danej kategorii przedmiotu opodatkowania.

[6] Wyrok z 25 kwietnia 2001 r., K 13/01; wyrok z 27 lutego 2002 r., K 47/01; postanowienie z 22 lutego 2006 r., K 48/04.

Nieprawidłowości w uchwałach dotyczących różnicowania stawek podatku od nieruchomości stwierdzane przez organ nadzoru

1. Wprowadzanie nowej (samoistnej) kategorii przedmiotu opodatkowania zamiast ustalenia stawki w innej wysokości w ramach kategorii ustalonych w ustawie. Np. ustalono stawkę podatku od budynków stanowiących domki letniskowe zamiast ustalenia innej stawki podatku dla domków letniskowych w ramach kategorii budynków pozostałych.
2. Ustalenie zróżnicowanej stawki od gruntów pozostałych w oparciu o kryterium podmiotowo-przedmiotowe zamiast w oparciu wyłącznie o kryterium przedmiotowe. Nieprawidłowość polegała na ustaleniu, w ramach kategorii gruntów pozostałych, odmiennej stawki dla gruntów pozostałych stanowiących własność gminy, będących w posiadaniu zależnym osób fizycznych z przeznaczeniem na cele upraw ogrodniczych – jeżeli wyłącznym źródłem utrzymania podatnika i jego współmałżonka jest emerytura lub renta.
3. Ustalenie, w ramach kompetencji do różnicowania stawek podatku, stawki podatku od wyodrębnionej kategorii przedmiotu opodatkowania w tej samej wysokości, co ustalona stawka dla danej kategorii przedmiotu opodatkowania.
4. Brak uwzględnienia procedury dotyczącej udzielenia pomocy publicznej w przypadku wprowadzenia preferencyjnej stawki podatku w ramach różnicowania stawek dla gruntów związanych z prowadzeniem określonej działalności gospodarczej.

Podatek od środków transportowych

Przedmiot opodatkowania

Opodatkowaniu podatkiem od środków transportowych, na podstawie art. 8 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, podlegają:

1) samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony i poniżej 12 ton;
2) samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej równej lub wyższej niż 12 ton;
3) ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton;
4) ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton;
5) przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego;
6) przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton, z wyjątkiem

związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego;
7) autobusy.

Podmiot opodatkowania

Obowiązek podatkowy w zakresie podatku od środków transportowych, zgodnie z art. 9 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, co do zasady ciąży na osobach fizycznych i osobach prawnych będących właścicielami środków transportowych. Jak właścicieli traktuje się również jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, na które środek transportowy jest zarejestrowany, oraz posiadaczy środków transportowych zarejestrowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jako powierzone przez zagraniczną osobę fizyczną lub prawną podmiotowi polskiemu.

Wysokość podatku od środków transportowych

W przypadku podatku od środków transportowych ustalenie wysokości stawek tego podatku ustawodawca, w art. 10 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, również powierzył radzie gminy, z tym, że ustalane przez radę gminy stawki muszą się mieścić w granicach maksymalnych i minimalnych stawek tego podatku, ogłaszanych na dany rok podatkowy w dzienniku urzędowym „Monitor Polski".

W załącznikach nr 1–3 do ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* zostały określone minimalne kwoty stawek podatku od środków transportowych w zależności od liczby osi i rodzaju pojazdu. Stawki te każdego roku ulegają przeliczeniu zgodnie z procentowym wskaźnikiem kursu euro na pierwszy dzień roboczy października danego roku w stosunku do kursu euro w roku poprzedzającym dany rok podatkowy. Przeliczenia dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych. Jeżeli wskaźnik jest niższy niż 5%, stawki określone w załącznikach nr 1–3 nie ulegają zmianie w następnym roku podatkowym. Minimalne stawki podatku od środków transportowych na dany rok podatkowy są ogłaszane w drodze obwieszczenia w „Monitorze Polskim". Procentowy wskaźnik kursu euro na dzień 1 października 2021 roku w stosunku do kursu euro na dzień 1 października 2020 roku jest niższy niż 5%. W związku z powyższym, w 2022 roku obowiązują stawki minimalne podatku od środków transportowych w wysokości jak w roku 2021.

Ustalając wysokość stawek podatku od środków transportowych, nie powinno się modyfikować określenia poszczególnych pojazdów będących przedmiotem opodatkowania. Aby uniknąć błędów, przy określeniu poszczególnych stawek najlepiej posługiwać się opisem poszczególnych pojazdów jak w art. 10 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, bacząc na zachowanie sformułowań: „od", „powyżej" dotyczących masy całkowitej pojazdów oraz ujęcie określonych w art. 8 tej ustawy wyjątków w zakresie opodatkowania danych pojazdów, np. przyczep i naczep związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego.

Nieprawidłowości w uchwałach dotyczących stawek podatku od środków transportowych

1. Niezgodne z ustawą ustalenie przedmiotu opodatkowania, którego dotyczyła dana stawka, w zakresie podania innej wysokości masy całkowitej pojazdu. Np. w odniesieniu do pojazdów z art. 8 pkt 1 ustalono stawkę „od" 3,5 tony zamiast „powyżej" 3,5 tony, co oznaczało objęcie podatkiem pojazdu, od którego ustawodawca nie przewidział obowiązku podatkowego.
2. Pominięcie przy ustaleniu stawki od przyczep i naczep od 7 ton i poniżej 12 ton zwrotu: „z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego", co oznaczało objęcie podatkiem pojazdu, od którego ustawodawca nie przewidział obowiązku podatkowego.
3. Nieprecyzyjne wskazanie liczby miejsc do siedzenia przy ustaleniu stawek podatku od autobusu, posługując się pojęciem: „niższej niż 22 miejsca", zamiast jak w ustawie – „mniejszej" oraz pojęciem „wyższej niż 22 miejsca" zamiast „większej".
4. Ustalenie stawki w wysokości wyższej niż stawka maksymalna na dany rok podatkowy lub w wysokości niższej od minimalnej na dany rok podatkowy. Zgodnie z treścią art. 20a ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, w przypadku nieuchwalenia stawek podatku od środków transportowych stosuje się stawki obowiązujące w roku poprzedzającym rok podatkowy, z tym, że w przypadku nieuchwalenia stawek podatku od środków transportowych, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2, 4 lub 6, jeżeli stawki minimalne dla poszczególnych rodzajów pojazdów są wyższe od stawek uchwalonych na rok poprzedzający rok podatkowy – stosuje się odpowiednie stawki wynikające z załączników 1–3 do ustawy. Biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa, należy przyjąć, że podatnik podatku od środków transportowych (podatku rocznego) ma prawo oczekiwać, że stawki podatku będą mu znane co najmniej na 14 dni przed rozpoczęciem roku podatkowego. W przypadku zaś stwierdzenia przez organ nadzoru nieważności uchwały podatkowej (w części lub w całości) i niewprowadzenia przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, w sposób wymagany prawem, nowych stawek, będą (w miejsce stawek, co do których orzeczono nieważność) obowiązywały stawki z roku poprzedzającego rok podatkowy (art. 20a ust. 1 wskazanej ustawy).
5. Ustalenie minimalnych stawek w załączniku do uchwały zamiast w treści uchwały.
6. Podanie niezgodnej z załącznikami nr 1–3 do ustawy liczby osi dla danej grupy pojazdów. Pominięcie przy liczbie osi zwrotu: „i więcej". Wadliwe wykorzystanie jako wzoru załączników do uchwały określających stawki minimalne.
7. Ustalenie stawki podatku w wysokości 0 zł, co skutkowało brakiem ustalenia stawki podatku.
8. Określenie przedmiotu opodatkowania od autobusu w zależności „od liczby miejsc do siedzenia", zamiast jak w ustawie – „od liczby miejsc do siedzenia poza miejscem kierowcy". Zmiana przepisów ustawy od 2016 roku.

9. Pominięcie przy ustaleniu stawek jednej z kategorii pojazdów wymienionych w art. 8 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*.
10. Zmiana stawek w trakcie roku budżetowego i postanowienie o ich terminie obowiązywania od 1 lipca danego roku. W rozstrzygnięciu nadzorczym wskazano, że ustalone stawki powinny mieć zastosowanie do całego roku podatkowego, zatem uchwała powinna mieć zastosowanie od stycznia następnego roku.
11. Podjęcie uchwały przed ogłoszeniem maksymalnych lub minimalnych stawek podatku na dany rok podatkowy.
12. Wprowadzenie ulgi w wysokości 5% w przypadku jednorazowej wpłaty podatku rocznego do 15 lutego.

Różnicowanie stawek podatku od środków transportowych

Na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, rada gminy, przy określaniu stawek, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1, 3, 5 i 7, może różnicować wysokość stawek dla poszczególnych rodzajów przedmiotów opodatkowania, uwzględniając w szczególności wpływ środka transportowego na środowisko naturalne, rok produkcji albo liczbę miejsc do siedzenia. Dokonując różnicowania stawek podatku, rada gminy powinna wziąć pod uwagę kategorie pojazdów, w których mogą być zastosowane różne stawki (patrz podkreślenie) oraz możliwość zróżnicowania stawek o inne kryteria przedmiotowe niż wymienione w ustawie (zwrot „w szczególności").

Nieprawidłowości w uchwałach dotyczących różnicowania stawek podatku od środków transportowych

1. Ustalenie zróżnicowanych stawek od środków transportowych, dla których ustawa nie przewiduje możliwości różnicowania. Np zróżnicowanie stawek dla kategorii pojazdów, dla których ustawodawca przewidział stawki minimalne.
2. Różnicując stawki, wprowadzenie ulgi w postaci obniżenia stawki podatku od określonych pojazdów, np. o 10% z uwagi na wyposażenie w katalizator. Rada nie ma kompetencji do ustalania ulg w podatku. Kwota podatku powinna zostać ustalona poprzez określenie stawki kwotowej. Podatnik nie powinien obliczać wysokości podatku.
3. Zróżnicowanie stawki ze względu na podmiot poprzez ustalenie niższej stawki dla pojazdów związanych z działalnością rolniczą prowadzoną przez wskazane w uchwale osoby, tj. osoby fizyczne będące podatnikami podatku rolnego.

III. Uchwały w sprawie zwolnień z podatków od nieruchomości i od środków transportowych

Katalog ustawowych tzw. przedmiotowych zwolnień z podatku od nieruchomości określa przepis art. 7 ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, a zwolnień dotyczących wskazanych podmiotów – przepis art. 7 ust. 2 tej usta-

wy. Poza ustawowymi zwolnieniami z podatku od nieruchomości, ustawodawca w art. 7 ust. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* upoważnił radę gminy do wprowadzania, w drodze uchwały, innych zwolnień przedmiotowych niż określone w powołanym wyżej art. 7 ust. 1 oraz w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 2 października 2003 roku *o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw*.

Podobnie w zakresie zwolnień z podatku od środków transportowych, w art. 12 ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, ustawodawca wskazał ustawowe zwolnienia z podatku od środków transportowych, a w art. 12 ust. 4 tej ustawy upoważnił radę gminy do wprowadzenia innych zwolnień przedmiotowych niż określone w ust. 1, z wyjątkiem zwolnień dotyczących pojazdów, o których mowa w art. 8 pkt 2, 4 i 6.

Upoważnienia ustawowe dla rady gminy do wprowadzania zwolnień z podatków od nieruchomości i od środków transportowych mają charakter fakultatywny. Radzie gminy przyznano upoważnienie do stanowienia w tym zakresie, a nie obowiązek wprowadzania zwolnień.

Nieprawidłowości w uchwałach dotyczących zwolnień z podatków od nieruchomości i od środków transportowych

1. Wprowadzenie zwolnień o charakterze podmiotowym lub mieszanym – podmiotowo-przedmiotowym, np. zwolnieniem objęto budynki gospodarcze i inwentarskie będące w posiadaniu podatników, którzy przekazali gospodarstwa rolne na rzecz Skarbu Państwa. W każdym przypadku, gdy bezpośrednio z ustanowionej normy wywieść można, kto podlega zwolnieniu, a nie tylko, jaki przedmiot obejmuje zwolnienie, zwolnieniu przypisać można charakter zwolnienia przedmiotowo-podmiotowego, a to w konsekwencji oznacza przekroczenie ustawowej delegacji do ustanawiania zwolnienia określonego w art. 7 ust. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*.
2. Wprowadzenie zwolnień przedmiotów zwolnionych z podatku na podstawie ustawy.
3. Ustalenie częściowego zwolnienia z podatku, co oznacza wprowadzenie ulgi. Obowiązujące przepisy nie przewidują kompetencji dla rady gminy do wprowadzania ulg w podatkach.
4. Wprowadzenie zwolnienia od środków transportowych, co do których ustawodawca nie przewidział możliwości ustalania zwolnień (pojazdy z art. 8 pkt 2, 4 i 6).
5. Ustalenie zwolnienia od podatku budowli niezwiązanych z działalnością gospodarczą. Tego rodzaju budowle nie podlegają opodatkowaniu, nie mogą zatem być przedmiotem zwolnienia.
6. Wprowadzanie zwolnień o charakterze indywidualnym.
7. Ustalenie procedury dotyczącej zwolnienia z podatku (z wyjątkiem przedmiotów związanych z działalnością gospodarczą), w tym wymóg złożenia wniosku o zwolnienie z podatku.

IV. Uchwały przewidujące udzielenie pomocy publicznej

W art. 107 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*[7] ustalono zasadę, według której: z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.

Komisja (UE) może przyjąć rozporządzenia dotyczące kategorii pomocy państwa, w odniesieniu do których Rada (UE) postanowiła, zgodnie z artykułem 109, że mogą one zostać zwolnione z procedury… (tj. związanej z udzielaniem pomocy publicznej określonej w *Traktacie*). Na tej podstawie w obrocie prawnym funkcjonuje rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 roku *w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis*[8].

W przypadku uchwał podatkowych dotyczących podatku od nieruchomości i podatków od środków transportowych (określających wysokość stawek, zwolnienia), jeżeli uchwała rady gminy przewiduje udzielanie pomocy publicznej, uchwała ta powinna być podjęta z uwzględnieniem przepisów dotyczących pomocy publicznej (art. 20b ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*). W przypadkach, o których mowa w art. 5 ust. 2–4, w art. 10 ust. 2 (przepisy dotyczące różnicowania stawek podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych) oraz w art. 19 pkt 1 i 3 (dotyczących wysokości opłat i zwolnień z opłat), jeżeli uchwała rady gminy przewiduje udzielanie pomocy publicznej, pomoc ta jest udzielana jako pomoc *de minimis* (art. 20c ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*).

Ponadto przepis art. 20d ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* przewiduje delegację dla Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia, warunków udzielania zwolnień stanowiących pomoc publiczną, o których mowa w: 1) art. 7 ust. 3 (zwolnienia dotyczące podatku od nieruchomości),

2) art. 12 ust. 4 (zwolnienia dotyczące podatku od środków transportowych),

mając na uwadze zapewnienie zgodności udzielania pomocy z warunkami dopuszczalności tej pomocy określonymi w przepisach Unii Europejskiej.

Na podstawie ww. delegacji ustawowej wydane zostało m.in. rozporządzenie Rady Ministrów *w sprawie warunków udzielania zwolnień z podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną, pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną, pomoc na infrastrukturę lokalną, pomoc na rzecz regionalnych portów lotniczych oraz pomoc na rzecz portów*[9].

Projekt uchwały rady gminy przewidujący udzielanie pomocy publicznej, który nie uwzględnia warunków określonych w ww. rozporządzeniach Rady

[7] DzU 2004, Nr 90, poz. 864[2].
[8] Dz.Urz.UE.L 2013, Nr 352.
[9] DzU 2019, poz. 297 z późn. zm.

Ministrów, podlega notyfikacji Komisji Europejskiej, chyba że projekt ten przewiduje:
1) udzielanie pomocy w ramach wyłączeń grupowych;
2) udzielanie pomocy *de minimis*.

Tryb postępowania związany z udzielaniem pomocy publicznej w Polsce regulują przepisy ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*[10]. Zgodnie z art. 7 ust. 1 i 3 tej ustawy, projekt programu pomocowego (także projekt uchwały jednostki samorządu terytorialnego przewidujący udzielenie pomocy), projekt pomocy indywidualnej lub projekt pomocy indywidualnej na restrukturyzację podlega notyfikacji. Projekt programu pomocowego przewidujący udzielanie pomocy *de minimis* podlega wyłącznie zgłoszeniu Prezesowi Urzędu (UOKiK), który w terminie 14 dni może przedstawić zastrzeżenia dotyczące przejrzystości zasad udzielania pomocy.

Nieprawidłowości w uchwałach dotyczących zwolnień stanowiących pomoc publiczną

1. Brak stosowania procedur dotyczących udzielania pomocy publicznej *de minimis* poprzez niezgłoszenie projektu uchwały Prezesowi UOKiK.
2. Nieuwzględnienie w podjętej uchwale uwag zgłoszonych przez Prezesa UOKiK.
3. Uzależnienie korzystania ze zwolnienia od podatku od nieruchomości od nieposiadania zaległości w zakresie zobowiązań publicznoprawnych.
4. Uzależnienie skorzystania z pomocy publicznej dotyczącej zwolnienia z podatku od nieruchomości od złożenia wniosku o zwolnienie.
5. Żądanie od podatnika dokumentów, do których organ podatkowy ma bezpośredni dostęp – naruszenie art. 220 Kodeksu Postępowania Administracyjnego[11], a w zakresie CEDIG – naruszenie art. 46 ust. 6 ustawy z dnia 6 marca 2018 roku *o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy*[12].
6. Żądanie bliżej nieokreślonych dokumentów na etapie zgłoszenia korzystania ze zwolnienia lub w trakcie korzystania ze zwolnienia.
7. Brak uwzględnienia, w ramach terminu obowiązywania uchwały, terminu obowiązywania rozporządzenia w sprawie udzielenia danego rodzaju pomocy publicznej.
8. Uzależnienie kwestii przyznania zwolnienia, jego odmowy lub cofnięcia, od decyzji wydawanych przez organ wykonawczy gminy.
9. Stosowanie w uchwale niejasnych sformułowań, np. przy określeniu przedmiotu zwolnienia użycie zwrotu „itp.”. Naruszenie § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 roku *w sprawie zasad techniki prawodawczej*[13]. Zapisy uchwał umożliwiające dowolną interpretację uznać należy za naruszające zasadę ochrony zaufania do państwa i prawa.

[10] J.t.: DzU 2021, poz. 743.
[11] DzU 2021, poz. 735 z późn. zm.
[12] J.t.: DzU 2022, poz. 541.
[13] J.t.: DzU 2016, poz. 283.

10. Zapisy zobowiązujące podatnika do informowania gminy w przypadku utraty prawa do zwolnienia z podatku lub sankcje w przypadku wprowadzenia organu podatkowego w błąd. Brak kompetencji do takich regulacji. Zastosowanie mają przepisy dotyczące obowiązku złożenia nowej deklaracji o wysokości podatku (art. 6 ust. 9 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*) i przepisy *Ordynacji podatkowej* (art. 21, art. 47 § 1, art. 51 § 1, art. 53 § 1, art. 272 i art. 281).
11. Ujęcie we wzorze formularza, składanego wraz z wnioskiem o zwolnienie z podatku, pouczenia lub wymogu złożenia oświadczenia o prawdziwości danych pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych informacji (art. 233 § 6 KK).

V. Zapisy dotyczące wejścia w życie i obowiązywania uchwał podatkowych

Zgodnie z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 roku *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*[14], akty normatywne, zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszane w dziennikach urzędowych wchodzą w życie po upływie czternastu dni od dnia ich ogłoszenia, chyba że dany akt normatywny określi termin dłuższy. W uzasadnionych przypadkach akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym.

Aby uchwała podatkowa mogła wejść w życie w dniu 1 stycznia danego roku podatkowego, powinna zostać ogłoszona najpóźniej 17 grudnia roku poprzedzającego rok podatkowy.

Uchwała podatkowa na rok 2023, podjęta z odpowiednim wyprzedzeniem i wcześniej ogłoszona, np. w dniu 10 grudnia 2022 roku, powinna zawierać zapis dotyczący wejścia w życie: **„Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego i wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku”.**

Nieprawidłowe zapisy dotyczące wejścia w życie i obowiązywania uchwał podatkowych

1. „Wchodzi w życie 14 dni od ogłoszenia w Dz.Urz.Woj.Podk.” – powinno być: „po upływie 14 dni”.
2. „Wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022”. W takim zapisie zawarto dwie wersje daty, od której uchwała miałaby obowiązywać. „Wejście w życie” i „moc obowiązująca” to synonimy.
3. „Wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dz.Urz.Woj.Podk. i ma zastosowanie do roku podatkowego 2023” – taki zapis z pewnością nie będzie prawidłowy w przypadku podjęcia uchwały w styczniu 2023 roku.

[14] J.t.: DzU 2019, poz. 1461.

4. Nie mogą przewidywać wejścia w życie w trakcie roku podatkowego uchwały, powodujące negatywne dla podatnika skutki, np. uchylające obowiązujące uprzednio zwolnienia podatkowe czy podwyższające stawki podatku.
5. Postanowienie, że „uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicach ogłoszeń", nie uwzględnia faktu, że uchwała stanowi akt prawa miejscowego – naruszenie zasad dotyczących publikowania i wejścia w życie aktów prawa miejscowego.

VI. Opłata targowa

W obecnie obowiązującym stanie prawnym o obowiązku opłaty targowej na terenie danej gminy decyduje rada gminy. Zgodnie bowiem z przepisem art. 15 ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, rada gminy może wprowadzić opłatę targową. Wprowadzając obowiązek wnoszenia tej opłaty, rada gminy powinna określić, zgodnie z wymogami art. 19 ww. ustawy, zasady ustalania i poboru opłaty targowej oraz terminy płatności i wysokość stawek opłaty, z zastrzeżeniem nieprzekraczania maksymalnej dziennej stawki ustalonej przez ustawodawcę. Rada gminy może także wprowadzać inne niż wymienione w ustawie zwolnienia przedmiotowe od opłaty targowej.

Nieprawidłowości dotyczące uchwał w sprawie opłaty targowej

1. Ustalenie stawki opłaty targowej w sytuacji braku wprowadzenia przez radę gminy opłaty targowej.
2. Ustalenie wysokości opłaty w odniesieniu do wskazanych targowisk z pominięciem wszystkich miejsc, w których dokonywana jest sprzedaż.
3. Ustalenie stawki „za zajęcie miejsca" o określonej powierzchni zamiast za dokonywanie sprzedaży.
4. Uzależnienie wysokości opłaty od powierzchni miejsca zajętego na dokonywanie sprzedaży, bez jednoczesnego ograniczenia górnej granicy – możliwość przekroczenia maksymalnej dziennej stawki opłaty określonej w art. 19 pkt 1 lit. a ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*.
5. Objęcie opłatą targową sprzedaży dokonywanej w budynkach.
6. Ustalenie opłaty za korzystanie z urządzeń na targowisku, np. przedpłaty za rezerwację miejsca na targowisku.
7. Brak ustalenia stawek do wszelkich możliwych przypadków dokonywania sprzedaży. Brak wskazania przy różnicowaniu stawki dla określonych form sprzedaży – stawki opłaty dla form niewymienionych w uchwale.
8. Ustalenie regulowania opłaty targowej w formie abonamentu. Z uwagi na dzienny charakter opłaty targowej – opłata nie powinna być wnoszona wcześniej niż w dniu dokonywania sprzedaży.
9. Uchwalenie bonifikaty lub postanowienie o obniżeniu wysokości opłaty targowej. Brak podstaw prawnych do podjęcia uchwały w tym przedmiocie.
10. Pominięcie w uchwale wszystkich elementów określonych w art. 19 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* (zasady ustalania i poboru oraz terminy płatności i wysokość stawek).

VII. Inkaso podatków i opłat

Rada Gminy może zarządzić pobór:
– podatku od nieruchomości,
– opłat lokalnych,
– podatku rolnego,
– podatku leśnego

w drodze inkasa oraz wyznaczać inkasentów i określać wysokość wynagrodzenia za inkaso.

Podstawy prawne zarządzenia poboru ww. danin w drodze inkasa wynikają z art. 6 ust. 12, art. 19 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 6b ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku *o podatku rolnym*[15], art. 6 ust. 8 ustawy z dnia 30 października 2002 roku *o podatku leśnym*[16].

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 29 sierpnia1997 roku – *Ordynacja podatkowa*[17], inkasentem jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, obowiązana do pobrania od podatnika podatku i wpłacenia go we właściwym terminie organowi podatkowemu. Osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, będące inkasentami, są obowiązane wyznaczyć osoby, do których obowiązków należy obliczanie i pobieranie podatków oraz terminowe wpłacanie organowi podatkowemu pobranych kwot, a także zgłosić właściwemu miejscowo organowi podatkowemu imiona, nazwiska i adresy tych osób. Zgłoszenia należy dokonać w terminie wyznaczonym do dokonania pierwszej wpłaty, a w razie zmiany osoby wyznaczonej – w terminie 14 dni od dnia, w którym wyznaczono inną osobę (art. 31 *Ordynacji podatkowej*).

Nieprawidłowości dotyczące uchwał w sprawie poboru w drodze inkasa

1. Zarządzenie poboru danin w drodze inkasa bez jednoczesnego określenia inkasentów.
2. Ujęcie w uchwale postanowień wykraczających poza zakres kompetencji wynikających z uchwały, np. nakładanie na inkasentów dodatkowych obowiązków poprzez zobowiązanie do prowadzenia określonej dokumentacji lub wydawania pokwitowania.
3. Nałożenie na inkasenta obowiązku wpłacenia podatku we właściwym terminie – obowiązek wynika wprost z ustawy.
4. Objęcie poborem w drodze inkasa zaległości podatkowych i odsetek.
5. Ustalenie warunków w celu wypłaty wynagrodzenia za inkaso (np. terminowe rozliczenie pobranych należności).
6. Ustalenie wynagrodzenia za inkaso w sposób zróżnicowany, w celu dofinansowania podmiotu wykonującego inkaso (np. klubu sportowego), bez uzasadnienia dotyczącego sposobu poboru należności.

[15] J.t.: DzU 2020, poz. 333.
[16] DzU 2019, poz. 888 z późn. zm.
[17] DzU 2021, poz. 1540 z późn. zm.

7. Zawarcie w uchwale upoważnienia dla wójta gminy do zawarcia stosownych umów z inkasentami.
8. Nie ma umocowania w uchwale zapis: „Terminy i zasady wypłaty wynagrodzenia będzie określać odrębna umowa".
9. Ustalenie, że inkasentami będą pracownicy Urzędu Gminy (czasem nawet z imienia i nazwiska lub funkcji), a wynagrodzenie za inkaso objęte będzie wynagrodzeniem za pracę.
10. Wadliwe są postanowienia uchwały, według których „wyznaczeni inkasenci dokonują czynności osobiście, a ich umocowanie wygasa automatycznie z chwilą utraty stanowiska sołtysa".
11. Ustalenie terminu wypłaty wynagrodzenia i zakaz dokonywania potrąceń: „Wynagrodzenie będzie wypłacane inkasentowi kwartalnie, ostatniego dnia kwartału. Inkasent nie jest upoważniony do samodzielnego potrącania swojego wynagrodzenia."
12. Postanowienie o poborze podatków przez inkasenta od podatników i płatników.
13. Zapis o wypłacie wynagrodzenia dla inkasenta ze środków budżetu gminy.

Termin rozliczenia się z pobranych należności przez inkasenta

Termin płatności dla inkasentów został uregulowany przez ustawodawcę w art. 47 ust. 4a *Ordynacji podatkowej*, zgodnie z którym terminem płatności dla inkasentów jest dzień następujący po ostatnim dniu, w którym, zgodnie z przepisami prawa podatkowego, wpłata podatku powinna nastąpić, chyba że organ stanowiący właściwej jednostki samorządu terytorialnego wyznaczył termin późniejszy.

Nieprawidłowości w uchwałach określających termin rozliczenia się przez inkasenta

1. Ustalenie terminu w dniu, w którym zgodnie z ustawą inkasent powinien się rozliczyć z pobranych kwot (w dniu następnym po dniu, w którym wpłata podatku powinna nastąpić) lub objęcie ustalonym terminem ustawowo ustalonego dnia do rozliczenia się przez inkasenta.
2. Nieprawidłowy będzie zapis, że „inkasenci zobowiązani są wpłacać na rachunek bankowy gminy pobrane podatki, w terminie pierwszego dnia roboczego po dniu, w którym zainkasowali powyższe podatki".
3. Ustalenie, że inkasent powinien się rozliczyć „w ciągu 5 dni roboczych" – nie określono początku biegu terminu.
4. Niewłaściwy będzie zapis: „Inkasent pobierający opłatę targową odprowadza ją na rachunek Urzędu Miasta do każdego poniedziałku po pobraniu opłaty targowej".
5. Brak podstaw do regulacji: „w przypadku niedotrzymania terminu wpłaty pobranych kwot przez inkasenta, będą naliczane ustawowe odsetki za zwłokę od nierozliczonych należności".

VIII. Wybrane orzecznictwo dotyczące uchwał podatkowych

Wyrok
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedziba w Gorzowie Wlkp.
z dnia 22 lipca 2008 r.
I SA/Go 322/08

1. Stawki podatku od środków transportowych mają charakter roczny i bez względu na termin ich wejścia w życie znajdują zastosowanie do danego roku podatkowego.
2. To nie uchwała rady gminy, ale ustawa *o podatkach i opłatach lokalnych* nakłada obowiązek płacenia podatku przez właścicieli środków transportowych za cały rok podatkowy. Zakres przedmiotowy opodatkowania określa również ustawa, a tym samym uchwała nie może go zmieniać[18].

Wyrok
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedziba w Rzeszowie
z dnia 30 stycznia 2017 r.
I SA/Rz 879/16

Zgodnie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. *o podatkach i opłatach lokalnych*[19], rada gminy może wprowadzić w drodze uchwały inne zwolnienia przedmiotowe niż określone w ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 2 października 2003 r. *o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych innych ustaw*[20]. Przedmiot musi być tak określony, żeby nie była możliwa identyfikacja konkretnego podatnika, a więc cechy przedmiotu muszą zostać tak określone, żeby nie była możliwa identyfikacja konkretnego podatnika[21].

Wyrok
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedziba w Białymstoku
z dnia 26 stycznia 2016 r.
I SA/Bk 689/15

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 2 października 2003 r. *o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw*[22] zwalnia się od podatku od nieruchomości grunty, budowle i budynki, które są zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy na podstawie zezwolenia, zmienionego stosownie do przepisów art. 6, przez przedsiębiorcę, do którego stosuje się art. 5 ust. 2 ustawy *o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw*, w okresie ważności tego zwolnienia. Zwol-

[18] OwSS 2008 nr 4, poz. 113, str. 128, OSG 2009 nr 11, poz. 81, str. 37, Legalis.
[19] J.t.: DzU 2016, poz. 716.
[20] DzU 2003, Nr 188, poz. 1840.
[21] Nr 1568672, Legalis.
[22] DzU 2003, Nr 188, poz. 1840 ze zm.

nienie dotyczy gruntów, budowli i budynków zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie specjalnej strefy ekonomicznej. Warunek ten będzie spełniony, jeżeli grunty, budowle i budynki będą faktycznie wykorzystywane do wykonywania czynności składających się na prowadzoną działalność gospodarczą. Nie będą zatem zwolnione np. grunty lub budynki niewykorzystywane, „czekające" na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Zwolnienie znajdzie zastosowanie, gdy dany grunt, budowla, budynek znajdują się na terenie specjalnej strefy ekonomicznej[23].

Wyrok
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedziba w Opolu
z dnia 3 września 2021 r.
I SA/Op 232/21

Nietezowane

Z uzasadnienia wyroku:

W zaskarżonej uchwale kwestionowane zapisy § 1 ust. 5 i § 1 ust. 6 uzależniające udzielenie zwolnienia od braku zaległości z zapłatą podatków i opłat lokalnych oraz innych należności lub którym została umorzona zaległość podatkowa należna budżetowi Miasta wobec Gminy Krapkowice, czy też statuujące jego utratę w przypadku powstania zaległości wobec Gminy Krapkowice w trakcie korzystania ze zwolnienia, w sposób jednoznaczny odwołują się do cech podatnika. Zatem ustanowione zwolnienie w tym zakresie ma charakter podmiotowy, a do jego wprowadzenia Rada Miejska w Krapkowicach nie miała kompetencji.

W konsekwencji wprowadzone Uchwałą zwolnienie miało charakter przedmiotowo-podmiotowy, wykraczający poza zakres upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 7 ust. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*[24].

Wyrok
Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 25 lipca 2017 r.
II FSK 1289/17

Określenie w uchwale, a więc powszechnie obowiązującym akcie o charakterze generalnym, skutków naruszenia przesłanek do stosowania zwolnienia z podatku od nieruchomości, nie może być uznane za wprowadzenie przepisu kompetencyjnego dla organu podatkowego do wydawania rozstrzygnięć w indywidualnych sprawach[25].

W uzasadnieniu w pkt 9 jest mowa o możliwości uzależnienia zastosowania zwolnienia od spełnienia warunku nieposiadania zaległości podatkowych.

---

[23] Ustawa *o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw*, art. 5 ust. 2, art. 6, art. 10 ust. 1, Nr 1432082, Legalis.

[24] Nr 2614408, Legalis.

[25] Ustawa *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 7 ust. 3, Nr 2575972, Legalis.

Wyrok
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedziba w Łodzi
z dnia 15 października 2020 r.
I SA/Łd 94/20

Początek mocy obowiązującej uchwały oznacza jej wejście w życie. Data wejścia w życie aktu prawa miejscowego nie może budzić wątpliwości, czy też wprowadzać w błąd, godząc jednocześnie w wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP zasadę demokratycznego państwa prawnego. Pozbawienie mocy prawnej regulacji dotyczącej wejścia w życie uchwały gminy oznacza, że kwestia wejścia w życie tej uchwały będzie regulowana wprost art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 roku *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*[26].

Wyrok
Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 8 sierpnia 2018 r.
I OSK 686/18

Odstąpienie od zasady niedziałania prawa wstecz dopuszczalne jest jedynie wyjątkowo i tylko z usprawiedliwionych względów, gdy jest to konieczne dla realizacji wartości konstytucyjnej, ocenianej jako ważniejsza od wartości chronionej zakazem retroakcji. Wsteczna moc prawa może dotyczyć ewentualnie tylko przyznania praw. Z całą stanowczością natomiast należy wykluczyć możliwość zastosowania tej normy do nakładania obowiązków[27].

Wyrok
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedziba w Gorzowie Wlkp.
z dnia 25 lutego 2021 r.
I SA/Go 237/20

Teza

Sposób określenia przez radę gminy stawki opłaty targowej musi gwarantować, że maksymalna kwota, określona ustawowo, nie zostanie przekroczona. Uzależnienie wysokości stawki dziennej jedynie od metrażu zajętej powierzchni handlowej („za każde rozpoczęte 12 m² powierzchni”), bez określenia górnego limitu tej stawki, wymogu tego nie spełnia[28].

[26] Ustawa *o samorządzie gminnym*, art. 18 ust. 2 pkt 8, art. 40 ust. 1; ustawa *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*, art. 4 ust. 1, art. 4 ust. 2, art. 5, Nr 2489920, Legalis.

[27] Ustawa *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*, art. 4 ust. 2, art. 5, Nr 1815858, Legalis.

[28] Ustawa *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 19 pkt 1, Nr 2553150, Legalis.

Wyrok
Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 24 października 2019 r.
II FSK 3499/17

Teza

Oferowanie towaru to element sprzedaży. Za wystawkę przed lokalem trzeba więc zapłacić opłatę targową[29].

Wyrok
Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 22 stycznia 2019 r.
II FSK 365/17

Teza

Dozwolona jest możliwość różnicowania przez organy stanowiące gminy wysokości stawek opłaty targowej w zależności od miejsca, w którym dokonywana jest sprzedaż. Nie można, wobec tego, podzielić zapatrywania, że przepisy, na podstawie których wymierzono opłatę targową, naruszają zasadę równości, przyjmującą postać dyskryminacji w życiu społecznym czy gospodarczym. Ustalenie stawek opłaty targowej, w różnej wysokości dla różnych miejsc w obrębie gminy, mieści się w granicach ustawowego upoważnienia dla rady gminy zawartego w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych*. W ramach granic wyznaczonych przez art. 15 oraz art. 19 pkt 1 lit. a) wskazanej ustawy gminy mają swobodę ustalania obciążeń i mogą realizować własną, lokalną politykę. Dopuszczalne jest, wobec tego, różnicowanie obciążeń, aby zrealizować określone cele publiczne[30].

Wyrok
Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 5 czerwca 2019 r.
II FSK 1959/17

Teza

Użyte w art. 15 ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* pojęcie sprzedaży obejmuje nie tylko sprzedaż w rozumieniu art. 535 Kodeksu cywilnego, ale również czynności mające miejsce przed sprzedażą. Nie jest istotne, czy dana osoba lub jednostka sprzedała oferowany towar, czy też żadna transakcja nie została sfinalizowana. Sama gotowość dokonywania sprzedaży, która przejawia się m.in. zajęciem miejsca na targowisku i wyeksponowaniem towaru, jest wystarczającą przesłanką do poboru opłaty targowej przez inkasenta. Każdy wymieniony w tym przepisie podmiot korzystający z targowiska, w rozumieniu art. 15 ust. 2 ustawy, w celu podjęcia sprzedaży jakichkolwiek artykułów jest

[29] Ustawa *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 15, art. 19 pkt 1, Nr 2258024, Legalis.
[30] Ustawa *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 15, art. 19 pkt 1, Nr 1876207, Legalis.

zobowiązany do zapłacenia opłaty targowej, a tym samym sformułowanie „dokonujących sprzedaży" należy interpretować szeroko, uznając, że obejmuje ono wszelkie czynności podejmowane przez podmiot określony w art. 15 ust. 1 ustawy w celu dokonania sprzedaży, a w szczególności oferowanie produktów czy oczekiwanie na kontrahentów. Inaczej rzecz ujmując, obowiązek uiszczenia opłaty targowej powstaje z mocy prawa z chwilą faktycznego podjęcia czynności handlowych zmierzających do dokonania sprzedaży (niezależnie od skutku) w każdym miejscu danej gminy, przy czym realizacja tego ustawowego obowiązku następuje w razie zażądania jej uiszczenia przez inkasenta, i z tą też chwilą następuje określenie osoby zobowiązanej do zapłaty określonego już zobowiązania z tytułu opłaty targowej przewidzianej uchwałą rady gminy, uprawnionej do określenia zasad i poboru oraz wysokości stawek opłaty targowej, stosownie do art. 19 pkt 1 ustawy[31].

Wyrok
Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 12 maja 2021 r.
III FSK 3488/21

Nietezowane

W uzasadnieniu wyroku NSA podniósł m.in.:

Sformułowanie dotyczące wymogu określenia inkasentów (w przepisach ustawy) nie zostało przy tym doprecyzowane poprzez użycie dodatkowych warunków, czy też wyznaczenie sposobu ich identyfikacji. Zatem dla spełnienia tego wymogu wystarczy takie wskazanie inkasentów, które umożliwi ich identyfikację. Zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego, można przyjąć, że wymóg określenia inkasentów powinien być rozumiany w dwóch płaszczyznach, tj. po pierwsze poprzez wskazanie inkasentów, a po drugie ich identyfikację. Przy czym, jak już zauważono, ustawodawca zarówno co do wskazania inkasentów, jak i ich identyfikacji, nie wprowadza żadnych dodatkowych warunków czy też doprecyzowań. Oznacza to, że w gestii konkretnej rady gminy pozostaje wybór sposobu wyznaczenia tych inkasentów, z uwzględnieniem uwarunkowań lokalnych (...). Wymogu imiennego określenia inkasenta nie można wywodzić z art. 9 *Ordynacji podatkowej*. (…) Uzasadnienia prawnego nie ma również stwierdzenie tego Sądu, że „powierzenie komuś stanowiska inkasenta musi poprzedzać zgoda danego podmiotu na przyjęcie łączących się z tym obowiązków"[32].

[31] Kodeks cywilny, art. 535; ustawa *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 15 ust. 1, art. 15 ust. 2, art. 19 pkt 1, Nr 2196560, Legalis.

[32] Nr 2610803, Legalis.

Wyrok
Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 10 stycznia 2018 r.
II FSK 3470/15

Teza

Uchwalenie stawek przez radę oznacza podjęcie uchwały w sprawie stawek przez radę gminy. Uchwalane są one na okres roczny. Nie jest przy tym konieczne, aby uchwała zawierała wprost wskazanie okresu, w którym mają obowiązywać wprowadzone przez nią stawki podatku. Delegacja ustawowa nie zawiera obowiązku określania w uchwale roku podatkowego, którego uchwała ta dotyczy. Podjęcie uchwały w sprawie wysokości stawek w podatku od nieruchomości powoduje, że obowiązują one w roku podatkowym, który dla podatku od nieruchomości rozpoczyna się 1 stycznia, zaś kończy 31 grudnia. W razie niewskazania w uchwale roku podatkowego, od którego nowe stawki mają obowiązywać, sięgnąć należy do wartości wyrażonych w odpowiednich przepisach Konstytucji RP[33].

Wyrok
Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 2 lutego 2017 r.
II FSK 3225/16

Teza

Ilość podmiotów spełniająca określone kryteria przedmiotowe stanowiące podstawę opodatkowania podatkiem od nieruchomości pozostaje bez wpływu na dopuszczalność różnicowania stawki podatku na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych*[34], jeżeli treść konkretnego przepisu uchwały rady gminy jednoznacznie wskazuje na kryterium przedmiotowe dokonanego zróżnicowania[35].

Wyrok
Naczelnego Sądu Administracyjnego – Ośrodek zamiejscowy we Wrocławiu
z dnia 1 października 2003 r.
I SA/Wr 1608/03

Teza

Nie ma przeszkód, aby gmina mogła obniżyć stawki podatku w ciągu roku. Musi jednak wówczas zapewnić odpowiednie przepisy przejściowe. Musi być określone, co się stanie z osobą, która zapłaci podatek według starych stawek w sytuacji, w której gmina obniży podatki w ten sposób, że do czasu wejścia nowych stawek będą obowiązywały stare. Powinny być także zawarte przepisy określające sposób i podstawę zmiany decyzji już doręczonej podatnikom.

[33] Ustawa *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 5 ust. 2, Nr 1714169, Legalis.
[34] J.t.: DzU 2014, poz. 849 ze zm.
[35] Ustawa *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 5 ust. 2, Nr 1580520, Legalis.

Obniżać podatki należy tak, aby wszystkim podatnikom zapewnić równe traktowanie wobec prawa[36].

Wyrok
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedziba w Białymstoku
z dnia 6 września 2007 r.
I SA/Bk 360/07

Teza

W przepisach ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* regulujących zasady ustalania stawek podatku od środków transportu określono, że stawka tego podatku ma charakter roczny i ma zastosowanie do całego roku podatkowego. Z uwagi więc na charakter stawek należy uznać, że fakt, iż podjęta przed rozpoczęciem roku podatkowego uchwała rady gminy (rady miejskiej) w sprawie stawek podatku od środków transportu, z uwagi na 14-dniowe *vacatio legis*, nie weszła w życie przed 1 stycznia roku podatkowego, nie wpływa na okres, za który podatek powinien być opłacany[37].

Podsumowanie

Uchwały rady gminy zawierające regulacje dotyczące podatków i opłat lokalnych stanowią tzw. miejscowe prawo podatkowe. Są to przepisy obowiązujące jedynie na obszarze gminy, których przedmiotem są sprawy podatkowe. Uprawnienie do tworzenia prawa podatkowego jest przez ustawodawcę bardzo mocno limitowane. Przedmiot aktów miejscowego prawa podatkowego jest również bardzo mocno ograniczony w Konstytucji i w ustawach zwykłych. Pozostawiają one organom lokalnym niewielki margines swobody przy kształtowaniu konstrukcji prawnej podatków. Organy mogą regulować tylko te sprawy i w takim zakresie, jak to wynika z upoważnienia ustawowego. To ustawodawca określa granice dopuszczalności regulacji w formie aktów prawa miejscowego.

Ustawodawca przyjął, że samorząd lokalny powinien mieć realny wpływ na wysokość podatków i opłat lokalnych i że przynajmniej część zasobów finansowych społeczności lokalnej powinna pochodzić z opłat i podatków lokalnych.

Wpływ organów samorządowych na ustalenie wysokości podatków (i opłat lokalnych) jest zagwarantowany konstytucyjnie (art. 168 Konstytucji). Samorząd nie ma jednak uprawnień do swobodnego kształtowania obowiązków podatkowych na swoim obszarze. Ograniczenie wynika wprost z art. 217 Konstytucji, z którego wynika nakaz regulowania obowiązków podatkowych w ustawie. Tak więc jedynym aktem umożliwiającym nałożenie na dany podmiot ciężaru podatkowego jest ustawa. Ustawodawca konstytucyjny nie przewidział w tym zakresie żadnych wyjątków. Zgodnie z art. 217 Konstytucji RP, nakładanie podatków, innych danin publicznych, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy. W art. 217

[36] Ustawa *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 5 ust. 2, art. 5 ust. 3, Nr 94927, Legalis.
[37] Ustawa *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 10 ust. 1, art. 20a ust. 1, Nr 114685, Legalis.

Konstytucji zostały wskazane elementy konstrukcji prawnej podatku, które muszą być uregulowane w ustawie. *A contrario*, nie mogą być przedmiotem aktów prawa miejscowego.

Regulacja ustawowa dotycząca podatnika musi być zupełna – w tym sensie, że to ustawa musi regulować, na kim ciąży obowiązek podatkowy, ale też – jakie podmioty mogą być zwolnione od podatku. W ustawie, oprócz podmiotów, zwolnień i ulg, powinien być również określony przedmiot opodatkowania. Wiąże się to ściśle z nakazem wprowadzenia podatków w formie ustawy. Nie można wprowadzić podatku bez stwierdzenia, od czego ma być płacony, czyli od określenia jego przedmiotu.

Organy samorządowe nie mają możliwości nakładania podatków, a przez to nie mogą określać ich przedmiotów. W aktach prawa miejscowego w żadnym razie nie może być rozszerzony zakres przedmiotowy obowiązującego podatku.

W przypadku uchwał podatkowych najważniejszą wskazówką jest stanowienie w granicach upoważnienia ustawowego, bez modyfikacji w określeniu przedmiotu opodatkowania i wprowadzania zapisów nieznajdujących umocowania w przepisach ustawowych.

SABINA SZAŁANKIEWICZ

Zmiany przepisów w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi wynikające z ustawy z dnia 13 września 1996 roku *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy, zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* [dalej: ucpg][1]. Na mocy tej ustawy od 2013 roku z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gminy pokrywają koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi określone w ucpg. Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zorganizowanym przez gminę objęte są obligatoryjnie nieruchomości zamieszkałe, jednak rada gminy może postanowić o odbieraniu odpadów komunalnych również z nieruchomości niezamieszkałych. Z opracowanego przez Krajową Radę Regionalnych Izb Obrachunkowych „Sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2020 roku" wynika, że na przestrzeni lat 2017–2020 wydatki związane z funkcjonowaniem systemu, ujęte w dziale 900, rozdziale 90002, ponoszone przez gminy i związki międzygminne rokrocznie wzrastały – z 5 451 883 tys. zł w 2017 roku do 10 186 091 tys. zł w 2020 roku[2]. W celu ograniczenia wzrostu kosztów gospodarowania odpadami, usprawnienia gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi oraz ułatwienia prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie gospodarki odpadami i tym samym poprawy dostępu do instalacji przetwarzających odpady komunalne[3] Minister Klimatu i Środowiska przygotował nowelizację ucpg. Z dniem 23 września 2021 roku weszła w życie ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 roku *o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach*[4], przy czym zaznaczyć należy, że część wprowadzonych zmian weszła w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku. Nowelizacja ucpg przewiduje m.in. indywidualne rozliczanie mieszkańców budynków wielolokalowych, uszczegółowienie kwestii dotyczących udziału właścicieli nieruchomości niezamieszkałych w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi, zmiany w zakresie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wprowadza możliwość dopłacania przez gminy do systemu gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów wła-

[1] Ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (DzU 2022, poz. 1297).

[2] www.rio.gov.pl.

[3] Uzasadnienie do rządowego projektu nowelizacji ustawy o zmianie ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw*, Druk nr 1275, www.sejm.gov.pl.

[4] DzU 2021, poz. 1648.

snych gminy niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w budynkach wielolokalowych

Do dnia 31 grudnia 2021 roku obowiązki dotyczące utrzymania czystości i porządku spoczywały na właścicielach nieruchomości. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 4 ucpg, pod pojęciem właściciela nieruchomości należy rozumieć także współwłaścicieli, użytkowników wieczystych oraz jednostki organizacyjne i osoby posiadające nieruchomości w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością. Zakresy pojęć: „właściciel nieruchomości" oraz „nieruchomość" na gruncie ucpg nie pokrywały się z definicjami tych pojęć w rozumieniu Kodeksu Cywilnego. W przypadku właścicieli lokali mieszkalnych w budynkach wielolokalowych czy osób, którym służy spółdzielcze prawo do lokalu, lub osób faktycznie zamieszkujących te lokale obowiązki właściciela nieruchomości wynikające z ucpg obciążały wspólnotę mieszkaniową albo spółdzielnię mieszkaniową. Takie rozwiązania ustawowe mogły powodować niską mobilizację do odpowiedniego segregowania odpadów komunalnych, bowiem stwierdzenie przez podmiot odbierający odpady niedopełnienia obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych skutkować mogło objęciem wszystkich mieszkańców budynku wielolokalowego opłatą podwyższoną. Stosowanie odpowiedzialności zbiorowej wynikało z ograniczonych możliwości ustalenia, którzy mieszkańcy nie segregują odpadów. Nowe regulacje prawne umożliwiają indywidualne rozliczenia właścicieli lokali – ustawodawca wprowadził nowe brzmienie art. 1 pkt 1 ucpg, doprecyzowując, iż obowiązki dotyczące utrzymania czystości i porządku obejmują nie tylko właścicieli nieruchomości (art. 1 pkt 1 lit. a), ale również właścicieli lokali w budynku wielolokalowym, w którym ustanowiono odrębną własność lokali, osób, którym służy tytuł prawny do lokalu w budynkach wielolokalowych, osób faktycznie zamieszkujących lub użytkujących te lokale lub osób faktycznie zamieszkujących lub użytkujących lokal należący do spółdzielni mieszkaniowej (art. 1 pkt 1 lit. b). Wprowadzenie indywidulanych rozliczeń właścicieli lokali nie jest jednak obligatoryjne. Zgodnie z art. 2a ust. 1 ucpg, rada gminy może, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, postanowić o ponoszeniu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez osoby wymienione w art. 1 pkt 1 lit. b. Podjęcie takiej uchwały musi jednak zostać poprzedzone uzgodnieniem pomiędzy właścicielem nieruchomości zabudowanych budynkami wielolokalowymi a gminą technicznych możliwości identyfikacji odpadów komunalnych wytwarzanych w poszczególnych lokalach oraz ich wdrożeniem. Uchwała rady gminy w tym zakresie może dotyczyć wszystkich albo określonych nieruchomości zabudowanych budynkami wielolokalowymi, w zależności od tego, czy właściciele nieruchomości w uzgodnieniu z gminą zapewnią techniczne możliwości identyfikacji odpadów komunalnych wytwarzanych w poszczególnych lokalach na wszystkich nieruchomościach zabudowanych budynkami wielolokalowymi albo na części tych nieruchomości (art. 2a ust. 3). Podejmując uchwałę, rada gminy powinna

kierować się technicznymi możliwościami identyfikacji odpadów komunalnych w poszczególnych lokalach w budynkach wielolokalowych, w tym:
1) liczbą lokali mieszkalnych w danym budynku wielolokalowym;
2) liczbą mieszkańców;
3) ilością odpadów komunalnych wytwarzanych na danych nieruchomościach zabudowanych budynkami wielolokalowymi;
4) istniejącą infrastrukturą do gospodarowania odpadami komunalnymi.

Gospodarowanie odpadami komunalnymi na nieruchomościach niezamieszkałych

Po nowelizacji ucpg do obowiązków gminy należy nadal wyłącznie zorganizowanie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych. Objęcie tym systemem właścicieli nieruchomości niezamieszkałych jest fakultatywne i uwarunkowane podjęciem przez radę gminy stosowej uchwały (art. 6c ust. 2 ucpg). W poprzednim stanie prawnym przystąpienie właściciela nieruchomości, na której nie zamieszkują mieszkańcy (z wyłączeniem właściciela nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy, lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe), do zorganizowanego przez gminę systemu gospodarowania odpadami komunalnymi było dobrowolne i następowało na podstawie zgody właściciela nieruchomości wyrażonej w formie pisemnej. Od dnia 23 września 2021 roku, w przypadku podjęcia przez radę gminy uchwały o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, właściciele tych nieruchomości są automatycznie włączeni do systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Mają jednak możliwość złożenia oświadczenia o wyłączeniu się z systemu odbierania odpadów zorganizowanego przez gminę. Prawo do złożenia takiego oświadczenie nie przysługuje jedynie właścicielom nieruchomości, które w części stanowią nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, a w części nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy. Jeśli rada gminy podejmie uchwałę, o której mowa w art. 6c ust. 2 ucpg, nieruchomości te zostaną obligatoryjnie objęte gminnym systemem.

Zgodnie z art. 6c ucpg, warunki złożenia przez właściciela nieruchomości niezamieszkałej pisemnego oświadczenia o wyłączeniu się z gminnego systemu odbierania odpadów komunalnych są następujące:
1) w przypadku podjęcia przez radę gminy uchwały o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, złożenie oświadczenia powinno nastąpić w terminie 60 dni od dnia jej ogłoszenia; oświadczenie jest skuteczne od dnia wejścia w życie uchwały i nie może być odwołane przez okres obowiązywania umowy w sprawie zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, zawartej po dniu ogłoszenia tej uchwały (ust. 3a);
2) w przypadku powstania nieruchomości niezamieszkałej w trakcie obowiązywania umowy w sprawie zamówienia publicznego na odbieranie odpa-

dów komunalnych, złożenie oświadczenia powinno nastąpić w terminie 60 dni od dnia powstania takiej nieruchomości (ust. 3b);

3) po zamieszczeniu na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej urzędu gminy, na stronie internetowej urzędu gminy oraz w sposób zwyczajowo przyjęty, informacji o zamiarze przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, złożenie oświadczenia powinno nastąpić w terminie określonym w tej informacji, przy czym wyznaczony termin nie może być krótszy, niż 60 dni od dnia zamieszczenia tej informacji na stronie podmiotowej BIP (ust. 3c).

Ucpg dopuszcza również możliwość powrotu właściciela nieruchomości niezamieszkałej do gminnego systemu odbioru odpadów komunalnych po uprzednim wyłączeniu się z niego, jednak może to nastąpić dopiero po upływie okresu, na jaki została zawarta umowa w sprawie zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych. Odwołanie przez właściciela nieruchomości oświadczenia o wyłączeniu się z systemu powinno nastąpić w terminie określonym w art. 6c ust. 3c ucpg, tj. w terminie opisanym wyżej w pkt 3.

Odwołanie oświadczenia o wyłączeniu się z systemu oraz oświadczenie, o którym mowa w art. 6c ust. 3b ucpg, są skuteczne od dnia, w którym zaczęła obowiązywać następna umowa w sprawie zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, i nie mogą być odwołane przez okres obowiązywania tej umowy. Podkreślić należy, że „jeśli właściciel raz złożył skuteczne oświadczenie o wyłączeniu się z systemu zagospodarowania odpadami komunalnymi, to nie musi go składać za każdym razem, gdy rada gminy ogłasza uchwałę, o której mowa w art. 6c ust. 2. Analogicznie z odwołaniem oświadczenia – jeśli zostało złożone skutecznie, to właściciel nie ma obowiązku składać kolejnych odwołań. Skuteczność oświadczenia i odwołania oświadczenia przechodzi na kolejne okresy obowiązywania umów w sprawie zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych”[5].

Z uzasadnienia do nowelizacji ucpg wynika, że powyższe rozwiązanie ma umożliwić właściwe zaplanowanie zamówienia publicznego na odbiór odpadów, gdyż określona będzie liczba podmiotów objętych systemem. Dowolność w przystępowaniu i występowaniu właścicieli nieruchomości niezamieszkałych z systemu gospodarowania odpadami komunalnymi zorganizowanego przez gminę mogłaby powodować destabilizację tego systemu, skutkującą zwiększeniem kosztów jego funkcjonowania.

W oświadczeniu o wyłączeniu się z gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi właściciel nieruchomości niezamieszkałej wskazuje gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne, z którymi zawarł umowę, oraz dołącza do oświadczenia kopię tej

[5] A. Jezierska-Markocka, M. Markocki, *Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Komentarz,* wyd. 3, Warszawa 2021, www.sip.legalis.pl (dostęp 6.06.2022 r.).

umowy, pod rygorem nieskuteczności oświadczenia. Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1c ucpg, umowy te muszą zapewniać odbiór wszystkich frakcji odpadów komunalnych zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy oraz w sposób określony w rozporządzeniu, które może być wydane przez ministra właściwego do spraw klimatu na podstawie art. 4a ust. 1 ucpg.

Zgodnie z przepisem art. 4 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 roku *o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach*, w przypadku, gdy rada gminy podjęła uchwałę na podstawie art. 6c ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, właściciele nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, objęci systemem odbierania odpadów komunalnych zorganizowanym przez gminę, pozostają objęci tym systemem do dnia, w którym zacznie obowiązywać następna umowa w sprawie zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy.

Zmiany w zakresie deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i podmiotów zobowiązanych do ich składania

Konsekwencją wprowadzenia regulacji prawnych umożliwiających indywidualne rozliczenia właścicieli lokali oraz modyfikujących zasady obejmowania systemem gospodarowania odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości niezamieszkałych jest zmiana przepisów w zakresie podmiotów zobowiązanych do złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz terminów składania deklaracji. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 6m ust. 1 ucpg, deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi są obowiązani złożyć do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta:

1) właściciele nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy;
2) osoby wymienione w art. 1 pkt 1 lit. b, jeżeli rada gminy podjęła uchwałę, o której mowa w art. 2a ust. 1;
3) właściciele nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, jeżeli rada gminy podjęła uchwałę, o której mowa w art. 6c ust. 2, a właściciele nieruchomości nie złożyli skutecznego oświadczenia, o którym mowa w art. 6c ust. 3b.

Na mocy przepisu art. 6m ust. 1^1 ucpg, pierwszą deklarację o wysokości opłaty składa się w terminie 14 dni odpowiednio od dnia:

1) zamieszkania pierwszego mieszkańca na danej nieruchomości albo w lokalu w budynku wielolokalowym objętym uchwałą, o której mowa w art. 2a ust. 1, lub wytworzenia na danej nieruchomości lub w danym lokalu odpadów komunalnych;
2) podjęcia uchwały, o której mowa w art. 2a ust. 1, albo uchwały, o której mowa w art. 6c ust. 2.

Jednocześnie, na podstawie przepisu art. 2a ust. 5 ucpg, wspólnota mieszkaniowa lub spółdzielnia mieszkaniowa składa deklarację o wysokości opłaty – w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie uchwały, o której mowa w ust. 1, i ponosi opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, począwszy od miesiąca, w którym ta uchwała weszła w życie w stosunku do odpadów komunalnych wytworzonych na nieruchomościach zabudowanych budynkami wielolokalowymi, z wyłączeniem odpadów komunalnych wytworzonych w lokalach objętych tą uchwałą.

Stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi – najistotniejsze zmiany

Nowelizacja ucpg wprowadziła szereg zmian przepisów odnoszących się do opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie opłat ustalanych od gospodarstwa domowego, opłat od nieruchomości niezamieszkałych (w tym nieruchomości, na której są świadczone usługi hotelarskie oraz nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy, lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe), a także opłat obliczanych na postawie metody „od ilości zużytej wody".

W art. 6j ust. 1 pkt 3 ucpg doprecyzowano sposób ustalenia opłaty naliczanej od powierzchni lokalu mieszkalnego. Z uwagi na wątpliwości interpretacyjne, dotyczące rodzaju powierzchni lokalu mieszkalnego stanowiącej podstawę naliczania opłaty przy życiu tej metody, skonkretyzowano, że opłata powinna być ponoszona od powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku – *Prawo budowlane*[6]. Tak sformułowany przepis może rodzić jednak nowe problemy interpretacyjne, gdyż ustawa *Prawo budowlane* nie zawiera definicji powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego.

Ponadto nadano nowe brzmienie przepisowi art. 6j ust. 2 ucpg dotyczącemu określenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od gospodarstwa domowego. Wprowadzenie tej zmiany związane było z orzeczeniami niektórych organów nadzoru oraz sądów administracyjnych, które kwestionowały różnicowanie stawki opłaty w zależności od wielkości (liczebności) gospodarstwa domowego[7]. Przed wejściem w życie nowelizacji ucpg rada gminy mogła uchwalić jedną stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od gospodarstwa domowego. Od dnia 23 września 2021 roku przepis art. 6j ust. 2 otrzymał następujące brzmienie: „w przypadku nieruchomości, o której mowa w art. 6c ust. 1, rada gminy może uchwalić stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od gospodarstwa domowego". Z przepisu tego nie wynika już, że musi to być jedna stawka.

[6] DzU 2021, poz. 2351 oraz DzU 2022, poz. 88.

[7] Wyroki NSA: z dnia 14 października 2021 r., sygn. akt III FSK 4248-4249/21, z dnia 7 kwietnia 2021 r., sygn. akt III FSK 3305/21, z dnia 2 marca 2021 r., sygn. akt III FSK 3016/21, z dnia 2 lutego 2021 r., sygn. akt III FSK 2593/21, z dnia 25 listopada 2020 r., sygn. akt II FSK 1853/20, z dnia 19 lutego 2019 r., sygn. akt II FSK 3267/18, www.orzeczenia.nsa.gov.pl.

Kolegium RIO w Rzeszowie miało inne stanowisko w tej sprawie – dopuszczało możliwość różnicowania stawek w zależności od liczby mieszkańców gospodarstwa domowego.

Konsekwencją wyżej opisanych zmian było doprecyzowanie w art. 6j ust. 2a ucpg kryteriów, jakimi może kierować się rada gminy, różnicując stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W przepisie wprost wskazano, że różnicowane mogą być stawki opłat, o których mowa w ust. 1 (tj. ustalane na podstawie liczby mieszkańców, ilości zużytej wody, powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego) i w ust. 2 (tj. ustalane od gospodarstwa domowego), przy czym stosowane mogą być następujące kryteria:

– powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego,
– ilość zużytej wody z danej nieruchomości lub lokalu mieszkalnego,
– liczba mieszkańców zamieszkujących nieruchomość,
– liczba osób lub ilość zużytej wody w gospodarstwie domowym,
– odbieranie odpadów z terenów wiejskich lub miejskich,
– rodzaj zabudowy,
– fakt objęcia nieruchomości uchwałą, o której mowa w art. 2a ust. 1 (tj. uchwałą o ponoszeniu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez właścicieli poszczególnych lokali w budynku wielolokalowym).

Rada gminy może stosować łącznie różne kryteria różnicujące stawki opłat.

Doprecyzowano również sposób naliczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy. Opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od nieruchomości niezamieszkałych nadal stanowią iloczyn zadeklarowanej liczby pojemników lub worków, przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości, oraz stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, o której mowa w art. 6k ust. 1 pkt 2 ucpg, jednak w przepisie tym wprowadzono zdanie drugie w brzmieniu: „Przez zadeklarowaną liczbę pojemników lub worków rozumie się iloczyn liczby pojemników lub worków przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz liczby ich opróżnień lub odbiorów wynikającej z częstotliwości odbioru odpadów komunalnych określonych na podstawie art. 6r ust. 3 i 3b albo harmonogramu odbioru odpadów komunalnych dla danej nieruchomości". Wprowadzenie nowego parametru, jakim jest częstotliwość odbioru odpadów komunalnych, wynika z możliwości kilkakrotnego opróżniania tego samego pojemnika na odpady w ciągu miesiąca. Ma to istotny wpływ na wysokość kosztów odbioru odpadów z nieruchomości niezamieszkałych.

Ponadto w zakresie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi od nieruchomości niezamieszkałych zmianie uległa maksymalna stawka tej opłaty, która za odpady komunalne zbierane i odbierane w sposób selektywny wynosi za miesiąc 1,3% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za pojemniki lub worki o pojemności 120 l przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości; za pojemniki lub worki o mniejszej lub większej pojemności stawki opłat ustala się w wysokości proporcjonalnej do ich pojemności (art. 6k ust. 2a pkt 5 ucpg). W poprzednim stanie prawnym maksymalna stawka tej opłaty była określona odrębnie za pojemnik o pojemności 1100 l (3,2% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę) oraz odrębnie za worek o pojemności 120 l (1% prze-

ciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę); za pojemniki lub worki o mniejszej lub większej pojemności stawki opłat ustalało się w wysokości proporcjonalnej do ich pojemności. Z uzasadnienia[8] do projektu nowelizacji wynika, że określenie wyższej niż dotychczas maksymalnej stawki opłat dla nieruchomości niezamieszkałych podyktowane zostało znacznym wzrostem kosztów zagospodarowania odpadów i ma na celu „umożliwienie pokrycia kosztów związanych z zagospodarowaniem odpadów z nieruchomości niezamieszkałych, które często są wytwarzane w większych ilościach niż w gospodarstwach domowych, a także zapewnienia adekwatnego partycypowania w kosztach związanych z zagospodarowaniem tych odpadów". Takie rozwiązanie ma zachęcić gminy do obejmowania gminnym systemem nieruchomości niezamieszkałych.

Zgodnie z przepisem przejściowym, uchwały rady gminy podjęte na podstawie art. 6k ust. 1 pkt 2 ustawy zachowały moc do dnia 30 czerwca 2022 roku.

Nowelizacja ucpg wprowadziła również zmiany w stosunku do nieruchomości niezamieszkałych, na których świadczone są usługi hotelarskie w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku *o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych*[9]. Dotychczasowe przepisy art. 6j ust. 3a ucpg zezwalały, aby opłata w przypadku tych nieruchomości stanowiła iloczyn ilości zużytej wody oraz stawki opłaty, o której mowa w art. 6k ust. 1 pkt 1 – stawka opłaty od ilości zużytej wody dla nieruchomości niezamieszkałych, na których świadczone są usługi hotelarskie, była więc taka sama, jak stawka tej opłaty dla nieruchomości zamieszkałych. Zgodnie z aktualnym brzmieniem tego przepisu dopuszcza się, aby opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których są świadczone usługi hotelarskie, stanowiła iloczyn ilości zużytej wody z danej nieruchomości oraz stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, o której mowa w art. 6k ust. 1 pkt 3. Dodanie do art. 6k ust. 1 ustawy punktu 3 daje radzie gminy możliwość ustalenia w drodze uchwały stawki opłaty za metr sześcienny zużytej wody odrębnie dla nieruchomości, na których są świadczone usługi hotelarskie.

Stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, o której mowa w art. 6k ust. 2a pkt 2 ucpg (tj. w odniesieniu do zużycia wody), ma zastosowanie do nieruchomości niezamieszkałych, na których świadczone są usługi hotelarskie, do dnia wejścia w życie uchwały podjętej na podstawie art. 6k ust. 1 pkt 3 znowelizowanej ucpg.

Na skutek nowelizacji zmieniono uregulowania prawne dotyczące opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy, lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Doprecyzowano, że ryczałtowa stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, nie wyższa niż 10% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za rok, ustalana jest od domku letniskowego na nieruchomości albo od innej nieruchomości wyko-

[8] Uzasadnienie do rządowego projektu nowelizacji ustawy *o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw*, Druk nr 1275, www.sejm.gov.pl.

[9] DzU 2020, poz. 2211.

rzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Zapewnić ma to proporcjonalne ponoszenie kosztów zagospodarowania odpadów wytwarzanych ze wszystkich domków letniskowych, które znajdują się na jednej nieruchomości. Zmiana art. 6j ust. 3b ucpg weszła w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku. Ponadto ustawodawca, poprzez dodanie w art. 6j ustępu 3bc, wprowadził możliwość podjęcia lub zmiany uchwały dotyczącej ustalenia ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od domku letniskowego do końca kwietnia danego roku. Do dnia 31 grudnia 2021 roku organy administracji w swoich rozstrzygnięciach nadzorczych[10] kwestionowały możliwość wejścia w życie tych uchwał w trakcie roku z uwagi na fakt, że ryczałtowa stawka opłaty ma charakter roczny – winna być bowiem uchwalana „za rok od nieruchomości". Trybunał Konstytucyjny wskazywał w swoich orzeczeniach[11], że w odniesieniu do ciężarów publicznych o charakterze rocznym obowiązuje zasada niezmieniania ich w trakcie roku podatkowego. Zakaz wprowadzania zmian w prawie daninowym w trakcie roku podatkowego opiera się o zasady demokratycznego państwa prawa wywodzone z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności zasady prawidłowej legislacji, określoności prawa oraz zaufania obywateli do państwa i prawa.

Ponadto, zgodnie z art. 6j ust. 3ba i 3bb ucpg, rada gminy, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, może nałożyć obowiązek ponoszenia przez właścicieli nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy, lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości określonej zgodnie z ust. 3 (tj. od zadeklarowanej liczby pojemników lub worków). W przypadku podjęcia takiej uchwały nie stosuje się przepisu ust. 3b, dotyczącego ryczałtowej stawki opłaty.

Nowelizacja objęła swoim zakresem również uregulowania dotyczące metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi uzależniającej wysokość tej opłaty od ilości zużytej wody. Doprecyzowano przepis art. 6j ust. 3e, zgodnie z którym w przypadku:

1) wyboru przez radę gminy metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od zużytej wody,
2) wyboru przez radę gminy metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od gospodarstwa domowego i zróżnicowania stawki opłaty ze względu na ilość zużytej wody w gospodarstwie domowym,
3) ustalenia opłaty na podstawie ilości zużytej wody od nieruchomości niezamieszkałej, na której są świadczone usługi hotelarskie

– rada gminy w uchwale, o której mowa w art. 6k ust. 1 (w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty), określa sposób ustalania ilości zużytej wody na potrzeby ustalania wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w szczególności sposób ustalania ilości zużytej wody w przypadku braku wodomierza lub w przypadku nieruchomości, dla których brak jest odpowiednich danych dotyczących ilości zużytej wody, lub odliczania wody zużytej na okre-

[10] Uchwała Nr 3/28/2021 Kolegium RIO w Białymstoku z dnia 27 stycznia 2021 r., www.bip.bialystok.rio.gov.pl; Uchwała Nr IX/1004/2020 Kolegium RIO w Rzeszowie z dnia 24 marca 2020 r., www.bip.rzeszow.rio.gov.pl.

[11] Wyrok TK z dnia 15 lipca 2013 r., K 7/12, www.ipo.trybunal.gov.pl.

ślone cele. Ponadto, zgodnie z art. 6j ust. 3f ucpg, w przypadku nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustalana na podstawie metody, o której mowa w ust. 1 pkt 2 (tj. stanowiąca iloczyn ilości zużytej wody z danej nieruchomości oraz stawki opłaty), nie może wynosić więcej niż 7,8% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za gospodarstwo domowe. Określenie wysokości miesięcznej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, liczonej przy zastosowaniu metody od zużytej wody, będzie więc uzależnione od stawki opłaty ustalonej przez radę gminy (zgodnie z art. 6k ust. 2a pkt 2 ucpg, maksymalna stawka tej opłaty za odpady zbierane i odbierane w sposób selektywny wynosi za miesiąc 0,7% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem – za metr sześcienny zużytej wody) oraz od rzeczywistego zużycia wody z danej nieruchomości. Wprowadzenie dodatkowego limitu wysokości opłaty podyktowane było koniecznością przeciwdziałania nieproporcjonalnemu obciążeniu opłatami mieszkańców w stosunku do ilości wytwarzanych przez nich odpadów (np. w sytuacji awarii powodujących nadmierne zużycie wody).

Zgodnie z przepisem przejściowym, uchwały rady gminy w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty od ilości zużytej wody zachowały moc do dnia wejścia w życie nowej uchwały, nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2021 roku.

Finansowanie części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych gminy

System gospodarowania odpadami komunalnymi zorganizowany przez gminę powinien się co do zasady samofinansować. Wskazuje na to art. 6k ust. 2 ucpg, z którego wynika, co rada gminy, określając stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jest zobowiązana brać pod uwagę. Środki z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą być wykorzystane wyłącznie na cele związane z pokrywaniem kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty:

1) odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;
2) tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
3) obsługi administracyjnej tego systemu;
4) edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Ponadto z pobranych opłat gmina może pokryć koszty wyposażenia nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych, koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, koszty utworzenia i utrzymania punktów napraw i ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami oraz koszty usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku *o odpadach* (art. 6r ust. 1aa, 2-2b ucpg).

Poniżej przedstawiono dane dotyczące planowanych i wykonanych dochodów z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz planowanych i wykonanych wydatków poniesionych na finansowanie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie województwa podkarpackiego w latach 2017–2020.

Rok	Dochody		Wydatki		Różnica	
	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie
2017	197 755 049,91	196 121 430,39	235 365 116,86	221 598 667,14	-37 610 066,95	-25 477 236,75
2018	216 029 056,42	211 305 056,10	288 321 143,76	275 235 765,89	-72 292 087,34	-63 930 709,79
2019	298 963 205,63	285 395 448,49	340 082 479,38	327 171 661,78	-41 119 273,75	-41 776 213,29
2020	483 680 242,80	431 159 369,30	508 364 658,44	464 865 297,61	-24 684 415,64	-33 705 928,31

Źródło: Dane ze sprawozdań budżetowych Rb-27S i Rb-28S.

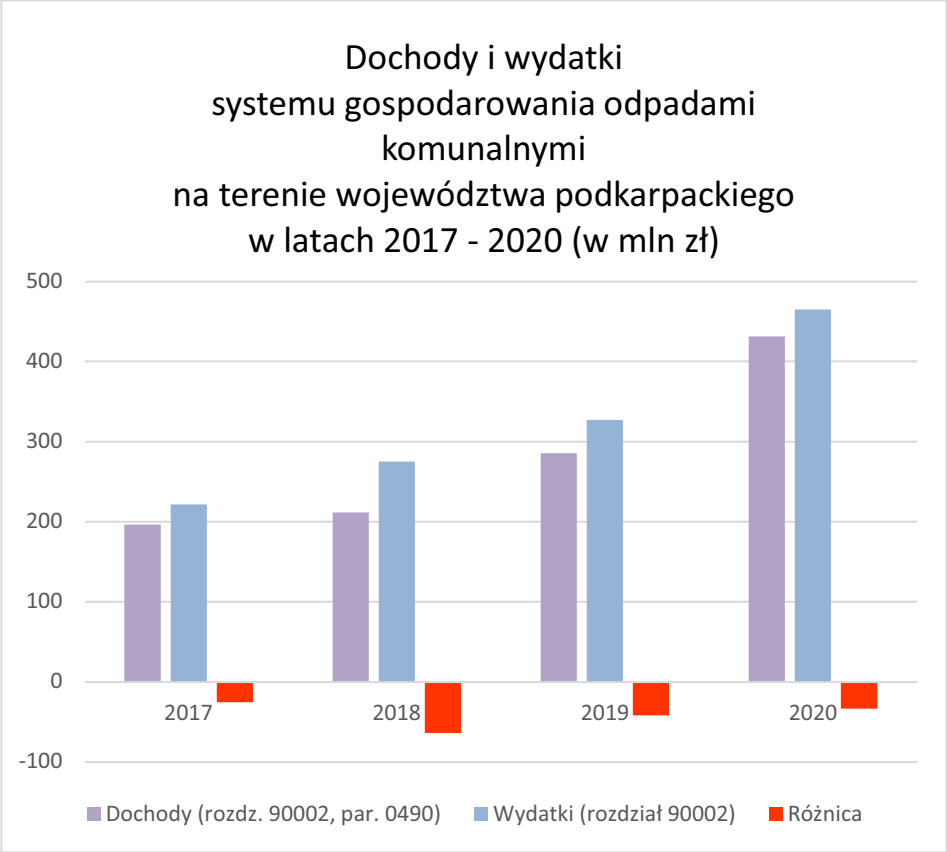

Analiza danych wskazuje, że na terenie województwa podkarpackiego w latach 2017–2020, zarówno planowane, jak i wykonane dochody pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi były globalnie niższe od

wydatków poniesionych na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Największa różnica pomiędzy dochodami i wydatkami w tym zakresie występowała w 2018 roku, od 2019 roku różnica ta w kolejnych latach ulegała zmniejszeniu, jednak wzrosły jednocześnie dochody z opłat (w roku 2019 dochody wzrosły o 35% w stosunku do roku poprzedniego, zaś w roku 2020 – aż o 51% w stosunku do roku poprzedniego).

Przed wejściem w życie nowelizacji ucpg dopuszczała możliwość niebilansowania się systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w następujących przypadkach:

– w sytuacji pozyskiwania przez gminy dochodów ze sprzedaży surowców wtórnych i produktów przygotowanych do ponownego użycia – wówczas, zgodnie z art. 6k ust. 2b ucpg, rada gminy, ustalając stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, w części dotyczącej gospodarstw domowych mogła uwzględnić stopień, w jakim dochody ze środków własnych pozyskanych ze sprzedaży w/w surowców i produktów pokrywają koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi;
– w sytuacji podjęcia przez radę gminy, na mocy art. 6k ust. 4 ustawy, uchwały w przedmiocie zwolnienia w całości lub w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, w części dotyczącej gospodarstw domowych, w których dochód nie przekracza kwoty uprawniającej do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, o której mowa w art. 8 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku *o pomocy społecznej* [12], lub rodziny wielodzietne, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 roku *o Karcie Dużej Rodziny*[13].

Z uwagi na trudności w zbilansowaniu systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, nowelizacją ucpg umożliwiono gminom dopłacanie do systemu z dochodów własnych gminy. Z dniem 23 września 2021 roku wszedł w życie przepis art. 6r ust. 2da ucpg, zgodnie z którym rada gminy może postanowić, w drodze uchwały, o pokryciu części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w przypadku, gdy:

1) środki pozyskane z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi są niewystarczające na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym kosztów, o których mowa w ust. 2-2c, lub
2) celem jest obniżenie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi pobieranych od właścicieli nieruchomości.

[12] DzU 2021, poz. 2268 i 2270 oraz DzU 2022, poz. 1 i 66.
[13] DzU 2021, poz. 1744.

W dniu 29 października 2021 roku Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych opublikowała komunikat[14] w zakresie uchwał o pokryciu części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi, podejmowanych przez rady gmin. Z treści komunikatu wynika, że uchwały te podlegają nadzorowi regionalnych izb obrachunkowych oraz „z uwagi na brak postanowień wskazujących na cechy normotwórcze we wskazanych uchwałach (…) nie stanowią aktów prawa miejscowego". W ocenie Krajowej Rady uchwała o „dopłacie" może określać konkretną kwotę dopłaty, ale również może zawierać ogólne postanowienia o pokryciu części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych, niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami. Podejmując uchwałę na podstawie art. 6r ust. 2da ucpg, rada gminy powinna określić rok, w którym część kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi będzie pokrywana z dochodów własnych niepochodzących z pobranej opłaty.

Z uzasadnienia do nowelizacji ucpg wynika, że gminy będą mogły skorzystać z przepisu art. 6r ust. 2da w sytuacjach nadzwyczajnych. Jako przykład takiej sytuacji podano wzrost cen zagospodarowania odpadów komunalnych i brak możliwości pokrycia całości kosztów z opłat pobranych od mieszkańców, jednak koncepcja ta nie znalazła odzwierciedlenia w treści nowego przepisu.

Podsumowanie

Nowelizacja ucpg miała być odpowiedzią na wyzwania gmin związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi. Czas pokaże, czy nowe uregulowania rozwiążą problemy samorządowców w tym zakresie, czy też ich wdrożenie spowoduje powstanie kolejnych wątpliwości interpretacyjnych. Pozytywnie należy ocenić doprecyzowanie przepisów w zakresie stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od gospodarstwa domowego, jak również podwyższenie maksymalnej stawki opłaty od nieruchomości niezamieszkałych i określenie jej w sposób jednolity dla worków i pojemników, co umożliwi równomierne obciążenie kosztami zagospodarowania odpadów właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych. Należy jednak zwrócić uwagę, że wprowadzenie możliwości pokrywania przez gminy części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi ze środków własnych niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi będzie ograniczać wysokość nadwyżki operacyjnej budżetu i tym samym wpływać na kształtowanie się relacji wynikającej z art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*[15], bowiem „dopłaty" do systemu będą generować wyższe wydatki bieżące budżetu. Prowadzić to będzie do obniżania wydatków na inne obligatoryjne zadania bieżące gmin oraz do ograniczenia finansowania inwestycji, co skutkować może obniżeniem jakości usług publicznych realizowanych przez gminy.

[14] www.rio.gov.pl.
[15] DzU 2022, poz.1634 ze zm.

PIOTR ŚWIĄTEK

Budżetowe aspekty ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*

W dniu 24 lutego 2022 roku rozpoczęła się inwazja wojsk Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Wybuch wojny na terytorium Ukrainy nie tylko wpłynął na wiele aspektów w zakresie stosunków międzynarodowych, ale przede wszystkim stanowił podstawę podjęcia nadzwyczajnych działań przez Polskę, za której wschodnią granicą rozpoczęły się działania zbrojne. Dotychczasowe rozwiązania legislacyjne, określone chociażby w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 roku *o cudzoziemcach*[1], okazały się dalece niewystarczające dla rozwiązania wielu kwestii i problemów wynikających głównie z olbrzymiej fali uchodźców, którzy przybyli do Polski. W związku z tym konieczne stało się uchwalenie przepisów, które zawierają kompleksowe rozwiązania prawne w tym zakresie. W konsekwencji, w dniu 12 marca 2022 roku Sejm uchwalił ustawę *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* [dalej: upoU][2]. Zgodnie z uzasadnieniem do rządowego projektu ustawy – „projekt ma na celu stworzenie szczególnej regulacji prawnej zapewniającej doraźną podstawę prawną do legalnego pobytu obywatelom Ukrainy, którzy w wyniku działań wojennych zostali zmuszeni do opuszczenia swojego kraju pochodzenia i wjechali, posiadając stosowne uprawnienie wjazdowe, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”[3]. Ze względu na skalę zaistniałych problemów, ich różnorodność oraz konieczność dostosowania wprowadzonych rozwiązań do zmieniających się warunków, przyjęta ustawa była kilkakrotnie nowelizowana[4]. W niniejszym artykule zostaną przedstawione najistotniejsze rozwiązania wprowadzone upoU, odnoszące się przede wszystkim do gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, które na podstawie przyjętych regulacji realizują istotne zadania związane z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy.

Zakres podmiotowy i przedmiotowy

Przepisy ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem na terytorium tego państwa* obejmują swoim zakresem obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku

[1] DzU 2021, poz. 2354 z późn. zm.
[2] DzU 2022, poz. 583 z późn. zm.
[3] www.sejm.gov.pl.
[4] Nowelizacje upoU zostały opublikowane w następujących Dziennikach Ustaw z 2022 r.: z 23 marca poz. 682, 683 i 684; z 8 kwietnia poz. 830; z 27 kwietnia poz. 930; z 28 kwietnia poz. 1002; z 12 maja poz. 1087 oraz z 8 czerwca poz. 1383.

z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, oraz obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań wojennych przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przez obywatela Ukrainy rozumie się także nieposiadającego obywatelstwa ukraińskiego małżonka obywatela Ukrainy, o ile przybył on na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa i nie jest obywatelem polskim ani obywatelem innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej (art. 1 ust. 2 upoU).

Zakres przedmiotowy przyjętych rozwiązań określa art. 1 ust. 1 i 3 upoU, zgodnie z których brzmieniem przepisy obejmują:

1) szczególne zasady zalegalizowania pobytu obywateli Ukrainy;
2) szczególne zasady powierzenia pracy obywatelom Ukrainy, przebywającym legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
3) pomoc zapewnianą przez wojewodów, jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty obywatelom Ukrainy;
4) utworzenie Funduszu Pomocy w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy;
5) niektóre uprawnienia obywateli Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny;
6) szczególne zasady przedłużania okresów legalnego pobytu obywateli Ukrainy oraz wydanych im przez organy polskie dokumentów dotyczących uprawnień w zakresie wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7) niektóre uprawnienia obywateli polskich i obywateli Ukrainy będących studentami, nauczycielami akademickimi lub pracownikami naukowymi wjeżdżającymi z terytorium Ukrainy;
8) szczególne regulacje dotyczące kształcenia, wychowania i opieki dzieci i uczniów będących obywatelami Ukrainy, w tym wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych w tym zakresie;
9) szczególne zasady organizacji i funkcjonowania uczelni w związku z zapewnianiem miejsc na studiach dla obywateli Ukrainy, o których mowa w ust. 1;
10) szczególne zasady podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej przez obywateli Ukrainy, przebywających legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
11) szczególne zasady prowadzenia dystrybucji produktów leczniczych i wyrobów medycznych przeznaczonych na pomoc humanitarną na terytorium Ukrainy przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych.

Należy wskazać, że zakres regulacji obejmuje zatem nie tylko problematykę związaną z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy, jej organizację, sposób finansowania, zadania administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w tym zakresie, ale również zagadnienia dotyczące obywateli Polski, będących nauczycielami akademickimi, studentami oraz pracownikami naukowymi, którzy wyjechali z Ukrainy.

Ustawodawca zdefiniował również na potrzeby realizacji przyjętych rozwiązań pojęcie legalnego pobytu obywateli Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dla uznania pobytu obywatela Ukrainy za legalny konieczne jest spełnieni dwóch warunków: po pierwsze – przybycie nastąpiło legalnie od dnia 24 lutego 2022 roku (końcowy termin zostanie określony w rozporządzeniu Rady Ministrów wydanym na podstawie art. 2 ust. 4 upoU), po drugie – osoba ta deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadku spełnienia obu przesłanek pobyt uznaje się za legalny w okresie 18 miesięcy od dnia 24 lutego 2022 roku.

Udzielanie pomocy socjalnej obywatelom Ukrainy

Ustawodawca w art. 12 upoU określił zasady udzielania obywatelom Ukrainy pomocy o charakterze socjalnym przez wojewodów, inne organy administracji publicznej, jednostki podległe lub nadzorowane przez organy administracji publicznej, jednostki sektora finansów publicznych oraz inne organy władzy publicznej, jednostki samorządu terytorialnego, związki jednostek samorządu terytorialnego oraz związki metropolitalne. Wojewoda może zapewnić obywatelom Ukrainy pomoc polegającą na: zakwaterowaniu; zapewnieniu całodziennego wyżywienia zbiorowego; zapewnieniu transportu do miejsc zakwaterowania, o których mowa w pkt 1, między nimi lub do ośrodków prowadzonych przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku *o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*[5], lub miejsc, w których obywatelom Ukrainy udzielana jest opieka medyczna albo miejsc pośrednich, z których będzie realizowany dalszy transport do punktu docelowego, w którym obywatelom Ukrainy udzielana będzie opieka medyczna; finansowaniu przejazdów środkami transportu publicznego oraz specjalistycznego transportu przeznaczonego dla osób z niepełnosprawnością, w szczególności do miejsc lub pomiędzy miejscami, o których mowa w pkt 1–3; zapewnieniu środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów; organizacji miejsc udzielania doraźnej pomocy medycznej; zapewnieniu personelu medycznego realizującego w razie potrzeby wizyty kontrolne w odniesieniu do osób z dodatnim wynikiem testu diagnostycznego w kierunku SARS-CoV-2 – w przypadku organizacji miejsc zakwaterowania, o których mowa w pkt 1, przeznaczonych dla osób z dodatnim wynikiem testu diagnostycznego w kierunku SARS-CoV-2; podjęciu innych działań niezbędnych do realizacji pomocy (art. 12 ust. 1 upoU). Należy wskazać, że przyznane wojewodzie uprawnienie ma charakter fakultatywny. Ponadto katalog zadań z zakresu pomocy, do których realizacji jest uprawniony wojewoda, nie ma charakteru zamkniętego. Wojewoda jest bowiem uprawniony do podejmowania innych (niewskazanych w ustawie) działań niezbędnych do realizacji pomocy. Do obowiązków wojewody należy również koordynowanie działań organów władzy publicznej oraz organizacji pozarządowych i przedsiębiorców w zakresie udzielania pomocy obywatelom Ukrainy (art. 12 ust. 2 upoU). Ustawodawca wskazał minimalny termin udzielania przez wojewodę pomocy w zakresie wynikającym z art. 12 ust. 1 upoU, ustalając go na okres nie krótszy niż 2 miesiące od dnia

[5] DzU 2022, poz. 1264.

pierwszego wjazdu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Pomoc udzielana jest w miarę posiadanych środków.

W związku z realizacją zadań, o których mowa w art. 12 ust. 1 upoU, wojewoda może wydawać polecenia obowiązujące wszystkie organy administracji rządowej działające na obszarze województwa, państwowe osoby prawne, organy samorządu terytorialnego, samorządowe osoby prawne oraz samorządowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. O wydanych poleceniach wojewoda niezwłocznie informuje właściwego ministra. Jest to rozwiązanie analogiczne do funkcjonującego już na gruncie ustawy z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*[6]. Polecenia są wydawane w drodze decyzji administracyjnej i podlegają natychmiastowemu wykonaniu z chwilą ich doręczenia lub ogłoszenia. Wojewoda nie ma obowiązku uzasadniać decyzji administracyjnej w tym zakresie. Polecenia mogą być uchylane lub zmieniane, jeżeli przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony. Ich uchylenie lub zmiana nie wymaga przy tym zgody stron. Wydane polecenia nie mogą dotyczyć rozstrzygnięć co do istoty sprawy załatwianej w drodze decyzji administracyjnej, a także nie mogą dotyczyć czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych oraz czynności z zakresu ścigania wykroczeń. Mogą być wydawane także ustnie, pisemnie w formie adnotacji, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 roku *o świadczeniu usług drogą elektroniczną*[7] lub za pomocą innych środków łączności. Istotne okoliczności takiego załatwienia sprawy powinny być utrwalone w formie protokołu. Właściwy minister może wstrzymać wykonanie poleceń i wystąpić z wnioskiem do Prezesa Rady Ministrów o rozstrzygnięcie sporu, przedstawiając jednocześnie stanowisko w sprawie. Zadania nałożone przez wojewodę w trybie polecenia są realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, co oznacza ich finansowanie z budżetu państwa.

Stosownie do art. 12 ust. 3 upoU, pomoc obywatelom Ukrainy, w zakresie wynikającym z ust. 1, może być także udzielana przez inne organy administracji publicznej, jednostki podległe lub nadzorowane przez organy administracji publicznej, jednostki sektora finansów publicznych oraz inne organy władzy publicznej. W tych celach wskazane organy lub jednostki mogą wykorzystywać nabyte lub powierzone tym organom lub jednostkom mienie Skarbu Państwa. Przepis stanowi samodzielną podstawę prawną dla wskazanych w nim podmiotów do udzielania pomocy w zakresie wynikającym z art. 12 ust. 1 upoU. Przywołana norma prawna obejmuje swoim zakresem jednostki sektora finansów publicznych. Katalog podmiotów tworzących sektor finansów publicznych określa art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*[8] [dalej: ufp]. Do sektora finansów publicznych ustawa *o finansach publicznych* zalicza m.in. jednostki samorządu terytorialnego i ich związki, związki metropolitalne, jednostki budżetowe, zakłady budżetowe, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, samorządowe instytucje kultury, samorządowe osoby prawne utwo-

[6] DzU 2021, poz. 2095 z późn. zm.
[7] DzU 2020, poz. 344.
[8] DzU 2021, poz. 305 z późn. zm.

rzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, banków, instytutów badawczych i spółek prawa handlowego. Należy jednak podkreślić, że w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego i ich związków oraz związków metropolitalnych ustawodawca warunkuje możliwość udzielania pomocy koniecznością podjęcia odrębnej uchwały w tym zakresie. Po myśli bowiem art. 12 ust. 4 upoU, jednostka samorządu terytorialnego, związek jednostek samorządu terytorialnego lub związek metropolitalny, z własnej inicjatywy i w zakresie posiadanych środków, może zapewnić pomoc obywatelom Ukrainy. Zakres pomocy określa w uchwale organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego. Analiza przywołanych przepisów wskazuje, że jednostki samorządu terytorialnego i ich związki oraz związki metropolitalne mogą zapewnić pomoc obywatelom Ukrainy. Jest to zatem dobrowolna decyzja tych podmiotów. Pomoc może być udzielana w zakresie posiadanych środków. Ponieważ treść art. 12 ust. 4 i 5 upoU nie odwołuje się do normy art. 12 ust. 1 upoU, należy przyjąć, że zakres udzielanej pomocy może być szerszy niż określony tym przepisem. Kwestie regulowane w podjętym akcie prawnym należą do zagadnień ustrojowych, zatem kompetencje w zakresie nadzoru należy przypisać wojewodzie jako organowi nadzoru ogólnego. Z treści dotychczas podjętych uchwał wynika, że przedmiotem ich regulacji są zarówno postanowienia odpowiadające treści art. 12 ust. 1 upoU, jak również kwestie o szerszym charakterze niż wynikający z jego brzmienia. Wydaje się natomiast, że wydatki ponoszone przez jednostki samorządu terytorialnego i ich związki oraz związki metropolitalne mające na celu udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy, powinny mieć oparcie w podjętej uchwale. Nie dotyczy to z oczywistych względów zadań realizowanych jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej lub objętych poleceniem wojewody, wydanym na podstawie art. 12 ust. 10 upoU. Formy i tryb udzielania pomocy określa właściwy organ wykonawczy danej jednostki lub związku (art. 12 ust. 5 zd. 2 upoU).

W związku z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy ustawodawca przyjął szczególne rozwiązanie dotyczące stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 roku – *Prawo zamówień publicznych*[9]. Po myśli art. 12 ust. 6 upoU, do zamówień publicznych niezbędnych do zapewnienia pomocy, o której mowa w ust. 1–4, 18 i 19, przez wojewodę, inne organy administracji publicznej, jednostki podległe lub nadzorowane przez organy administracji publicznej, jednostki sektora finansów publicznych oraz inne organy władzy publicznej, jednostki samorządu terytorialnego, związki jednostek samorządu terytorialnego lub związki metropolitalne, lub niezbędnych do informowania o pomocy kierowanej do obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1 upoU, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 roku – *Prawo zamówień publicznych*. Jak wskazuje się w literaturze: „Decyzja o zastosowaniu wyłączenia powinna być każdorazowo poprzedzona dokonaniem przez zamawiającego analizy konkretnego stanu faktycznego (https://www.uzp.gov.pl/zamowienia-covid-19/komunikat-w-sprawie-art.-6-tzw.-ustawy-o-covid-19, dostęp: 12.4.2022 r.). W pierwszej kolejności należy ustalić, czy towar lub usługa mieści się w zakresie określonym w art. 12 ust. 1–4, ust. 18 i 19 ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*. Analizując pojęcie

[9] DzU 2021, poz. 1129 z późn. zm.

niezbędności, należy mieć na uwadze, czy towary lub usługi są konieczne do realizacji celów wymienionych w przywołanym wyżej art. 12 ust. 1–4, ust. 18 i 19. Ustawa *o pomocy obywatelom Ukrainy* nie zawiera wskazań, jak należy badać ową niezbędność zapewnienia pomocy. Zamawiający będą musieli dokonać oceny możliwości wyłączenia stosowania przepisów ustawy – *Prawo zamówień publicznych* po rozważeniu okoliczności stanu faktycznego konkretnej sprawy, z uwzględnieniem informacji i poleceń przekazywanych przez organy nadzorujące proces udzielanej pomocy"[10]. Ustawodawca wprowadził natomiast obowiązek informacyjny dotyczący udzielonych zamówień publicznych. Wojewoda, inny organ administracji publicznej, jednostka podległa lub nadzorowana przez organy administracji publicznej, jednostka sektora finansów publicznych, inny organ władzy publicznej, jednostka samorządu terytorialnego, związek jednostek samorządu terytorialnego lub związek metropolitalny, w terminie 3 miesięcy od końca miesiąca, w którym udzielono zamówienia, zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych informację o udzieleniu zamówienia. Informacja obejmuje następujące dane: nazwę i adres siedziby zamawiającego; datę i miejsce zawarcia umowy lub informację o zawarciu umowy drogą elektroniczną; opis przedmiotu umowy, z wyszczególnieniem odpowiednio ilości rzeczy lub innych dóbr oraz zakresu usług; cenę albo cenę maksymalną, jeżeli cena nie jest znana w chwili zamieszczenia ogłoszenia; wskazanie okoliczności faktycznych uzasadniających udzielenie zamówienia bez zastosowania przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 roku – *Prawo zamówień publicznych* oraz nazwę (firmę) podmiotu albo imię i nazwisko osoby, z którymi została zawarta umowa.

Regulacje specustawy wprowadzają również szczególne rozwiązania dotyczące zlecania zadań organizacjom pozarządowym. W celu zapewnienia pomocy, o której mowa w ust. 1, 4 i 18, wojewoda, organ jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego oraz organ administracji publicznej i jednostki organizacyjne podległe organom administracji publicznej mogą zlecić organizacjom pozarządowym, podmiotom wymienionym w art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*[11] oraz związkom zawodowym realizację zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert, o którym mowa w dziale II rozdziale 2 tej ustawy. Przepisy art. 43, art. 47, art. 151 oraz art. 221 ust. 1–3 ufp stosuje się odpowiednio. Natomiast tryb postępowania o udzielenie dotacji na zadania określone w art. 221 ust. 2 ufp, sposób jej rozliczania oraz sposób kontroli wykonywania zleconego zadania określa, w drodze zarządzenia lub uchwały, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego, mając na względzie zapewnienie jawności postępowania o udzielenie dotacji i jej rozliczenia (art. 12 ust. 8 upoU).

Zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert ma na celu wyłącznie udzielenie obywatelom Ukrainy pomocy, której zakres wynika z treści art. 12 ust. 1 i 18 upoU lub z uchwały organu stanowiącego

[10] P. Drembkowski (red.), *Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy. Komentarz z wzorami dotyczącymi pobytu, dostępu do rynku pracy, świadczeń społecznych, edukacji i opieki zdrowotnej*, Warszawa 2022, www.sip.legalis.pl (dostęp 28.07.2022 r.).

[11] DzU 2022, poz. 1327 z późn. zm.

jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego. W świetle przyjętych rozwiązań zlecić zadanie można organizacjom pozarządowym, osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku państwa do innych Kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego; stowarzyszeniom jednostek samorządu terytorialnego; spółdzielniom socjalnym; spółkom akcyjnym i spółkom z ograniczoną odpowiedzialnością oraz klubom sportowym będącym spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z 25 czerwca 2010 roku *o sporcie*[12], które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych, a także nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników, oraz związkom zawodowym. Specustawa rozstrzyga, że zlecenie zadań do realizacji może nastąpić bez przeprowadzenia otwartego konkursu ofert. W konsekwencji należy przyjąć, że w tych sytuacjach mają natomiast zastosowanie przepisy ustawy *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, dotyczące np. wzoru oferty czy też wzoru umowy. Do „zleceń dokonywanych w trybie art. 12 ust. 8 upoU odpowiednio stosuje się wyliczone w nim przepisy ufp, tj.:

1) art. 24 ufp, w którym zawarta jest zasada powszechności dostępu do realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych (prawo realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych przysługuje ogółowi podmiotów, chyba że odrębne przepisy ustawy stanowią inaczej);
2) art. 47 ufp, w myśl którego podmiot wnioskujący o przyznanie środków publicznych na realizację wyodrębnionego zadania powinien przedstawić ofertę wykonania zadania zgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, gwarantującą wykonanie zadania w sposób efektywny, oszczędny i terminowy;
3) art. 151 i 221 ufp, które dotyczą zasad zawierania umów przez dysponenta części budżetowej oraz dotacji celowych na cele publiczne dla podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych”[13].

Ustawodawca w art. 12 ust. 8 zd. 2 upoU zawarł natomiast delegację dla organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego, do określenia w drodze zarządzenia lub uchwały trybu postępowania o udzielenie dotacji na zadania określone w art. 221 ust. 2 ufp, sposobu jej rozliczania oraz sposobu kontroli wykonywania zleconego zadania. Przyjęte regulacje powinny uwzględniać zapewnienie jawności postępowania o udzielenie dotacji i jej rozliczenia. Ze względu na zakres regulacji, podstawę do ich wydania wynikającą z przepisu ustawy, powszechność obowiązywania podjętego aktu na terenie danej jednostki oraz abstrakcyjny i generalny charakter zawartych w nim norm, należy stwierdzić, że wydane zarządzenia i uchwały mają charakter aktów prawa miejscowego. W konsekwencji podlegają publikacji w wojewódzkich dziennikach urzędowych oraz wchodzą w życie na zasadach wynikających z ustawy z dnia

[12] Dzu 2020, poz. 1133 z późn. zm.
[13] P. Drembkowski (red.), *Ustawa o pomocy…*, www.sip.legalis.pl (dostęp 28.07.2022 r.).

20 lipca 2020 roku *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*[14].

Fundusz Pomocy Ukrainie

Jak wynika z uzasadnienia do projektu upoU: „Mając na względzie zapewnienie środków finansowych, które są niezbędne na finansowanie i wsparcie realizacji zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy w Banku Gospodarstwa Krajowego planuje się utworzenie Funduszu Pomocy”[15].

Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku *o Banku Gospodarstwa Krajowego*[16], do zadań Banku należy obsługa funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych BGK na podstawie odrębnych ustaw. Fundusze utworzone w BGK nie są państwowymi funduszami celowymi w rozumieniu art. 29 ustawy *o finansach publicznych*. Utworzony na podstawie art. 14 ust. 1 upoU w Banku Gospodarstwa Krajowego Fundusz Pomocy [dalej: Fundusz], ma na celu finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań na rzecz pomocy Ukrainie, w szczególności obywatelom Ukrainy dotkniętym konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy, w tym zadań realizowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza nim. Powyższy zakres zadań Funduszu został rozszerzony ustawą z 8 kwietnia 2022 roku *o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw*[17] o realizację zadań związanych z bezpieczeństwem żywnościowym kraju w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy. Jak wskazano w literaturze, przyjęcie tego rodzaju rozwiązania wynika z faktu, że: „Działania wojenne na terytorium Ukrainy wiążą się bowiem z bezprecedensowymi konsekwencjami zarówno społecznymi (ciągły napływ uchodźców), jak i ekonomicznymi (ograniczona dostępność niektórych surowców i związany z tym dynamiczny wzrost cen artykułów spożywczych)”[18]. Środki Funduszu mogą być przeznaczone na realizację enumeratywnie wymienionych w art. 14 ust. 6 upoU zadań: finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań, o których mowa w ust. 1; wykup i zapłatę odsetek od obligacji, o których mowa w art. 16 ust. 3, oraz pokrycie kosztów ich emisji; zwrot Bankowi Gospodarstwa Krajowego środków, o których mowa w art. 16 ust. 2, wraz z wynagrodzeniem w wysokości ustalonej z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych; zwrot wydatków lub kosztów poniesionych na realizację zadań, o których mowa w ust. 1; udzielanie pożyczek oraz finansowanie poniesionych wydatków podmiotów, o których mowa w art. 12 ust. 3, podczas realizacji zadań, o których mowa w ust. 1. Ponadto, w myśl art. 14 ust. 6a, środki Funduszu mogą być przeznaczone na finansowanie działań polegających na zapewnieniu bezpieczeństwa osób, o których mowa w art. 1 ust. 1 upoU, oraz ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego w miejscach gromadzenia się i pobytu tych osób, w tym w szczególności wydatków związanych z przemieszczaniem się,

[14] DzU 2019, poz. 1461.
[15] www.sejm.gov.pl.
[16] DzU 2022, poz. 100 z późn. zm.
[17] DzU 2022, poz. 830.
[18] K. Szmid, P. Sawicki (red.), *Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*. *Komentarz*, Warszawa 2022, www.sip.legalis.pl (dostęp 28.07.2022 r.).

zakwaterowaniem, wyżywieniem i wyposażeniem funkcjonariuszy służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, a także na zwrot wydatków lub kosztów poniesionych na realizację tych zadań. Z przyjętych regulacji wynika, że środki Funduszu mogą być przeznaczone na: finansowanie, dofinansowanie lub zwrot wydatków lub kosztów poniesionych na realizację zadań, o których mowa w ust. 6 pkt 1 i 4, finansowanie i zwrot wydatków, o których mowa w ust. 6 pkt 6, oraz finansowanie lub zwrot wydatków lub kosztów poniesionych na realizację zadań, o których mowa w ust. 6a, również w przypadku, gdy ustawa lub przepisy odrębne przewidują finansowanie tego rodzaju zadań z budżetu państwa, w tym w formie wpłat lub dotacji z budżetu państwa. Takie rozwiązanie umożliwia zatem sfinansowanie ze środków Funduszu zadań związanych z udzielaniem pomocy Ukrainie, które upoU określa jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej finansowane z budżetu państwa (np. jednorazowe świadczenie pieniężne dla obywateli Ukrainy, przewidziane w art. 31).

Wsparcie ze środków Funduszu może być udzielone jednostkom sektora finansów publicznych oraz jednostkom spoza tego sektora. Państwowe jednostki budżetowe i jednostki samorządu terytorialnego gromadzą środki z Funduszu na wydzielonym rachunku dochodów i przeznaczają na wydatki, o których mowa w art. 14 ust. 1 upoU. Otrzymane z Funduszu środki stanowią dochody jednostek samorządu terytorialnego i podlegają wprowadzeniu do budżetu tych jednostek. Dysponentem środków zgromadzonych na rachunku jest wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu lub zarząd samorządu województwa. Do tych organów należy również obowiązek opracowania planu finansowego rachunku oraz przedłożenie, po zakończeniu roku budżetowego, organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego informacji o wykonaniu planu finansowego rachunku. Środki otrzymane z Funduszu przez jednostki samorządu terytorialnego mogą być przeznaczone wyłącznie na wydatki wskazane w art. 14 ust. 1 upoU. W konsekwencji należy stwierdzić, że przedmiotowa regulacja stanowi szczególną zasadę wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Stosownie zatem do przepisu art. 237 ust. 1 ufp, otrzymane środki z Funduszu oraz sfinansowanie nimi wydatki powinny zostać wyodrębnione w budżecie jednostki samorządu terytorialnego.

Zadania w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego – najistotniejsze zagadnienia

Ustawodawca w przyjętym akcie prawnym wprowadził szereg rozwiązań określających formy i zakres pomocy udzielanej obywatelom Ukrainy, którzy znaleźli się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Uwzględniając posiadane kompetencje wynikające z przepisów szczególnych oraz charakter udzielanej pomocy, zadania te zostały w istotnej części przypisane do realizacji jednostkom samorządu terytorialnego.

1. Nadawanie numeru PESEL

Art. 4 upoU wprowadza możliwość nadania numeru PESEL obywatelom Ukrainy, przybyłym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy. Uzyskanie przez obywatela Ukrainy numeru PESEL umożliwia korzystanie z szeregu uprawnień wynikających z upoU. Nadanie tego numeru następuje na wniosek, co oznacza, że właściwe organy nie działają w tym zakresie z urzędu. Wniosek może zostać złożony w dowolnym organie wykonawczym gminy, nie ma zatem znaczenia, na terenie jakiej gminy faktycznie przebywa wnioskodawca. Ustawodawca określił szczegółową procedurę związaną z nadaniem numeru PESEL oraz wskazał, że zadania te są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej (art. 4 ust. 22 upoU). Ponadto, w celu umożliwienia obywatelom Ukrainy otrzymania numeru PESEL, stosownie do art. 5 ust. 1 upoU organ gminy może zapewnić obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny, możliwość nieodpłatnego wykonania fotografii. Zadanie to ma zatem charakter fakultatywny. Po myśli art. 5 ust. 2 upoU, stanowi zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Ustawodawca wprowadził ponadto rozwiązania umożliwiające udzielenie wsparcia dla gmin w związku z realizacją wskazanych powyżej zadań. Stosownie do art. 7 ust. 1 i 3 upoU, minister właściwy do spraw informatyzacji może dokonać zakupu sprzętu komputerowego oraz usług dla gmin, niezbędnych do realizacji przez nie zadań związanych z nadawaniem numeru PESEL obywatelom Ukrainy, oraz może nieodpłatnie przekazać gminom zakupiony sprzęt na potrzeby realizacji zadań. Ustawodawca w art. 8 upoU rozstrzygnął, że do zamówień publicznych, niezbędnych do zakupu usługi nieodpłatnego wykonania fotografii do wniosku o nadanie numeru PESEL oraz zakupu sprzętu komputerowego oraz usług niezbędnych do realizacji zadań związanych z nadawaniem numeru PESEL obywatelom Ukrainy, będzie miał odpowiednie zastosowanie przepis art. 12 ust. 6 i 7 upoU. W konsekwencji, do udzielanych zamówień publicznych nie mają zastosowania przepisy ustawy – *Prawo zamówień publicznych*. Natomiast podmioty udzielające zamówień są zobowiązane do zamieszczenia w Biuletynie Informacji Publicznej informacji o udzieleniu zamówienia, której zakres wynika z art. 12 ust. 7 upoU.

2. Świadczenia rodzinne

Po myśli art. 26 ust. 1 upoU, obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny, przysługuje prawo do:

1) świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 roku *o świadczeniach rodzinnych*[19],
2) świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 roku *o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*[20], jeżeli zamieszkuje z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

[19] DzU 2022, poz. 615 z późn. zm.
[20] DzU 2022, poz. 1577.

3) świadczenia dobry start, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 187a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*[21], jeżeli zamieszkuje z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4) rodzinnego kapitału opiekuńczego, o którym mowa w ustawie z dnia 17 listopada 2021 roku *o rodzinnym kapitale opiekuńczym*[22], jeżeli zamieszkuje z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
5) dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 roku *o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3*[23], jeżeli zamieszkuje z dzieckiem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Warunkiem koniecznym do uzyskania przez obywatela Ukrainy świadczeń wynikających z wymienionych ustaw jest przebywanie przez obywatela Ukrainy na terytorium Polski oraz uznanie jego pobytu za legalny. Pozostałe warunki wynikają z postanowień ustaw regulujących zasady przyznawania konkretnych świadczeń, jak również modyfikacje wynikające z upoU. Ustawodawca rozstrzygnął, że do zamówień publicznych niezbędnych do zapewnienia prawa do świadczeń, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4, oraz dofinansowania, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, nie stosuje się przepisów ustawy – *Prawo zamówień publicznych*. Przepis wyłącza zatem stosowanie przepisów *Prawa zamówień publicznych* tylko w odniesieniu do zamówień, które są niezbędne do zapewnienia wskazanych świadczeń i dofinansowania.

3. Świadczenia pieniężne i niepieniężne

Stosownie do treści art. 29 ust. 1 upoU, obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny, i który został wpisany do rejestru PESEL, mogą być przyznawane świadczenia pieniężne i niepieniężne, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 roku *o pomocy społecznej*[24]. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje zatem obywatelowi Ukrainy, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny, oraz który został wpisany do rejestru PESEL. Na gruncie ustawy *o pomocy społecznej* do świadczeń pieniężnych zalicza się: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczkę na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy *o cudzoziemcach* oraz wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd. Natomiast katalog świadczeń niepie-

[21] DzU 2022, poz. 447 z późn. zm.
[22] DzU 2021, poz. 2270.
[23] DzU 2022, poz. 1324 z późn. zm.
[24] DzU 2021, poz. 2268 z późn. zm.

nieżnych zgodnie z ustawą obejmuje: pracę socjalną, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczową, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencję kryzysową, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia oraz pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych. Przyjęte w upoU regulacje upraszczają postępowanie przed organami właściwymi do przyznania świadczeń. Stosownie do art. 29 ust. 2 upoU, obywatel Ukrainy, ubiegający się o świadczenia z pomocy społecznej, składa oświadczenie o sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej oraz że nie jest osobą wskazaną w art. 2 ust. 3 upoU. Złożone oświadczenie stanowi zatem podstawę do przyznania świadczenia, o które ubiega się wnioskodawca. Jednocześnie w postępowaniu o przyznanie świadczeń nie przeprowadza się rodzinnego wywiadu środowiskowego, chyba że powstaną wątpliwości co do treści złożonego oświadczenia. Do udzielania świadczeń właściwa jest gmina miejsca pobytu osoby ubiegającej się o te świadczenia (art. 29 ust. 4 upoU).

4. Jednorazowe świadczenie pieniężne

Zasady i tryb przyznawania obywatelom Ukrainy jednorazowego świadczenia pieniężnego określa art. 31 upoU. Stosownie do jego brzmienia, obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny, i który został wpisany do rejestru PESEL, przysługuje pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Ustawa określa wysokość świadczenia oraz cele, na które może być przeznaczone. Należy wskazać, że katalog wydatków ponoszonych z przyznanego świadczenia ma charakter przykładowy. Świadczenie przysługuje obywatelom Ukrainy w sytuacji, gdy ich pobyt jest uznawany za legalny i gdy zostali wpisali do rejestru PESEL. Z treści normy wynika, że warunki te muszą być spełnione łącznie. Organem właściwym w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego jest wójt, burmistrz, prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce pobytu osoby uprawnionej do świadczenia. Świadczenie przysługuje na wniosek, którego zakres uregulowano w art. 31 ust. 5 upoU. Przyznanie jednorazowego świadczenia pieniężnego nie wymaga wydania decyzji. Natomiast odmowa przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego wymaga wydania decyzji (art. 31 ust. 6 upoU). Wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, realizowanym przez gminy. Ustawodawca rozstrzygnął również, że jednorazowe świadczenie pieniężne i koszty jego obsługi są finansowane z budżetu państwa.

5. Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3

W celu zapewnienia opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, będącymi obywatelami Ukrainy przebywającymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt jest uznawany za legalny, organ wykonawczy gminy może utworzyć żłobek lub klub dziecięcy w lokalu niespełniającym warunków określonych w art. 25 ust. 1–2c oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 25 ust. 3 ustawy *o opiece nad dziećmi do lat 3*. Lokal nie musi spełniać następujących warunków:

1) wymagań przeciwpożarowych potwierdzonych decyzją komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej;
2) decyzji właściwego państwowego inspektora sanitarnego, określającej w szczególności maksymalną liczbę miejsc w żłobku;
3) pozytywnej opinii wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, określającej w szczególności maksymalną liczbę miejsc w klubie dziecięcym;
4) wytycznych w sprawie warunków lokalowych i sanitarnych wydanych przez państwowego inspektora sanitarnego, komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej, wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

6. Zadania oświatowe

W związku z napływem z terenu Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dużej liczby dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, w istotny sposób zwiększył się zakres zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego. W związku z powyższym ustawodawca wprowadził w art. 50 upoU rozwiązania mające na celu wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w realizacji tych zadań. W 2022 roku rezerwa części oświatowej subwencji ogólnej, o której mowa w art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*[25], może ulec zwiększeniu o środki pochodzące z budżetu państwa, a ponadto jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymać środki z Funduszu utworzonego na podstawie art. 14 ust. 1 upoU. Do podziału środków wskazanych w art. 50 ust. 1 upoU nie stosuje się wyłączenia zadań, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 1 i 2 ustawy *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*. Dokonując podziału środków z Funduszu, należy zatem uwzględnić zadania związane z dowozem uczniów oraz zapewnieniem kształcenia, wychowania i opieki uczniom, którzy kończą 5 lat lub mniej w roku bazowym, w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego, niezwiązanych z wychowaniem i kształceniem specjalnym, zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi, zatrudnieniem nauczycieli, o których mowa w art. 42d ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku – *Karta Nauczyciela*[26], w łącznej liczbie etatów nauczycieli, o której mowa w art. 42d ust. 3 tej ustawy oraz finansowaniem świadczenia na start. Przy podziale środków Funduszu nie uwzględnia się natomiast obywateli Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest legalny, a którzy

[25] DzU 2021, poz. 1672 z późn. zm.
[26] DzU 2021, poz. 1762 z późn. zm.

kształcą się w szkołach podstawowych dla dorosłych, liceach ogólnokształcących dla dorosłych, branżowych szkołach II stopnia lub szkołach policealnych.

Ustawodawca rozstrzygnął w art. 50a upoU, że prowadzone przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne szkoły podstawowe dla dorosłych, licea ogólnokształcące dla dorosłych, branżowe szkoły II stopnia oraz szkoły policealne nie otrzymują dotacji, o których mowa w art. 25 ust. 3–5a, art. 26 ust. 2, 4–5a, art. 31 i art. 31a ustawy z dnia 27 października 2017 roku *o finansowaniu zadań oświatowych*[27], na uczniów będących obywatelami Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny. Uwzględniając ewentualną konieczność zwiększenia liczby placówek oświatowych w celu zapewnienia kształcenia, wychowania i opieki nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy, ustawodawca wprowadził szczegółowe rozwiązania umożliwiające tworzenie innych lokalizacji prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych podporządkowanych organizacyjnie szkołom lub przedszkolom (art. 51 upoU). Ustawa wprowadza również możliwość zorganizowania przez jednostki samorządu terytorialnego, na terenie których zapewnia się kształcenie, wychowanie i opiekę nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy, bezpłatnego transportu do miejsca, w którym zapewnia się im kształcenie, wychowanie i opiekę (art. 52 upoU). W przypadku zorganizowania tego transportu jednostka samorządu terytorialnego jest obowiązana w czasie przewozu zapewnić opiekę dzieciom korzystającym z wychowania przedszkolnego oraz uczniom, którym zapewniono kształcenie, wychowanie i opiekę w szkole podstawowej dla dzieci i młodzieży. Ponadto obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt jest uznawany za legalny, mogą być przyznawane świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym na zasadach określonych w rozdziale 8a ustawy z dnia 7 września 1991 roku *o systemie oświaty*[28] (art. 53 upoU). Przyjęte przepisy umożliwiają ponadto osobom nieznającym języka polskiego albo znającym go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, nauczanie w grupie międzyszkolnej oddziału przygotowawczego (art. 55 upoU).

7. Pomoc psychologiczna

Stosownie do treści art. 32 upoU, obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny, może być zapewniona bezpłatna pomoc psychologiczna. Pomoc, o której mowa w ust. 1, jest zapewniana przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta gminy właściwej ze względu na miejsce pobytu obywatela Ukrainy. Jest to zadanie fakultatywne. Ustawa nie rozstrzyga, w jakiej formie zapewniona ma zostać bezpłatna pomoc psychologiczna, dlatego organ wykonawczy gminy ma swobodę w wyborze sposobu realizacji tego zadania. Zapewnienie pomocy psychologicznej należy do zadań zleconych gminy z zakresu administracji rządowej i finansowane jest w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

[27] Dzu 2021, poz. 1930 z późn. zm.
[28] DzU 2021, poz. 1915 z późn. zm.

8. Dofinansowanie zakwaterowania i wyżywienia

Obywatelom Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z prowadzonymi działaniami zbrojnymi, została udzielona przez obywateli polskich oraz instytucje i organizacje niepubliczne na koszt tych podmiotów pomoc w formie zakwaterowania i zapewnienia wyżywienia. Mając na względzie zapewnienie środków finansowych, które są niezbędne na finansowanie tych działań, ustawodawca wprowadził w art. 13 upoU możliwość przyznania świadczenia pieniężnego z tego tytułu. Z brzmienia wskazanego przepisu wynika, że świadczenie pieniężne może zostać przyznane każdemu podmiotowi, w tym osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe. „Poprzez użycie określenia »podmioty«, ustawodawca jednoznacznie przesądził o możliwości przyznania świadczenia nie tylko osobom fizycznym, ale także innym osobom prawnym lub instytucjom posiadającym podmiotowość prawną. Mogą to być tak spółki prawa handlowego, jak i stowarzyszenia, fundacje, czy też kościoły, czy związki wyznaniowe”[29]. Przyznanie pomocy w formie świadczenia pieniężnego obejmuje pomoc polegającą na zakwaterowaniu i wyżywieniu obywateli Ukrainy. W konsekwencji obie przesłanki muszą zostać spełnione łącznie, co oznacza, że świadczenie nie może zostać udzielone tylko na wyżywienie lub tylko na zakwaterowanie. Ustawa określa również maksymalny okres wypłaty świadczenia pieniężnego, który wynosi 120 dni od dnia przybycia danego obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres wypłaty świadczenia może zostać przedłużony. Świadczenie wypłacane jest na wniosek podmiotu uprawnionego do jego otrzymania. Ustawa określa również zakres danych, które zawiera wniosek (art. 13 ust. 4 upoU). Po myśli art. 13 ust. 2 upoU, zadania gminy, określone w ust. 1 i art. 13a ust. 3 i 4, są zadaniami z zakresu administracji rządowej zleconymi gminie, a środki przeznaczone na ich realizację zapewnia wojewoda. Koszty obsługi przez gminę zadań wynoszą 16 zł za każdy rozpatrzony wniosek o świadczenie pieniężne. W przypadku dokonania przez gminę weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia koszt obsługi zadań wynosi 32 zł za każdy rozpatrzony wniosek. W sprawach świadczenia pieniężnego nie wydaje się decyzji administracyjnych oraz nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – *Kodeks postępowania administracyjnego*[30]. Ustawa określa również zakres danych zawartych we wniosku o przyznanie świadczenia pieniężnego. W oparciu o delegację wynikającą z art. 13 ust. 3 upoU, Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 4 maja 2022 roku[31] określiła maksymalną wysokość świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz warunki przyznawania tego świadczenia i przedłużania jego wypłaty. Stosownie do treści par. 2 rozporządzenia, wysokość świadczenia pieniężnego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia wynosi 40 zł na osobę dziennie. Przepis wskazuje, że wysokość świadczenia może zostać podniesiona przez wojewodę w przypadku

[29] P. Drembkowski (red.), *Ustawa o pomocy…*, Warszawa 2022, www.sip.legalis.pl (dostęp 28.07.2022 r.).

[30] DzU 2021, poz. 735 z późn. zm.

[31] DzU 2022, poz. 1020.

zapewniania zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przed dniem wejścia w życie ustawy lub gdy podmiotem zapewniającym zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy jest jednostka organizacyjna, osoba prawna albo przedsiębiorca. Rozporządzenie przewiduje również możliwość przedłużenia okresu wypłaty świadczenia na okres dłuższy niż 120 dni. Przedłużenie terminu wypłaty następuje za zgodą wojewody w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Zgoda wojewody może dotyczyć indywidualnych spraw lub grupy podmiotów zapewniających wyżywienie i zakwaterowanie obywatelom Ukrainy na obszarze województwa. W indywidualnych sprawach okres wypłaty świadczenia może zostać przedłużony na czas określony, na szczegółowo uzasadniony wniosek podmiotu zapewniającego wyżywienie i zakwaterowanie obywatelom Ukrainy. W przypadku grupy podmiotów okres wypłaty świadczenia może zostać przedłużony przez wojewodę z urzędu. Zgoda ta jest publikowana na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej wojewody i zawiera termin przedłużenia wypłaty świadczenia, określenie grupy podmiotów oraz uzasadnienie.

Rozwiązania prawne dotyczące gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego

Przyjęte w ustawie regulacje prawne wprowadzają również rozwiązania, które mają ułatwić jednostkom samorządu terytorialnego realizację zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy. Część z wprowadzonych rozwiązań jest wzorowana na przepisach ustawy z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*[32].

Ustawa wprowadziła szczególne zasady odnoszące się do dotacji udzielanych z budżetu państwa jednostkom samorządu terytorialnego. Stosownie do art. 20 pkt 4 upoU, w celu realizacji zadań na rzecz pomocy Ukrainie nie mają zastosowania przepisy art. 170 ust. 1 ufp, określające terminy zmian kwot dotacji celowych na zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego (15 listopada roku budżetowego) oraz zmian kwot dotacji na dofinansowanie ich zadań własnych (30 listopada roku budżetowego). Ponadto, w celu realizacji zadań na rzecz pomocy Ukrainie nie ma zastosowania przepis art. 128 ust. 2 ufp, określający limit wysokości kwoty dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych bieżących i inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego (80% kosztów realizacji zadania) oraz przepis art. 42 ust. 3 ustawy *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*, określający limit wysokości dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań inwestycyjnych szkół i placówek oświatowych (50% planowanych wydatków jednostki samorządu terytorialnego na realizację danego zadania).

Zgodnie z art. 108 upoU, samorządowy zakład budżetowy, który realizuje zadania związane z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, może otrzymać dotacje z budżetu jednostki samorządu terytorialnego przekraczające 50% kosztów jego działalności. Zasadne jest stanowisko, że wyłączenie limitu 50% dotyczy wszystkich kosztów działalności zakładu.

[32] DzU 2021, poz. 2095 z późn. zm.

Przyjęte przez ustawodawcę zmiany odnoszą się również do zasady równoważenia budżetu jednostki samorządu terytorialnego w części dotyczącej dochodów i wydatków bieżących. Stosownie do treści art. 110 upoU, ustalając relację, o której mowa w art. 242 ufp, planowane wydatki bieżące pomniejsza się o planowane wydatki bieżące ponoszone w celu realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w części, w jakiej nie są one finansowane środkami publicznymi otrzymanymi przez jednostkę na ten cel. Wyłączeniu podlegać będą zatem wydatki bieżące finansowane np. darowiznami od osób fizycznych na pomoc obywatelom Ukrainy. Ocena spełnienia zasady, określonej w art. 242 ufp, następuje z uwzględnieniem wykonanych wydatków bieżących pomniejszonych o wykonane wydatki bieżące poniesione w celu realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w części, w jakiej nie były one finansowane środkami publicznymi otrzymanymi przez jednostkę na ten cel. Ustalając relację ograniczającą wysokość spłaty długu jednostki samorządu terytorialnego na rok 2023 i lata kolejne, wydatki bieżące budżetu tej jednostki podlegają pomniejszeniu o wydatki bieżące poniesione w celu realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w części, w jakiej nie są one finansowane środkami publicznymi otrzymanymi przez jednostkę na ten cel.

Wprowadzone przez ustawodawcę przepisy mają na celu zwiększenie elastyczności w prowadzeniu gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego poprzez zwiększenie zakresu kompetencji organów wykonawczych w myśl art. 111 upoU, w celu realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić wójta (burmistrza, prezydenta miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa do:

1) dokonania zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym dokonywania przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej;
2) dokonywania czynności, o których mowa w art. 258 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp;
3) dokonywania zmian w wieloletniej prognozie finansowej oraz w planie wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego związanych z wprowadzeniem nowych inwestycji lub zakupów inwestycyjnych przez jednostkę, o ile zmiana ta nie pogorszy wyniku budżetu tej jednostki.

Z konstrukcji cytowanej normy prawnej wynika, że możliwość udzielenia zawartych w niej uprawnień należy wyłącznie do kompetencji organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego i ma charakter fakultatywny. Udzielone upoważnienie ma na celu wyłącznie umożliwienie realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy, co oznacza, że nie może być stosowane w sposób rozszerzający na inne zadania.

Ad. 1.

Dokonania zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym dokonywania przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej.

W oparciu o przyznaną kompetencję wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa mogą dokonywać w budżecie zmian odnoszących się do wszelkiego rodzaju dochodów i wydatków. Udzielone upoważnienie obejmuje swoim zakresem wyłącznie dochody właściwe dla danej jednostki samorządu terytorialnego. Należy podkreślić, że organ wykonawczy, podobnie jak organ stanowiący, nie posiada natomiast kompetencji do zmiany przeznaczenia kwot dochodów z tytułu dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa, jak i od innych jednostek należących do sektora finansów publicznych, z przeznaczeniem na realizację zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy.

Ad. 2.

Dokonywanie czynności, o których mowa w art. 258 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy *o finansach publicznych*.

Zgodnie z brzmieniem art. 258 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd do: przekazania niektórych uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego oraz przekazania uprawnień innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki, i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy. Należy wskazać, że pierwsze z wymienionych upoważnień co do zasady powinno zostać zawarte w treści uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego. Natomiast drugie upoważnienie, ze względu na swój zakres przedmiotowy, odnoszący się do umów, z tytułu których płatności wykraczają poza rok budżetowy, powinno zostać zawarte w uchwale w sprawie wieloletniej prognozy finansowej.

Ad. 3.

Dokonywania zmian w wieloletniej prognozie finansowej oraz w planie wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego związanych z wprowadzeniem nowych inwestycji lub zakupów inwestycyjnych przez jednostkę, o ile zmiana ta nie pogorszy wyniku budżetu tej jednostki.

Przywołana norma prawna upoważnia organ wykonawczy wyłącznie do wprowadzania do planu wydatków budżetu nowych zadań inwestycyjnych lub zakupów inwestycyjnych, jeżeli mają one na celu realizację zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy. Wprowadzenie takich zmian jest dopuszczalne, jeżeli nie spowoduje pogorszenia wyniku budżetu jednostki, co należy interpretować jako brak możliwości zwiększenia deficytu budżetowego w wyniku wprowadzonych zmian. Koniecznym jest zatem każdorazowe bilansowanie poprzez zmniejszenia planu w zakresie innych wydatków. W świetle przywołanego przepisu w przypadku wprowadzenia nowych wydatków inwestycyjnych zarząd może jednocześnie zmniejszyć wydatki zaplanowane na realizację przedsięwzięcia czy przedsięwzięć wieloletnich ujętych w wykazie do wieloletniej prognozy finansowej. Upoważnienie do dokonywania zmian w wieloletniej prognozie finansowej powinno zostać zawarte w uchwale w sprawie wieloletniej prognozy fi-

nansowej, natomiast upoważnienie do zmian w planie wydatków budżetowych powinno zostać ujęte w treści uchwały budżetowej.

Na gruncie przyjętych rozwiązań wykształciła się praktyka, akceptowana przez organy nadzoru, zgodnie z którą organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego udzielają upoważnień organom wykonawczym w formie odrębnej uchwały, podjętej na podstawie art. 111 upoU.

Ustawodawca wprowadził również zmiany odnoszące się do przeprowadzania konsultacji społecznych w formie budżetu obywatelskiego oraz zawieszenia w 2022 roku realizacji niektórych projektów ze środków budżetu obywatelskiego. Po myśli art. 112 ust. 1 upoU, w związku z realizacją zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, rada miasta na prawach powiatu może podjąć uchwałę o:

1) nieprzeprowadzaniu konsultacji społecznych w formie budżetu obywatelskiego, o którym mowa w art. 5a ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*, w zakresie projektów przewidzianych do realizacji w 2024 roku;
2) zawieszeniu przeprowadzania konsultacji społecznych w formie budżetu obywatelskiego, o którym mowa w art. 5a ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*, w zakresie projektów przewidzianych do realizacji w 2023 roku;
3) zawieszeniu w 2022 roku realizacji niektórych projektów ze środków budżetu obywatelskiego.

Przywołana norma prawna dotyczy wyłącznie gmin będących miastami na prawach powiatu, w których, stosownie do treści art. 5a ust. 5 ustawy *o samorządzie gminnym*, tworzenie budżetu obywatelskiego jest obowiązkowe. Organ stanowiący jest uprawniony do podjęcia trzech odrębnych uchwał, tj.: o nieprzeprowadzaniu konsultacji społecznych w zakresie projektów przewidzianych na 2024 rok, o zawieszeniu przeprowadzania konsultacji społecznych w zakresie projektów przewidzianych do realizacji w 2023 roku oraz o zawieszeniu realizacji niektórych projektów w 2022 roku. Każda z podjętych uchwał musi pozostawać w związku z realizacją zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Ustawa upoU w art. 112 ust. 2 przewiduje, że uchwała o zawieszeniu realizacji projektów w 2022 roku nie może dotyczyć projektów, których realizacja rozpoczęła się przed dniem wejścia w życie tej uchwały. Ponadto, w podjętej uchwale określa się również harmonogram realizacji projektów, które objęte są zakresem tej uchwały. Jest to zasadne, ponieważ projekty, które zostały przyjęte do realizacji w 2022 roku, powinny zostać zrealizowane, a ich wykonanie w 2022 roku ulega tylko zawieszeniu w oparciu o podjętą uchwałę. Natomiast w przypadku uchwał rozstrzygających o zawieszeniu przeprowadzania konsultacji społecznych w zakresie projektów przewidzianych do realizacji w 2023 roku, ustawodawca wskazał, że w ich treści należy określić rok, w którym projekty przewidziane do realizacji w 2023 roku będą realizowane, oraz zasady postępowania ze zgłoszonymi dotychczas projektami, przewidzianymi do realizacji w 2023 roku, w tym harmonogram oceny tych projektów, składania odwołań od oceny negatywnej, rozpatrywania takich odwołań, głosowania mieszkańców i ogłoszenia wyników głosowania.

Przepis art. 113 upoU wprowadza możliwość udzielania z budżetu państwa właściwym jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. W przypadku dofinansowania zadań własnych bieżących i inwestycyjnych kwota dotacji może stanowić więcej niż 80% kosztów realizacji zadania. Należy zaakceptować pogląd wyrażony w literaturze, zgodnie z którym: „Redakcja art. 113 upoU nawiązuje do art. 128 ufp, jednakże pomimo nawiązania przepis nie jest powołany. W związku z powyższym przepis znosi limity dotacji zadań własnych bieżących i inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego określone także w innych ustawach niż ufp, o ile te zadania są związane z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa”[33].

W świetle obowiązującego dotychczas stanu prawnego brak było jednoznacznej podstawy do udzielania z budżetu jednostki samorządu terytorialnego pomocy społecznościom lokalnym i regionalnym innych państw[34]. W związku z powyższym, ustawodawca znowelizował samorządowe ustawy ustrojowe, wprowadzając możliwość udzielania pomocy, w tym pomocy finansowej jednostkom samorządowym innych państw[35]. Do pomocy udzielanej jednostkom samorządu terytorialnego z innych państw nie ma zastosowania art. 220 ufp, który reguluje wyłącznie sposób udzielania pomocy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego na terenie Polski. W świetle znowelizowanych przepisów jednostki samorządu terytorialnego mogą zatem udzielać pomocy finansowej oraz pomocy rzeczowej. Podobnie jak na gruncie przepisów odnoszących się do pomocy udzielanej przez jednostki samorządu terytorialnego na terenie Polski, pomoc finansowa polega na przekazaniu środków z budżetu takiej jednostki na rzecz zagranicznej jednostki samorządowej. Natomiast udzielenie pomocy rzeczowej polegać będzie głownie na przekazaniu jednostce zagranicznej rzeczy. Podstawę dla udzielenia pomocy finansowej jak i rzeczowej stanowi uchwała organu stanowiącego. Podjęta uchwała stanowi również wyłączną podstawę do zaplanowania wydatków w budżecie jednostki samorządu terytorialnego. W świetle rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca

[33] P. Drembkowski (red.), *Ustawa o pomocy*…, Warszawa 2022, www.sip.legalis.pl (dostęp 28.07.2022 r.).

[34] W orzeczeniu NSA z dnia 6 maja 1998 r., sygn. akt I SA/Kr 1409/97, dokonując oceny możliwości udzielenia dotacji dla Polskiej Akcji Humanitarnej na zakup respiratorów dla szpitali w Czeczenii, sąd stwierdził, że nie ma przepisu, który pozwalałby jednostkom samorządu terytorialnego udzielać takiej pomocy (finansowej lub rzeczowej – P.Ś.) społecznościom innych państw i ich organizacjom.

[35] W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (DzU 2022, poz. 559) wprowadzono w art. 10 ust. 3, zgodnie z którym: „Gminy, związki międzygminne oraz stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego mogą udzielać pomocy, w tym pomocy finansowej, społecznościom lokalnym i regionalnym innych państw. Podstawą udzielania tej pomocy jest uchwała organu stanowiącego gminy, związku międzygminnego lub właściwego organu statutowego stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego”. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. (DzU 2022, poz. 528) wprowadzono w art. 7a ust. 2, zgodnie z którym: „Powiaty, związki i stowarzyszenia powiatów mogą udzielać pomocy, w tym pomocy finansowej, społecznościom lokalnym i regionalnym innych państw. Podstawą udzielania tej pomocy jest uchwała organu stanowiącego powiatu, związku powiatów lub właściwego organ statutowego stowarzyszenia powiatów”. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa* (DzU 2022, poz. 547) w art. 8a wprowadzono ust. 2, zgodnie z którym: „Województwa mogą udzielać pomocy, w tym pomocy finansowej, społecznościom lokalnym i regionalnym innych państw. Podstawą udzielania tej pomocy jest uchwała sejmiku województwa”.

2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*[36], wydatki z tytułu pomocy finansowej dla społeczności lokalnych i regionalnych na Ukrainie powinny być ujmowane w dziale 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, rozdział 75479 Pomoc zagraniczna – rozdział ten obejmuje wydatki na pomoc zagraniczną, w szczególności dla państw rozwijających się, oraz pomoc humanitarną, paragraf 274 Pomoc zagraniczna. Natomiast wydatki z tytułu pomocy rzeczowej powinny być ujmowane w działach, rozdziałach i paragrafach zgodnych z charakterem ekonomicznym wydatków.

W celu zwiększenia dodatkowych środków finansowych na realizację przez jednostki samorządu terytorialnego zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy, wprowadzono zapisy umożliwiające przeznaczenie na ten cel dochodów z opłat alkoholowych. Stosownie do art. 31a upoU, na realizację zadań z zakresu pomocy i usług społecznych, zapewniania schronienia, edukacji, opieki i wychowania, organizacji czasu wolnego, w tym kultury i sportu oraz zdrowia publicznego, w związku z pobytem na jej terenie osób, o których mowa w art. 1 ust. 1, jednostka samorządu terytorialnego może przeznaczyć dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 9^2, art. 11^1, art. 18 oraz art. 18^1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*[37]. Ponadto, zgodnie z treścią art. 31b upoU na realizację zadań, wskazanych w art. 31a upoU, w związku z pobytem na jej terenie osób, o których mowa w art. 1 ust. 1, jednostka samorządu terytorialnego może przeznaczyć dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 9 ust. 1 oraz ust. 2 w związku z art. 9^2 ust. 11 oraz art. 9^3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. Na wskazane w powołanych powyżej przepisach zadania związane z pomocą obywatelom Ukrainy mogą zatem zostać przeznaczone dochody z tytułu opłat za zezwolenie na obrót hurtowy w kraju napojami alkoholowymi, za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, za zezwolenie jednorazowe lub zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych na imprezach zamkniętych oraz z dodatkowej opłaty na obrót hurtowy alkoholu. Do realizacji wskazanych powyżej zadań mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 12 ust. 6, 8 lub 9 upoU, co oznacza brak obowiązku stosowania przepisów ustawy – *Prawo zamówień publicznych*, pominięcie obowiązku przeprowadzania otwartego konkursu ofert w trybie ustawy *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* oraz możliwość pominięcia trybu konkursu ofert, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 roku *o zdrowiu publicznym*[38].

W związku z realizacją przez jednostki samorządu terytorialnego zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy, istotny problem praktyczny dotyczył stosowania klasyfikacji budżetowej właściwej dla wprowadzanych do budżetu dochodów oraz ponoszonych wydatków. Mając na względzie znaczenie tych kwestii dla jednostek samorządu terytorialnego i pilność podejmowanych działań, Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych w komunikacie z dnia 1 kwietnia 2022 roku przedstawiła stanowisko, zgodnie z którym środki pochodzące z Funduszu Pomocowego utworzonego na podstawie art. 14 upoU po-

[36] DzU 2022, poz. 513 z późn. zm.
[37] DzU 2021, poz. 1119 z późn. zm.
[38] DzU 2021, poz. 1956 z późn. zm.

winny być ujmowane w budżetach jednostek samorządu terytorialnego, oraz propozycję klasyfikacji budżetowej w zakresie dochodów i wydatków[39]. Zagadnienia dotyczące klasyfikacji budżetowej zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 15 lipca 2022 roku *w sprawie zmiany rozporządzenia w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*[40]. W rozporządzeniu wprowadzono nowe paragrafy dochodów i wydatków, które umożliwią identyfikację środków przeznaczonych na pomoc obywatelom Ukrainy. W zakresie dochodów wprowadzono następujące paragrafy klasyfikacji budżetowej: 072, 207, 208, 209, 210, 253, 638, 639, 670, 671 oraz 672. Natomiast w zakresie wydatków wprowadzono następujące paragrafy: 207, 208, 209, 210, 234, 235, 253, 328, 329, 435, 437, 474, 475, 483, 484, 485, 486, 638, 639, 646, 647, 648, 649, 670, 671 orz 672. Paragrafy wydatków: 328, 329, 435, 437, 474, 475, 483–486, 648 i 649 mają zastosowanie wyłącznie w jednostkach samorządu terytorialnego do ewidencjonowania wydatków ponoszonych na realizację zadań wynikających z ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.

Podsumowanie

Sytuacja wywołana wybuchem wojny na terytorium Ukrainy spowodowała konieczność podjęcia przez ustawodawcę nadzwyczajnych działań legislacyjnych. Z pewnością szybkie działanie ustawodawcy umożliwiło sprawne i zorganizowane udzielanie pomocy, mając na względzie skalę problemów wywołanych napływem uchodźców z terenu Ukrainy. Rozwiązania, przyjęte w ustawie *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*, musiały objąć swoim zakresem szereg kwestii i zagadnień dotyczących zarówno form udzielanej pomocy, sposobu ich finansowania czy też kompetencji organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów zaangażowanych w udzielanie wsparcia. Wprowadzone rozwiązania legislacyjne stworzyły podstawę nie tylko do bieżącej pomocy dla uchodźców, ale również umożliwiają im szybszą adaptację w nowych warunkach. Otwarcie dostępu do rynku pracy, możliwość korzystania z różnorodnych form pomocy materialnej czy dostęp do edukacji w realny sposób wpływają na sytuację uchodźców. Należy podkreślić, że jednostki samorządu terytorialnego starały się działać w ramach posiadanych uprawnień od samego początku działań wojennych. Ich zaangażowanie w niesieniu pomocy oraz liczne działania wspierające zarówno przybyłych uchodźców, jak i jednostki samorządowe z terenu Ukrainy stanowi wyraz solidarności w wywołanej konfliktem zbrojnym sytuacji. Reasumując, należy stwierdzić, że wprowadzone przez ustawodawcę instrumenty prawne oraz działania administracji publicznej zapewniły możliwie jak najszerszą pomoc dla obywateli Ukrainy przybyłych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

[39] www.rio.gov.pl (dostęp 28.07.2022 r.).
[40] DzU 2022, poz. 1571.

ADAM CZUDEC

Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w 2021 roku

W 2021 roku – podobnie jak w roku poprzednim – na sytuację finansową jednostek samorządu terytorialnego miały wpływ skutki obostrzeń związanych z pandemią koronawirusa (ograniczenie swobody prowadzenia działalności gospodarczej w większości sektorów gospodarki, prowadzące do zmniejszenia zysków dużej części podmiotów gospodarczych i dochodów osób fizycznych). Dla samorządów oznaczało to dalsze zmniejszenie wpływów z tytułu niektórych podatków, a ponadto wymuszało potrzebę ponoszenia wydatków na zwalczanie skutków pandemii. Innym czynnikiem wpływającym na dochody samorządowe była dość szybko rosnąca w 2021 roku inflacja.

Uzasadnione wydaje się w związku z tym poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o kierunki i zakres zmian sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w 2021 roku, zwłaszcza w kontekście oceny dynamiki dochodów budżetowych, a także aktywności inwestycyjnej i poziomu zadłużenia. Z punktu widzenia możliwości wykonywania przez samorządy ich podstawowych i ważnych dla mieszkańców zadań, istotna jest także ocena zmian sytuacji finansowej w porównaniu z rokiem 2020, kiedy to w przypadku zdecydowanej większości samorządów na Podkarpaciu uwidoczniło się zmniejszenie udziału dochodów podatkowych z tytułu PIT i CIT, powiązane z małym udziałem dochodów ze źródeł zagranicznych w ogólnej kwocie dochodów budżetowych i ograniczenie aktywności inwestycyjnej, mierzone udziałem wydatków majątkowych w ogólnej kwocie wydatków budżetowych[1].

Dochody jednostek samorządu terytorialnego

W 2021 roku podtrzymana została tendencja do wzrostu dochodów samorządowych na Podkarpaciu (z wyjątkiem samorządów powiatów), ale dynamika przyrostu była znacznie niższa w porównaniu z rokiem poprzednim. O ile bowiem w 2020 roku samorząd województwa zwiększył dochody budżetowe o 10,8%, to w następnym roku przyrost dochodów wyniósł tylko 4,5%. W 2020 roku w największym stopniu wzrosły dochody budżetowe samorządów powiatów (o 17%), natomiast w kolejnym roku ten typ jednostek samorządowych osiągnął poziom dochodów niższy o 0,4%. W przypadku samorządów miast na prawach powiatu dochody zwiększyły się w 2021 roku o 5,5%, docho-

[1] Dane liczbowe ilustrujące sytuację finansową samorządów na Podkarpaciu w 2020 roku, a wykorzystane w tekście do porównań z 2021 rokiem, pochodzą z „Budżetu Samorządu Terytorialnego", z. 27, RIO, Rzeszów 2021.

dy budżetowe miast wzrosły o 6,7%, miast-gmin o 8,8% (najwięcej spośród wszystkich typów jednostek samorządowych), natomiast gminy wiejskie powiększyły dochody o 6,1% w porównaniu z rokiem poprzednim. Jeśli porównać te wskaźniki ze wskaźnikiem inflacji na koniec 2021 roku (8,6%), to okazuje się, że realny przyrost dochodów budżetowych wśród podkarpackich samorządów miały tylko miasta-gminy, i to zaledwie o 0,2%. Wszystko to oznacza, że rok 2021 był pod względem przyrostu dochodów znacznie trudniejszy niż poprzednie lata (szczegółowe dane na temat poziomu dochodów są prezentowane w **tabeli A**[2].

Nie wszystkie samorządy miały równie duży problem z powiększaniem dochodów, bo – przykładowo – wśród powiatów blisko połowa (47,6%) uzyskała w 2021 roku niższą kwotę wpływów do budżetu w porównaniu z rokiem poprzednim (np. powiat leżajski – o 12,5%), ale jednocześnie były powiaty, które osiągnęły znaczący przyrost dochodów (np. stalowowolski – o 11,8%; tarnobrzeski – o 19,2%).

Spośród samorządów miast jedynie Łańcut miał w 2021 roku niższe dochody budżetowe w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast wśród miast-gmin były cztery takie samorządy, a wśród gmin wiejskich – 18 samorządów dysponowało niższymi dochodami niż w roku wcześniejszym (16,7% ogółu gmin wiejskich).

Głównym źródłem dochodów budżetowych większości samorządów na Podkarpaciu były transfery z budżetu państwa (subwencja ogólna i dotacje celowe). Jak wynika **z tabeli B**, na tle innych typów jednostek samorządowych, tylko miasta czerpały ponad połowę swoich wpływów do budżetu z dochodów własnych (52,75%), przy czym wskaźnik ten jest zaniżony przez Dynów, którego struktura dochodów jest bardziej typowa dla miast-gmin. Natomiast dochody budżetowe pozostałych typów jednostek samorządu terytorialnego tylko w około jednej trzeciej były zasilane dochodami własnymi. Pod tym względem nie ma większej różnicy między rokiem 2021 i wcześniejszym. W ostatnich latach nie zmieniał się także udział dochodów PIT i CIT w ogólnej kwocie dochodów własnych samorządów i był na ogół o kilka punktów procentowych niższy w porównaniu z okresem sprzed pandemii koronawirusa.

Istotny wpływ na poziom i strukturę dochodów budżetowych znaczącej grupy samorządów miało w 2021 roku wsparcie środkami budżetu państwa, pochodzącymi z Rządowego Funduszu Instytucji Lokalnych (**tabela B1**) i środkami na uzupełnienie subwencji ogólnej, z przeznaczeniem na wsparcie finansowe inwestycji w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę oraz kanalizację (**tabela B2**). W przypadku niektórych samorządów środki te zwiększały dochody o kilkanaście procent, ale były też takie samorządy, które nie otrzymały żadnego wsparcia z tych źródeł.

[2] Wszystkie dane liczbowe prezentowane w tabelach zostały opracowane przez pracowników Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie.

Nieco mniejszy udział w tworzeniu dochodów budżetowych miały – w porównaniu z rokiem poprzednim – dochody majątkowe samorządów (**tabela C**) i nie ma tu bardzo dużych różnic między poszczególnymi typami jednostek samorządowych, jest natomiast istotne zróżnicowanie pod tym względem między poszczególnymi samorządami.

W 2021 roku utrzymywała się spadkowa tendencja korzystania przez jednostki samorządu terytorialnego ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych. Jak bowiem wynika z **tabeli D**, tylko w przypadku niewielu samorządów dochody z tego tytułu miały w 2021 roku większy udział w dochodach ogółem w porównaniu z rokiem poprzednim. Ma to z całą pewnością związek z ograniczonym dostępem do funduszy Unii Europejskiej zaplanowanych na lata 2014–2020 i brakiem nowych środków dla kolejnej perspektywy finansowej. Mogła to być jedna z przyczyn relatywnie niskiego przyrostu dochodów budżetowych samorządów w 2021 roku.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

Na podstawie danych liczbowych przedstawiających poziom wydatków budżetowych i wynik budżetu na koniec 2021 roku (**tabela A**) można stwierdzić, że większość jednostek samorządowych prowadziła dość zachowawczą politykę wydatkową. Świadczy o tym m.in. wysoka nadwyżka budżetowa w przypadku samorządu województwa, zdecydowanej większości samorządów powiatów, a także miast-gmin i gmin wiejskich. Jedynie sumaryczny wynik samorządów miast i miast na prawach powiatu był na koniec 2021 roku ujemny, ale nie oznacza to, że wszystkie samorządy należące do każdego z tych dwóch typów miały deficyt na koniec roku. W przypadku miast na prawach powiatu na ostateczny wynik największy wpływ miał deficyt budżetowy Rzeszowa, natomiast w grupie samorządów miast wysoki deficyt budżetowy miały tylko Mielec i Stalowa Wola.

Największą stabilnością w kolejnych latach charakteryzuje się struktura wydatków samorządowych. Niezależnie od tego, z jaką dynamiką następuje przyrost wydatków budżetowych, największy udział w ich strukturze mają wydatki na oświatę i wychowanie. Na ten cel samorządy przeznaczały w 2021 roku mniej więcej trzecią część swojego budżetu (**tabela E**) i podobnie było w latach wcześniejszych.

Relatywnie niski przyrost dochodów budżetowych samorządów i malejące znaczenie funduszy ze źródeł zagranicznych nie spowodowały dużego osłabienia aktywności inwestycyjnej samorządów, bo udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem w 2021 roku nie odbiegał znacząco od takich samych wskaźników w roku wcześniejszym (**tabela F**).

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego

Poziom zadłużenia, mierzony relacją zobowiązań do dochodów każdej jednostki samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w 2021 roku, podano w **tabeli G**, natomiast przeciętną wielkość wskaźników procentowych dla każdego z typów jednostek samorządowych w latach 2016–2021 zaprezentowano poniżej:

	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Samorząd województwa	35,5	24,3	16,4	18,3	21,1	17,7
Samorządy powiatów	20,4	20,1	19,6	17,6	14,0	13,5
Miasta na prawach powiatu	54,1	54,2	52,8	49,5	49,1	46,9
Miasta	21,0	22,0	27,6	28,4	29,0	31,7
Miasta-gminy	23,1	22,3	25,4	26,0	24,6	22,3
Gminy wiejskie	18,1	16,9	18,2	16,9	15,1	14,1

W 2021 roku podtrzymana została tendencja do zmniejszania zadłużenia przez każdy z typów jednostek samorządowych, z wyjątkiem miast, gdzie relacja zobowiązań do dochodów była w tym roku nieco wyższa od ubiegłorocznej. Ponadto, w grupie miast od kilku lat zwiększa się systematycznie przeciętny poziom zadłużenia i jest to tendencja odwrotna niż w przypadku pozostałych typów jednostek samorządowych.

Najwyższy wskaźnik zadłużenia w 2021 roku miał samorząd Stalowej Woli, pomimo tego, że we wcześniejszym roku należał do największych beneficjentów Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (ponad 22 mln zł, co było zdecydowanie największym wsparciem na tle innych samorządów gmin na Podkarpaciu). W dodatku wskaźnik udziału wydatków majątkowych w ogólnej kwocie wydatków budżetowych stalowowolskiego samorządu nie różnił się od wielkości przeciętnej dla ogółu miast na Podkarpaciu. Może to oznaczać, że środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL) nie były tu przeznaczone na zwiększenie skali inwestowania przez władze samorządowe, bo podobny udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem miała większość samorządów miast, pomimo znacznie mniejszego wsparcia środkami RFIL. Ponadto Stalowa Wola miała w 2021 roku drugi co do wielkości deficyt budżetowy spośród wszystkich samorządów gmin, co może oznaczać, że w najbliższych latach nie tylko nie będzie szans na zwiększenie aktywności inwestycyjnej samo-

rządu, ale – dążąc do zmniejszenia wysokiego zadłużenia – władze samorządowe Stalowej Woli będą zmuszone do ograniczania zakresu działalności inwestycyjnej.

Trzeba też zauważyć, że są również takie samorządy, które przy niskim wskaźniku udziału zobowiązań do dochodów (w grupie miast to Jasło i Leżajsk) w 2021 roku, wykazały dużą aktywność inwestycyjną, pomimo relatywnie niskiego wsparcia ich dochodów środkami RFIL. Z punktu widzenia oceny poziomu zadłużenia jednostek samorządowych wart zauważenia jest jeszcze przykład samorządu miasta-gminy Sieniawa. W 2020 roku był to najbardziej zadłużony samorząd na Podkarpaciu (udział zobowiązań w dochodach budżetowych na poziomie 61,3%). Jest to jednocześnie samorząd, który w symbolicznym wymiarze korzystał ze środków RFIL (500 tysięcy zł w 2020 roku i brak wsparcia w 2021 roku). Mimo to, poziom zadłużenia w 2021 roku znacznie się zmniejszył (do 47,3%), jednakże kosztem znaczącego ograniczenia aktywności inwestycyjnej (wskaźnik udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem zmalał z 22,2% w 2020 roku do 8,1% w 2021).

Podsumowanie

Najbardziej charakterystyczną cechą gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w 2021 roku było niższe, w porównaniu z ostatnimi latami, tempo przyrostu dochodów budżetowych (w tym zmniejszenie poziomu dochodów w grupie samorządów powiatów). Jako jedną z przyczyn takiej sytuacji można wymienić niewielki udział dochodów ze źródeł zagranicznych w ogólnej kwocie dochodów budżetowych w przypadku każdego z typów jednostek samorządowych. Jest to spowodowane kończącym się okresem korzystania z funduszy Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2014–2020 i brakiem możliwości korzystania przez samorządy z funduszy przewidzianych na lata 2021–2027. Inną przyczyną było znacznie mniejsze wsparcie budżetów samorządowych w 2021 roku środkami pochodzącymi z RFIL, przy utrzymywaniu się relatywnie niskiego udziału dochodów podatkowych z tytułu PIT i CIT w zdecydowanej większości budżetów samorządowych w 2021 roku, pomimo wysokiego tempa wzrostu krajowej gospodarki.

Jako skutek niskiego tempa przyrostu dochodów należy potraktować relatywnie niską aktywność inwestycyjną większości samorządów (na tle ostatnich kilku lat). Można na tej podstawie stwierdzić, że RFIL nie przyczynił się do zwiększenia skali inwestowania przez samorządy w 2021 roku, a pozwolił co najwyżej podtrzymać wcześniejszy poziom inwestycji samorządowych.

Ponadto, w 2021 roku większość samorządów z dużą ostrożnością podchodziła do zaciągania nowych zobowiązań, bo wielkość zadłużenia w przypadku każdego z typów jednostek samorządowych pozostała w 2021 roku na podobnym poziomie jak rok wcześniej. Można to interpretować w ten sposób, że większość samorządów, mając do wyboru zwiększanie aktywności inwestycyjnej finansowanej kredytami albo zmniejszanie poziomu zadłużenia kosztem ograniczania (lub co najwyżej stabilizowania na dotychczasowym poziomie)

wydatków inwestycyjnych, decydowała się na to drugie rozwiązanie. Otwarte pozostaje pytanie o przyczyny takiego podejścia.

prof. dr hab. ADAM CZUDEC – Katedra Polityki Gospodarczej w Instytucie Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Rzeszowskiego

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku **Tabela A**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Samorząd województwa	**1 341 124 503**	**634**	**106,74%**	**1 063 625 836**	**503**	**277 498 667**	
	POWIATY							
1	bieszczadzki	50 754 839	2 374	98,29%	50 719 183	2 372	35 656	1
2	brzozowski	88 930 581	1 365	100,99%	85 454 158	1 312	3 476 423	11
3	dębicki	168 092 656	1 249	113,08%	151 789 714	1 128	16 302 942	16
4	jarosławski	208 095 101	1 745	102,27%	198 866 680	1 668	9 228 422	2
5	jasielski	165 697 986	1 475	103,91%	159 918 042	1 423	5 779 943	8
6	kolbuszowski	66 713 110	1 079	100,59%	54 275 245	878	12 437 865	19
7	krośnieński	101 089 423	906	106,47%	91 838 815	823	9 250 608	20
8	leski	42 124 582	1 604	101,56%	41 219 099	1 570	905 484	5
9	leżajski	118 006 408	1 717	102,59%	113 070 695	1 645	4 935 713	3
10	lubaczowski	90 012 328	1 653	102,00%	89 459 064	1 643	553 264	4
11	łańcucki	109 496 564	1 350	100,37%	97 706 170	1 205	11 790 394	12
12	mielecki	178 106 142	1 308	101,50%	177 625 581	1 305	480 561	14
13	niżański	100 286 764	1 521	106,83%	83 977 006	1 273	16 309 758	7
14	przemyski	63 539 272	863	108,16%	52 747 485	716	10 791 787	21
15	przeworski	102 146 513	1 315	83,56%	99 051 140	1 275	3 095 373	13
16	ropczycko-sędziszowski	107 275 992	1 439	99,64%	108 160 645	1 451	-884 654	9
17	rzeszowski	199 988 605	1 178	105,27%	166 397 157	980	33 591 447	18
18	sanocki	120 406 923	1 291	99,96%	115 896 433	1 242	4 510 490	15
19	stalowowolski	150 163 127	1 432	96,52%	150 075 544	1 431	87 584	10
20	strzyżowski	96 694 821	1 588	101,59%	93 064 555	1 529	3 630 267	6
21	tarnobrzeski	62 078 815	1 182	103,04%	56 891 030	1 083	5 187 785	17
	Powiaty razem	**2 389 700 550**	**1 353**	**101,87%**	**2 238 203 439**	**1 267**	**151 497 111**	

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku **Tabela A**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
1	Krosno	441 925 341	9 667	103,07%	445 301 202	9 741	-3 375 861	1
2	Przemyśl	479 527 511	8 081	101,82%	451 064 876	7 602	28 462 634	4
3	Rzeszów	1 705 384 493	8 592	104,39%	1 736 803 086	8 751	-31 418 594	2
4	Tarnobrzeg	372 676 280	8 092	98,56%	372 079 919	8 079	596 361	3
	Miasta na prawach powiatu razem	**2 999 513 625**	**8 580**	**103,02%**	**3 005 249 084**	**8 597**	**-5 735 460**	
	MIASTA							
1	Dębica	251 382 436	5 597	104,61%	231 692 486	5 159	19 689 950	10
2	Dynów	39 397 490	6 513	93,01%	36 338 795	6 007	3 058 695	2
3	Jarosław	211 419 527	5 747	99,49%	217 393 330	5 909	-5 973 803	8
4	Jasło	207 428 840	6 047	104,96%	196 475 051	5 728	10 953 789	6
5	Leżajsk	72 519 259	5 375	103,61%	66 202 707	4 907	6 316 551	12
6	Lubaczów	70 296 857	5 986	95,20%	67 921 750	5 784	2 375 107	7
7	Łańcut	108 392 248	6 149	92,66%	110 578 030	6 273	-2 185 781	4
8	Mielec	391 064 609	6 545	102,89%	426 476 828	7 137	-35 412 220	1
9	Przeworsk	84 904 499	5 654	96,06%	86 063 618	5 731	-1 159 119	9
10	Radymno	28 748 613	5 536	95,93%	28 118 765	5 415	629 848	11
11	Sanok	223 311 197	6 084	101,70%	213 038 914	5 804	10 272 282	5
12	Stalowa Wola	377 710 724	6 391	93,70%	394 822 871	6 681	-17 112 146	3
	Miasta razem	**2 066 576 298**	**6 066**	**99,61%**	**2 075 123 145**	**6 091**	**-8 546 847**	
	MIASTA-GMINY							
1	Baranów Sandomierski	70 388 627	6 013	107,14%	69 633 936	5 949	754 691	16
2	Błażowa	67 307 382	6 211	116,05%	58 521 900	5 401	8 785 482	7
3	Boguchwała	127 652 002	6 087	107,89%	112 070 379	5 344	15 581 624	14
4	Brzostek	77 484 999	6 005	112,90%	66 604 618	5 162	10 880 381	17
5	Brzozów	149 837 551	5 658	96,74%	140 359 840	5 300	9 477 711	29
6	Cieszanów	38 206 869	5 444	98,28%	38 818 460	5 531	-611 591	33
7	Dubiecko	63 859 752	7 021	96,52%	52 869 483	5 812	10 990 269	2
8	Dukla	95 351 716	6 616	110,12%	80 718 832	5 601	14 632 885	5
9	Głogów Małopolski	129 803 172	6 918	108,35%	123 557 393	6 586	6 245 779	3
10	Iwonicz-Zdrój	66 226 286	6 157	98,60%	59 018 257	5 487	7 208 029	10
11	Jedlicze	89 546 752	5 860	112,27%	78 089 907	5 110	11 456 845	21
12	Kańczuga	68 263 071	5 565	100,83%	68 096 805	5 551	166 265	31
13	Kolbuszowa	147 911 515	6 023	94,51%	147 493 697	6 006	417 818	15
14	Kołaczyce	54 816 862	6 177	99,68%	50 143 823	5 651	4 673 039	9
15	Lesko	66 022 987	5 889	112,05%	54 188 840	4 833	11 834 147	20

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku **Tabela A**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
16	Narol	45 409 385	5 783	96,99%	45 318 585	5 772	90 799	25
17	Nisko	130 560 630	5 913	95,10%	131 539 034	5 958	-978 404	18
18	Nowa Dęba	87 008 787	4 884	99,83%	91 087 355	5 113	-4 078 568	36
19	Nowa Sarzyna	119 982 684	5 595	102,89%	114 616 036	5 344	5 366 648	30
20	Oleszyce	36 487 375	5 835	102,86%	33 206 807	5 311	3 280 568	22
21	Pilzno	103 332 448	5 662	114,19%	88 784 435	4 865	14 548 014	28
22	Pruchnik	59 092 590	6 131	104,47%	59 049 244	6 127	43 346	12
23	Przecław	69 987 561	5 813	103,24%	68 733 899	5 709	1 253 662	24
24	Radomyśl Wielki	84 475 098	5 912	101,80%	77 154 320	5 400	7 320 778	19
25	Ropczyce	157 059 748	5 704	106,10%	151 989 875	5 520	5 069 873	27
26	Rudnik nad Sanem	51 597 737	5 139	106,31%	46 879 587	4 669	4 718 150	35
27	Rymanów	111 439 291	7 056	102,88%	100 942 484	6 391	10 496 808	1
28	Sędziszów Małopolski	132 061 211	5 536	106,92%	125 046 897	5 242	7 014 314	32
29	Sieniawa	42 961 974	6 144	94,37%	39 392 368	5 634	3 569 606	11
30	Sokołów Małopolski	106 875 414	6 195	105,52%	97 217 905	5 635	9 657 509	8
31	Strzyżów	116 395 743	5 710	97,08%	99 460 550	4 879	16 935 193	26
32	Tyczyn	65 523 525	6 109	106,76%	66 459 612	6 197	-936 087	13
33	Ulanów	44 496 890	5 444	81,61%	36 719 032	4 492	7 777 858	34
34	Ustrzyki Dolne	113 435 302	6 685	97,31%	104 069 836	6 133	9 365 465	4
35	Zagórz	84 085 317	6 473	106,43%	72 458 911	5 578	11 626 405	6
36	Zaklików	49 118 912	5 823	105,70%	46 396 187	5 500	2 722 725	23
	Miasta-gminy razem	**3 124 067 165**	**5 963**	**102,89%**	**2 896 709 129**	**5 529**	**227 358 036**	
	GMINY WIEJSKIE							
1	Adamówka	25 655 937	6 420	106,21%	22 737 028	5 690	2 918 909	38
2	Baligród	26 705 749	8 510	67,34%	23 010 048	7 333	3 695 702	4
3	Besko	28 248 045	6 312	107,13%	27 615 077	6 171	632 969	42
4	Białobrzegi	47 495 014	5 449	101,83%	43 605 413	5 002	3 889 601	93
5	Bircza	48 048 394	7 459	108,23%	36 256 774	5 628	11 791 620	14
6	Bojanów	45 336 131	5 951	101,23%	44 514 600	5 843	821 531	64
7	Borowa	30 166 246	5 516	102,12%	27 355 083	5 002	2 811 163	92
8	Brzyska	45 930 283	7 076	137,33%	33 998 930	5 238	11 931 354	23
9	Bukowsko	41 526 047	7 626	102,92%	40 099 177	7 364	1 426 870	12
10	Chłopice	30 890 947	5 630	104,52%	26 239 602	4 782	4 651 344	84
11	Chmielnik	44 915 667	6 413	101,18%	39 710 276	5 670	5 205 391	39
12	Chorkówka	77 071 007	5 748	109,05%	71 697 579	5 347	5 373 428	77
13	Cisna	20 171 236	11 416	82,74%	13 652 882	7 727	6 518 354	1
14	Cmolas	42 378 801	5 283	100,52%	40 205 540	5 013	2 173 261	102
15	Czarna (Bieszczadzka)	15 591 213	6 559	101,58%	12 662 357	5 327	2 928 856	31

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku **Tabela A**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
16	Czarna (Dębicka)	68 591 401	5 229	100,24%	66 416 419	5 063	2 174 981	107
17	Czarna (Łańcucka)	71 350 142	6 000	102,45%	66 682 014	5 607	4 668 128	57
18	Czermin	41 892 083	5 899	106,21%	37 710 188	5 310	4 181 895	67
19	Czudec	74 599 500	6 351	110,79%	68 502 405	5 831	6 097 095	41
20	Dębica	135 937 891	5 249	105,89%	132 192 566	5 105	3 745 325	105
21	Dębowiec	54 600 996	6 184	115,38%	47 799 081	5 414	6 801 915	49
22	Domaradz	41 512 602	6 878	115,12%	35 106 776	5 816	6 405 826	24
23	Dydnia	52 284 922	6 670	110,52%	47 920 924	6 113	4 363 998	28
24	Dynów	50 126 728	7 366	130,34%	35 738 711	5 252	14 388 016	16
25	Dzikowiec	36 844 421	5 711	96,54%	36 344 908	5 634	499 514	80
26	Fredropol	36 394 773	6 786	94,91%	31 706 625	5 912	4 688 147	26
27	Frysztak	60 657 883	5 871	101,06%	54 432 412	5 268	6 225 471	72
28	Gać	28 070 156	6 184	102,57%	30 431 933	6 705	-2 361 777	50
29	Gawłuszowice	15 412 478	5 641	99,47%	13 809 875	5 055	1 602 603	83
30	Gorzyce	69 285 419	5 333	108,18%	61 947 657	4 769	7 337 762	98
31	Grębów	55 594 036	5 547	102,33%	50 354 581	5 024	5 239 455	89
32	Grodzisko Dolne	42 280 453	5 328	106,35%	38 766 574	4 886	3 513 880	99
33	Haczów	56 112 051	6 187	113,71%	47 700 608	5 260	8 411 443	48
34	Harasiuki	47 703 750	7 923	104,14%	44 486 840	7 389	3 216 910	6
35	Horyniec-Zdrój	27 526 591	6 034	104,94%	27 073 074	5 934	453 517	56
36	Hyżne	43 874 038	6 253	100,73%	39 266 444	5 597	4 607 594	44

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku **Tabela A**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
37	Iwierzyce	45 073 200	5 847	94,74%	46 683 412	6 056	-1 610 212	74
38	Jarocin	28 495 898	5 336	102,93%	25 640 394	4 802	2 855 505	96
39	Jarosław	67 802 775	5 132	101,58%	63 167 191	4 781	4 635 584	108
40	Jasienica Rosielna	46 142 409	5 896	105,77%	43 091 110	5 506	3 051 299	68
41	Jasło	86 316 872	5 342	108,72%	80 388 602	4 975	5 928 271	95
42	Jaśliska	16 583 467	7 649	97,21%	17 615 928	8 125	-1 032 462	10
43	Jawornik Polski	34 002 630	7 793	95,29%	34 805 206	7 977	-802 576	8
44	Jeżowe	69 195 018	6 873	97,93%	68 911 015	6 845	284 003	25
45	Jodłowa	37 698 926	7 117	127,43%	29 041 768	5 483	8 657 157	22
46	Kamień	42 633 005	6 243	91,07%	40 105 360	5 873	2 527 645	45
47	Komańcza	28 930 844	6 554	109,57%	23 484 796	5 321	5 446 048	32
48	Korczyna	74 414 102	6 680	97,52%	71 595 768	6 427	2 818 334	27
49	Krasiczyn	29 796 673	5 743	105,35%	29 270 480	5 642	526 193	78
50	Krasne	72 237 099	6 073	102,13%	72 706 558	6 112	-469 459	53
51	Krempna	13 430 378	7 387	104,36%	12 816 920	7 050	613 458	15
52	Krościenko Wyżne	29 742 107	5 334	100,80%	28 336 599	5 082	1 405 508	97
53	Krzeszów	33 200 306	7 845	99,82%	30 849 323	7 290	2 350 983	7
54	Krzywcza	36 434 551	7 619	107,15%	31 228 618	6 530	5 205 933	13
55	Kuryłówka	41 418 539	7 329	102,41%	42 215 840	7 471	-797 301	19
56	Laszki	38 131 383	5 542	100,75%	36 941 234	5 369	1 190 149	90
57	Leżajsk	112 538 029	5 570	106,80%	106 580 531	5 275	5 957 498	88
58	Lubaczów	56 698 954	6 189	97,40%	53 282 712	5 816	3 416 242	46
59	Lubenia	35 914 030	5 593	111,93%	33 483 562	5 215	2 430 467	87
60	Lutowiska	15 535 521	7 627	98,42%	14 038 474	6 892	1 497 046	11
61	Łańcut	123 208 089	5 601	101,09%	120 216 987	5 465	2 991 101	86
62	Majdan Królewski	51 252 547	5 236	103,76%	45 315 572	4 629	5 936 975	106
63	Markowa	38 515 211	5 957	107,49%	34 482 175	5 333	4 033 036	62
64	Medyka	38 873 695	5 955	101,36%	39 543 437	6 058	-669 742	63
65	Miejsce Piastowe	79 143 456	5 782	101,23%	75 522 314	5 517	3 621 142	76
66	Mielec	75 287 440	5 608	99,57%	73 570 971	5 480	1 716 468	85
67	Niebylec	60 095 347	5 728	99,59%	49 804 570	4 747	10 290 776	79
68	Niwiska	36 850 777	6 083	104,85%	34 323 149	5 666	2 527 628	52
69	Nowy Żmigród	57 253 563	6 426	105,13%	45 905 270	5 153	11 348 293	37
70	Nozdrzec	57 902 030	7 353	100,96%	41 915 814	5 323	15 986 216	18
71	Olszanica	35 397 735	7 292	116,48%	34 181 855	7 042	1 215 881	20
72	Orły	52 016 771	5 880	100,05%	48 865 454	5 523	3 151 316	70
73	Osiek Jasielski	32 926 413	6 152	100,46%	28 378 418	5 302	4 547 994	51

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku **Tabela A**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
74	Ostrów	75 967 961	10 322	87,98%	78 188 178	10 623	-2 220 218	3
75	Padew Narodowa	32 200 840	6 054	99,61%	30 797 774	5 790	1 403 066	55
76	Pawłosiów	44 889 762	5 324	98,35%	44 948 376	5 331	-58 615	100
77	Przemyśl	63 336 951	5 930	114,05%	57 302 843	5 365	6 034 108	65
78	Przeworsk	89 733 361	6 062	97,18%	87 759 127	5 929	1 974 234	54
79	Pysznica	60 440 882	5 314	106,25%	59 541 417	5 235	899 465	101
80	Radomyśl nad Sanem	45 349 123	6 188	101,66%	37 096 800	5 062	8 252 323	47
81	Radymno	73 098 294	6 431	101,58%	71 468 066	6 287	1 630 228	36
82	Rakszawa	43 384 540	5 879	102,34%	45 004 837	6 098	-1 620 297	71
83	Raniżów	41 722 253	5 994	104,34%	36 812 032	5 288	4 910 222	58
84	Rokietnica	25 437 960	5 928	101,56%	25 556 369	5 956	-118 409	66
85	Roźwienica	36 416 712	5 842	98,45%	35 505 863	5 696	910 848	75
86	Sanok	115 934 078	6 406	106,88%	100 168 065	5 535	15 766 013	40
87	Skołyszyn	73 015 204	5 858	115,43%	63 611 980	5 103	9 403 224	73
88	Solina	56 815 937	10 752	112,80%	52 317 002	9 901	4 498 935	2
89	Stary Dzików	26 734 126	6 540	105,13%	24 706 249	6 044	2 027 878	33
90	Stubno	24 709 292	6 443	111,69%	22 049 451	5 750	2 659 841	35
91	Świlcza	96 377 527	5 892	86,81%	93 369 701	5 709	3 007 826	69
92	Tarnowiec	60 069 852	6 564	125,85%	47 042 568	5 140	13 027 284	30
93	Tryńcza	56 755 173	6 662	97,96%	57 278 729	6 724	-523 555	29
94	Trzebownisko	177 206 743	7 745	127,14%	137 418 491	6 006	39 788 253	9
95	Tuszów Narodowy	51 637 998	6 260	98,96%	49 671 507	6 022	1 966 491	43
96	Tyrawa Wołoska	16 056 707	8 167	107,38%	12 304 659	6 259	3 752 048	5
97	Wadowice Górne	44 150 665	5 704	108,27%	39 079 837	5 049	5 070 828	82
98	Wiązownica	63 118 846	5 386	102,92%	60 612 148	5 172	2 506 698	94
99	Wielkie Oczy	26 856 360	7 131	113,89%	21 903 339	5 816	4 953 021	21
100	Wielopole Skrzyńskie	59 472 408	7 356	121,22%	49 136 878	6 078	10 335 530	17
101	Wiśniowa	47 361 469	5 975	102,84%	42 478 912	5 359	4 882 558	59
102	Wojaszówka	55 853 879	5 973	111,87%	50 887 603	5 442	4 966 276	60
103	Zaleszany	58 040 585	5 271	104,43%	55 742 730	5 062	2 297 856	103
104	Zarszyn	54 824 763	5 957	103,32%	50 480 695	5 485	4 344 068	61
105	Zarzecze	46 606 216	6 471	99,61%	49 104 851	6 818	-2 498 635	34
106	Żołynia	40 097 592	5 707	100,28%	36 761 218	5 232	3 336 373	81
107	Żurawica	71 221 350	5 527	96,07%	72 226 276	5 605	-1 004 925	91
108	Żyraków	74 993 359	5 269	100,21%	73 426 610	5 159	1 566 748	104
	Gminy wiejskie razem	**5 541 761 589**	**6 148**	**104,04%**	**5 097 819 550**	**5 656**	**443 942 039**	

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	Udział 500+ w dochodach ogółem	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	6	7	8
	Samorząd województwa	**39,24%**	**27,89%**	**32,87%**		**14,07%**	**58,89%**
	POWIATY						
1	bieszczadzki	35,15%	35,37%	29,48%		22,22%	1,09%
2	brzozowski	24,78%	51,87%	23,35%		50,36%	1,40%
3	dębicki	42,24%	42,78%	14,98%		45,32%	2,90%
4	jarosławski	29,34%	51,55%	19,11%		35,70%	2,33%
5	jasielski	30,59%	52,57%	16,84%		42,36%	2,76%
6	kolbuszowski	34,46%	43,69%	21,85%		46,20%	1,76%
7	krośnieński	37,42%	45,79%	16,79%		56,28%	2,18%
8	leski	22,34%	46,82%	30,84%		48,48%	1,23%
9	leżajski	19,44%	56,81%	23,74%		48,92%	4,05%
10	lubaczowski	28,23%	48,55%	23,22%		30,97%	1,03%
11	łańcucki	39,13%	43,80%	17,07%		41,73%	2,78%
12	mielecki	32,84%	49,86%	17,29%		59,41%	4,01%
13	niżański	29,08%	53,70%	17,23%		40,42%	0,81%
14	przemyski	36,41%	51,23%	12,36%		52,76%	1,43%
15	przeworski	22,31%	41,15%	36,54%		63,28%	1,73%
16	ropczycko-sędziszowski	32,02%	51,30%	16,68%		41,71%	1,92%
17	rzeszowski	48,24%	29,90%	21,86%		41,33%	2,62%
18	sanocki	31,41%	51,52%	17,08%		50,85%	4,50%
19	stalowowolski	34,76%	44,11%	21,13%		48,76%	3,66%
20	strzyżowski	28,28%	50,65%	21,07%		41,91%	0,71%
21	tarnobrzeski	35,30%	41,14%	23,56%		46,49%	2,41%
	Powiaty razem	**32,96%**	**46,83%**	**20,21%**		**45,40%**	**2,53%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
1	Krosno	42,38%	28,39%	29,23%	9,86%	34,51%	4,54%
2	Przemyśl	37,27%	33,93%	28,80%	10,93%	38,86%	2,79%
3	Rzeszów	48,88%	26,79%	24,33%	12,98%	43,02%	4,61%
4	Tarnobrzeg	37,94%	34,82%	27,23%	10,50%	41,74%	2,11%
	Miasta na prawach powiatu razem	**44,71%**	**29,17%**	**26,13%**	**11,88%**	**41,14%**	**4,10%**

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	Udział 500+ w dochodach ogółem	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	6	7	8
	MIASTA						
1	Dębica	52,36%	19,54%	28,09%	17,44%	39,62%	3,42%
2	Dynów	34,69%	28,84%	36,47%	15,55%	27,44%	1,33%
3	Jarosław	47,69%	19,33%	32,98%	15,63%	36,26%	4,08%
4	Jasło	50,58%	17,83%	31,59%	14,13%	33,44%	4,70%
5	Leżajsk	49,86%	16,57%	33,56%	15,33%	36,20%	3,04%
6	Lubaczów	42,24%	23,06%	34,70%	15,32%	32,94%	1,24%
7	Łańcut	52,10%	17,92%	29,98%	16,87%	37,40%	2,27%
8	Mielec	58,62%	15,44%	25,94%	15,27%	31,96%	4,49%
9	Przeworsk	46,93%	20,79%	32,27%	17,62%	42,54%	2,37%
10	Radymno	42,84%	23,88%	33,28%	15,73%	28,80%	2,52%
11	Sanok	55,24%	20,55%	24,21%	13,62%	29,43%	5,71%
12	Stalowa Wola	56,10%	15,48%	28,42%	13,79%	28,47%	4,16%
	Miasta razem	**52,75%**	**18,16%**	**29,10%**	**15,20%**	**33,20%**	**4,02%**
	MIASTA-GMINY						
1	Baranów Sandomierski	31,60%	29,69%	38,71%	15,31%	34,05%	0,71%
2	Błażowa	21,85%	37,67%	40,49%	17,41%	44,01%	0,52%
3	Boguchwała	42,08%	25,31%	32,61%	20,60%	44,24%	0,69%
4	Brzostek	22,29%	35,24%	42,46%	18,13%	35,02%	0,64%
5	Brzozów	30,38%	31,35%	38,26%	19,08%	42,87%	2,98%
6	Cieszanów	34,13%	32,24%	33,63%	15,50%	21,93%	0,76%
7	Dubiecko	24,09%	33,73%	42,18%	14,74%	25,93%	0,13%
8	Dukla	33,73%	30,35%	35,91%	15,70%	25,24%	2,00%
9	Głogów Małopolski	51,34%	16,34%	32,33%	18,51%	29,18%	3,80%
10	Iwonicz-Zdrój	32,31%	31,68%	36,01%	16,83%	32,34%	0,17%
11	Jedlicze	42,16%	19,37%	38,47%	18,23%	34,12%	5,51%
12	Kańczuga	28,98%	37,20%	33,81%	18,05%	34,92%	2,67%
13	Kolbuszowa	41,29%	22,54%	36,17%	15,95%	34,44%	2,82%
14	Kołaczyce	19,98%	34,63%	45,39%	16,49%	42,42%	0,22%
15	Lesko	43,15%	25,57%	31,29%	14,93%	26,01%	0,83%
16	Narol	24,48%	38,00%	37,52%	15,23%	29,70%	0,09%
17	Nisko	46,98%	18,44%	34,58%	15,63%	37,21%	1,26%
18	Nowa Dęba	51,88%	17,98%	30,14%	17,02%	29,73%	2,22%
19	Nowa Sarzyna	35,77%	28,56%	35,67%	18,08%	24,18%	5,52%
20	Oleszyce	34,76%	32,46%	32,78%	17,94%	32,94%	1,23%

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	Udział 500+ w dochodach ogółem	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	6	7	8
21	Pilzno	33,68%	26,56%	39,76%	20,80%	36,59%	3,08%
22	Pruchnik	26,59%	34,54%	38,88%	17,56%	27,15%	4,01%
23	Przecław	25,79%	32,75%	41,46%	21,28%	42,57%	0,32%
24	Radomyśl Wielki	25,43%	36,23%	38,33%	20,19%	39,94%	0,35%
25	Ropczyce	36,72%	24,63%	38,66%	21,06%	36,73%	2,58%
26	Rudnik nad Sanem	32,03%	30,39%	37,58%	17,52%	36,22%	0,40%
27	Rymanów	30,73%	33,74%	35,53%	15,12%	31,04%	0,51%
28	Sędziszów Małopolski	36,99%	29,01%	34,00%	21,16%	36,08%	2,79%
29	Sieniawa	40,16%	30,98%	28,86%	16,16%	20,74%	0,63%
30	Sokołów Małopolski	29,55%	33,76%	36,69%	19,62%	35,84%	1,04%
31	Strzyżów	28,62%	30,17%	41,21%	17,01%	44,55%	1,69%
32	Tyczyn	34,11%	27,49%	38,40%	20,91%	51,13%	1,13%
33	Ulanów	28,48%	36,05%	35,48%	15,36%	31,43%	0,40%
34	Ustrzyki Dolne	43,94%	25,42%	30,64%	13,65%	23,93%	1,82%
35	Zagórz	37,02%	25,82%	37,15%	15,86%	31,02%	0,84%
36	Zaklików	31,73%	32,98%	35,30%	15,69%	35,40%	1,92%
	Miasta-gminy razem	**35,03%**	**28,48%**	**36,49%**	**17,73%**	**34,05%**	**2,01%**
	GMINY WIEJSKIE						
1	Adamówka	30,73%	34,55%	34,72%	16,31%	22,25%	0,11%
2	Baligród	31,06%	24,23%	44,70%	10,39%	22,59%	0,16%
3	Besko	30,05%	33,83%	36,12%	17,91%	26,31%	2,45%
4	Białobrzegi	33,88%	30,62%	35,50%	23,04%	37,91%	1,25%
5	Bircza	33,02%	27,12%	39,86%	12,09%	22,84%	0,32%
6	Bojanów	20,84%	37,05%	42,11%	17,98%	40,52%	0,02%
7	Borowa	31,51%	30,53%	37,97%	18,91%	38,73%	0,71%
8	Brzyska	22,48%	29,68%	47,84%	15,65%	30,36%	0,43%
9	Bukowsko	26,59%	29,98%	43,43%	15,94%	27,33%	0,02%
10	Chłopice	32,34%	33,55%	34,11%	17,00%	25,67%	0,00%
11	Chmielnik	32,89%	30,07%	37,04%	19,39%	43,26%	0,51%
12	Chorkówka	31,60%	33,92%	34,49%	18,70%	36,72%	0,92%
13	Cisna	68,47%	12,96%	18,56%	7,14%	10,83%	0,09%
14	Cmolas	23,55%	40,68%	35,77%	19,59%	42,67%	0,76%
15	Czarna (Bieszczadzka)	38,17%	25,82%	36,01%	14,23%	22,05%	0,14%
16	Czarna (Dębicka)	28,21%	34,74%	37,05%	22,17%	51,17%	0,18%
17	Czarna (Łańcucka)	39,70%	27,32%	32,98%	20,35%	32,95%	4,42%

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	Udział 500+ w dochodach ogółem	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	6	7	8
18	Czermin	29,91%	30,17%	39,92%	19,14%	36,06%	0,06%
19	Czudec	28,88%	28,34%	42,78%	17,59%	49,74%	1,27%
20	Dębica	43,38%	22,80%	33,82%	21,82%	40,54%	6,61%
21	Dębowiec	23,37%	33,47%	43,15%	17,44%	34,75%	1,54%
22	Domaradz	22,74%	32,70%	44,56%	15,70%	34,55%	0,61%
23	Dydnia	27,45%	32,21%	40,34%	15,08%	28,34%	0,06%
24	Dynów	17,45%	30,81%	51,73%	14,35%	33,32%	0,11%
25	Dzikowiec	18,07%	43,04%	38,89%	17,43%	31,88%	0,07%
26	Fredropol	32,63%	28,92%	38,45%	13,81%	20,96%	0,38%
27	Frysztak	24,32%	32,55%	43,13%	16,78%	40,10%	0,35%
28	Gać	36,38%	30,45%	33,16%	18,53%	23,32%	0,08%
29	Gawłuszowice	26,21%	30,10%	43,69%	18,63%	34,83%	0,09%
30	Gorzyce	41,16%	27,04%	31,81%	18,75%	36,98%	4,36%
31	Grębów	34,49%	33,59%	31,92%	19,21%	33,67%	0,65%
32	Grodzisko Dolne	27,96%	33,03%	39,01%	20,05%	47,99%	0,04%
33	Haczów	26,45%	33,54%	40,01%	18,07%	41,98%	0,16%
34	Harasiuki	20,45%	29,63%	49,92%	10,90%	25,83%	0,25%
35	Horyniec-Zdrój	31,00%	31,66%	37,34%	13,04%	26,69%	0,19%
36	Hyżne	22,98%	36,26%	40,77%	18,73%	36,85%	0,03%
37	Iwierzyce	31,54%	30,52%	37,94%	20,27%	46,32%	1,60%
38	Jarocin	22,77%	40,33%	36,90%	15,52%	35,93%	1,13%
39	Jarosław	37,63%	28,22%	34,15%	20,58%	33,74%	3,94%
40	Jasienica Rosielna	22,43%	34,56%	43,01%	20,10%	43,84%	0,20%
41	Jasło	30,03%	29,00%	40,97%	18,73%	46,32%	1,88%
42	Jaśliska	27,98%	30,46%	41,56%	12,69%	17,94%	0,01%
43	Jawornik Polski	18,74%	29,16%	52,10%	12,15%	38,00%	0,04%
44	Jeżowe	26,05%	35,78%	38,17%	16,24%	24,32%	0,68%
45	Jodłowa	20,65%	31,35%	48,00%	16,05%	31,88%	0,42%
46	Kamień	24,06%	42,93%	33,02%	16,94%	46,93%	1,28%
47	Komańcza	41,69%	25,68%	32,63%	11,67%	20,14%	0,63%
48	Korczyna	29,57%	26,86%	43,56%	16,78%	41,00%	2,32%
49	Krasiczyn	37,12%	23,96%	38,92%	18,55%	48,38%	0,11%
50	Krasne	47,11%	20,94%	31,95%	21,62%	39,57%	3,48%
51	Krempna	25,14%	29,09%	45,77%	12,01%	21,40%	0,00%
52	Krościenko Wyżne	38,07%	27,83%	34,09%	20,67%	47,15%	0,06%

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	Udział 500+ w dochodach ogółem	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	6	7	8
53	Krzeszów	28,46%	22,96%	48,57%	11,57%	20,47%	0,21%
54	Krzywcza	28,26%	30,01%	41,73%	13,42%	18,19%	0,01%
55	Kuryłówka	21,30%	29,56%	49,14%	14,17%	27,42%	0,03%
56	Laszki	23,81%	37,97%	38,22%	17,89%	29,65%	0,41%
57	Leżajsk	31,92%	32,71%	35,37%	19,60%	28,68%	2,70%
58	Lubaczów	31,82%	32,46%	35,72%	16,60%	22,12%	3,27%
59	Lubenia	32,79%	32,01%	35,20%	20,22%	40,18%	0,08%
60	Lutowiska	52,68%	17,51%	29,80%	10,82%	18,86%	0,22%
61	Łańcut	33,91%	31,82%	34,27%	21,72%	42,11%	2,96%
62	Majdan Królewski	20,63%	43,34%	36,03%	19,90%	41,26%	0,12%
63	Markowa	35,11%	29,51%	35,38%	19,43%	27,73%	4,34%
64	Medyka	44,60%	26,23%	29,16%	17,48%	20,57%	0,32%
65	Miejsce Piastowe	36,27%	29,84%	33,88%	16,63%	34,52%	0,46%
66	Mielec	40,26%	26,29%	33,45%	19,39%	49,67%	0,45%
67	Niebylec	22,89%	35,87%	41,24%	18,67%	51,41%	0,17%
68	Niwiska	25,81%	40,30%	33,89%	18,12%	38,53%	0,04%
69	Nowy Żmigród	24,15%	34,07%	41,78%	15,36%	30,67%	0,23%
70	Nozdrzec	24,49%	31,18%	44,33%	13,19%	26,66%	0,04%
71	Olszanica	37,72%	26,57%	35,72%	11,83%	21,89%	0,01%
72	Orły	31,04%	35,32%	33,64%	18,67%	33,19%	0,39%
73	Osiek Jasielski	18,52%	34,40%	47,08%	16,80%	36,09%	0,04%
74	Ostrów	62,19%	17,20%	20,62%	11,69%	9,33%	0,06%
75	Padew Narodowa	37,39%	31,07%	31,54%	16,85%	25,54%	0,05%
76	Pawłosiów	40,91%	25,71%	33,38%	19,74%	35,74%	0,34%
77	Przemyśl	36,57%	25,00%	38,43%	18,06%	37,29%	0,88%
78	Przeworsk	34,10%	29,94%	35,96%	19,08%	32,33%	0,06%
79	Pysznica	37,18%	28,41%	34,41%	19,12%	47,64%	0,09%
80	Radomyśl nad Sanem	30,57%	32,64%	36,79%	14,46%	38,38%	0,24%
81	Radymno	31,53%	30,26%	38,22%	15,42%	24,02%	0,53%
82	Rakszawa	30,35%	33,83%	35,82%	19,66%	36,24%	7,56%
83	Raniżów	25,13%	33,67%	41,20%	17,83%	39,75%	1,20%
84	Rokietnica	31,73%	30,05%	38,22%	17,82%	20,21%	5,41%
85	Roźwienica	27,48%	35,67%	36,85%	18,78%	31,24%	0,25%
86	Sanok	34,26%	25,06%	40,68%	17,74%	28,52%	1,29%
87	Skołyszyn	25,64%	31,32%	43,05%	16,84%	42,76%	2,89%

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	Udział 500+ w dochodach ogółem	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	6	7	8
88	Solina	69,85%	11,69%	18,46%	8,70%	8,35%	0,73%
89	Stary Dzików	39,62%	24,32%	36,06%	13,78%	14,17%	0,07%
90	Stubno	29,88%	31,78%	38,34%	15,17%	19,62%	0,03%
91	Świlcza	38,47%	27,64%	33,88%	19,81%	38,18%	1,84%
92	Tarnowiec	24,79%	29,27%	45,94%	15,43%	37,62%	3,01%
93	Tryńcza	30,86%	23,68%	45,46%	17,69%	35,65%	0,88%
94	Trzebownisko	59,79%	15,77%	24,44%	16,67%	20,90%	5,93%
95	Tuszów Narodowy	28,76%	26,33%	44,91%	18,54%	46,58%	2,01%
96	Tyrawa Wołoska	26,83%	31,08%	42,09%	14,04%	25,47%	0,00%
97	Wadowice Górne	27,95%	30,33%	41,73%	20,56%	44,02%	2,21%
98	Wiązownica	26,60%	36,05%	37,35%	21,61%	36,95%	0,37%
99	Wielkie Oczy	30,13%	31,35%	38,52%	14,46%	18,07%	0,08%
100	Wielopole Skrzyńskie	23,24%	30,91%	45,85%	15,53%	26,27%	0,31%
101	Wiśniowa	23,71%	35,26%	41,03%	17,25%	37,38%	0,16%
102	Wojaszówka	24,71%	30,74%	44,55%	17,72%	49,28%	1,08%
103	Zaleszany	36,58%	27,73%	35,68%	20,31%	43,40%	0,03%
104	Zarszyn	28,97%	33,32%	37,72%	17,30%	35,59%	0,36%
105	Zarzecze	24,27%	38,17%	37,56%	17,15%	32,39%	1,07%
106	Żołynia	35,50%	32,14%	32,36%	20,91%	28,26%	1,08%
107	Żurawica	37,95%	27,44%	34,62%	18,58%	33,99%	4,20%
108	Żyraków	40,51%	24,08%	35,41%	22,79%	42,15%	0,69%
	Gminy wiejskie razem	**32,76%**	**29,73%**	**37,51%**	**17,61%**	**33,00%**	**1,63%**

Środki pochodzące z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (2021) **Tabela B1**

Lp.	Nazwa jednostki	Środki z RFIL	
		Plan	Wykonanie
1	2	3	4
	Samorząd województwa	**0,00**	**25 000 000,00**
	POWIATY		
1	bieszczadzki	990 000,00	990 000,00
2	brzozowski	1 000 000,00	1 000 000,00
3	dębicki	0,00	6 000 000,00
4	jarosławski	0,00	3 000 000,00
5	jasielski	0,00	0,00
6	kolbuszowski	1 800 000,00	1 800 000,00
7	krośnieński	500 000,00	500 000,00
8	leski	0,00	0,00
9	leżajski	0,00	0,00
10	lubaczowski	0,00	0,00
11	łańcucki	3 800 000,00	3 800 000,00
12	mielecki	0,00	0,00
13	niżański	500 000,00	500 000,00
14	przemyski	0,00	0,00
15	przeworski	0,00	0,00
16	ropczycko-sędziszowski	2 500 000,00	2 500 000,00
17	rzeszowski	0,00	0,00
18	sanocki	0,00	0,00
19	stalowowolski	1 500 000,00	1 500 000,00
20	strzyżowski	0,00	0,00
21	tarnobrzeski	2 230 000,00	2 441 688,00
	Powiaty razem	**14 820 000,00**	**24 031 688,00**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU		
1	Krosno	0,00	0,00
2	Przemyśl	0,00	0,00
3	Rzeszów	12 500 000,00	12 500 000,00
4	Tarnobrzeg	0,00	0,00
	Miasta na prawach powiatu razem	**12 500 000,00**	**12 500 000,00**
	MIASTA		
1	Dębica	0,00	0,00
2	Dynów	0,00	0,00
3	Jarosław	0,00	0,00
4	Jasło	0,00	0,00
5	Leżajsk	0,00	800 000,00
6	Lubaczów	0,00	0,00
7	Łańcut	0,00	0,00
8	Mielec	0,00	0,00
9	Przeworsk	0,00	0,00
10	Radymno	450 000,00	450 000,00
11	Sanok	3 000 000,00	8 000 000,00
12	Stalowa Wola	500 000,00	3 800 000,00
	Miasta razem	**3 950 000,00**	**13 050 000,00**
	MIASTA-GMINY		
1	Baranów Sandomierski	400 000,00	400 000,00
2	Błażowa	0,00	0,00
3	Boguchwała	0,00	0,00
4	Brzostek	0,00	0,00
5	Brzozów	0,00	0,00
6	Cieszanów	0,00	0,00
7	Dubiecko	2 000 000,00	2 000 000,00
8	Dukla	300 000,00	4 997 196,00
9	Głogów Małopolski	0,00	0,00
10	Iwonicz-Zdrój	4 583 750,00	4 583 750,00
11	Jedlicze	0,00	0,00
12	Kańczuga	0,00	0,00
13	Kolbuszowa	2 200 000,00	2 200 000,00
14	Kołaczyce	0,00	0,00
15	Lesko	390 000,00	4 164 006,33
16	Narol	0,00	0,00
17	Nisko	4 000 000,00	4 000 000,00
18	Nowa Dęba	400 000,00	400 000,00
19	Nowa Sarzyna	1 200 000,00	1 200 000,00
20	Oleszyce	0,00	0,00
21	Pilzno	0,00	0,00
22	Pruchnik	900 000,00	900 000,00
23	Przecław	400 000,00	400 000,00
24	Radomyśl Wielki	700 000,00	700 000,00
25	Ropczyce	0,00	0,00
26	Rudnik nad Sanem	0,00	0,00
27	Rymanów	4 700 000,00	7 327 048,32
28	Sędziszów Małopolski	500 000,00	1 700 000,00
29	Sieniawa	0,00	0,00
30	Sokołów Małopolski	2 000 000,00	2 000 000,00
31	Strzyżów	0,00	0,00
32	Tyczyn	0,00	0,00
33	Ulanów	0,00	0,00
34	Ustrzyki Dolne	6 110 929,35	6 110 929,35
35	Zagórz	0,00	0,00
36	Zaklików	0,00	0,00
	Miasta-gminy razem	**30 784 679,35**	**43 082 930,00**

	GMINY WIEJSKIE		
1	Adamówka	0,00	0,00
2	Baligród	750 500,00	750 500,00
3	Besko	0,00	1 510 087,52
4	Białobrzegi	0,00	0,00
5	Bircza	3 412 630,00	3 412 630,00
6	Bojanów	800 000,00	800 000,00
7	Borowa	0,00	450 000,00
8	Brzyska	313 316,22	3 500 000,00
9	Bukowsko	0,00	875 244,23
10	Chłopice	0,00	0,00
11	Chmielnik	0,00	0,00
12	Chorkówka	600 000,00	1 000 000,00
13	Cisna	3 829 724,00	3 829 724,00
14	Cmolas	700 000,00	700 000,00
15	Czarna (Bieszczadzka)	519 377,00	519 377,00
16	Czarna (Dębicka)	0,00	0,00
17	Czarna (Łańcucka)	0,00	0,00
18	Czermin	0,00	1 000 000,00
19	Czudec	0,00	0,00
20	Dębica	400 000,00	400 000,00
21	Dębowiec	24 000,00	1 765 025,57
22	Domaradz	0,00	600 000,00
23	Dydnia	1 110 463,00	2 227 463,00
24	Dynów	0,00	4 800 000,00
25	Dzikowiec	0,00	400 000,00
26	Fredropol	827 061,81	827 061,81
27	Frysztak	0,00	0,00
28	Gać	0,00	600 000,00
29	Gawłuszowice	0,00	0,00
30	Gorzyce	0,00	0,00
31	Grębów	0,00	0,00
32	Grodzisko Dolne	0,00	600 000,00
33	Haczów	1 400 000,00	1 400 000,00
34	Harasiuki	0,00	500 000,00
35	Horyniec-Zdrój	400 000,00	400 000,00
36	Hyżne	0,00	0,00
37	Iwierzyce	0,00	0,00
38	Jarocin	46 740,00	500 000,00
39	Jarosław	500 000,00	500 000,00
40	Jasienica Rosielna	0,00	0,00
41	Jasło	0,00	0,00
42	Jaśliska	1 104 000,00	1 534 000,00
43	Jawornik Polski	0,00	0,00
44	Jeżowe	0,00	1 000 000,00
45	Jodłowa	0,00	0,00
46	Kamień	1 000 000,00	1 000 000,00
47	Komańcza	435 128,47	3 740 418,47
48	Korczyna	0,00	0,00
49	Krasiczyn	0,00	0,00
50	Krasne	0,00	0,00
51	Krempna	0,00	363 851,06
52	Krościenko Wyżne	1 000 000,00	1 000 000,00
53	Krzeszów	200 000,00	200 000,00
54	Krzywcza	0,00	0,00

55	Kuryłówka	236 299,08	1 100 000,00
56	Laszki	600 000,00	600 000,00
57	Leżajsk	457 560,00	3 600 000,00
58	Lubaczów	1 850 000,00	1 850 000,00
59	Lubenia	0,00	0,00
60	Lutowiska	589 203,66	859 203,66
61	Łańcut	0,00	0,00
62	Majdan Królewski	400 000,00	400 000,00
63	Markowa	500 000,00	500 000,00
64	Medyka	0,00	0,00
65	Miejsce Piastowe	500 000,00	500 000,00
66	Mielec	0,00	0,00
67	Niebylec	0,00	0,00
68	Niwiska	0,00	500 000,00
69	Nowy Żmigród	11 070,00	1 909 728,85
70	Nozdrzec	4 500 000,00	4 500 000,00
71	Olszanica	4 360 000,00	4 360 000,00
72	Orły	0,00	0,00
73	Osiek Jasielski	427 858,00	427 858,00
74	Ostrów	1 000 000,00	1 000 000,00
75	Padew Narodowa	950 000,00	950 000,00
76	Pawłosiów	800 000,00	800 000,00
77	Przemyśl	0,00	600 000,00
78	Przeworsk	5 450 000,00	5 450 000,00
79	Pysznica	0,00	900 000,00
80	Radomyśl nad Sanem	0,00	0,00
81	Radymno	1 000 000,00	1 000 000,00
82	Rakszawa	0,00	0,00
83	Raniżów	0,00	800 000,00
84	Rokietnica	450 000,00	450 000,00
85	Rożwienica	0,00	0,00
86	Sanok	530 000,00	5 077 566,88
87	Skołyszyn	0,00	0,00
88	Solina	1 222 293,00	5 865 000,00
89	Stary Dzików	0,00	0,00
90	Stubno	600 000,00	600 000,00
91	Świlcza	0,00	0,00
92	Tarnowiec	1 166 123,00	2 000 000,00
93	Tryńcza	0,00	0,00
94	Trzebownisko	0,00	0,00
95	Tuszów Narodowy	0,00	0,00
96	Tyrawa Wołoska	52 552,18	158 552,18
97	Wadowice Górne	356 649,80	356 650,00
98	Wiązownica	0,00	0,00
99	Wielkie Oczy	960 000,00	1 500 000,00
100	Wielopole Skrzyńskie	470 000,00	1 000 000,00
101	Wiśniowa	600 000,00	600 000,00
102	Wojaszówka	0,00	1 000 000,00
103	Zaleszany	500 000,00	500 000,00
104	Zarszyn	1 086 320,00	2 149 883,00
105	Zarzecze	0,00	0,00
106	Żołynia	1 500 000,00	1 500 000,00
107	Żurawica	0,00	0,00
108	Żyraków	0,00	0,00
	Gminy wiejskie razem	**52 498 869,22**	**98 069 825,23**

Środki na uzupełnienie subwencji ogólnej, z przeznaczeniem na wsparcie finansowe inwestycji w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę oraz kanalizacji (2021)

Tabela B2

Lp.	Nazwa jednostki	Plan	Wykonanie
1	2	3	4
	Samorząd województwa	**0,00**	**0,00**
	POWIATY		
1	bieszczadzki	0,00	0,00
2	brzozowski	0,00	0,00
3	dębicki	0,00	0,00
4	jarosławski	0,00	0,00
5	jasielski	0,00	0,00
6	kolbuszowski	0,00	0,00
7	krośnieński	0,00	0,00
8	leski	0,00	0,00
9	leżajski	0,00	0,00
10	lubaczowski	0,00	0,00
11	łańcucki	0,00	0,00
12	mielecki	0,00	0,00
13	niżański	0,00	0,00
14	przemyski	0,00	0,00
15	przeworski	0,00	0,00
16	ropczycko-sędziszowski	0,00	0,00
17	rzeszowski	0,00	0,00
18	sanocki	0,00	0,00
19	stalowowolski	0,00	0,00
20	strzyżowski	0,00	0,00
21	tarnobrzeski	0,00	0,00
	Powiaty razem	**0,00**	**0,00**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU		
1	Krosno	0,00	0,00
2	Przemyśl	0,00	0,00
3	Rzeszów	0,00	0,00
4	Tarnobrzeg	0,00	0,00
	Miasta na prawach powiatu razem	**0,00**	**0,00**
	MIASTA		
1	Dębica	0,00	0,00
2	Dynów	2 395 680,00	2 395 680,00
3	Jarosław	0,00	0,00
4	Jasło	554 061,00	554 061,00
5	Leżajsk	0,00	0,00
6	Lubaczów	0,00	0,00
7	Łańcut	0,00	0,00
8	Mielec	0,00	0,00
9	Przeworsk	0,00	0,00
10	Radymno	0,00	0,00
11	Sanok	0,00	0,00
12	Stalowa Wola	0,00	0,00
	Miasta razem	**2 949 741,00**	**2 949 741,00**
	MIASTA-GMINY		
1	Baranów Sandomierski	0,00	2 987 406,00
2	Błażowa	284 354,49	8 438 679,00
3	Boguchwała	0,00	0,00
4	Brzostek	0,00	8 401 750,00
5	Brzozów	5 604 000,00	5 604 000,00
6	Cieszanów	0,00	0,00
7	Dubiecko	7 099 821,00	7 099 821,00
8	Dukla	5 537 851,00	5 537 851,00
9	Głogów Małopolski	0,00	0,00
10	Iwonicz-Zdrój	2 736 426,00	2 736 426,00
11	Jedlicze	0,00	5 604 000,00
12	Kańczuga	658 530,00	658 530,00
13	Kolbuszowa	3 691 526,00	3 691 526,00
14	Kołaczyce	5 429 051,00	5 429 051,00
15	Lesko	0,00	1 727 839,00
16	Narol	0,00	300 000,00
17	Nisko	1 926 532,00	1 926 532,00
18	Nowa Dęba	0,00	0,00
19	Nowa Sarzyna	0,00	0,00
20	Oleszyce	0,00	0,00
21	Pilzno	0,00	8 104 257,00
22	Pruchnik	0,00	1 326 332,00
23	Przecław	0,00	2 322 876,00
24	Radomyśl Wielki	2 880 279,00	2 880 279,00
25	Ropczyce	0,00	5 514 191,00
26	Rudnik nad Sanem	0,00	1 921 087,00
27	Rymanów	5 604 000,00	5 604 000,00
28	Sędziszów Małopolski	0,00	900 000,00
29	Sieniawa	0,00	0,00
30	Sokołów Małopolski	0,00	0,00
31	Strzyżów	8 378 583,00	8 378 583,00
32	Tyczyn	0,00	2 389 387,00
33	Ulanów	0,00	0,00
34	Ustrzyki Dolne	3 688 073,00	3 688 073,00
35	Zagórz	3 342 281,00	3 342 281,00
36	Zaklików	**0,00**	**0,00**
	Miasta-gminy razem	**56 861 307,49**	**106 514 757,00**

	GMINY WIEJSKIE		
1	Adamówka	0,00	0,00
2	Baligród	1 786 614,00	1 786 614,00
3	Besko	300 000,00	300 000,00
4	Białobrzegi	0,00	0,00
5	Bircza	0,00	5 124 531,00
6	Bojanów	1 585 441,00	1 585 441,00
7	Borowa	1 748 990,00	1 748 990,00
8	Brzyska	0,00	9 339 667,00
9	Bukowsko	3 459 580,00	3 459 580,00
10	Chłopice	300 000,00	300 000,00
11	Chmielnik	3 362 504,00	3 362 504,00
12	Chorkówka	0,00	2 403 544,00
13	Cisna	1 282 412,00	1 282 412,00
14	Cmolas	0,00	0,00
15	Czarna (Bieszczadzka)	1 532 123,00	1 532 123,00
16	Czarna (Dębicka)	900 000,00	900 000,00
17	Czarna (Łańcucka)	0,00	0,00
18	Czermin	1 757 577,00	1 757 577,00
19	Czudec	0,00	4 909 026,00
20	Dębica	0,00	0,00
21	Dębowiec	882 321,83	5 759 602,00
22	Domaradz	193 203,22	4 671 192,00
23	Dydnia	36 305,00	4 236 305,00
24	Dynów	0,00	8 432 703,00
25	Dzikowiec	0,00	0,00
26	Fredropol	4 264 064,00	4 264 064,00
27	Frysztak	6 033 708,00	6 033 708,00
28	Gać	0,00	0,00
29	Gawłuszowice	1 709 226,00	1 709 226,00
30	Gorzyce	0,00	0,00
31	Grębów	0,00	0,00
32	Grodzisko Dolne	0,00	900 000,00
33	Haczów	0,00	5 604 000,00
34	Harasiuki	3 004 461,00	3 004 461,00
35	Horyniec-Zdrój	0,00	300 000,00
36	Hyżne	3 753 945,00	3 753 945,00
37	Iwierzyce	1 200 000,00	1 200 000,00
38	Jarocin	300 000,00	300 000,00
39	Jarosław	0,00	0,00
40	Jasienica Rosielna	0,00	1 627 586,00
41	Jasło	0,00	5 604 000,00
42	Jaśliska	1 489 052,00	1 489 052,00
43	Jawornik Polski	4 191 072,00	4 191 072,00
44	Jeżowe	0,00	0,00
45	Jodłowa	0,00	6 727 103,00
46	Kamień	0,00	0,00
47	Komańcza	1 963 931,00	1 963 931,00
48	Korczyna	5 057 260,00	5 057 260,00
49	Krasiczyn	0,00	608 077,00
50	Krasne	0,00	0,00
51	Krempna	1 321 175,00	1 321 175,00
52	Krościenko Wyżne	429 380,00	429 380,00
53	Krzeszów	1 094 222,00	1 094 222,00
54	Krzywcza	0,00	4 060 415,00

55	Kuryłówka	300 000,00	300 000,00
56	Laszki	0,00	1 358 709,00
57	Leżajsk	0,00	900 000,00
58	Lubaczów	0,00	0,00
59	Lubenia	0,00	1 715 877,00
60	Lutowiska	300 000,00	300 000,00
61	Łańcut	0,00	0,00
62	Majdan Królewski	300 000,00	300 000,00
63	Markowa	0,00	1 726 780,00
64	Medyka	0,00	0,00
65	Miejsce Piastowe	4 027 713,00	4 027 713,00
66	Mielec	0,00	0,00
67	Niebylec	7 780 589,00	7 780 589,00
68	Niwiska	0,00	0,00
69	Nowy Żmigród	5 559 382,00	5 559 382,00
70	Nozdrzec	9 034 821,00	9 034 821,00
71	Olszanica	0,00	4 934 280,00
72	Orły	0,00	0,00
73	Osiek Jasielski	3 511 013,00	3 511 013,00
74	Ostrów	0,00	0,00
75	Padew Narodowa	0,00	0,00
76	Pawłosiów	300 000,00	300 000,00
77	Przemyśl	0,00	3 816 727,00
78	Przeworsk	0,00	0,00
79	Pysznica	0,00	1 680 559,00
80	Radomyśl nad Sanem	4 120 437,00	4 120 437,00
81	Radymno	2 158 213,00	2 158 213,00
82	Rakszawa	900 000,00	900 000,00
83	Raniżów	0,00	0,00
84	Rokietnica	300 000,00	300 000,00
85	Rożwienica	0,00	0,00
86	Sanok	5 604 000,00	5 604 000,00
87	Skołyszyn	0,00	7 446 269,00
88	Solina	0,00	1 200 000,00
89	Stary Dzików	300 000,00	300 000,00
90	Stubno	0,00	0,00
91	Świlcza	0,00	0,00
92	Tarnowiec	0,00	9 666 957,00
93	Tryńcza	0,00	0,00
94	Trzebownisko	0,00	0,00
95	Tuszów Narodowy	0,00	2 511 477,00
96	Tyrawa Wołoska	2 245 532,00	2 245 532,00
97	Wadowice Górne	0,00	2 762 807,00
98	Wiązownica	0,00	0,00
99	Wielkie Oczy	0,00	2 230 388,00
100	Wielopole Skrzyńskie	0,00	8 862 647,00
101	Wiśniowa	4 110 479,00	4 110 479,00
102	Wojaszówka	0,00	4 736 242,00
103	Zaleszany	1 004 257,00	1 004 257,00
104	Zarszyn	3 390 899,00	3 390 899,00
105	Zarzecze	0,00	0,00
106	Żołynia	0,00	0,00
107	Żurawica	0,00	0,00
108	Żyraków	0,00	0,00
	Gminy wiejskie razem	**110 185 902,05**	**234 931 542,00**

Dochody majątkowe w 2021 roku (w %) **Tabela C**

Lp.	Nazwa jednostki	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem	Udział dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach majątkowych	Relacja dochodów majątkowych wykonanych do planowanych
1	2	3	4	5
	Samorząd województwa	**19,72%**	**1,51%**	**86,35%**
	POWIATY			
1	bieszczadzki	19,83%	0,00%	97,83%
2	brzozowski	6,12%	0,19%	96,30%
3	dębicki	8,06%	0,30%	211,42%
4	jarosławski	6,34%	0,58%	97,21%
5	jasielski	12,82%	2,21%	116,43%
6	kolbuszowski	17,14%	2,92%	93,58%
7	krośnieński	6,70%	16,71%	145,18%
8	leski	5,96%	44,51%	106,87%
9	leżajski	5,23%	0,50%	95,15%
10	lubaczowski	6,68%	1,31%	101,85%
11	łańcucki	15,47%	0,12%	81,63%
12	mielecki	5,91%	0,09%	99,75%
13	nižański	14,69%	2,91%	149,03%
14	przemyski	6,52%	0,04%	96,52%
15	przeworski	19,98%	0,17%	48,93%
16	ropczycko-sędziszowski	8,23%	1,92%	92,97%
17	rzeszowski	18,10%	72,48%	100,79%
18	sanocki	11,30%	0,09%	117,78%
19	stalowowolski	10,69%	0,56%	84,63%
20	strzyżowski	5,28%	0,23%	100,07%
21	tarnobrzeski	13,13%	0,26%	115,15%
	Powiaty razem	**10,51%**	**12,08%**	**96,17%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU			
1	Krosno	9,05%	17,55%	110,77%
2	Przemyśl	2,98%	25,54%	61,95%
3	Rzeszów	6,29%	13,24%	98,59%
4	Tarnobrzeg	13,28%	25,24%	87,20%
	Miasta na prawach powiatu razem	**7,04%**	**17,70%**	**93,90%**
	MIASTA			
1	Dębica	2,92%	40,72%	81,21%
2	Dynów	19,65%	0,00%	73,31%
3	Jarosław	7,13%	5,27%	72,89%
4	Jasło	5,17%	9,87%	92,38%
5	Leżajsk	11,50%	1,89%	76,08%
6	Lubaczów	13,91%	19,04%	82,09%
7	Łańcut	4,94%	10,75%	27,09%
8	Mielec	9,37%	20,32%	86,71%
9	Przeworsk	3,50%	35,97%	80,60%
10	Radymno	2,58%	0,75%	40,00%
11	Sanok	8,26%	11,49%	93,27%
12	Stalowa Wola	11,87%	15,58%	94,38%
	Miasta razem	**8,13%**	**14,92%**	**80,14%**
	MIASTA-GMINY			
1	Baranów Sandomierski	16,88%	5,80%	129,71%
2	Błażowa	15,51%	0,81%	528,20%
3	Boguchwała	10,82%	41,86%	115,08%
4	Brzostek	13,55%	0,19%	319,65%
5	Brzozów	6,89%	11,89%	64,34%
6	Cieszanów	7,04%	33,08%	57,01%
7	Dubiecko	18,23%	3,29%	81,60%
8	Dukla	12,63%	5,53%	163,25%
9	Głogów Małopolski	13,26%	59,65%	121,04%
10	Iwonicz-Zdrój	13,81%	0,09%	87,24%
11	Jedlicze	13,77%	1,29%	186,89%
12	Kańczuga	2,72%	15,56%	74,39%
13	Kolbuszowa	13,28%	20,89%	72,02%
14	Kołaczyce	12,35%	0,05%	96,58%
15	Lesko	14,55%	21,63%	269,01%
16	Narol	8,52%	24,78%	76,14%
17	Nisko	17,13%	14,06%	68,37%

Dochody majątkowe w 2021 roku (w %) **Tabela C**

Lp.	Nazwa jednostki	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem	Udział dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach majątkowych	Relacja dochodów majątkowych wykonanych do planowanych
1	2	3	4	5
18	Nowa Dęba	4,10%	33,52%	77,35%
19	Nowa Sarzyna	8,43%	9,51%	88,36%
20	Oleszyce	2,53%	95,92%	101,16%
21	Pilzno	9,80%	0,09%	532,16%
22	Pruchnik	10,11%	1,41%	146,41%
23	Przecław	8,17%	0,00%	158,23%
24	Radomyśl Wielki	5,33%	4,26%	97,36%
25	Ropczyce	7,22%	5,68%	200,92%
26	Rudnik nad Sanem	10,67%	7,00%	212,77%
27	Rymanów	18,78%	7,23%	111,86%
28	Sędziszów Małopolski	6,13%	13,87%	168,06%
29	Sieniawa	9,09%	93,60%	57,57%
30	Sokołów Małopolski	9,34%	29,31%	143,85%
31	Strzyżów	12,52%	3,97%	79,88%
32	Tyczyn	8,26%	7,10%	127,70%
33	Ulanów	11,98%	6,32%	33,77%
34	Ustrzyki Dolne	16,63%	6,37%	84,58%
35	Zagórz	18,54%	6,39%	136,95%
36	Zaklików	9,00%	13,87%	156,91%
	Miasta-gminy razem	**11,24%**	**13,80%**	**106,45%**
	GMINY WIEJSKIE			
1	Adamówka	8,20%	77,26%	118,64%
2	Baligród	31,29%	21,04%	38,96%
3	Besko	11,76%	2,39%	162,23%
4	Białobrzegi	2,08%	100,00%	100,04%
5	Bircza	20,55%	8,17%	142,42%
6	Bojanów	9,80%	2,38%	98,14%
7	Borowa	13,91%	7,53%	107,15%
8	Brzyska	28,35%	0,70%	2499,75%
9	Bukowsko	17,94%	3,83%	106,66%
10	Chłopice	3,97%	5,70%	128,49%
11	Chmielnik	10,59%	2,30%	99,63%
12	Chorkówka	6,58%	2,87%	199,31%
13	Cisna	27,67%	3,89%	55,14%
14	Cmolas	4,47%	0,00%	93,94%
15	Czarna (Bieszczadzka)	22,29%	16,71%	103,08%
16	Czarna (Dębicka)	2,50%	16,88%	98,59%
17	Czarna (Łańcucka)	6,55%	52,92%	114,64%
18	Czermin	15,49%	7,20%	122,67%
19	Czudec	14,83%	9,10%	155,61%
20	Dębica	3,73%	0,77%	58,04%
21	Dębowiec	16,64%	3,38%	375,33%
22	Domaradz	15,80%	0,00%	494,47%
23	Dydnia	16,54%	2,66%	209,88%
24	Dynów	27,50%	0,36%	451,16%
25	Dzikowiec	7,68%	21,69%	62,37%
26	Fredropol	20,74%	16,94%	80,88%
27	Frysztak	13,84%	1,07%	102,05%
28	Gać	6,85%	5,68%	131,41%
29	Gawłuszowice	11,42%	2,07%	98,65%
30	Gorzyce	7,54%	7,67%	243,70%
31	Grębów	5,80%	54,18%	140,74%
32	Grodzisko Dolne	4,45%	4,33%	107,48%
33	Haczów	15,55%	0,89%	303,84%
34	Harasiuki	30,95%	0,31%	112,54%
35	Horyniec-Zdrój	12,12%	25,90%	132,35%
36	Hyżne	9,93%	2,75%	104,44%
37	Iwierzyce	5,56%	0,00%	46,55%
38	Jarocin	8,95%	0,00%	121,61%
39	Jarosław	5,06%	40,58%	87,59%
40	Jasienica Rosielna	9,13%	3,34%	149,71%
41	Jasło	11,15%	2,27%	196,45%
42	Jaśliska	22,42%	5,97%	108,98%
43	Jawornik Polski	28,34%	1,31%	99,23%
44	Jeżowe	14,31%	36,60%	105,17%
45	Jodłowa	22,36%	0,00%	477,21%

Dochody majątkowe w 2021 roku (w %) **Tabela C**

Lp.	Nazwa jednostki	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem	Udział dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach majątkowych	Relacja dochodów majątkowych wykonanych do planowanych
1	2	3	4	5
46	Kamień	4,05%	27,74%	28,14%
47	Komańcza	26,50%	4,30%	166,75%
48	Korczyna	18,75%	1,43%	82,78%
49	Krasiczyn	6,94%	15,40%	134,00%
50	Krasne	7,12%	1,17%	86,54%
51	Krempna	25,19%	7,33%	118,37%
52	Krościenko Wyżne	6,74%	0,89%	100,72%
53	Krzeszów	26,54%	2,58%	98,73%
54	Krzywcza	27,43%	9,76%	135,14%
55	Kuryłówka	27,50%	8,08%	104,67%
56	Laszki	7,64%	10,36%	126,92%
57	Leżajsk	6,60%	3,08%	192,19%
58	Lubaczów	12,66%	19,06%	101,86%
59	Lubenia	5,78%	0,01%	499,14%
60	Lutowiska	13,92%	0,86%	66,52%
61	Łańcut	6,49%	5,72%	106,59%
62	Majdan Królewski	3,14%	3,43%	193,71%
63	Markowa	7,01%	7,99%	160,69%
64	Medyka	9,89%	2,25%	100,14%
65	Miejsce Piastowe	13,66%	2,91%	97,69%
66	Mielec	6,67%	0,25%	80,27%
67	Niebylec	13,64%	1,49%	93,78%
68	Niwiska	6,09%	3,41%	207,74%
69	Nowy Żmigród	13,51%	0,76%	98,52%
70	Nozdrzec	26,88%	4,09%	100,90%
71	Olszanica	28,32%	5,05%	196,60%
72	Orły	4,66%	83,85%	100,31%
73	Osiek Jasielski	15,18%	4,39%	98,46%
74	Ostrów	5,10%	0,62%	37,47%
75	Padew Narodowa	15,82%	50,76%	89,55%
76	Pawłosiów	8,65%	6,01%	74,50%
77	Przemyśl	10,60%	0,25%	284,43%
78	Przeworsk	12,92%	2,98%	68,39%
79	Pysznica	8,80%	19,33%	209,62%
80	Radomyśl nad Sanem	12,61%	8,71%	101,20%
81	Radymno	14,20%	5,23%	88,62%
82	Rakszawa	7,82%	10,78%	86,14%
83	Raniżów	12,83%	14,90%	109,14%
84	Rokietnica	10,13%	0,42%	100,00%
85	Roźwienica	3,22%	0,34%	80,38%
86	Sanok	14,02%	7,88%	137,05%
87	Skołyszyn	13,38%	2,31%	430,36%
88	Solina	29,10%	14,25%	154,65%
89	Stary Dzików	17,67%	56,49%	137,52%
90	Stubno	14,29%	1,55%	398,92%
91	Świlcza	10,06%	39,77%	44,62%
92	Tarnowiec	23,57%	0,86%	541,48%
93	Tryńcza	17,63%	14,89%	93,36%
94	Trzebownisko	23,51%	94,39%	546,69%
95	Tuszów Narodowy	13,03%	12,48%	104,43%
96	Tyrawa Wołoska	22,74%	1,61%	141,95%
97	Wadowice Górne	10,09%	0,13%	256,45%
98	Wiązownica	3,65%	42,32%	72,95%
99	Wielkie Oczy	18,70%	8,97%	194,61%
100	Wielopole Skrzyńskie	21,94%	0,69%	329,29%
101	Wiśniowa	11,03%	2,87%	98,96%
102	Wojaszówka	18,77%	0,00%	209,66%
103	Zaleszany	5,73%	38,12%	100,10%
104	Zarszyn	13,00%	2,54%	120,33%
105	Zarzecze	5,99%	0,09%	89,50%
106	Żołynia	7,50%	9,27%	93,65%
107	Żurawica	4,07%	22,70%	49,34%
108	Żyraków	9,23%	52,58%	92,52%
	Gminy wiejskie razem	**12,64%**	**14,30%**	**121,98%**

Udział środków pochodzących ze źródeł zagranicznych w dochodach ogółem (w %) **Tabela D**

Lp.	Nazwa jednostki	Lata	
		2020	2021
1	2	3	4
	Samorząd województwa	**24,98%**	**21,96%**
	POWIATY		
1	bieszczadzki	11,67%	10,39%
2	brzozowski	3,66%	4,88%
3	dębicki	4,26%	0,31%
4	jarosławski	5,35%	3,36%
5	jasielski	1,48%	1,00%
6	kolbuszowski	5,44%	3,49%
7	krośnieński	1,81%	1,70%
8	leski	4,53%	6,82%
9	leżajski	4,49%	2,01%
10	lubaczowski	2,93%	1,56%
11	łańcucki	2,99%	0,38%
12	mielecki	3,93%	1,77%
13	niżański	2,11%	3,50%
14	przemyski	7,84%	0,50%
15	przeworski	8,44%	14,10%
16	ropczycko-sędziszowski	3,86%	1,70%
17	rzeszowski	3,77%	4,20%
18	sanocki	4,35%	1,96%
19	stalowowolski	3,00%	2,39%
20	strzyżowski	6,68%	1,79%
21	tarnobrzeski	3,03%	1,87%
	Powiaty razem	**4,28%**	**2,94%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU		
1	Krosno	7,87%	4,80%
2	Przemyśl	1,44%	1,53%
3	Rzeszów	10,49%	3,79%
4	Tarnobrzeg	5,03%	6,19%
	Miasta na prawach powiatu razem	**8,03%**	**3,87%**
	MIASTA		
1	Dębica	2,99%	0,54%
2	Dynów	10,50%	3,97%
3	Jarosław	1,17%	4,78%
4	Jasło	2,35%	4,68%
5	Leżajsk	4,36%	5,71%
6	Lubaczów	1,08%	4,90%
7	Łańcut	8,13%	4,02%
8	Mielec	5,68%	2,58%
9	Przeworsk	1,31%	0,32%
10	Radymno	3,48%	3,03%
11	Sanok	0,39%	0,04%
12	Stalowa Wola	0,91%	3,03%
	Miasta razem	**2,98%**	**2,78%**
	MIASTA-GMINY		
1	Baranów Sandomierski	9,26%	7,74%
2	Błażowa	0,55%	0,78%
3	Boguchwała	5,53%	3,18%
4	Brzostek	1,40%	0,38%
5	Brzozów	1,73%	1,28%
6	Cieszanów	2,81%	3,56%
7	Dubiecko	1,14%	2,22%
8	Dukla	4,91%	0,36%
9	Głogów Małopolski	10,74%	3,56%
10	Iwonicz-Zdrój	0,50%	1,15%
11	Jedlicze	13,13%	3,03%
12	Kańczuga	0,94%	0,33%
13	Kolbuszowa	1,46%	5,68%
14	Kołaczyce	1,62%	2,12%
15	Lesko	3,50%	1,33%
16	Narol	6,84%	2,94%
17	Nisko	5,25%	5,83%
18	Nowa Dęba	0,50%	1,76%
19	Nowa Sarzyna	4,08%	1,17%
20	Oleszyce	3,36%	0,00%
21	Pilzno	3,16%	0,24%

Udział środków pochodzących ze źródeł zagranicznych w dochodach ogółem (w %) **Tabela D**

Lp.	Nazwa jednostki	Lata	
		2020	2021
1	2	3	4
22	Pruchnik	0,68%	3,50%
23	Przecław	0,68%	0,21%
24	Radomyśl Wielki	5,24%	0,77%
25	Ropczyce	2,40%	0,81%
26	Rudnik nad Sanem	1,92%	0,59%
27	Rymanów	8,01%	4,52%
28	Sędziszów Małopolski	1,84%	0,23%
29	Sieniawa	5,27%	0,47%
30	Sokołów Małopolski	6,29%	4,13%
31	Strzyżów	10,26%	4,43%
32	Tyczyn	2,41%	2,73%
33	Ulanów	2,23%	4,18%
34	Ustrzyki Dolne	5,10%	2,59%
35	Zagórz	10,63%	6,16%
36	Zaklików	0,90%	0,97%
	Miasta-gminy razem	**4,49%**	**2,50%**
	GMINY WIEJSKIE		
1	Adamówka	11,89%	4,93%
2	Baligród	12,09%	14,79%
3	Besko	8,14%	4,05%
4	Białobrzegi	2,55%	1,51%
5	Bircza	1,69%	0,51%
6	Bojanów	3,31%	0,73%
7	Borowa	2,84%	0,00%
8	Brzyska	0,92%	0,10%
9	Bukowsko	0,32%	3,54%
10	Chłopice	6,69%	1,71%
11	Chmielnik	3,34%	1,10%
12	Chorkówka	1,57%	0,13%
13	Cisna	8,24%	1,71%
14	Cmolas	2,50%	1,24%
15	Czarna (Bieszczadzka)	2,18%	0,00%
16	Czarna (Dębicka)	0,29%	0,00%
17	Czarna (Łańcucka)	3,12%	2,56%
18	Czermin	6,62%	5,05%
19	Czudec	4,57%	7,46%
20	Dębica	10,96%	1,17%
21	Dębowiec	5,03%	2,03%
22	Domaradz	0,62%	2,76%
23	Dydnia	1,70%	1,79%
24	Dynów	5,70%	1,12%
25	Dzikowiec	1,13%	0,97%
26	Fredropol	2,65%	0,00%
27	Frysztak	1,82%	4,53%
28	Gać	0,43%	0,00%
29	Gawłuszowice	0,73%	2,00%
30	Gorzyce	1,99%	2,91%
31	Grębów	5,31%	0,69%
32	Grodzisko Dolne	5,27%	2,37%
33	Haczów	5,51%	2,06%
34	Harasiuki	5,20%	17,12%
35	Horyniec-Zdrój	5,24%	5,76%
36	Hyżne	15,26%	0,52%
37	Iwierzyce	8,76%	0,26%
38	Jarocin	22,47%	3,26%
39	Jarosław	1,08%	0,08%
40	Jasienica Rosielna	1,99%	4,70%
41	Jasło	1,20%	1,21%
42	Jaśliska	19,52%	2,49%
43	Jawornik Polski	13,36%	12,22%
44	Jeżowe	4,08%	3,77%
45	Jodłowa	13,26%	4,47%
46	Kamień	1,07%	0,01%
47	Komańcza	0,73%	0,21%
48	Korczyna	3,55%	11,64%
49	Krasiczyn	0,37%	3,41%
50	Krasne	6,43%	3,08%
51	Krempna	0,96%	8,58%
52	Krościenko Wyżne	0,94%	0,07%

Udział środków pochodzących ze źródeł zagranicznych w dochodach ogółem (w %) **Tabela D**

Lp.	Nazwa jednostki	Lata	
		2020	2021
1	2	3	4
53	Krzeszów	17,38%	20,79%
54	Krzywcza	1,66%	3,68%
55	Kuryłówka	1,39%	20,12%
56	Laszki	1,88%	1,57%
57	Leżajsk	3,72%	1,18%
58	Lubaczów	4,77%	6,01%
59	Lubenia	10,00%	0,31%
60	Lutowiska	6,77%	6,70%
61	Łańcut	3,57%	3,28%
62	Majdan Królewski	2,51%	0,00%
63	Markowa	1,25%	0,00%
64	Medyka	0,90%	0,21%
65	Miejsce Piastowe	2,45%	0,22%
66	Mielec	4,76%	3,47%
67	Niebylec	1,03%	0,00%
68	Niwiska	4,43%	0,08%
69	Nowy Żmigród	0,32%	0,00%
70	Nozdrzec	1,29%	0,00%
71	Olszanica	20,74%	0,00%
72	Orły	0,31%	0,00%
73	Osiek Jasielski	7,49%	1,65%
74	Ostrów	2,04%	2,25%
75	Padew Narodowa	0,49%	0,17%
76	Pawłosiów	2,12%	3,27%
77	Przemyśl	0,19%	1,17%
78	Przeworsk	2,42%	4,88%
79	Pysznica	0,97%	1,13%
80	Radomyśl nad Sanem	0,43%	1,73%
81	Radymno	1,80%	7,89%
82	Rakszawa	1,15%	0,17%
83	Raniżów	2,07%	8,23%
84	Rokietnica	2,25%	0,15%
85	Roźwienica	0,50%	0,96%
86	Sanok	2,01%	3,58%
87	Skołyszyn	2,36%	2,52%
88	Solina	32,84%	11,06%
89	Stary Dzików	19,42%	6,81%
90	Stubno	0,41%	6,90%
91	Świlcza	3,44%	4,10%
92	Tarnowiec	0,85%	0,18%
93	Tryńcza	2,94%	14,35%
94	Trzebownisko	2,12%	0,04%
95	Tuszów Narodowy	18,02%	1,78%
96	Tyrawa Wołoska	0,69%	0,06%
97	Wadowice Górne	9,95%	1,95%
98	Wiązownica	1,16%	1,87%
99	Wielkie Oczy	3,50%	2,57%
100	Wielopole Skrzyńskie	3,57%	2,09%
101	Wiśniowa	1,34%	0,00%
102	Wojaszówka	13,07%	7,39%
103	Zaleszany	4,70%	0,28%
104	Zarszyn	1,81%	1,95%
105	Zarzecze	2,04%	2,94%
106	Żołynia	0,56%	0,00%
107	Żurawica	1,30%	1,62%
108	Żyraków	4,93%	1,62%
	Gminy wiejskie razem	**4,56%**	**2,93%**

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2021 roku **Tabela E**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %) w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
	Samorząd województwa	**47,11%**	**12,86%**	**5,20%**	**2,11%**	**0,37%**	**0,33%**
	POWIATY						
1	bieszczadzki	11,72%	15,41%	17,70%	15,51%	6,12%	0,01%
2	brzozowski	16,10%	11,15%	30,64%	9,62%	3,56%	0,04%
3	dębicki	12,45%	7,56%	45,93%	12,18%	1,98%	0,03%
4	jarosławski	17,35%	5,85%	35,27%	10,44%	8,03%	0,02%
5	jasielski	22,17%	7,30%	35,55%	8,98%	4,96%	0,24%
6	kolbuszowski	14,85%	12,46%	33,31%	1,54%	2,37%	0,01%
7	krośnieński	18,29%	14,76%	27,93%	7,29%	12,49%	0,25%
8	leski	7,96%	13,61%	23,26%	2,14%	8,30%	0,00%
9	leżajski	8,07%	9,49%	39,11%	9,88%	7,76%	0,02%
10	lubaczowski	14,60%	7,03%	28,10%	18,05%	9,90%	0,09%
11	łańcucki	18,38%	12,09%	29,37%	5,86%	10,78%	0,05%
12	mielecki	17,18%	8,91%	41,56%	6,25%	5,91%	0,24%
13	niżański	17,55%	10,26%	32,22%	1,04%	7,31%	0,11%
14	przemyski	33,69%	19,27%	8,60%	12,67%	2,53%	0,04%
15	przeworski	16,01%	10,15%	21,84%	1,36%	2,06%	0,02%
16	ropczycko-sędziszowski	13,68%	10,65%	39,29%	13,62%	4,52%	0,09%
17	rzeszowski	19,76%	11,72%	18,49%	12,66%	6,41%	0,00%
18	sanocki	17,50%	10,52%	41,46%	1,99%	6,39%	0,14%
19	stalowowolski	17,78%	7,85%	37,15%	5,54%	4,94%	0,08%
20	strzyżowski	14,66%	7,40%	32,66%	10,96%	9,62%	0,12%
21	tarnobrzeski	9,56%	10,48%	28,90%	10,33%	9,58%	0,05%
	Powiaty razem	**16,51%**	**9,80%**	**32,80%**	**8,65%**	**6,35%**	**0,09%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
1	Krosno	9,26%	5,81%	30,20%	5,60%	2,75%	12,26%
2	Przemyśl	7,29%	5,06%	34,89%	8,36%	4,92%	5,87%
3	Rzeszów	16,32%	4,96%	33,45%	4,99%	3,03%	7,69%
4	Tarnobrzeg	16,73%	5,93%	32,30%	5,07%	2,71%	7,07%
	Miasta na prawach powiatu razem	**13,97%**	**5,22%**	**33,04%**	**5,60%**	**3,23%**	**8,02%**

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2021 roku **Tabela E**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %) w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
	MIASTA						
1	Dębica	5,54%	6,14%	33,85%	6,63%	2,12%	7,05%
2	Dynów	2,25%	7,86%	28,92%	6,73%	1,02%	11,47%
3	Jarosław	6,74%	6,08%	28,69%	6,13%	1,05%	10,89%
4	Jasło	5,40%	7,50%	29,79%	7,92%	1,09%	11,45%
5	Leżajsk	1,70%	7,79%	27,24%	4,59%	1,44%	8,10%
6	Lubaczów	2,59%	9,38%	26,41%	3,84%	0,58%	9,94%
7	Łańcut	5,71%	6,61%	32,69%	3,96%	1,60%	9,90%
8	Mielec	5,39%	4,85%	26,08%	3,52%	1,08%	10,51%
9	Przeworsk	5,43%	7,34%	37,86%	6,29%	0,17%	9,07%
10	Radymno	10,91%	9,95%	26,03%	7,30%	0,68%	11,54%
11	Sanok	10,34%	5,64%	31,78%	5,11%	1,80%	9,22%
12	Stalowa Wola	9,98%	8,31%	24,68%	5,56%	0,97%	12,25%
	Miasta razem	**6,76%**	**6,68%**	**28,83%**	**5,40%**	**1,22%**	**10,29%**
	MIASTA-GMINY						
1	Baranów Sandomierski	6,84%	6,29%	30,65%	4,74%	0,93%	6,67%
2	Błażowa	5,57%	6,86%	39,59%	3,67%	1,10%	6,20%
3	Boguchwała	8,81%	7,72%	28,83%	4,24%	0,44%	7,13%
4	Brzostek	7,98%	6,47%	31,24%	6,83%	1,09%	6,19%
5	Brzozów	2,21%	6,79%	34,95%	4,21%	1,19%	7,31%
6	Cieszanów	12,01%	16,74%	23,57%	5,51%	0,97%	5,06%
7	Dubiecko	3,79%	7,91%	35,59%	6,91%	0,71%	8,30%
8	Dukla	2,88%	7,66%	32,11%	7,09%	1,68%	6,55%
9	Głogów Małopolski	9,93%	5,80%	31,46%	4,11%	1,19%	9,30%
10	Iwonicz-Zdrój	8,84%	7,55%	35,00%	2,82%	1,14%	8,56%
11	Jedlicze	8,02%	9,40%	27,61%	5,38%	0,62%	10,35%
12	Kańczuga	3,29%	7,82%	37,05%	4,82%	0,23%	6,58%
13	Kolbuszowa	10,46%	8,06%	24,55%	4,65%	3,57%	14,18%
14	Kołaczyce	6,83%	7,44%	31,21%	6,89%	1,07%	5,92%
15	Lesko	2,66%	8,71%	29,93%	7,43%	1,03%	6,15%
16	Narol	3,23%	9,66%	29,04%	5,55%	0,72%	8,14%
17	Nisko	17,77%	7,84%	23,12%	7,71%	0,95%	10,29%
18	Nowa Dęba	4,75%	6,54%	30,11%	6,82%	0,07%	18,40%
19	Nowa Sarzyna	6,58%	6,32%	33,47%	6,40%	1,33%	6,27%
20	Oleszyce	2,37%	9,89%	34,66%	3,76%	0,32%	6,74%
21	Pilzno	6,51%	6,25%	34,25%	6,19%	0,64%	6,67%
22	Pruchnik	7,93%	7,12%	28,12%	5,53%	0,56%	8,43%

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2021 roku **Tabela E**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %) w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
23	Przecław	9,21%	7,26%	34,84%	2,55%	0,77%	5,07%
24	Radomyśl Wielki	8,10%	6,64%	36,01%	4,41%	0,32%	6,58%
25	Ropczyce	9,02%	6,74%	30,40%	2,98%	1,34%	5,57%
26	Rudnik nad Sanem	8,65%	8,27%	27,20%	6,07%	1,10%	6,85%
27	Rymanów	7,94%	6,49%	33,30%	2,70%	1,95%	5,98%
28	Sędziszów Małopolski	4,59%	7,43%	33,50%	3,78%	0,82%	5,98%
29	Sieniawa	3,93%	11,44%	28,83%	4,57%	1,62%	7,63%
30	Sokołów Małopolski	6,34%	6,49%	33,20%	3,64%	0,95%	7,29%
31	Strzyżów	3,24%	8,17%	32,05%	8,28%	0,47%	7,50%
32	Tyczyn	6,20%	7,99%	31,50%	4,62%	1,82%	8,99%
33	Ulanów	5,58%	7,35%	29,37%	3,95%	1,17%	10,24%
34	Ustrzyki Dolne	6,03%	11,43%	25,62%	6,41%	1,17%	9,25%
35	Zagórz	4,04%	6,99%	27,53%	3,42%	0,98%	14,88%
36	Zaklików	**5,17%**	**7,22%**	**29,23%**	**4,63%**	**1,22%**	**5,23%**
	Miasta-gminy razem						
	GMINY WIEJSKIE						
1	Adamówka	3,03%	11,13%	27,62%	8,26%	0,99%	5,96%
2	Baligród	3,65%	28,98%	24,07%	8,01%	0,74%	5,42%
3	Besko	2,61%	7,64%	23,89%	6,06%	1,09%	5,99%
4	Białobrzegi	4,26%	6,19%	31,19%	5,38%	0,23%	8,87%
5	Bircza	5,92%	10,56%	28,39%	8,65%	0,34%	6,26%
6	Bojanów	1,38%	7,16%	27,32%	6,50%	0,60%	14,27%
7	Borowa	8,80%	11,32%	28,94%	3,29%	0,57%	11,14%
8	Brzyska	6,89%	13,34%	28,33%	4,63%	1,00%	5,92%
9	Bukowsko	10,15%	9,52%	29,46%	4,45%	0,78%	4,53%
10	Chłopice	3,67%	8,40%	32,01%	4,15%	0,72%	10,18%
11	Chmielnik	8,72%	7,78%	31,44%	4,22%	1,11%	8,33%
12	Chorkówka	4,82%	7,54%	35,08%	3,06%	0,42%	6,00%
13	Cisna	6,55%	19,48%	23,54%	4,09%	3,16%	11,61%
14	Cmolas	7,24%	7,81%	32,17%	3,36%	0,40%	8,08%
15	Czarna (Bieszczadzka)	5,47%	14,86%	31,36%	4,76%	0,24%	5,97%
16	Czarna (Dębicka)	7,30%	6,61%	32,06%	3,68%	0,64%	8,30%
17	Czarna (Łańcucka)	6,87%	8,38%	33,81%	2,58%	0,29%	4,01%
18	Czermin	4,66%	8,17%	36,24%	2,92%	0,22%	4,57%
19	Czudec	3,63%	7,42%	33,85%	5,10%	0,38%	4,96%
20	Dębica	8,16%	5,20%	31,35%	3,53%	0,41%	9,72%
21	Dębowiec	5,20%	9,08%	28,65%	4,15%	0,22%	6,11%

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2021 roku **Tabela E**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %) w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
22	Domaradz	4,48%	8,55%	29,56%	4,46%	0,26%	5,00%
23	Dydnia	5,02%	8,93%	32,23%	8,86%	0,35%	7,29%
24	Dynów	5,57%	10,79%	36,04%	4,80%	0,72%	6,03%
25	Dzikowiec	7,34%	7,69%	33,01%	6,66%	0,43%	5,10%
26	Fredropol	4,21%	10,46%	23,30%	4,20%	1,13%	17,55%
27	Frysztak	7,65%	6,61%	30,99%	3,53%	1,13%	10,96%
28	Gać	0,79%	9,20%	24,77%	8,35%	0,17%	22,04%
29	Gawłuszowice	4,81%	15,21%	24,69%	5,81%	1,01%	5,92%
30	Gorzyce	4,54%	8,89%	35,79%	3,54%	1,01%	6,20%
31	Grębów	3,43%	7,85%	38,16%	4,13%	1,00%	7,00%
32	Grodzisko Dolne	4,11%	8,26%	29,39%	10,90%	1,20%	6,81%
33	Haczów	4,09%	9,68%	29,82%	3,17%	1,29%	7,77%
34	Harasiuki	6,98%	6,41%	23,62%	3,39%	1,30%	26,74%
35	Horyniec-Zdrój	5,36%	12,06%	25,20%	5,12%	0,28%	7,75%
36	Hyżne	3,89%	8,92%	34,16%	2,89%	0,99%	6,48%
37	Iwierzyce	8,08%	9,73%	35,74%	3,28%	0,33%	4,93%
38	Jarocin	10,27%	8,14%	28,77%	3,90%	0,86%	8,21%
39	Jarosław	6,17%	7,46%	31,20%	3,05%	0,12%	10,70%
40	Jasienica Rosielna	2,17%	7,61%	34,37%	6,72%	0,27%	4,15%
41	Jasło	11,69%	7,81%	25,70%	5,34%	0,28%	10,52%
42	Jaśliska	2,77%	11,43%	21,07%	3,48%	0,82%	3,32%
43	Jawornik Polski	4,35%	6,38%	17,60%	3,90%	1,27%	9,22%
44	Jeżowe	8,78%	6,40%	29,26%	3,87%	1,23%	9,79%
45	Jodłowa	4,82%	11,60%	30,15%	5,11%	0,68%	7,66%
46	Kamień	3,77%	9,02%	34,36%	8,23%	2,59%	4,38%
47	Komańcza	13,92%	13,93%	31,44%	3,36%	0,05%	5,30%
48	Korczyna	8,72%	8,22%	26,22%	3,81%	0,60%	20,96%
49	Krasiczyn	6,06%	7,70%	26,77%	3,90%	0,00%	15,00%
50	Krasne	14,24%	6,93%	31,20%	3,62%	1,23%	9,38%
51	Krempna	2,67%	13,42%	23,05%	5,04%	2,24%	4,27%
52	Krościenko Wyżne	3,24%	8,01%	29,05%	3,80%	0,64%	6,21%
53	Krzeszów	4,10%	8,04%	18,21%	3,52%	0,53%	30,68%
54	Krzywcza	13,60%	8,17%	25,59%	3,67%	0,01%	14,38%
55	Kuryłówka	3,07%	8,08%	19,00%	4,76%	0,24%	27,56%
56	Laszki	5,05%	9,30%	30,59%	3,84%	0,50%	8,47%
57	Leżajsk	5,52%	6,08%	32,63%	5,38%	1,33%	4,84%
58	Lubaczów	3,07%	11,09%	31,12%	6,94%	1,16%	6,31%

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2021 roku **Tabela E**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %) w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
59	Lubenia	4,01%	9,33%	28,10%	3,45%	0,21%	11,95%
60	Lutowiska	1,03%	16,21%	27,18%	6,91%	1,45%	7,82%
61	Łańcut	7,14%	6,43%	37,55%	2,54%	1,26%	5,82%
62	Majdan Królewski	11,22%	7,31%	29,97%	4,40%	0,27%	5,20%
63	Markowa	1,34%	9,33%	33,19%	4,15%	0,17%	4,22%
64	Medyka	8,04%	8,18%	25,99%	2,62%	0,21%	7,38%
65	Miejsce Piastowe	5,60%	9,37%	27,44%	3,33%	0,87%	6,87%
66	Mielec	6,82%	6,67%	34,04%	2,52%	1,15%	6,92%
67	Niebylec	4,49%	8,36%	36,77%	3,33%	1,73%	8,63%
68	Niwiska	5,71%	8,51%	34,92%	4,62%	0,16%	7,30%
69	Nowy Żmigród	3,19%	8,10%	34,29%	4,55%	0,75%	4,90%
70	Nozdrzec	4,97%	11,13%	30,60%	6,71%	0,56%	3,76%
71	Olszanica	3,32%	9,05%	18,73%	5,13%	1,24%	4,25%
72	Orły	5,34%	9,23%	34,68%	4,29%	0,28%	6,17%
73	Osiek Jasielski	3,17%	9,58%	29,97%	5,05%	0,64%	6,21%
74	Ostrów	4,89%	7,35%	21,05%	1,87%	0,21%	38,05%
75	Padew Narodowa	11,46%	11,62%	26,99%	4,61%	0,18%	7,94%
76	Pawłosiów	8,69%	9,75%	23,35%	2,76%	0,05%	14,60%
77	Przemyśl	9,37%	7,35%	32,70%	3,06%	0,16%	8,48%
78	Przeworsk	3,81%	7,12%	29,86%	5,69%	0,11%	17,17%
79	Pysznica	10,53%	7,47%	28,57%	4,57%	1,07%	5,27%
80	Radomyśl nad Sanem	7,04%	9,88%	32,03%	6,26%	0,24%	8,04%
81	Radymno	11,82%	6,98%	24,94%	2,98%	0,25%	23,08%
82	Rakszawa	5,80%	7,85%	33,85%	4,86%	1,56%	9,21%
83	Raniżów	4,10%	9,50%	26,68%	7,08%	0,32%	12,00%
84	Rokietnica	8,09%	10,38%	35,67%	3,88%	0,52%	7,18%
85	Roźwienica	2,57%	10,97%	35,32%	3,70%	0,46%	6,68%
86	Sanok	4,10%	8,26%	24,92%	7,91%	0,34%	10,25%
87	Skołyszyn	5,63%	9,24%	32,30%	5,95%	1,00%	6,76%
88	Solina	7,57%	8,90%	19,85%	1,67%	0,16%	28,82%
89	Stary Dzików	2,60%	10,22%	24,21%	2,82%	0,52%	17,96%
90	Stubno	3,96%	10,65%	22,34%	4,23%	0,07%	14,16%
91	Świlcza	9,95%	7,12%	29,22%	5,07%	0,42%	9,65%
92	Tarnowiec	5,28%	8,48%	31,51%	3,95%	0,53%	8,48%
93	Tryńcza	8,01%	5,03%	19,48%	3,16%	0,23%	27,37%
94	Trzebownisko	9,92%	6,23%	32,11%	4,57%	1,66%	6,94%
95	Tuszów Narodowy	3,31%	6,69%	30,85%	3,79%	0,85%	5,52%

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2021 roku **Tabela E**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %) w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
96	Tyrawa Wołoska	1,89%	17,23%	28,32%	4,57%	0,20%	6,24%
97	Wadowice Górne	5,52%	7,60%	35,73%	3,98%	0,94%	5,04%
98	Wiązownica	5,07%	8,43%	32,32%	2,71%	0,21%	8,16%
99	Wielkie Oczy	3,68%	15,38%	28,79%	3,60%	0,19%	4,37%
100	Wielopole Skrzyńskie	10,42%	10,21%	26,05%	4,08%	1,07%	4,55%
101	Wiśniowa	6,51%	10,13%	29,67%	5,74%	0,80%	7,02%
102	Wojaszówka	4,35%	6,97%	34,29%	3,45%	0,12%	11,53%
103	Zaleszany	4,52%	8,26%	31,58%	4,46%	0,04%	12,85%
104	Zarszyn	6,54%	9,08%	26,43%	4,45%	1,21%	6,49%
105	Zarzecze	2,72%	7,73%	30,63%	4,48%	4,17%	6,52%
106	Żołynia	4,39%	8,10%	36,89%	3,28%	0,56%	6,69%
107	Żurawica	7,33%	7,75%	31,24%	4,16%	1,38%	8,42%
108	Żyraków	6,56%	7,25%	33,79%	3,12%	0,48%	8,07%
	Gminy wiejskie razem	**6,27%**	**8,40%**	**30,01%**	**4,40%**	**0,72%**	**9,73%**

Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego w latach 2020–2021 **Tabela F**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki majątkowe (w zł)		Dynamika wydatków majątkowych (w %)	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %)	
		2020	2021	2021 / 2020	2020	2021
1	2	3	4	5	6	7
	Samorząd województwa	**530 644 838**	**392 967 623**	**74,05%**	**44,10%**	**36,95%**
	POWIATY					
1	bieszczadzki	12 383 914	12 742 165	102,89%	26,06%	25,12%
2	brzozowski	15 499 605	13 336 388	86,04%	19,65%	15,61%
3	dębicki	9 070 835	15 857 927	174,82%	6,11%	10,45%
4	jarosławski	25 675 685	22 661 860	88,26%	13,17%	11,40%
5	jasielski	19 274 289	30 059 777	155,96%	13,27%	18,80%
6	kolbuszowski	8 643 302	8 607 997	99,59%	16,93%	15,86%
7	krośnieński	15 308 674	12 419 772	81,13%	16,48%	13,52%
8	leski	3 261 997	5 612 738	172,06%	9,57%	13,62%
9	leżajski	29 961 057	15 885 402	53,02%	22,68%	14,05%
10	lubaczowski	6 447 400	11 390 944	176,68%	7,71%	12,73%
11	łańcucki	19 262 689	18 198 931	94,48%	20,36%	18,63%
12	mielecki	26 112 774	27 689 511	106,04%	14,99%	15,59%
13	niżański	18 412 716	16 874 939	91,65%	23,49%	20,09%
14	przemyski	16 552 430	10 914 617	65,94%	28,05%	20,69%
15	przeworski	31 071 286	33 621 371	108,21%	32,47%	33,94%
16	ropczycko-sędziszowski	8 966 946	17 882 479	199,43%	9,65%	16,53%
17	rzeszowski	39 934 211	20 734 540	51,92%	22,93%	12,46%
18	sanocki	16 637 631	16 352 662	98,29%	14,53%	14,11%
19	stalowowolski	6 073 375	25 586 089	421,28%	4,93%	17,05%
20	strzyżowski	9 079 065	13 691 137	150,80%	10,70%	14,71%
21	tarnobrzeski	5 238 835	9 088 411	173,48%	10,39%	15,98%
	Powiaty razem	**342 868 715**	**359 209 659**	**104,77%**	**15,94%**	**16,05%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
1	Krosno	119 117 517	83 100 966	69,76%	26,11%	18,66%
2	Przemyśl	13 092 807	18 213 971	139,11%	3,14%	4,04%
3	Rzeszów	257 779 079	283 238 248	109,88%	15,83%	16,31%
4	Tarnobrzeg	48 788 954	68 265 587	139,92%	14,25%	18,35%
	Miasta na prawach powiatu razem	**438 778 357**	**452 818 772**	**103,20%**	**15,43%**	**15,07%**
	MIASTA					
1	Dębica	34 275 231	10 778 698	31,45%	13,88%	4,65%
2	Dynów	7 203 778	6 460 650	89,68%	20,38%	17,78%
3	Jarosław	22 884 232	33 358 930	145,77%	11,59%	15,34%
4	Jasło	21 113 761	24 905 229	117,96%	11,17%	12,68%
5	Leżajsk	12 342 831	11 646 631	94,36%	19,48%	17,59%
6	Lubaczów	16 337 343	12 649 896	77,43%	24,01%	18,62%
7	Łańcut	22 716 323	18 199 802	80,12%	20,91%	16,46%
8	Mielec	81 810 743	105 402 655	128,84%	21,30%	24,71%
9	Przeworsk	7 726 631	7 351 618	95,15%	9,70%	8,54%
10	Radymno	5 246 408	3 798 312	72,40%	18,93%	13,51%
11	Sanok	14 249 636	18 215 619	127,83%	7,19%	8,55%
12	Stalowa Wola	34 590 486	64 347 321	186,03%	10,23%	16,30%
	Miasta razem	**280 497 403**	**317 115 362**	**113,05%**	**14,48%**	**15,28%**
	MIASTA-GMINY					
1	Baranów Sandomierski	20 796 359	19 695 834	94,71%	30,76%	28,28%
2	Błażowa	5 924 066	6 533 173	110,28%	10,76%	11,16%
3	Boguchwała	19 686 587	14 561 400	73,97%	17,62%	12,99%
4	Brzostek	3 983 075	5 992 058	150,44%	6,31%	9,00%
5	Brzozów	10 460 636	12 708 552	121,49%	7,77%	9,05%
6	Cieszanów	6 159 758	6 935 248	112,59%	16,08%	17,87%
7	Dubiecko	3 920 254	3 683 715	93,97%	7,66%	6,97%
8	Dukla	11 403 028	8 004 012	70,19%	13,66%	9,92%
9	Głogów Małopolski	30 684 210	21 044 265	68,58%	22,91%	17,03%
10	Iwonicz-Zdrój	5 328 542	8 470 257	158,96%	9,85%	14,35%
11	Jedlicze	23 833 593	10 916 074	45,80%	26,64%	13,98%
12	Kańczuga	5 011 132	4 961 066	99,00%	7,58%	7,29%
13	Kolbuszowa	13 367 359	29 721 002	222,34%	10,91%	20,15%
14	Kołaczyce	4 797 558	6 454 604	134,54%	10,26%	12,87%
15	Lesko	15 063 843	5 559 490	36,91%	23,75%	10,26%
16	Narol	7 691 602	6 206 754	80,70%	17,12%	13,70%
17	Nisko	33 141 401	38 238 910	115,38%	27,11%	29,07%
18	Nowa Dęba	9 587 200	12 279 376	128,08%	11,39%	13,48%
19	Nowa Sarzyna	10 207 057	14 906 116	146,04%	9,65%	13,01%
20	Oleszyce	1 902 176	1 727 936	90,84%	6,07%	5,20%
21	Pilzno	4 440 282	6 305 199	142,00%	5,24%	7,10%
22	Pruchnik	8 156 286	10 916 269	133,84%	15,14%	18,49%

Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego w latach 2020–2021 **Tabela F**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki majątkowe (w zł)		Dynamika wydatków majątkowych (w %)	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %)	
		2020	2021	2021 / 2020	2020	2021
1	2	3	4	5	6	7
23	Przecław	9 701 921	9 508 006	98,00%	14,64%	13,83%
24	Radomyśl Wielki	17 332 938	6 109 399	35,25%	20,16%	7,92%
25	Ropczyce	9 900 626	19 144 499	193,37%	7,34%	12,60%
26	Rudnik nad Sanem	2 514 323	6 445 159	256,34%	6,24%	13,75%
27	Rymanów	14 315 881	20 016 234	139,82%	16,02%	19,83%
28	Sędziszów Małopolski	10 590 958	11 204 003	105,79%	9,07%	8,96%
29	Sieniawa	9 198 361	3 199 632	34,78%	22,19%	8,12%
30	Sokołów Małopolski	22 247 298	12 143 851	54,59%	21,89%	12,49%
31	Strzyżów	26 008 716	6 444 992	24,78%	22,48%	6,48%
32	Tyczyn	7 739 684	12 442 715	160,77%	13,12%	18,72%
33	Ulanów	5 317 205	6 990 158	131,46%	16,14%	19,04%
34	Ustrzyki Dolne	8 848 449	17 310 297	195,63%	9,82%	16,63%
35	Zagórz	14 639 819	12 955 453	88,49%	20,90%	17,88%
36	Zaklików	7 261 008	7 798 659	107,40%	16,19%	16,81%
	Miasta-gminy razem	**421 163 189**	**407 534 371**	**96,76%**	**15,05%**	**14,07%**
	GMINY WIEJSKIE					
1	Adamówka	3 888 295	2 409 293	61,96%	16,97%	10,60%
2	Baligród	4 823 320	5 785 889	119,96%	22,56%	25,15%
3	Besko	5 182 549	6 311 503	121,78%	19,51%	22,86%
4	Białobrzegi	3 106 398	3 857 354	124,17%	7,38%	8,85%
5	Bircza	4 127 901	1 543 414	37,39%	10,87%	4,26%
6	Bojanów	8 523 714	8 082 992	94,83%	19,11%	18,16%
7	Borowa	4 585 840	3 518 963	76,74%	16,80%	12,86%
8	Brzyska	1 430 102	2 683 046	187,61%	4,65%	7,89%
9	Bukowsko	3 150 087	7 653 412	242,96%	9,45%	19,09%
10	Chłopice	6 360 269	1 323 290	20,81%	21,75%	5,04%
11	Chmielnik	4 944 161	4 171 893	84,38%	12,27%	10,51%
12	Chorkówka	7 419 326	9 117 428	122,89%	11,25%	12,72%
13	Cisna	1 937 457	1 169 195	60,35%	14,20%	8,56%
14	Cmolas	5 011 933	4 184 727	83,50%	12,82%	10,41%
15	Czarna (Bieszczadzka)	1 540 265	1 122 202	72,86%	12,17%	8,86%
16	Czarna (Dębicka)	4 021 884	6 474 603	160,98%	6,44%	9,75%
17	Czarna (Łańcucka)	5 245 135	6 046 887	115,29%	8,25%	9,07%
18	Czermin	4 128 695	6 216 822	150,58%	11,76%	16,49%
19	Czudec	7 293 449	8 748 493	119,95%	11,72%	12,77%
20	Dębica	37 330 970	23 207 472	62,17%	26,97%	17,56%
21	Dębowiec	5 969 628	7 036 317	117,87%	12,91%	14,72%
22	Domaradz	2 020 842	4 051 497	200,49%	6,29%	11,54%
23	Dydnia	5 700 062	8 134 192	142,70%	12,90%	16,97%
24	Dynów	3 496 909	1 228 614	35,13%	9,52%	3,44%
25	Dzikowiec	4 322 118	6 175 588	142,88%	12,95%	16,99%
26	Fredropol	2 306 919	6 750 862	292,64%	8,31%	21,29%
27	Frysztak	5 275 936	6 581 703	124,75%	10,61%	12,09%
28	Gać	3 527 608	6 232 758	176,69%	13,69%	20,48%
29	Gawłuszowice	958 599	1 151 299	120,10%	7,57%	8,34%
30	Gorzyce	6 950 793	3 964 807	57,04%	11,24%	6,40%
31	Grębów	7 527 863	2 225 853	29,57%	14,08%	4,42%
32	Grodzisko Dolne	4 386 144	2 079 746	47,42%	10,81%	5,36%
33	Haczów	6 262 506	7 893 673	126,05%	13,93%	16,55%
34	Harasiuki	5 264 046	14 547 531	276,36%	15,44%	32,70%
35	Horyniec-Zdrój	2 315 487	4 568 425	197,30%	9,99%	16,87%
36	Hyżne	16 085 118	3 518 579	21,87%	33,63%	8,96%
37	Iwierzyce	10 904 701	8 346 337	76,54%	23,75%	17,88%
38	Jarocin	16 125 621	3 903 790	24,21%	43,75%	15,23%
39	Jarosław	10 733 059	7 329 566	68,29%	17,06%	11,60%
40	Jasienica Rosielna	5 579 671	4 275 303	76,62%	12,50%	9,92%
41	Jasło	7 270 859	11 233 377	154,50%	9,33%	13,97%
42	Jaśliska	3 560 489	5 032 689	141,35%	22,60%	28,57%
43	Jawornik Polski	11 019 465	11 825 692	107,32%	31,06%	33,98%
44	Jeżowe	15 983 572	14 084 011	88,12%	24,02%	20,44%
45	Jodłowa	7 882 968	2 711 537	34,40%	24,29%	9,34%
46	Kamień	5 496 739	4 192 464	76,27%	13,60%	10,45%
47	Komańcza	2 303 682	2 772 367	120,35%	10,20%	11,80%
48	Korczyna	12 621 553	17 697 871	140,22%	19,21%	24,72%
49	Krasiczyn	2 091 475	4 785 023	228,79%	8,28%	16,35%
50	Krasne	8 356 561	10 705 479	128,11%	12,73%	14,72%
51	Krempna	173 035	3 254 065	1880,58%	1,85%	25,39%

Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego w latach 2020–2021 **Tabela F**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki majątkowe (w zł)		Dynamika wydatków majątkowych (w %)	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %)	
		2020	2021	2021 / 2020	2020	2021
1	2	3	4	5	6	7
52	Krościenko Wyżne	2 152 039	3 901 987	181,32%	8,14%	13,77%
53	Krzeszów	12 461 256	11 311 024	90,77%	41,68%	36,67%
54	Krzywcza	8 405 047	6 230 993	74,13%	26,85%	19,95%
55	Kurylówka	4 027 378	14 747 044	366,17%	13,33%	34,93%
56	Laszki	3 087 182	5 992 773	194,12%	9,31%	16,22%
57	Leżajsk	20 898 627	13 946 451	66,73%	19,06%	13,09%
58	Lubaczów	10 967 651	7 534 638	68,70%	20,32%	14,14%
59	Lubenia	4 504 172	3 077 386	68,32%	13,69%	9,19%
60	Lutowiska	2 169 421	2 307 311	106,36%	15,96%	16,44%
61	Łańcut	21 496 290	13 954 291	64,91%	17,62%	11,61%
62	Majdan Królewski	7 439 320	4 632 732	62,27%	15,79%	10,22%
63	Markowa	3 719 752	3 751 028	100,84%	10,94%	10,88%
64	Medyka	3 618 341	8 052 738	222,55%	10,90%	20,36%
65	Miejsce Piastowe	10 091 736	14 063 027	139,35%	14,77%	18,62%
66	Mielec	15 181 125	12 987 293	85,55%	20,74%	17,65%
67	Niebylec	2 543 593	2 596 330	102,07%	5,24%	5,21%
68	Niwiska	4 254 556	3 201 512	75,25%	12,61%	9,33%
69	Nowy Żmigród	1 691 198	1 921 813	113,64%	3,91%	4,19%
70	Nozdrzec	1 287 011	1 905 457	148,05%	3,30%	4,55%
71	Olszanica	10 830 099	11 706 186	108,09%	32,65%	34,25%
72	Orły	4 184 578	4 043 849	96,64%	9,02%	8,28%
73	Osiek Jasielski	1 328 677	2 770 537	208,52%	5,45%	9,76%
74	Ostrów	8 343 229	11 432 699	137,03%	12,47%	14,62%
75	Padew Narodowa	2 892 317	7 883 525	272,57%	11,46%	25,60%
76	Pawłosiów	2 656 311	6 403 196	241,06%	7,21%	14,25%
77	Przemyśl	4 240 236	7 571 240	178,56%	8,37%	13,21%
78	Przeworsk	8 971 757	17 199 381	191,71%	12,36%	19,60%
79	Pysznica	8 286 119	10 987 491	132,60%	15,70%	18,45%
80	Radomyśl nad Sanem	4 855 061	3 062 085	63,07%	13,21%	8,25%
81	Radymno	8 074 420	20 608 163	255,23%	14,82%	28,84%
82	Rakszawa	2 762 020	9 010 804	326,24%	7,37%	20,02%
83	Raniżów	2 364 990	6 301 169	266,44%	7,28%	17,12%
84	Rokietnica	1 312 782	3 535 412	269,31%	6,04%	13,83%
85	Roźwienica	2 692 953	1 673 115	62,13%	7,97%	4,71%
86	Sanok	14 259 231	13 126 927	92,06%	14,72%	13,10%
87	Skołyszyn	8 976 241	5 803 396	64,65%	13,88%	9,12%
88	Solina	25 483 676	17 869 971	70,12%	46,26%	34,16%
89	Stary Dzików	9 600 092	4 509 933	46,98%	32,85%	18,25%
90	Stubno	7 149 136	3 715 279	51,97%	28,48%	16,85%
91	Świlcza	15 857 905	12 069 349	76,11%	17,66%	12,93%
92	Tarnowiec	8 856 586	6 342 506	71,61%	18,43%	13,48%
93	Tryńcza	10 583 399	16 527 631	156,17%	23,04%	28,85%
94	Trzebownisko	21 057 275	21 117 542	100,29%	16,39%	15,37%
95	Tuszów Narodowy	19 452 109	11 282 769	58,00%	34,84%	22,71%
96	Tyrawa Wołoska	475 056	685 212	144,24%	3,68%	5,57%
97	Wadowice Górne	8 553 749	3 645 953	42,62%	19,82%	9,33%
98	Wiązownica	5 943 683	4 981 872	83,82%	10,50%	8,22%
99	Wielkie Oczy	2 614 428	2 529 460	96,75%	12,62%	11,55%
100	Wielopole Skrzyńskie	7 680 542	7 952 097	103,54%	16,63%	16,18%
101	Wiśniowa	4 043 002	3 165 892	78,31%	9,83%	7,45%
102	Wojaszówka	18 319 657	9 280 510	50,66%	30,09%	18,24%
103	Zaleszany	6 758 217	8 195 159	121,26%	13,06%	14,70%
104	Zarszyn	4 476 107	7 078 736	158,14%	9,40%	14,02%
105	Zarzecze	1 930 857	7 728 454	400,26%	4,80%	15,74%
106	Żołynia	3 870 944	2 660 655	68,73%	10,26%	7,24%
107	Żurawica	7 977 810	11 557 370	144,87%	12,16%	16,00%
108	Żyraków	11 648 453	8 520 258	73,14%	15,74%	11,60%
	Gminy wiejskie razem	**765 885 173**	**762 571 504**	**99,57%**	**15,70%**	**14,96%**

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku **Tabela G**

Lp.	Nazwa jednostki	Zobowiązania (w zł)			Relacja zobowiązań do dochodów ogółem (w %)
		ogółem	w tym z tytułu:		
			papierów wartościowych	zobowiązań wymagalnych	
1	2	3	4	5	6
	Samorząd województwa	**237 240 002**	**0**	**0**	**17,69%**
	POWIATY				
1	bieszczadzki	17 236 478	0	0	33,96%
2	brzozowski	4 170 000	0	0	4,69%
3	dębicki	0	0	0	0,00%
4	jarosławski	36 036 657	0	36 657	17,32%
5	jasielski	24 100 000	0	0	14,54%
6	kolbuszowski	10 086 777	0	0	15,12%
7	krośnieński	11 834 432	0	0	11,71%
8	leski	7 629 902	0	0	18,11%
9	leżajski	363 963	0	0	0,31%
10	lubaczowski	21 230 557	0	0	23,59%
11	łańcucki	7 747 743	0	0	7,08%
12	mielecki	15 967 153	0	0	8,96%
13	niżański	0	0	0	0,00%
14	przemyski	0	0	0	0,00%
15	przeworski	26 892 372	0	0	26,33%
16	ropczycko-sędziszowski	16 560 325	0	0	15,44%
17	rzeszowski	18 020 999	0	0	9,01%
18	sanocki	20 251 675	0	0	16,82%
19	stalowowolski	43 510 000	0	0	28,98%
20	strzyżowski	33 307 909	0	0	34,45%
21	tarnobrzeski	7 607 500	0	0	12,25%
	Powiaty razem	**322 554 444**	**0**	**36 657**	**13,50%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
1	Krosno	239 531 506	0	0	54,20%
2	Przemyśl	112 099 987	24 420 000	181 909	23,38%
3	Rzeszów	941 068 677	0	0	55,18%
4	Tarnobrzeg	114 890 823	0	10 572	30,83%
	Miasta na prawach powiatu razem	**1 407 590 993**	**24 420 000**	**192 481**	**46,93%**
	MIASTA				
1	Dębica	34 363 285	0	0	13,67%
2	Dynów	4 972 520	0	369	12,62%
3	Jarosław	65 433 200	0	0	30,95%
4	Jasło	16 182 294	0	12 688	7,80%
5	Leżajsk	3 386 188	0	3 405	4,67%
6	Lubaczów	31 085 170	0	0	44,22%
7	Łańcut	30 644 828	0	0	28,27%
8	Mielec	110 800 615	0	615	28,33%
9	Przeworsk	26 278 079	0	0	30,95%
10	Radymno	3 346 089	0	0	11,64%
11	Sanok	102 886 907	0	69 074	46,07%
12	Stalowa Wola	224 759 000	0	0	59,51%
	Miasta razem	**654 138 174**	**0**	**86 151**	**31,65%**

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku **Tabela G**

Lp.	Nazwa jednostki	Zobowiązania (w zł)			Relacja zobowiązań do dochodów ogółem (w %)
		ogółem	w tym z tytułu:		
			papierów wartościowych	zobowiązań wymagalnych	
1	2	3	4	5	6
	MIASTA-GMINY				
1	Baranów Sandomierski	16 744 836	0	0	23,79%
2	Błażowa	10 000 836	0	0	14,86%
3	Boguchwała	40 536 545	0	34	31,76%
4	Brzostek	8 200 211	0	211	10,58%
5	Brzozów	42 442 049	0	0	28,33%
6	Cieszanów	14 410 909	0	909	37,72%
7	Dubiecko	11 941 835	0	0	18,70%
8	Dukla	15 311 989	0	0	16,06%
9	Głogów Małopolski	60 650 013	0	3 597	46,72%
10	Iwonicz-Zdrój	19 692 053	0	0	29,73%
11	Jedlicze	4 250 161	0	77 825	4,75%
12	Kańczuga	8 456 776	0	0	12,39%
13	Kolbuszowa	44 206 403	0	0	29,89%
14	Kołaczyce	9 043 083	0	1 655	16,50%
15	Lesko	9 422 746	0	0	14,27%
16	Narol	10 581 889	0	0	23,30%
17	Nisko	23 671 004	0	0	18,13%
18	Nowa Dęba	19 418 660	0	0	22,32%
19	Nowa Sarzyna	18 754 107	0	0	15,63%
20	Oleszyce	6 111 255	0	410	16,75%
21	Pilzno	31 130 893	0	0	30,13%
22	Pruchnik	5 684 430	0	0	9,62%
23	Przecław	15 368 000	0	0	21,96%
24	Radomyśl Wielki	10 215 200	0	0	12,09%
25	Ropczyce	35 228 562	0	0	22,43%
26	Rudnik nad Sanem	7 282 012	0	0	14,11%
27	Rymanów	23 241 781	0	136 781	20,86%
28	Sędziszów Małopolski	24 333 890	0	514	18,43%
29	Sieniawa	20 303 510	0	0	47,26%
30	Sokołów Małopolski	24 926 482	0	0	23,32%
31	Strzyżów	35 658 401	0	12 571	30,64%
32	Tyczyn	32 480 856	0	40 850	49,57%
33	Ulanów	0	0	0	0,00%
34	Ustrzyki Dolne	21 904 310	0	0	19,31%
35	Zagórz	6 738 303	0	0	8,01%
36	Zaklików	**8 831 395**	**0**	**0**	**17,98%**
	Miasta-gminy razem	**697 175 385**	**0**	**275 357**	22,32%
	GMINY WIEJSKIE				
1	Adamówka	0	0	0	0,00%
2	Baligród	3 359 997	0	3 370	12,58%
3	Besko	3 505 500	0	0	12,41%
4	Białobrzegi	0	0	0	0,00%
5	Bircza	2 255 623	0	35 623	4,69%
6	Bojanów	8 987 339	0	0	19,82%
7	Borowa	3 464 730	0	0	11,49%
8	Brzyska	490 577	0	0	1,07%
9	Bukowsko	11 679 321	0	321	28,13%
10	Chłopice	2 040 000	0	0	6,60%
11	Chmielnik	3 762 836	0	0	8,38%
12	Chorkówka	11 249 277	0	0	14,60%
13	Cisna	4 581 716	0	0	22,71%
14	Cmolas	2 524 774	0	14 375	5,96%
15	Czarna (Bieszczadzka)	2 208 364	0	0	14,16%
16	Czarna (Dębicka)	24 599 134	0	0	35,86%
17	Czarna (Łańcucka)	11 975 395	0	0	16,78%
18	Czermin	5 916 400	0	0	14,12%
19	Czudec	10 360 374	0	0	13,89%
20	Dębica	8 149 894	0	82 543	6,00%
21	Dębowiec	11 616 589	0	0	21,28%
22	Domaradz	2 327 915	0	0	5,61%
23	Dydnia	3 324 980	0	0	6,36%
24	Dynów	4 831 275	0	323	9,64%
25	Dzikowiec	1 300 000	0	0	3,53%
26	Fredropol	5 516 000	0	0	15,16%
27	Frysztak	20 530 116	0	2 311	33,85%
28	Gać	5 968 612	0	0	21,26%
29	Gawłuszowice	1 316 950	0	0	8,54%
30	Gorzyce	14 039 424	0	0	20,26%
31	Grębów	13 807 000	0	0	24,84%
32	Grodzisko Dolne	5 561 466	0	0	13,15%
33	Haczów	2 273 069	0	1	4,05%
34	Harasiuki	2 581 875	0	0	5,41%
35	Horyniec-Zdrój	8 107 798	0	0	29,45%

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2021 roku **Tabela G**

Lp.	Nazwa jednostki	Zobowiązania (w zł)			Relacja zobowiązań do dochodów ogółem (w %)
		ogółem	w tym z tytułu:		
			papierów wartościowych	zobowiązań wymagalnych	
1	2	3	4	5	6
36	Hyżne	7 877 512	0	12	17,95%
37	Iwierzyce	6 852 500	0	0	15,20%
38	Jarocin	1 251 415	0	0	4,39%
39	Jarosław	4 112 141	0	251 752	6,06%
40	Jasienica Rosielna	11 621 095	0	0	25,19%
41	Jasło	3 502 600	0	0	4,06%
42	Jaśliska	2 001 509	0	1 509	12,07%
43	Jawornik Polski	18 990 115	0	0	55,85%
44	Jeżowe	14 827 903	0	0	21,43%
45	Jodłowa	9 462 500	0	0	25,10%
46	Kamień	1 166 680	0	0	2,74%
47	Komańcza	5 170 411	0	0	17,87%
48	Korczyna	16 620 894	0	0	22,34%
49	Krasiczyn	0	0	0	0,00%
50	Krasne	20 089 504	0	0	27,81%
51	Krempna	1 822 200	0	0	13,57%
52	Krościenko Wyżne	1 830 868	0	30 868	6,16%
53	Krzeszów	11 897 193	0	0	35,83%
54	Krzywcza	1 746 874	0	0	4,79%
55	Kuryłówka	859 600	0	0	2,08%
56	Laszki	0	0	0	0,00%
57	Leżajsk	22 551 326	0	118 087	20,04%
58	Lubaczów	15 958 234	0	5 199	28,15%
59	Lubenia	4 457 767	0	0	12,41%
60	Lutowiska	456 000	0	0	2,94%
61	Łańcut	6 052 038	0	1 038	4,91%
62	Majdan Królewski	0	0	0	0,00%
63	Markowa	7 454 065	0	0	19,35%
64	Medyka	5 763 996	0	0	14,83%
65	Miejsce Piastowe	15 951 122	0	0	20,15%
66	Mielec	13 651 704	0	261 174	18,13%
67	Niebylec	1 495 728	0	0	2,49%
68	Niwiska	3 670 000	0	0	9,96%
69	Nowy Żmigród	10 308 335	0	0	18,00%
70	Nozdrzec	1 766 820	0	0	3,05%
71	Olszanica	7 005 697	0	5 697	19,79%
72	Orły	3 083 120	0	21 222	5,93%
73	Osiek Jasielski	2 775 438	0	0	8,43%
74	Ostrów	12 320 275	0	0	16,22%
75	Padew Narodowa	6 109 971	0	0	18,97%
76	Pawłosiów	3 222 000	0	0	7,18%
77	Przemyśl	3 101 817	0	1 000	4,90%
78	Przeworsk	0	0	0	0,00%
79	Pysznica	8 818 500	0	0	14,59%
80	Radomyśl nad Sanem	10 802 450	0	0	23,82%
81	Radymno	4 882 000	0	0	6,68%
82	Rakszawa	4 204 024	0	0	9,69%
83	Raniżów	2 609 589	0	0	6,25%
84	Rokietnica	0	0	0	0,00%
85	Rozwienica	10 764 415	0	561 330	29,56%
86	Sanok	16 008 749	0	0	13,81%
87	Skołyszyn	4 762 400	0	0	6,52%
88	Solina	11 577 613	0	0	20,38%
89	Stary Dzików	1 586 400	0	0	5,93%
90	Stubno	0	0	0	0,00%
91	Świlcza	9 630 577	0	0	9,99%
92	Tarnowiec	6 528 958	0	0	10,87%
93	Tryńcza	6 056 993	0	1 812	10,67%
94	Trzebownisko	23 343 600	0	0	13,17%
95	Tuszów Narodowy	4 530 965	0	0	8,77%
96	Tyrawa Wołoska	0	0	0	0,00%
97	Wadowice Górne	6 250 000	0	0	14,16%
98	Wiązownica	8 717 893	0	0	13,81%
99	Wielkie Oczy	5 245 000	0	0	19,53%
100	Wielopole Skrzyńskie	22 737 221	0	42 221	38,23%
101	Wiśniowa	18 312 000	0	0	38,66%
102	Wojaszówka	11 949 036	0	0	21,39%
103	Zaleszany	12 229 259	0	0	21,07%
104	Zarszyn	17 873 841	0	0	32,60%
105	Zarzecze	7 081 784	0	0	15,19%
106	Żołynia	6 124 300	0	0	15,27%
107	Żurawica	2 880 219	0	219	4,04%
108	Żyraków	20 535 578	0	0	27,38%
	Gminy wiejskie razem	**779 116 653**	**0**	**1 442 008**	**14,06%**

MAGDALENA KILAR

Nieprawidłowości stwierdzone w gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego w 2020 roku na terenie województwa podkarpackiego

Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie, zgodnie z artykułem 1 ustawy z dnia 7 października 1992 roku *o Regionalnych Izbach Obrachunkowych*[1], jako państwowy organ nadzoru i kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego co najmniej raz na 4 lata przeprowadza kompleksową kontrolę gospodarki finansowej w jednostkach samorządu terytorialnego. Działania kontrolne obejmują całokształt działalności jednostki w zakresie gospodarki finansowej i zamówień publicznych w kontrolowanym czasie (art. 7 ustawy *o RIO*)[2].

Zgodnie z Ramowym zakresem kontroli kompleksowej jednostek samorządu terytorialnego, który został określony Uchwałą Nr 2/2011 z dnia 17 marca 2011 roku Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych[3], działania kontrolne prowadzone w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego obejmują następujące zagadnienia:

1. ustalenia ogólnoorganizacyjne, w tym wewnętrzne regulacje organizacyjnoprawne;
2. księgowość i sprawozdawczość, w tym gospodarkę pieniężną i kontrolę kasy oraz inwentaryzację;
3. budżet jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności:
   – dochody budżetowe, w tym subwencje i dotacje, dochody z tytułu podatków i opłat, dochody z majątku,
   – wydatki budżetowe z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych, w tym wydatki bieżące i majątkowe oraz rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji,
   – dług publiczny, przychody i rozchody budżetu;
4. gospodarkę mieniem komunalnym oraz Skarbu Państwa;
5. rozliczenia jednostki samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi.

Ponadto Regionalna Izba Obrachunkowa przeprowadza także kontrole problemowe, obejmujące wybrane zagadnienia w jednej bądź kilku kontrolowa-

[1] J.t.: DzU 2019, poz. 2137.
[2] www.rio.gov.pl/modules.php.
[3] Uchwała Nr 2/2011 Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych z dnia 17 marca 2011 r. *w sprawie ramowego zakresu kontroli kompleksowej gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego*.

nych jednostkach, a także kontrole doraźne, które realizowane są na podstawie decyzji Prezesa Izby[4].

Przyczyną prowadzenia kontroli doraźnej może być:
– uzyskanie informacji z zewnątrz o wystąpieniu nieprawidłowości w gospodarce finansowej danej jednostki,
– uzyskanie niezbędnych informacji w związku z nadzorczą działalnością Izby lub prowadzonym postępowaniem w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
– złożenie wniosku w sprawie przeprowadzenia kontroli przez uprawnione organa i instytucje[5].

Celem niniejszego artykułu było przedstawienie efektów działań kontrolnych, które zostały przeprowadzone w jednostkach samorządu terytorialnego z terenu województwa podkarpackiego w 2020 roku przez Inspektorów Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie.

Materiał do badań stanowiły wykazy nieprawidłowości stwierdzonych w 2020 roku, sporządzone przez koordynatorów zespołów kontrolnych po skierowaniu Wystąpienia pokontrolnego do danej jednostki samorządu terytorialnego, w której była realizowana kontrola.

Nieprawidłowości, które stwierdzono podczas kontroli, zostały ujęte syntetycznie dla wszystkich skontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego, a także z uwzględnieniem ich typu, to jest szczegółowo dla powiatów ziemskich, miast na prawach powiatu oraz gmin: miejskich, miejsko-wiejskich i wiejskich. Przeprowadzona analiza umożliwiła wskazanie tych obszarów gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, w których ujawniono nieprawidłowości występujące najczęściej.

W ciągu 2020 roku na terenie województwa podkarpackiego zostało przeprowadzonych 45 kontroli, w tym 44 kontrole kompleksowe. Stanowiły one aż 97,78% wszystkich zrealizowanych kontroli. Czynności kontrolne w ramach kontroli kompleksowych obejmowały również weryfikację wykonania wniosków pokontrolnych, które wynikały z kontroli przeprowadzonych w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego. Ponadto w roku 2020 przeprowadzono jedną kontrolę doraźną.

Rodzaje zrealizowanych w 2020 roku kontroli w jednostkach samorządu terytorialnego w województwie podkarpackim przedstawiono w **tabeli 1**.

Z zestawienia danych zawartych w **tabeli 1** wynika, że czynności kontrolne odbyły się w 25 gminach wiejskich, co stanowiło 55,55% badanych jednostek, w 7 gminach miejskich oraz w 7 gminach miejsko-wiejskich (po 15,56%), w 4 powiatach ziemskich (8,89%) oraz 2 miastach na prawach powiatu (4,44%). Natomiast kontrola doraźna miała miejsce w gminie miejskiej.

[4] Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2004 r. *w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego regionalnych izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania*, DzU Nr 167, poz. 1747.

[5] www.rio.gov.pl/modules.php.

Podczas czynności kontrolnych gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego zrealizowanych w 2020 roku stwierdzono 602 nieprawidłowości. Najwięcej spośród nich – blisko 66% – zidentyfikowano w gminach wiejskich (395 nieprawidłowości). W gminach miejsko-wiejskich wskazano 15,61% ogółu nieprawidłowości (94 nieprawidłowości), a w gminach miejskich 13,79% (83 nieprawidłowości). Najmniej, bo tylko 1,83% nieprawidłowości wystąpiło w miastach na prawach powiatu (11 nieprawidłowości), oraz 3,16% w powiatach ziemskich (19 nieprawidłowości).

Liczbę oraz strukturę nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku kontroli przeprowadzonych przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Rzeszowie w 2020 roku zestawiono w **tabeli 2**.

Jak wynika z danych zawartych w **tabeli 2**, w 2020 roku w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego stwierdzono aż 602 nieprawidłowości. Największy udział wśród wszystkich nieprawidłowości stanowiły błędy dotyczące wykonania budżetu, a ich odsetek wynosił ponad 44%. Blisko 19% nieprawidłowości wskazano w zakresie księgowości i sprawozdawczości, a około 12% dotyczyło zamówień publicznych. Natomiast najmniejszy udział wśród wszystkich nieprawidłowości przypadał na zagadnienia rozliczania jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi, a także długu publicznego i kształtował się odpowiednio na poziomie 0,50% oraz 1%.

Rozpatrując stwierdzone nieprawidłowości w zakresie samego wykonania budżetu, zaobserwowano, że aż 71,54% z nich dotyczyło dochodów budżetowych, 24,34% – wydatków budżetowych, a tylko 4,12% – ogólnych zagadnień związanych z planowaniem i wykonaniem budżetu.

Ponadto analizie poddano także strukturę poszczególnych kategorii nieprawidłowości ze względu na rodzaj jednostki samorządu terytorialnego. W kontrolowanych powiatach ziemskich największy udział ogółu nieprawidłowości stwierdzono w zakresie gospodarki mieniem i wynosił on 26,32%. Po 21,05% wszystkich nieprawidłowości odnosiło się do zagadnień obejmujących księgowość i sprawozdawczość oraz wykonanie budżetu. Natomiast nie odnotowano żadnych uchybień dotyczących długu publicznego oraz rozliczenia jednostki samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi.

W miastach na prawach powiatu dominowały nieprawidłowości dotyczące wykonania budżetu i stanowiły one aż 81,82% ogółu nieprawidłowości. Podobną tendencję zaobserwowano również w kontrolowanych gminach – i tak: w gminach miejsko-wiejskich udział nieprawidłowości wskazanych w tej kategorii wynosił 51,06%, w gminach wiejskich 45,82%, zaś w gminach miejskich 30,12%.

Ponadto w zakresie księgowości i sprawozdawczości zidentyfikowano 21,69% nieprawidłowości w gminach miejskich, 18,99% w gminach wiejskich oraz 15,96% w gminach miejsko-wiejskich. Z analizy wynika, że najmniej nieprawidłowości dotyczyło: długu publicznego (1,20% w gminach miejskich) i rozliczania jednostki samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi (1,20% w gminach miejskich, 1,06% w gminach miejsko-wiejskich i 0,25% w gminach wiejskich).

W powiatach ziemskich oraz miastach na prawach powiatu nie wystąpiły nieprawidłowości w zakresie długu publicznego ani rozliczania jednostki samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi. Ponadto, w miastach na prawach powiatu nie odnotowano także błędów dotyczących księgowości i sprawozdawczości oraz rozliczenia otrzymanych i udzielonych dotacji.

Identyfikując nieprawidłowości wskazane w zakresie wykonania budżetu, zaobserwowano, że w powiatach ziemskich wystąpiły wyłącznie niezgodności w kategorii wydatków budżetowych. Natomiast w pozostałych jednostkach samorządu terytorialnego w analizowanej grupie zagadnień dominowały nieprawidłowości dotyczące dochodów budżetowych i wynosiły one od 66,67% w gminach miejsko-wiejskich do blisko 89% w miastach na prawach powiatu.

Szczegółowej analizie poddano również stwierdzone nieprawidłowości z uwzględnieniem poszczególnych grup zagadnień, które obejmował zakres kontroli prowadzonych przez Inspektorów Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie.

We wszystkich kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego przeprowadzono ocenę zagadnień, które dotyczyły organizacji oraz funkcjonowania poszczególnych jednostek. Zestawienie nieprawidłowości w zakresie ustaleń organizacyjnych ujęto w **tabeli 3**.

Z danych zawartych w **tabeli 3** wynika, że w 2020 roku w jednostkach samorządu terytorialnego z terenu województwa podkarpackiego zidentyfikowano 67 nieprawidłowości w kategorii zagadnień ogólnoorganizacyjnych. Najwięcej z nich, bo aż ponad 64% miało miejsce w gminach wiejskich, blisko 18% stwierdzono w gminach miejskich, a prawie 12% w gminach miejsko-wiejskich. Najmniej zaś wystąpiło w miastach na prawach powiatu (1,49%).

Charakteryzując natomiast rodzaje wskazanych nieprawidłowości w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego, zaobserwowano, że:

– w powiatach ziemskich wystąpiły dwie nieprawidłowości będące wynikiem braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej oraz jedna dotycząca zaniechania bądź nieprawidłowego prowadzenia audytu w jednostce do tego zobowiązanej;
– w miastach na prawach powiatu stwierdzono jeden przypadek braku lub nieprawidłowego opracowania dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości;
– w gminach miejskich, miejsko-wiejskich i wiejskich najwięcej nieprawidłowości wystąpiło wskutek braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej (odpowiednio 50%, 50% i 41,86% ogółu nieprawidłowości w tej kategorii).

Ponadto w gminach miejskich 25,01% nieprawidłowości dotyczyło nieprzestrzegania instrukcji kancelaryjnej. W gminach miejsko-wiejskich i wiejskich niewykonanie wniosków pokontrolnych stanowiło odpowiednio 25% i 20,93% wykazanych nieprawidłowości.

Zestawiając nieprawidłowości stwierdzone w zakresie ustaleń ogólnoorganizacyjnych we wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego, ustalono, że

najwięcej z nich, bo aż blisko 45% było efektem braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej, natomiast 16,42% – niewykonania wniosków pokontrolnych. Najmniej nieprawidłowości dotyczyło nieokreślenia formy organizacyjno-prawnej jednostek organizacyjnych, a także nieprawidłowego zorganizowania wspólnej obsługi finansowo-księgowej (po 1,49% ogółu nieprawidłowości).

Warto podkreślić, że w żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego nie wystąpiły nieprawidłowości dotyczące: nieudzielenia kierownikom jednostek organizacyjnych pełnomocnictw do jednoosobowego działania, zatrudniania na stanowisku skarbnika, głównego księgowego osoby niespełniającej wymagań wynikających z ustawy *o finansach publicznych* oraz zatrudniania pracowników samorządowych.

Kontrolą objęto również nieprawidłowości ewidencjonowania operacji gospodarczych w prowadzonych księgach rachunkowych, a także sporządzania sprawozdań i gromadzenia dokumentacji. Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie czynności kontrolnych w ramach księgowości i sprawozdawczości zestawiono w **tabeli 4**.

Jak wynika z zestawienia przedstawionego w **tabeli 4**, w 2020 roku w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego z terenu województwa podkarpackiego w zakresie księgowości i sprawozdawczości wskazano 112 przypadków naruszenia powszechnie obowiązujących przepisów, jak i przepisów wewnętrznych. Najwięcej z nich, bo aż blisko 67% wystąpiło w gminach wiejskich, 16,07% nieprawidłowości wskazanych w tej kategorii stwierdzono w gminach miejskich, 13,39% w gminach miejsko-wiejskich, a tylko 3,57% w powiatach ziemskich. Należy zaznaczyć, że w miastach na prawach powiatu nie odnotowano żadnego przypadku nieprawidłowości w zakresie księgowości i sprawozdawczości.

Rozpatrując tę grupę nieprawidłowości w zróżnicowaniu na rodzaj jednostki samorządu terytorialnego, zaobserwowano, że w powiatach ziemskich połowa nieprawidłowości związana była z niewłaściwym stosowaniem klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków. Ponadto w jednostkach tych wystąpił jeden przypadek nieprawidłowości w zakresie inwentaryzacji oraz nieprawidłowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

W gminach miejskich najwięcej stwierdzonych nieprawidłowości dotyczyło niewłaściwego stosowania klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków (22,22%), a także nierozliczania bądź nieprawidłowego rozliczania kosztów inwestycji, nieprzeniesienia na stan środków trwałych zrealizowanych inwestycji (16,67%) i przeprowadzania inwentaryzacji (16,67%).

Natomiast w gminach miejsko-wiejskich blisko 27% uchybień było wynikiem nieprawidłowego sporządzania sprawozdań, zaś 20% – błędnego stosowania klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków.

Najwięcej wskazanych nieprawidłowości w zakresie księgowości i sprawozdawczości w gminach wiejskich dotyczyło przeprowadzenia inwentaryzacji (18,67%), jak również błędnego stosowania klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków (14,67%).

Podsumowując nieprawidłowości, które zostały zidentyfikowane w zakresie poprawności ewidencjonowania operacji gospodarczych w księgach rachunkowych oraz sporządzania sprawozdań i gromadzenia dokumentacji w 2020 roku, stwierdzono, że najwięcej było nieprawidłowości w zakresie przeprowadzania inwentaryzacji (17,86%) oraz stosowania klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków (16,96%). Po jednym przypadku nieprawidłowości dotyczyły: niesprawdzalnego prowadzenia ksiąg rachunkowych, księgowania dowodów księgowych niespełniających wymogów ustawy *o rachunkowości*, niesporządzania wszystkich wymaganych sprawozdań, nieujmowania w ewidencji wszystkich należności jednostki, nieprzeprowadzenia kontroli gospodarki kasowej oraz nieprawidłowej wyceny aktywów lub pasywów.

Nadmienić należy, że w żadnej jednostce samorządu terytorialnego nie wystąpiły nieprawidłowości w zakresie: ewidencjonowania operacji gospodarczych bez zachowania systematyki bądź chronologii zapisów; archiwizacji, ochrony dokumentów księgowych, programów komputerowych; nieprowadzenia lub nieprawidłowego prowadzenia ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych; poprawiania błędów w dowodach lub zapisów w księgach rachunkowych niezgodnie z przepisami ustawy *o rachunkowości*; wypłaty gotówki osobom nieupoważnionym lub bez pokwitowania oraz niezgodności rzeczywistego stanu gotówki z ewidencyjnym.

Zakres kontroli obejmował również zagadnienia związane z wykonaniem budżetu, czego efektem było wskazanie aż 267 nieprawidłowości. Zostały one pogrupowane w 3 kategorie, to jest: ogólne zagadnienia dotyczące planowania i wykonania budżetu, dochody budżetowe oraz wydatki budżetowe. W **tabeli 5** przedstawiono wykazane nieprawidłowości, które obejmowały ogólne zagadnienia dotyczące planowania i wykonania budżetu.

Z zestawienia wynika, że w grupie tej wystąpiło tylko 11 nieprawidłowości, ale aż ponad 81% z nich miało miejsce w gminach wiejskich. Należy zwrócić uwagę, że w gminach tych aż blisko 78% z nich wynikało z nieterminowego regulowania zobowiązań, natomiast po jednym przypadku dotyczyło niesporządzenia lub nieprawidłowego sporządzenia planów finansowych, nieaktualizowania tych planów oraz nieprzekazywania jednostkom organizacyjnym informacji niezbędnych do opracowania ich planów finansowych oraz informacji o zmianach planu dochodów i wydatków wprowadzanych w toku wykonywania budżetu. W kontrolowanych gminach miejsko-wiejskich wszystkie stwierdzone nieprawidłowości wynikały z nieterminowego regulowania należności. Warto podkreślić, że zarówno w powiatach ziemskich, miastach na prawach powiatu, jak i gminach miejskich nie stwierdzono w tej kategorii żadnych nieprawidłowości.

Zestawiając nieprawidłowości, jakie zostały wskazane we wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego w 2020 roku w zakresie ogólnych zagadnień dotyczących planowania i wykonania budżetu, zauważono, że blisko 82% z nich było związanych z nieterminowym regulowaniem zobowiązań. Natomiast w żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego nie wystąpiły nieprawidłowości będące wynikiem dokonania zmian w planie finansowym bez upoważnienia lub z przekroczeniem zakresu upoważnienia; pokrywania wydat-

ków bezpośrednio z uzyskanych dochodów czy niedozwolonego finansowana budżetu danego roku.

Kolejną kontrolowaną grupą zagadnień w zakresie wykonania budżetu były dochody budżetowe. Rodzaje stwierdzonych nieprawidłowości w tej kategorii zawarto w **tabeli 6**.

Z zestawienia przedstawionego w **tabeli 6** wynika, że w 2020 roku w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego z terenu województwa podkarpackiego stwierdzono 191 przypadków nieprawidłowości, które dotyczyły dochodów budżetowych. Najwięcej z nich, bo aż ponad 70% wystąpiło w gminach wiejskich. W gminach miejsko-wiejskich wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 16,75%, w gminach miejskich – 8,90%, a w miastach na prawach powiatu – 4,19%. Natomiast nie stwierdzono w tej grupie kontrolowanych zagadnień nieprawidłowości w powiatach ziemskich.

Analiza danych zawartych w **tabeli 6** pokazuje, że w rozróżnieniu na poszczególne jednostki samorządu terytorialnego najwięcej nieprawidłowości w gminach miejskich dotyczyło wykazywania w sprawozdaniach nieprawidłowych skutków udzielonych ulg, zwolnień i obniżek stawek podatkowych (17,66% ogółu nieprawidłowości w tej grupie), w gminach miejsko-wiejskich – niewłaściwego podejmowania lub zaniechania czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (15,65%), natomiast w gminach wiejskich – nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi (11,19%) oraz niewłaściwego podejmowania lub zaniechania czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (10,44%).

Podsumowując nieprawidłowości, które wskazano we wszystkich kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego w 2020 roku w zakresie dochodów budżetowych, zaobserwowano, iż najwięcej z nich dotyczyło: niewłaściwego podejmowania lub zaniechania czynności zmierzających do stosowania środków egzekucyjnych (11%); nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi (9,96%), a także nieweryfikowania lub nienależytego weryfikowania deklaracji podatkowych w podatku od nieruchomości (7,86%).

Jednocześnie należy zaznaczyć, że w żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego w 2020 roku nie zidentyfikowano nieprawidłowości dotyczących: nieujęcia w budżecie wszystkich źródeł dochodów, w tym dotacji; niezachowania zasady powszechności opodatkowania w podatku leśnym oraz podatku od środków transportowych; ustalania lub określania wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy w podatku leśnym; nieprowadzenia postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji w podatku leśnym; nieprawidłowości przy pobieraniu opłaty skarbowej; nieprawidłowości dotyczących dochodów gromadzonych przez jednostki oświatowe na wydzielonym rachunku dochodów; nieprawidłowości przy ustaleniu cen za usługi użyteczności publicznej, nieegzekwowania kar umownych za niedotrzymanie terminów realizacji robót, dostaw lub usług oraz nieprzestrzegania tajemnicy skarbowej.

Z zakresu wykonania budżetu przeanalizowano również nieprawidłowości, które dotyczyły wydatków budżetowych (**tabela 7**). W tej kategorii wskazano 65 przypadków nieprawidłowości, przy czym najwięcej z nich, bo blisko 60% wskazano w gminach wiejskich, prawie 22% w gminach miejsko-wiejskich, 12,31% w gminach miejskich, a 6,15% w powiatach ziemskich. Najmniej zaś, bo tylko jeden przypadek odnotowano w miastach na prawach powiatu.

Rozpatrując nieprawidłowości ze względu na rodzaj jednostki samorządu terytorialnego, zaobserwowano, że:

– w powiatach ziemskich wskazano po jednym przypadku nieprawidłowości, które związane były z przekroczeniem upoważnienia do zaciągnięcia zobowiązań; niezgodnym z obowiązującymi przepisami ustalaniem i wypłacaniem wynagrodzenia pracowników; błędnym rozliczaniem kosztów podróży służbowych oraz brakiem kontrasygnaty skarbnika na zawieranych umowach;
– w miastach na prawach powiatu jedyna nieprawidłowość dotyczyła rozliczenia kosztów podróży służbowych;
– w poszczególnych rodzajach gmin najwięcej nieprawidłowości wynikało z niezgodnego z obowiązującymi przepisami ustalania i wypłacania wynagrodzeń pracowników – odpowiednio: 25% w gminach miejskich, 21,43% w gminach miejsko-wiejskich i 39,47% w gminach wiejskich, a także błędnego rozliczania kosztów podróży służbowych, tj. 25% w gminach miejskich, 28,57% w gminach miejsko-wiejskich oraz 15,79% w gminach wiejskich.

Podsumowując tę grupę zagadnień poddawanych kontroli, stwierdzono, że blisko 1/3 wskazanych nieprawidłowości dotyczyła niezgodnego z obowiązującymi przepisami ustalania i wypłacania wynagrodzeń pracownikom, a ponad 1/5 – rozliczania kosztów podróży służbowych. Ponadto zidentyfikowano po jednym przypadku: przekroczenia upoważnienia do dokonywania wydatków; nieterminowego opłacania składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i Fundusz Pracy, zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych; nieprawidłowego wydatkowania środków pochodzących z dochodów gromadzonych przez jednostki oświatowe na wydzielonym rachunku dochodów; nieprawidłowego wydatkowania środków związanych z funduszem sołeckim. Jednocześnie w żadnej kontrolowanej jednostce samorządu terytorialnego nie wykazano błędów w zakresie wykorzystania środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych niezgodnie z przepisami ustawy lub regulaminem oraz naliczania i wypłacania dodatków mieszkaniowych.

Kolejną kategorią zagadnień, które zostały poddane czynnościom kontrolnym, była problematyka zamówień publicznych. Wykaz stwierdzonych nieprawidłowości zawarto w **tabeli 8**.

W 2020 roku wskazano aż 74 nieprawidłowości w zakresie nieprzestrzegania ustawy – *Prawo zamówień publicznych*, przy czym najwięcej z nich, bo blisko 69% miało miejsce w gminach wiejskich, prawie 19% w gminach miejskich, a niecałe 10% w gminach miejsko-wiejskich. Tylko 2,70% nieprawidłowości z tej grupy odnotowano w powiatach ziemskich. Ważnym jest fakt, że

w miastach na prawach powiatu nie stwierdzono żadnych błędów w zakresie zamówień publicznych. W powiatach ziemskich zidentyfikowano pojedyncze przypadki nieprzestrzegania prawa w zakresie zamówień publicznych i były to: nieprawidłowości w zakresie warunków udziału w postępowaniu oraz określenia zasad wnoszenia wadium lub w zakresie zwrotu i zatrzymania wadium. W pozostałych analizowanych jednostkach samorządu terytorialnego zaobserwowano, że najwięcej błędów wskazano w następujących obszarach: w gminach miejsko-wiejskich – nieustalenia lub niewłaściwego ustalenia wartości zamówienia (28,55%); w gminach miejskich – ustalania, pobierania lub zwrotu zabezpieczenia należytego wykonania umowy (21,43%), w gminach wiejskich – niesporządzenia lub nieprawidłowego sporządzenia protokołu postępowania (13,73%).

Podsumowując kontrolowane jednostki samorządu terytorialnego w zakresie zamówień publicznych, zauważono, że najwięcej nieprawidłowości powstało podczas ustalania, pobierania lub zwrotu zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz dotyczyło niesporządzenia lub nieprawidłowego sporządzenia protokołu postępowania (po 12,16% ogółu nieprawidłowości w tej grupie). W 2020 roku w żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego nie wykazano w kategorii zamówień publicznych nieprawidłowości, które dotyczyły: nieprzestrzegania zasady zakazującej dzielenia zamówienia na części lub zaniżenia jego wartości w celu uniknięcia stosowania ustawy lub procedur, niezamieszczenia specyfikacji na stronie internetowej; nieprawidłowego określenia kryteriów oceny oferty; prowadzenia negocjacji z oferentem po złożeniu oferty ostatecznej; nieuzasadnionego unieważnienia lub nieunieważnienia postępowania w przypadkach przewidzianych ustawą; nieprzestrzegania terminu zawarcia umowy; nieuzasadnionego zawarcia umowy na czas dłuższy niż dopuszczony ustawą; niezastosowania się do postanowień wyroku KIO; wypłacania wykonawcom robót, dostaw lub usług wynagrodzeń niezgodnie z umową, a także nieprawidłowości przy ustalaniu lub wypłacaniu zaliczek; w zakresie terminu składania ofert, w zakresie stosowania przesłanek wykluczenia wykonawcy bądź odrzucenia oferty oraz dokonywania poprawek w ofercie na zasadach wynikających z art. 223 ust. 2 ustawy – *Prawo zamówień publicznych*.

W kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego na terenie województwa podkarpackiego w 2020 roku nieprzestrzeganie przepisów regulujących otrzymywanie oraz udzielanie dotacji miało miejsce w 33 przypadkach. W **tabeli 9** zestawiono rodzaje stwierdzonych nieprawidłowości w tym zakresie.

Z danych zawartych w **tabeli 9** wynika, że najwięcej nieprawidłowości wystąpiło w gminach wiejskich (60,61%), zaś najmniej w powiatach ziemskich (1 przypadek). Tyle samo uchybień wskazano w gminach miejskich oraz miejsko-wiejskich (po 6 przypadków). Natomiast w miastach na prawach powiatu nie odnotowano żadnego naruszenia przepisów regulujących otrzymywanie i udzielanie dotacji. Z analizy wynika, że w powiatach ziemskich wskazano jeden przypadek, który dotyczył nieprawidłowości przy udzielaniu dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych.

W gminach miejskich blisko 67% nieprawidłowości wynikało z udzielania dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, a pozostałe 33% – nierozliczania lub nieprawidłowego rozliczania dotacji udzielonych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych. Blisko połowa wskazanych uchybień w gminach miejsko-wiejskich związana była z udzielaniem dotacji podmiotom zaliczanym do sektora finansów publicznych. Natomiast po jednym przypadku stwierdzono w zakresie udzielania dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych; nierozliczania lub nieprawidłowego rozliczania dotacji udzielonych podmiotom niezaliczanym, a także zaliczanym do sektora finansów publicznych. W gminach wiejskich najwięcej błędów dotyczyło nieprawidłowości przy udzielaniu dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych (35%), natomiast najmniej – nierozliczania lub nieprawidłowego rozliczania dotacji udzielonych podmiotom zaliczanym do sektora finansów publicznych (5%).

Podsumowując zagadnienia dotyczące rozliczania otrzymanych i udzielonych dotacji, zauważono, że blisko 40% stwierdzonych nieprawidłowości obejmowało udzielanie dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, zaś ponad 21% – udzielania dotacji podmiotom zaliczanym do sektora finansów publicznych, jak również nierozliczania lub nieprawidłowego rozliczania dotacji udzielonych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych. Warto zaznaczyć, że w 2020 roku w żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego nie odnotowano uchybień w zakresie wykorzystywania dotacji celowych niezgodnie z przeznaczeniem ani w zakresie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.

W 2020 roku czynności kontrolne obejmowały także możliwości zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego oraz obsługę tego zadłużenia. **Tabela 10** zawiera zestawienie stwierdzonych nieprawidłowości w tym zakresie.

W 2020 roku w trakcie prowadzonych czynności kontrolnych wskazano w tej kategorii zagadnień sześć przypadków nieprawidłowości. Połowa z nich wystąpiła w gminach wiejskich i dotyczyła głównie Wieloletniej Prognozy Finansowej – blisko 67%, zaś udzielonych poręczeń – około 33%.

W gminach miejsko-wiejskich wskazano po jednej nieprawidłowości w zakresie przekroczenia planu rozchodów oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej, natomiast w gminach miejskich jedną nieprawidłowość dotyczącą Wieloletniej Prognozy Finansowej. Zarówno w powiatach ziemskich, jak i miastach na prawach powiatu nie wystąpiły w tej kategorii żadne uchybienia.

Podsumowując zagadnienia w zakresie długu publicznego, zauważono, że blisko 67% błędów wystąpiło w zakresie Wieloletniej Prognozy Finansowej, a także po blisko 17% wynikało z przekroczenia planu rozchodów oraz nieprawidłowości w zakresie poręczeń. Natomiast w żadnej z jednostek samorządu terytorialnego nie zidentyfikowano uchybień, które były wynikiem: przekroczenia limitu zadłużenia; przekroczenia wskaźnika dopuszczalnych spłat zadłużenia w roku budżetowym; zaciągnięcia kredytu lub pożyczki bądź wyemitowania

papierów wartościowych bez wymaganej opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki lub wykupu papierów wartościowych; udzielenia pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego, jak również niestandardowych operacji finansowych.

Ponadto kontroli podlegały również kwestie dotyczące gospodarki mieniem (**tabela 11**). Zidentyfikowano tu 40 nieprawidłowości, w tym ponad połowę wskazano w gminach wiejskich, niecałe 18% w gminach miejsko-wiejskich, 15% w gminach miejskich i 12,50% w powiatach ziemskich. Tylko jedna nieprawidłowość wystąpiła w miastach na prawach powiatu i dotyczyła ona nieprzestrzegania przepisów przy sprzedaży nieruchomości. Ponadto zaobserwowano, że najwięcej nieprawidłowości dotyczyło nieprzestrzegania przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego – w powiatach ziemskich (60%), natomiast w gminach miejskich, miejsko-wiejskich i wiejskich – nieprzestrzegania przepisów przy sprzedaży nieruchomości, i wynosiło odpowiednio: 66,67%, 71,43% i 47,62% stwierdzonych nieprawidłowości.

Zestawiając błędy, jakie zostały wykazane podczas czynności kontrolnych w zakresie gospodarki mieniem, zaobserwowano, że ponad połowa wynikała z nieprzestrzegania przepisów przy sprzedaży nieruchomości, natomiast 40% – z nieprzestrzegania przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego.

Ostatnią grupą kontrolowanych zagadnień były rozliczenia jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi (**tabela 12**).

W 2020 roku w tej grupie wykazano tylko trzy nieprawidłowości. Wszystkie wynikały z nieegzekwowania od kierowników jednostek organizacyjnych obowiązku przedkładania sprawozdań lub ustawowo wymaganych informacji o przebiegu wykonania planu finansowego, przy czym po jednym przypadku nieprawidłowości stwierdzono w gminie miejskiej, miejsko-wiejskiej i wiejskiej. Zarówno w kontrolowanych powiatach ziemskich, jak i miastach na prawach powiatu nie odnotowano żadnych nieprawidłowości dotyczących rozliczania jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi.

Rezultaty finansowe działalności kontrolnej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Wyniki kontroli przeprowadzonych przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Rzeszowie zawierają nie tylko liczbę i rodzaj stwierdzonych nieprawidłowości, ale również rezultaty finansowe wyrażone wartościowo, tj. nieprawidłowości finansowe przedstawiające skalę finansową stwierdzonych nieprawidłowości, jak i korzyści finansowe, które wynikły z realizacji lub potwierdzenia przyjęcia do

realizacji przez kontrolowaną jednostkę wystosowanych wniosków pokontrolnych[6].

Podczas 45 przeprowadzonych na terenie województwa podkarpackiego w 2020 roku kontroli stwierdzono 602 przypadki nieprawidłowości, będące efektem niewłaściwych działań jednostek na łączną kwotę 73 501 tys. zł. Zestawienie nieprawidłowości finansowych w poszczególnych grupach jednostek samorządu terytorialnego zawarto w **tabeli 13**.

Z przedstawionej analizy wynika, że po przeprowadzeniu czynności kontrolnych w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego stwierdzono nieprawidłowości finansowe na kwoty: w powiatach ziemskich – 772 tys. zł, co stanowiło 1,04% ogółu nieprawidłowości finansowych; w miastach na prawach powiatu – 1 806 tys. zł, tj. 2,46% wszystkich nieprawidłowości finansowych. Natomiast w gminach wiejskich wykazano nieprawidłowości finansowe na kwotę 40 613 tys. zł (55,26%), w gminach miejskich – 25 835 tys. zł (35,15%), natomiast w gminach miejsko-wiejskich – 4 475 tys. zł (6,09%).

Finansowe rezultaty kontroli przedstawiono w **tabeli 14**.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że wśród rezultatów finansowych dominowały nieprawidłowości finansowe, których udział wynosił aż 99,95%, natomiast korzyści finansowe stanowiły zaledwie 0,05%.

Z danych zawartych w **tabeli 14** wynika, że największy udział wśród nieprawidłowości finansowych stanowiły kwoty odpowiadające nierzetelnym danym w ewidencji finansowo-księgowej lub sprawozdawczości (40,45%), których wartość w kontrolowanym roku wyniosła 29 720 tys. zł. Na drugim miejscu uplasowały się kwoty wydatkowane z naruszeniem prawa (24 168 tys. zł), których udział wśród wykazanych nieprawidłowości finansowych kształtował się na poziomie 32,90%.

Najmniejsze znaczenie w tej kategorii rezultatów finansowych miały kwoty wydatkowane niegospodarnie, niecelowo lub nierzetelnie – i te osiągnęły wartość 77 tys. zł, a udział ich wartości w strukturze nieprawidłowości był równy tylko 0,10%, oraz kwoty wydatkowane w następstwie działań niezgodnych z prawem, które były równe 87 tys. zł, co stanowiło zaledwie 0,12% ogółu nieprawidłowości finansowych.

Czynności kontrolne przeprowadzone w jednostkach samorządu terytorialnego w 2020 roku skutkowały nie tylko ujawnieniem nieprawidłowości w działalności tychże jednostek, ale także wykazaniem korzyści finansowych, jakie przyniosły one zarówno jednostkom, jak i ich społeczności.

Z danych wynika, że pożytki finansowe w postaci należnych środków publicznych lub innych składników aktywów wyniosły 29 tys. zł, tj. 82,86% wykazanych korzyści finansowych, natomiast oszczędności uzyskane w wyniku działań kontrolnych stanowiły kwotę 6 tys. zł i ukształtowały się na poziomie 17,14% ogółu korzyści finansowych.

[6] Uchwała Nr 6/2006 Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych z dnia 28 września 2006 r. *w sprawie przyjęcia „Standardów kontroli regionalnych izb obrachunkowych”*.

Podsumowanie

W 2020 roku w jednostkach samorządu terytorialnego na terenie województwa podkarpackiego inspektorzy Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie przeprowadzili 45 kontroli, w tym 44 kontrole kompleksowe oraz 1 kontrolę doraźną. W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono 602 przypadki nieprawidłowości w gospodarce finansowej kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego. Najwięcej z nich dotyczyło wykonania budżetu (44,35% ogółu wykazanych nieprawidłowości), 18,61% nieprawidłowości wskazano w zakresie księgowości i sprawozdawczości, 12,29% – zamówień publicznych, natomiast 11,13% wynikało z uchybień w zakresie ustaleń ogólnoorganizacyjnych. Ponadto podczas przeprowadzonych kontroli wykazano rezultaty finansowe na łączna kwotę 73 501 tys. zł, wśród których nieprawidłowości finansowe wynosiły 73 466 tys. zł, a korzyści finansowe – 35 tys. zł.

dr inż. MAGDALENA KILAR – starszy inspektor w Wydziale Kontroli Gospodarki Finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie

Tabela 1
Działalność kontrolna Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Jednostka samorządu terytorialnego	Ogółem		Stwierdzone nieprawidłowości		Rodzaje kontroli							
					Kompleksowe		Problemowe		Doraźne		Sprawdzające	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Powiat ziemski	4	8,89	19	3,16	4	9,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Miasto na prawach powiatu	2	4,44	11	1,83	2	4,55	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Gmina miejska	7	15,56	83	13,79	6	13,64	0	0,00	1	100,00	0	0,00
Gmina miejsko-wiejska	7	15,56	94	15,61	7	15,91	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Gmina wiejska	25	55,55	395	65,61	25	56,82	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ogółem	**45**	**100,00**	**602**	**100,00**	**44**	**100,00**	**0**	**0,00**	**1**	**100,00**	**0**	**0,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2021 rok.

Tabela 2
Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Wyszczególnienie	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Razem	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Ustalenia ogólnoorganizacyjne	3	15,79	1	9,09	12	14,46	8	8,51	43	10,89	67	11,13
Księgowość i sprawozdawczość	4	21,05	0	0,00	18	21,69	15	15,96	75	18,99	112	18,61
Wykonanie budżetu	4	21,05	9	81,82	25	30,12	48	51,06	181	45,82	267	44,35
Zamówienia publiczne	2	10,53	0	0,00	14	16,87	7	7,45	51	12,91	74	12,29
Rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji	1	5,26	0	0,00	6	7,23	6	6,38	20	5,06	33	5,48
Dług publiczny	0	0,00	0	0,00	1	1,20	2	2,13	3	0,76	6	1,00
Gospodarka mieniem	5	26,32	1	9,09	6	7,23	7	7,45	21	5,32	40	6,64
Rozliczenia JST z jednostkami organizacyjnymi	0	0,00	0	0,00	1	1,20	1	1,06	1	0,25	3	0,50
Ogółem	**19**	**100,00**	**11**	**100,00**	**83**	**100,00**	**94**	**100,00**	**395**	**100,00**	**602**	**100,00**
Wykonanie budżetu	**4**	**100,00**	**9**	**100,00**	**25**	**100,00**	**48**	**100,00**	**181**	**100,00**	**267**	**100,00**
Ogólne zagadnienia dotyczące planowania i wykonania budżetu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	4,17	9	4,97	11	4,12
Dochody budżetowe	0	0,00	8	88,89	17	68,00	32	66,67	134	74,03	191	71,54
Wydatki budżetowe	4	100,00	1	11,11	8	32,00	14	29,16	38	21,00	65	24,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2021 rok.

Tabela 3
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie ustaleń ogólnoorganizacyjnych, stwierdzonych w wyniku kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%
	I. USTALENIA OGÓLNOORGANIZACYJNE												
1.	brak lub niewłaściwe opracowanie dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości	0	0,00	1	100,00	1	8,33	0	0,00	5	11,63	7	10,45
2.	brak lub nieprzestrzeganie mechanizmów kontroli zarządczej	2	66,67	0	0,00	6	50,00	4	50,00	18	41,86	30	44,78
3.	niewykonanie wniosków pokontrolnych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	25,00	9	20,93	11	16,42
4.	nieokreślenie formy organizacyjno-prawnej jednostek organizacyjnych	0	0,00	0	0,00	1	8,33	0	0,00	0	0,00	1	1,49
5.	nieprawidłowe zorganizowanie wspólnej obsługi finansowo-księgowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,33	1	1,49
6.	nieudzielenie kierownikom jednostek organizacyjnych pełnomocnictw do jednoosobowego działania	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7.	nieprawidłowości organizacyjne dot. instytucji kultury (np. nieprawidłowe prowadzenie rejestru, forma gospodarki finansowej)	0	0,00	0	0,00	1	8,33	1	12,50	2	4,65	4	5,97

8.	zaniechanie bądź nieprawidłowe prowadzenie audytu w jednostce do tego zobowiązanej	1	33,33	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	9,30	5	7,46
9.	zatrudnienie na stanowisku skarbnika/głównego księgowego osoby niespełniającej wymagań wynikających z ustawy *o finansach publicznych*	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
10.	nieprawidłowości przy zatrudnianiu pracowników samorządowych (np. pełniących funkcje kierownicze, m.in. sekretarza, głównego księgowego)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
11.	nieprzestrzeganie instrukcji kancelaryjnej (np. brak daty wpływu)	0	0,00	0	0,00	3	25,01	1	12,50	4	9,30	8	11,94
12.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**3**	100,00	**1**	100,00	**12**	100,00	**8**	100,00	**43**	100,00	**67**	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2021 rok.

Tabela 4
Zestawienie nieprawidłowości w ramach księgowości i sprawozdawczości, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%
	II. KSIĘGOWOŚĆ I SPRAWOZDAWCZOŚĆ												
1.	nieprowadzenie wszystkich wymaganych ksiąg rachunkowych (w tym np. dziennika, kont ksiąg pomocniczych, zestawień obrotów i sald itp.)	0	0,00	0	0,00	2	11,10	0	0,00	1	1,33	**3**	2,68
2.	nieprawidłowe prowadzenie ksiąg rachunkowych (w tym np. dziennika, kont ksiąg pomocniczych, zestawień obrotów i sald)	1	25,00	0	0,00	2	11,10	0	0,00	6	8,00	**9**	8,04
3.	nierzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych (w tym np. wykazanie należności albo zobowiązań nieistniejących lub przedawnionych) – istotne (zawiadomienia – art. 77 u.o.r.)	0	0,00	0	0,00	1	5,56	0	0,00	1	1,33	**2**	1,79
4.	nierzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych – nieistotne (nie kierowano zawiadomień – art. 77 u.o.r.)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	13,33	8	10,67	**10**	8,93
5.	niebieżące prowadzenie ksiąg rachunkowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	6,67	3	4,00	**4**	3,57
6.	niesprawdzalne prowadzenie ksiąg rachunkowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,33	**1**	0,89

7.	księgowanie dowodów niespełniających wymogów ustawy *o rachunkowości*	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,33	**1**	0,89
8.	niezgodność sald kont analitycznych z syntetycznymi	0	0,00	0	0,00	1	5,56	0	0,00	1	1,33	**2**	1,79
9.	ewidencjonowanie operacji gospodarczych bez zachowania systematyki	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
10.	ewidencjonowanie operacji gospodarczych bez zachowania chronologii zapisów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
11.	ewidencjonowanie operacji gospodarczych na kontach nieprzewidzianych w zakładowym planie kont	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	5,34	**4**	3,57
12.	nieprawidłowa archiwizacja, ochrona dokumentów księgowych, programów komputerowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
13.	nieprowadzenie lub nieprawidłowe prowadzenie ewidencji prawnego zaangażo-wania wydatków budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
14.	poprawianie błędów w dowodach lub zapisów w księgach rachunkowych niezgodnie z przepisami ustawy *o rachunkowości*	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
15.	nieprawidłowe stosowanie klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków	2	50,00	0	0,00	4	22,22	3	20,00	11	14,67	**19**	16,96
16.	niesporządzanie wszystkich wymaganych sprawozdań	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,33	**1**	0,89

17.	nieterminowe przekazanie sprawozdań	0	0,00	0	0,00	1	5,56	1	6,67	2	2,67	**4**	3,57
18.	nieprawidłowe sporządzanie sprawozdań	0	0,00	0	0,00	1	5,56	4	26,66	6	8,00	**12**	10,71
19.	nieujmowanie w ewidencji wszystkich zobowiązań jednostki	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	2,67	**2**	1,79
20.	nieujmowanie w ewidencji wszystkich należności jednostki	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,33	**1**	0,89
21.	nierzetelne lub nieprawidłowe ewidencjonowanie operacji gotówkowych (niebieżące, nierzetelne, niesprawdzalne prowadzenie raportów kasowych), niesporządzanie raportów pomimo występowania obrotu gotówką	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	2,67	**2**	1,79
22.	realizowanie zapłaty na podstawie dowodów niespełniających wymogów prawidłowego dowodu księgowego, niesprawdzonych merytorycznie, rachunkowo, niezatwierdzonych do wypłaty	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	4,00	**3**	2,68
23.	wypłata gotówki osobom nieupoważnionym lub bez pokwitowania	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
24.	nieprzeprowadzanie kontroli gospodarki kasowej (np. niesprawdzanie raportów)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,33	**1**	0,89
25.	niezgodność rzeczywistego stanu gotówki z ewidencyjnym (niedobór lub nadwyżka gotówki w kasie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00

26.	nierozliczanie lub nieprawidłowe rozliczanie kosztów inwestycji, nieprzeniesienie na stan środków trwałych zrealizowanych inwestycji	0	0,00	0	0,00	3	16,67	1	6,67	6	8,00	**10**	8,93
27.	nieprawidłowości w zakresie inwentaryzacji	1	25,00	0	0,00	3	16,67	2	13,33	14	18,67	**20**	17,86
28.	nieprawidłowa wycena aktywów lub pasywów (np. nieuprawniona aktualizacja, nieprawidłowe umorzenia)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	6,67	0	0,00	**1**	0,89
29.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**0**	0,00
	Razem	**4**	**100,00**	**0**	**0,00**	**18**	**100,00**	**15**	**100,00**	**75**	**100,00**	**112**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2021 rok.

Tabela 5
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie ogólnych zagadnień dotyczących planowania i wykonania budżetu, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%
	III. BUDŻET JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO												
	III. 1. Ogólne zagadnienia dotyczące planowania i wykonania budżetu												
1.	niesporządzanie lub nieprawidłowe sporządzanie planów finansowych, nieaktualizowanie tych planów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	11,11	1	9,09
2.	nieprzekazywanie jednostkom organizacyjnym informacji niezbędnych do opracowania ich planów finansowych oraz informacji o zmianach planu dochodów i wydatków wprowadzanych w toku wykonywania budżetu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	11,11	1	9,09
3.	dokonanie zmian w planie finansowym bez upoważnienia lub z przekroczeniem zakresu upoważnienia	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4.	niedozwolone finansowanie budżetu danego roku (np. ratą części oświatowej subwencji na rok następny, środkami ZFŚS, depozytowymi)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	pokrywanie wydatków bezpośrednio z uzyskanych dochodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

6.	nieterminowe regulowanie zobowiązań	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	100,00	7	77,78	9	81,82
7.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**2**	**100,00**	**9**	**100,00**	**11**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2021 rok.

Tabela 6
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie dochodów budżetowych, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%
	III. 2. Dochody budżetowe												
1.	nieujęcie w budżecie wszystkich źródeł dochodów, w tym dotacji	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2.	niezachowanie zasady powszechności opodatkowania – podatek od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5	3,73	5	2,62
3.	niezachowanie zasady powszechności opodatkowania – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	1,49	2	1,05
4.	niezachowanie zasady powszechności opodatkowania – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	niezachowanie zasady powszechności opodatkowania – podatek od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	00	0,00	0	0,00
6.	nieweryfikowanie lub nierzetelne weryfikowanie deklaracji podatkowych – podatek od nieruchomości	0	0,00	1	12,50	1	5,88	2	6,24	11	8,21	15	7,86
7.	nieweryfikowanie lub nierzetelne weryfikowanie deklaracji podatkowych – podatek rolny	0	0,00	1	12,50	0	0,00	2	6,24	4	2,99	7	3,66

8.	nieweryfikowanie lub nierzetelne weryfikowanie deklaracji podatkowych – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,13	0	0,00	1	0,52
9.	nieweryfikowanie lub nierzetelne weryfikowanie deklaracji podatkowych – podatek od środków transportowych	0	0,00	1	12,50	1	5,88	2	6,24	4	2,99	8	4,19
10.	ustalanie lub określanie wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy – podatek od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	2	11,77	0	0,00	5	3,73	7	3,66
11.	ustalanie lub określanie wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	1	5,88	0	0,00	1	0,75	2	1,05
12.	ustalanie lub określanie wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
13.	ustalanie lub określanie wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy – podatek od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	1	5,88	0	0,00	1	0,75	2	1,05
14.	dokonywanie przypisu podatków pomimo niedoręczenia decyzji wymiarowych lub niezłożenia deklaracji podatkowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	1,49	2	1,05

15.	nieprowadzenie postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji – podatek od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	1	5,88	1	3,13	1	0,75	3	1,57
16.	nieprowadzenie postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	1	5,88	1	3,13	1	0,75	3	1,57
17.	nieprowadzenie postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
18.	nieprowadzenie postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji – podatek od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,13	2	1,49	3	1,57
19.	nieprawidłowe udzielanie ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,75	1	0,52
20.	nieprawidłowe udzielanie ulg i zwolnień w podatku rolnym	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	1,49	2	1,05
21.	nieprawidłowe udzielanie ulg i zwolnień w podatku leśnym	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	1,49	2	1,05
22.	nieprawidłowe udzielanie ulg i zwolnień w podatku od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	1,49	2	1,05
23.	nieprzestrzeganie przepisów *Ordynacji podatkowej* przy udzielaniu ulg w zapłacie podatków – podatek od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,13	7	5,22	8	4,19

24.	nieprzestrzeganie przepisów *Ordynacji podatkowej* przy udzielaniu ulg w zapłacie podatków – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,13	6	4,48	7	3,66
25.	nieprzestrzeganie przepisów *Ordynacji podatkowej* przy udzielaniu ulg w zapłacie podatków – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,13	4	2,99	5	2,62
26.	nieprzestrzeganie przepisów *Ordynacji podatkowej* przy udzielaniu ulg w zapłacie podatków – podatek od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,13	2	1,49	3	1,57
27.	nierozliczanie lub nieprawidłowe rozliczanie inkasentów z pobranych dochodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	6,24	5	3,73	7	3,66
28.	niewłaściwe podejmowanie lub zaniechanie czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (zaległości z tytułu podatków i opłat)	0	0,00	1	12,50	1	5,88	5	15,65	14	10,44	21	11,00
29.	nieprawidłowości przy rozliczaniu nadpłat (*Ordynacja podatkowa*)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	1,49	2	1,05
30.	niepobieranie lub pobieranie w nieprawidłowej wysokości odsetek od nieterminowych wpłat należności budżetowych (w tym nieprzerachowywanie dokonanych bez odsetek wpłat zaległości podatkowych na należność główną i odsetki za zwłokę)	0	0,00	1	12,50	1	5,88	2	6,24	5	3,73	9	4,71
31.	nieprawidłowości przy pobieraniu opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0,00	1	12,50	1	5,88	1	3,13	9	6,71	12	6,28

32.	niewydawanie decyzji o wygaśnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w przypadkach ustawowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,13	0	0,00	1	0,52
33.	nieustalanie, albo ustalanie lub pobieranie dochodów z majątku w sposób niezgodny z przepisami prawa lub zawartymi umowami	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	2,99	4	2,09
34.	niepodejmowanie czynności zmierzających do wyegzekwowania dochodów niepodatkowych	0	0,00	1	12,50	0	0,00	0	0,00	3	2,24	4	2,09
35.	nieprawidłowe umarzanie, odraczanie i rozkładanie na raty niepodatkowych należności budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	6,24	0	0,00	2	1,05
36.	dopuszczenie do przedawnienia podatkowych dochodów budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,13	2	1,49	3	1,57
37.	dopuszczenie do przedawnienia niepodatkowych dochodów budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,75	1	0,52
38.	wykazywanie w sprawozdaniach nieprawidłowych skutków udzielonych ulg, zwolnień i obniżek stawek podatkowych	0	0,00	0	0,00	3	17,66	2	6,24	7	5,22	12	6,28
39.	nieprawidłowości przy pobieraniu opłat lokalnych	0	0,00	0	0,00	2	11,77	0	0,00	1	0,75	3	1,57
40.	nieprawidłowości przy pobieraniu opłaty skarbowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

41.	nieprawidłowości przy pobieraniu innych opłat (np. renty planistycznej, opłaty adiacenckiej) lub ich niepobieranie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,75	1	0,52
42.	nieprawidłowości dotyczące dochodów gromadzonych przez jednostki oświatowe na wydzielonym rachunku dochodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
43.	nieprawidłowości przy ustalaniu cen za usługi użyteczności publicznej (dostawa wody, ciepła)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
44.	nieegzekwowanie kar umownych za niedotrzymanie terminów realizacji robót, dostaw lub usług	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
45.	nieprzestrzeganie tajemnicy skarbowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
46.	nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi	0	0,00	1	12,50	1	5,88	2	6,24	15	11,19	19	9,96
47.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**0**	**0,00**	**8**	**100,00**	**17**	**100,00**	**32**	**100,00**	**134**	**100,00**	**191**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2021 rok.

Tabela 7
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie wydatków budżetowych, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%
	III. 3. Wydatki budżetowe												
1.	przekroczenie upoważnienia do zaciągania zobowiązań	1	25,00	0	0,00	1	12,50		0,00	0	0,00	2	3,08
2.	przekroczenie upoważnienia do dokonywania wydatków (w tym dokonanie ich bez podstawy prawnej z przekroczeniem planu)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	7,14	0	0,00	1	1,54
3.	niezgodne z obowiązującymi przepisami ustalanie i wypłacanie wynagrodzeń pracowników	1	25,00	0	0,00	2	25,00	3	21,43	15	39,47	21	32,30
4.	wypłacanie diet radnym lub sołtysom niezgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym wypłacanie ich, pomimo niezłożenia wymaganych oświadczeń	0	0,00	0	0,00	1	12,50	2	14,29	3	7,89	6	9,23
5.	nieterminowe opłacanie składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i Fundusz Pracy, zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych	0	0,00	0	0,00	1	12,50	0	0,00	0	0,00	1	1,54
6.	nieopracowanie programu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	0	0,00	0	0,00	1	12,50	1	7,14	3	7,89	5	7,69

7.	nieprawidłowości przy rozliczaniu kosztów podróży służbowych	1	25,00	1	100,00	2	25,00	4	28,57	6	15,79	14	21,54
8.	nieprawidłowe naliczanie lub nieterminowe przekazywanie odpisów na ZFŚS	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	14,29	4	10,53	6	9,23
9.	wykorzystanie środków ZFŚS niezgodnie z przepisami ustawy lub regulaminem	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
10.	brak kontrasygnaty skarbnika na zawieranych umowach	1	25,00	0	0,00	0	0,00	1	7,14	3	7,89	5	7,69
11.	nieprawidłowości przy naliczaniu i wypłacaniu dodatków mieszkaniowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
12.	nieprawidłowości przy wydatkowaniu środków pochodzących z dochodów gromadzonych przez jednostki oświatowe na wydzielonym rachunku dochodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,63	1	1,54
13.	nieprawidłowości w zakresie ustalania i wypłaty jednorazowych dodatków uzupełniających dla nauczycieli	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	5,26	2	3,08
14.	nieprawidłowości związane z funduszem sołeckim	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,63	1	1,54
15.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**4**	**100,00**	**1**	**100,00**	**8**	**100,00**	**14**	**100,00**	**38**	**100,00**	**65**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2021 rok.

Tabela 8
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie zamówień publicznych, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%
	III. 4. Zamówienia publiczne												
1.	nieprzestrzeganie zasady powszechności stosowania ustawy	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	14,29	2	3,92	3	4,06
2.	nieustalenie lub niewłaściwe ustalenie wartości zamówienia	0	0,00	0	0,00	2	14,29	2	28,55	4	7,85	8	10,81
3.	nieprzestrzeganie zasady zakazującej dzielenia zamówienia na części lub zaniżenia jego wartości w celu uniknięcia stosowania ustawy lub procedur	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4.	niewłaściwe zastosowanie trybu innego niż przetarg nieograniczony i ograniczony	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,96	1	1,35
5.	nieprawidłowe określenie przedmiotu zamówienia	0	0,00	0	0,00	1	7,14	0	0,00	3	5,88	4	5,40
6.	niezłożenie oświadczeń o braku lub istnieniu okoliczności powodujących wyłączenie osoby wykonującej czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub niewyłączenie z postępowania osoby podlegającej wyłączeniu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	3,92	2	2,70

7.	naruszenie obowiązku zamieszczania ogłoszeń o zamówieniu i o zawarciu umowy	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	5,88	3	4,06
8.	nieprawidłowe sporządzenie ogłoszenia (np. niekompletna treść, różnice pomiędzy treścią ogłoszeń zamieszczonych w różnych miejscach)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	14,29	4	7,85	5	6,76
9.	nieprawidłowości w zakresie zmian specyfikacji lub ogłoszenia (np. nieprzedłużenie terminu składania ofert, dokonanie zmian jedynie w specyfikacji)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	3,92	2	2,70
10.	niezamieszczenie specyfikacji na stronie internetowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
11.	nieprawidłowości w zakresie terminu składania ofert (wyznaczenie krótszego niż minimalny, nieprzedłużenie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
12.	brak lub niewłaściwa specyfikacja istotnych warunków zamówienia (np. treść niekompletna lub niezgodna z przepisami ustawy)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,96	1	1,35
13.	nieprawidłowości w zakresie warunków udziału w postępowaniu (np. niezamieszczenie w ogłoszeniu i specyfikacji warunków, opisu sposobu dokonywania oceny ich spełniania, warunki nieproporcjonalne lub niezwiązane z przedmiotem zamówienia)	1	50,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,96	2	2,70

14.	nieprawidłowości w zakresie dokumentów żądanych na potwierdzenie spełniania warunków udziału w postępowaniu (np. nieżądanie dokumentów, bezpodstawne żądanie dokumentów)	0	0,00	0	0,00	1	7,14	0	0,00	1	1,96	2	2,70
15.	nieprawidłowości w zakresie dokumentów potwierdzających spełnianie przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego (np. żądanie dokumentów bez opisania wymogów)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,96	1	1,35
16.	niewzywanie wykonawców do uzupełnienia dokumentów i pełnomocnictw na zasadach wynikających z art. 128 ust. 1 ustawy – *Prawo zamówień publicznych*	0	0,00	0	0,00	1	7,14	0	0,00	2	3,92	3	4,06
17.	nieprawidłowe określenie kryteriów oceny oferty	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
18.	nieprawidłowe określenie zasad wnoszenia wadium lub nieprawidłowości w zakresie zwrotu i zatrzymywania wadium (np. nieterminowy zwrot, niezatrzymanie lub bezpodstawne zatrzymanie)	1	50,00	0	0,00	2	14,29	1	14,29	4	7,85	8	10,81
19.	nieprawidłowości w zakresie stosowania przesłanek wykluczenia wykonawcy (niewykluczenie, bezpodstawne wykluczenie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

20.	nieprawidłowości w zakresie stosowania przesłanek odrzucenia oferty (nieodrzucenie, bezpodstawne odrzucenie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
21.	nieprawidłowości w zakresie informowania o wynikach postępowania	0	0,00	0	0,00	1	7,14	0	0,00	2	3,92	3	4,06
22.	niesporządzenie lub nieprawidłowe sporządzenie protokołu postępowania	0	0,00	0	0,00	2	14,29	0	0,00	7	13,73	9	12,16
23.	prowadzenie negocjacji z oferentem po złożeniu oferty ostatecznej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
24.	nieprawidłowości w zakresie dokonywania poprawek w ofercie na zasadach wynikających z art. 223 ust. 2 ustawy – *Prawo zamówień publicznych* (niedokonanie, bezpodstawne dokonanie, nieprawidłowe dokonanie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
25.	nieuzasadnione unieważnienie lub nieunieważnienie postępowania w przypadkach przewidzianych ustawą	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
26.	nieprzestrzeganie terminu zawarcia umowy	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
27.	zawarcie umowy niezgodnej ze specyfikacją i z treścią oferty wybranej w postępowaniu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	14,29	2	3,92	3	4,06
28.	dokonanie zmiany zawartej umowy z naruszeniem przepisów prawa	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,96	1	1,35

29.	nieuzasadnione zawarcie umowy na czas dłuższy niż dopuszczony ustawą	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
30.	nieprawidłowości przy ustalaniu, pobieraniu lub zwrocie zabezpieczenia należytego wykonania umowy	0	0,00	0	0,00	3	21,43	1	14,29	5	9,80	9	12,16
31.	nieprawidłowości przy ustalaniu lub wypłacaniu zaliczek	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
32.	nieprawidłowości w zakresie zawiadamiania Prezesa UZP	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	3,92	2	2,70
33.	niezastosowanie się do postanowień wyroku KIO	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
34.	wypłacanie wynagrodzenia za roboty, dostawy lub usługi bez potwierdzenia ich wykonania, protokołu odbioru	0	0,00	0	0,00	1	7,14	0	0,00	0	0,00	1	1,35
35.	wypłacanie wykonawcom robót, dostaw lub usług wynagrodzeń niezgodnie z umową	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
36.	nieprzestrzeganie zasady pisemności postępowania	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,96	1	1,35
37	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**2**	**100,00**	**0**	**0,00**	**14**	**100,00**	**7**	**100,00**	**51**	**100,00**	**74**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2021 rok.

Tabela 9
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie rozliczenia otrzymanych i udzielonych dotacji, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%
	III. 5. Rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji												
1.	nieprawidłowości przy udzielaniu dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych (np. niestosowanie wymaganych trybów itp.)	1	100,00	0	0,00	4	66,67	1	16,67	7	35,00	13	39,40
2.	nieprawidłowości przy udzielaniu dotacji podmiotom zaliczanym do sektora finansów publicznych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	49,99	4	20,00	7	21,21
3.	nierozliczanie lub nieprawidłowe rozliczanie dotacji udzielonych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	0	0,00	0	0,00	2	33,33	1	16,67	4	20,00	7	21,21
4.	nierozliczanie lub nieprawidłowe rozliczanie dotacji udzielonych podmiotom zaliczanym do sektora finansów publicznych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	16,67	1	5,00	2	6,06
5.	wykorzystywanie dotacji celowych niezgodnie z przeznaczeniem	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

6.	nierozliczenie lub nieprawidłowe rozliczenie otrzymanych dotacji	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	10,00	2	6,06
7.	nieodprowadzenie, nieterminowe odprowadzenie lub odprowadzenie w nieprawidłowej wysokości dochodów związanych z realizacją zadań zleconych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	10,00	2	6,06
8.	nieprawidłowości w zakresie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
9.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**1**	**100,00**	**0**	**0,00**	**6**	**100,00**	**6**	**100,00**	**20**	**100,00**	**33**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2021 rok.

Tabela 10
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie długu publicznego, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%
	III. 6. Dług publiczny												
1.	przekroczenie planu rozchodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00	1	16,67
2.	przekroczenie limitu zadłużenia	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.	przekroczenie wskaźnika dopuszczalnych spłat zadłużenia w roku budżetowym	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4.	zaciągnięcie kredytu lub pożyczki bądź wyemitowanie papierów wartościowych bez wymaganej opinii RIO o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki, lub wykupu papierów wartościowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	nieprawidłowości dotyczące WPF	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	50,00	2	66,67	4	66,66
6.	udzielenie pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym JST	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7.	nieprawidłowości dot. niestandardowych operacji finansowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
8.	nieprawidłowości w zakresie poręczeń	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	33,33	1	16,67
9.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**1**	**100,00**	**2**	**100,00**	**3**	**100,00**	**6**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2021 rok.

Tabela 11
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie gospodarki mieniem, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%
	IV. GOSPODARKA MIENIEM												
1.	nieprzestrzeganie przepisów przy sprzedaży nieruchomości	2	40,00	1	100,00	4	66,67	5	71,43	10	47,62	22	55,00
2.	nieprzestrzeganie przepisów dotyczących nieruchomości oddawanych w użytkowanie wieczyste	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.	nieprzestrzeganie przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego (najem, dzierżawa, trwały zarząd itp.)	3	60,00	0	0,00	2	33,33	2	28,57	9	42,86	16	40,00
4.	niesporządzenie lub nieprawidłowe sporządzenie planu wykorzystania zasobu nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	nieprowadzenie lub nieprawidłowe prowadzenie ewidencji zasobu nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,76	1	2,50
6.	niepodjęcie uchwały w sprawie wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,76	1	2,50
7.	nieprawidłowe sporządzenie informacji o stanie mienia komunalnego	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

8.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**5**	**100,00**	**1**	**100,00**	**6**	**100,00**	**7**	**100,00**	**21**	**100,00**	**40**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2021 rok.

Tabela 12
Zestawienie nieprawidłowości w zakresie rozliczenia JST z jednostkami organizacyjnymi, stwierdzonych w trakcie czynności kontrolnych Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%	Liczba jednostek	%
	V. ROZLICZENIA JST Z JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI												
1.	nieegzekwowanie od kierowników jednostek organizacyjnych obowiązku przedkładania sprawozdań lub ustawowo wymaganych informacji o przebiegu wykonania planu finansowego	0	0,00	0	0,00	1	100	1	100,00	1	100,00	3	100,00
2.	niedokonywanie lub nieterminowe dokonywanie wpłaty do budżetu nadwyżek środków obrotowych zakładów budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.	niezwracanie środków finanso-wych pozostających na wyodręb-nionym rachunku dochodów jednostki budżetowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**1**	**100,00**	**1**	**100,00**	**1**	**100,00**	**3**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2021 rok.

Tabela 13
Nieprawidłowości finansowe w jednostkach samorządu terytorialnego z terenu województwa podkarpackiego stwierdzone podczas kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2020 roku

Jednostka samorządu terytorialnego	Nieprawidłowości finansowe	
	Wartość (w tys. zł)	Struktura %
Powiat ziemski	772	1,04
Miasto na prawach powiatu	1 806	2,46
Gmina miejska	25 835	35,15
Gmina miejsko-wiejska	4 475	6,09
Gmina wiejska	40 613	55,26
Razem	**73 501**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej RIO w Rzeszowie.

Tabela 14
Finansowe rezultaty kontroli w jednostkach samorządu terytorialnego z terenu województwa podkarpackiego stwierdzone podczas kontroli RIO w Rzeszowie w 2020 roku

Finansowe rezultaty kontroli	Nieprawidłowości finansowe	
	Wartość (w tys. zł)	**Struktura %**
Nieprawidłowości finansowe		
A1 – Uszczuplenia środków publicznych	8858	12,06
B1 – Kwoty uzyskane z naruszeniem prawa	4496	6,12
C1 – Kwoty wydatkowane z naruszeniem prawa	24167	32,90
D1 – Kwoty wydatkowane w następstwie działań niezgodnych z prawem	87	0,12
E1 – Kwoty wydatkowane niegospodarnie, niecelowo lub nierzetelnie	77	0,10
F1 – Kwoty odpowiadające nierzetelnym danym w ewidencji finansowo-księgowej lub sprawozdawczości	29720	40,45
G1 – Inne nieprawidłowości w wymiarze finansowym	6061	8,25
Razem	**73466**	**100,00**
Korzyści finansowe		
A2 – Oszczędności uzyskane w wyniku działań kontrolnych	6	17,14
B2 – Pożytki finansowe w postaci należnych środków publicznych lub innych składników aktywów	29	82,86
C2 – Inne nieutracone pożytki finansowe	0	0
D2 – Oszczędności lub uzyskane pożytki finansowe dla obywatela bądź podmiotów spoza sektora finansów publicznych	0	0
Razem	**35**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2021 rok.

Zmiany w sprawozdawczości sektora samorządowego w zakresie operacji finansowych od 2022 roku

Sporządzając sprawozdania w zakresie operacji finansowych za pierwszy kwartał 2022 roku i za następne okresy sprawozdawcze, należy uwzględnić przepisy rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 roku *w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych*[1] oraz zmiany wprowadzone rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2021 roku *zmieniającym rozporządzenie w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych*[2]. Zwróćmy uwagę na zmiany przepisów, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku.

Wprowadzenie formy elektronicznej dla jednostek organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego jako wyłącznej formy sporządzania i przekazywania sprawozdań

Ze względu na potrzeby Systemu Monitorowania Usług Publicznych, którego celem jest zbudowanie powszechnego i kompleksowego systemu monitorowania usług publicznych świadczonych przez jednostki samorządu terytorialnego w Polsce, pojawiła się konieczność elektronizacji sprawozdań związana ze sposobem pozyskiwania danych. Minister Finansów, dokonując zmiany par. 9 ust. 9 rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2020 roku, wskazał formę elektroniczną jako wyłączną formę stosowaną przez samorządowe jednostki organizacyjne do przekazywania zarządowi jednostki samorządu terytorialnego sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Doprecyzowano zakres podmiotowy tego przepisu, wskazując wprost, że sprawozdania w zakresie operacji finansowych sporządzane przez samorządowe jednostki budżetowe, w tym jednostki obsługujące oraz samorządowe zakłady budżetowe, należy przekazywać zarządowi jednostki samorządu terytorialnego wyłącznie w postaci elektronicznej opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Według poprzednio obowiązujących zapisów, obowiązującą formę (w formie pisemnej lub w postaci elektronicznej) sporządzania i przekazywania sprawozdań jednostkowych o zobowiązaniach i należnościach określał zarząd JST. Począwszy od sprawozdań za I kwartał 2022 roku, zapisy te nie obowiązują, a wydane poprzednio zarządzenia w sprawie form sporządzania i przekazywania sprawozdań w zakresie operacji finansowych samorządowych jednostek organizacyjnych tracą swoją moc.

[1] DzU 2020, poz. 2396.
[2] DzU 2021, poz. 2431.

Sprawozdania samorządowych jednostek budżetowych (w tym jednostek obsługujących) i samorządowych zakładów budżetowych za okresy sprawozdawcze zaczynające się 1 stycznia 2022 roku lub później powinny być przekazywane albo z wykorzystaniem aplikacji wskazanej na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministra Finansów, albo w plikach elektronicznych, zgodnych ze strukturami udostępnionymi na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministra Finansów. Zgodnie z komunikatem opublikowanym 9 lutego 2022 roku na stronie BIP Ministerstwa Finansów, dostępnym pod adresem: https://www.gov.pl/web/finanse/system-informatyczny-bestia, jako właściwy do przekazywania sprawozdań jednostkowych samorządowych jednostek budżetowych oraz samorządowych zakładów budżetowych wskazano: system zarządzania budżetami jednostek samorządu terytorialnego SJO BeSTi@ (albo BeSTi@).

Oznacza to, że sprawozdania jednostkowe samorządowych jednostek budżetowych (w tym jednostek obsługujących) i samorządowych zakładów budżetowych do zarządu jednostki samorządu terytorialnego (w przypadku gmin – wójt, burmistrz, prezydent miasta) mają być przekazywane wyłącznie w postaci elektronicznej opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, z wykorzystaniem informatycznego systemu zarządzania budżetami jednostek samorządu terytorialnego SJO BeSTi@ lub BeSTi@ albo w plikach elektronicznych zgodnych z dokumentacją wejścia–wyjścia informatycznego systemu zarządzania budżetami jednostek samorządu terytorialnego BeSTi@, dostępną na portalu serwisowym tego systemu pod adresem:
https://budzetjst.pl/pobieranie/dokumentacja/bestia/ (aplikacja do przekazywania sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych).

Aktualne formularze sprawozdań w zakresie operacji finansowych samorządowych jednostek budżetowych, w tym jednostek obsługujących oraz samorządowych zakładów budżetowych, do sporządzania ich w formie elektronicznej są dostępne na stronach internetowych Ministerstwa Finansów pod adresem elektronicznym: https://www.gov.pl/web/finanse/formularze-budzety-lokalne.

W odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych osób prawnych nie wprowadzono zmian w zakresie form sporządzania i przekazywania sprawozdań o zobowiązaniach i należnościach w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2021 roku. Jednostki samorządu terytorialnego przekazują właściwym regionalnym izbom obrachunkowym pliki sprawozdań łącznych oraz sprawozdań zbiorczych w zakresie operacji finansowych wyłącznie w postaci elektronicznej opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, z wykorzystaniem Systemu Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego BeSTi@.

Samorządowe instytucje kultury, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej oraz inne samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw, z wyłączeniem przedsiębiorstw, banków, spółek prawa handlowego, przekazują zarządom JST jednostkowe sprawozdania w postaci elektronicznej na elektroniczną skrzynkę podawczą lub adres do doręczeń elektronicznych, opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zau-

fanym albo podpisem osobistym. Samorządowe jednostki z osobowością prawną nie są objęte systemem sprawozdawczości jednostkowej SJO BeSTi@ i sporządzają sprawozdania jednostkowe z wykorzystaniem formularzy sprawozdań w postaci elektronicznej, dostępnych na stronach internetowych Ministerstwa Finansów pod adresem elektronicznym: www.gov.pl/finanse, na podstronie:
https://www.gov.pl/web/finanse/formularze-samorzadowe-jedn-z-osobowoscia-prawna.

Zgodnie z zapisem par. 9 ust. 8, w przypadku braku możliwości terminowego przekazania sprawozdań w postaci elektronicznej, spowodowanego nieprawidłowym działaniem systemu informatycznego, sprawozdania przekazuje się najpóźniej pierwszego dnia roboczego następującego po dniu usunięcia awarii. Zasada ta dotyczy również samorządowych jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych.

Zmiany w definicji kategorii dłużników i wierzycieli

Na mocy ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 roku *o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw*[3], do sektora finansów publicznych zaliczono **Bankowy Fundusz Gwarancyjny**. W ślad za tą zmianą do grupy II sektora finansów publicznych w kategoriach wierzycieli i dłużników dodano Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Zmiany wzorów sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Formularze sprawozdań Rb-Z, Rb-UZ i Rb-N, obowiązujące za okresy sprawozdawcze zaczynające się 1 stycznia 2022 roku lub później, stanowią załączniki nr 1, 2 i 3 rozporządzenia z dnia 20 grudnia 2021 roku. Istotnych zmian w tych wzorach nie wprowadzono, a zmiana wynika z dodania w nagłówku sprawozdania nowego podmiotu zobowiązanego do sporządzania tych sprawozdań – Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Z uwagi na zaliczenie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego do sektora finansów publicznych, stało się konieczne dostosowanie rozporządzenia w powyższym zakresie.

Wykazywanie niezwróconych w terminie depozytów jako „zobowiązań wymagalnych" w sprawozdaniach Rb-Z

Do kategorii tytułu dłużnego „zobowiązania wymagalne" w zmianie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2021 roku dodano zobowiązania mające charakter zabezpieczeń, które nie zostały zaliczone do tytułu dłużnego – depozyty, ale po upływie terminu zwrotu mogą zostać zaliczone do zobowiązań wymagalnych. Oznacza to, że w sprawozdaniach o zobowiązaniach w kategorii „zobowiązań wymagalnych" wykazywane powinny być niezwrócone

[3] DzU 2021, poz. 1535.

w terminie depozyty mające charakter gwarancji należytego wykonania zobowiązania (np. kaucje mieszkaniowe, depozyty przyjęte przez jednostkę sprawozdającą się w celu zabezpieczenia należytego wykonania umów).

Z reguły zabezpieczenie ma charakter pieniężny, jest określoną sumą pieniędzy lub odpowiednim zobowiązaniem zapłaty tej sumy. Zabezpieczenie stanowi wartość majątkową, którą wykonawca powinien przekazać zamawiającemu przed zawarciem umowy w celu ochrony interesów zamawiającego, na wypadek nienależytego wykonania umowy przez wykonawcę. Służy ono pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, natomiast w przypadku należytego wykonania umowy suma ta zostaje zwrócona wykonawcy. Zabezpieczenie jest przechowywane na specjalnie utworzonym rachunku depozytowym i nie stanowi środków zamawiającego.

Przez wymagalność długu (zobowiązania) należy rozumieć stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia swojej wierzytelności. Dla zaistnienia zobowiązania wymagalnego z tytułu zwrotu zabezpieczenia należytego wykonania konieczne jest powstanie zobowiązania, czyli obowiązku spełnienia świadczenia oraz wystąpienie dodatkowego zdarzenia prawnego, jakim jest stwierdzenie należytego wykonania zamówienia i upływ terminu, w jakim należy zwrócić zabezpieczenie. W przypadku, gdyby zabezpieczenie takie było wnoszone w związku z zamówieniem publicznym, maksymalny termin zwrotu zabezpieczenia został określony w ustawie *o zamówieniach publicznych*. Wykonawca, jako wierzyciel, ma prawo żądać od zamawiającego zwrotu sum pieniężnych przekazanych na zabezpieczenie, ze względu na fakt, że upłynął termin zwrotu (płatności) i zobowiązanie stało się wymagalne.

Wykazywanie zobowiązań z tytułu umów o poprawę efektywności energetycznej w kategorii „kredyty i pożyczki"

W rozporządzeniu z dnia 20 grudnia 2021 roku, w zakresie tytułu dłużnego „kredyty i pożyczki", w sprawozdaniu Rb-Z wyodrębniono zobowiązania z tytułu umów o poprawę efektywności energetycznej, w przypadku, gdy taka umowa ma wpływ na poziom długu publicznego.

Zmiany te mają związek ze zmianami dokonanymi ustawą z dnia 20 kwietnia 2021 roku *o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw*[4]. Ustawa ta doprecyzowała kwestie związane z umowami o poprawę efektywności energetycznej. Zobowiązania wynikające z umowy o poprawę efektywności energetycznej, zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy *o efektywności energetycznej*, nie wpływają na poziom państwowego długu publicznego oraz deficyt sektora finansów publicznych w przypadku, gdy dostawca usług związanych ze zużyciem energii ponosi większość ryzyka budowy i ryzyka uzyskania gwarantowanego poziomu średniorocznych oszczędności energii, z uwzględnieniem wpływu na wymienione ryzyka czynników takich, jak: gwarancje i finansowanie przez dostawcę usług związanych ze zużyciem energii oraz alokacja aktywów po zakończeniu trwania umowy. Z kolei, zgodnie z art. 7 ust. 6 ww. ustawy, w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie do umów o poprawę efektywności energetycznej, finansowanych w całości lub w części

[4] DzU 2021, poz. 868.

przez dostawcę usług związanych ze zużyciem energii, stosuje się przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku *o partnerstwie publiczno-prywatnym*[5], z pewnymi wyjątkami. W związku z przedstawionymi zmianami ustawowymi, w celu uniknięcia wątpliwości, do którego tytułu dłużnego należy zaliczyć ww. umowę, jeśli ma ona wpływ na poziom długu publicznego, dokonano zmiany rozporządzenia poprzez wskazanie tej umowy obok umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym w kategorii tytułu dłużnego – „kredyty i pożyczki".

Wobec powyższego, zobowiązania wynikające z umowy o poprawę efektywności energetycznej należy wykazać w sprawozdaniu Rb-Z jednostki w wierszu E2. „kredyty i pożyczki", w przypadku, gdy dostawca usług związanych ze zużyciem energii nie ponosi większości ryzyk budowy i ryzyk uzyskania gwarantowanego poziomu średniorocznych oszczędności energii i jednocześnie umowa taka ma wpływ na poziom długu publicznego.

Zmiany te zostały również uwzględnione w analogicznej zmianie, wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 grudnia 2021 roku *zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego*[6]. Nowelizacja rozporządzenia weszła w życie 1 stycznia 2022 roku.

Podsumowanie

W uzasadnieniu do rozporządzenia z dnia 20 grudnia 2021 roku podano, że wprowadzone zmiany mają poprawić jakość otrzymywanych danych w zakresie operacji finansowych jednostek sektora finansów publicznych i zapewnić pełną zgodność z regulacjami unijnymi dotyczącymi długu publicznego, w szczególności z międzynarodowym standardem – rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 roku *w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej*[7].

Opracowanie:
LUCYNA KUŚNIERZ

[5] T.j.: DzU 2022, poz. 407.
[6] DzU 2021, poz. 2347.
[7] Dz.Urz.UE.L 174 z 26.06.2013, str. 1.

Działalność Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w 2021 roku

Regionalne izby obrachunkowe powołane zostały ustawą z dnia 7 października 1992 roku *o regionalnych izbach obrachunkowych*[1] jako państwowe organy nadzoru i kontroli jednostek samorządu terytorialnego, związków i stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego oraz samorządowych jednostek organizacyjnych i samorządowych osób prawnych w zakresie gospodarki finansowej i zamówień publicznych.

Do aktów prawnych regulujących pozycję ustrojową i funkcjonalną regionalnych izb obrachunkowych należą:
- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* z dnia 2 kwietnia 1997 roku[2],
- Ustawa z dnia 7 października 1992 roku *o regionalnych izbach obrachunkowych*,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*[3],
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*[4],
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku *o samorządzie powiatowym*[5],
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku *o samorządzie województwa*[6].

Zgodnie z ustawą regionalne izby obrachunkowe sprawują funkcje:
- nadzorczą,
- kontrolną,
- opiniodawczą,
- informacyjną oraz szkoleniową.

Działalność nadzorcza

Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie w roku 2021 obejmowała swym nadzorem 200 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa podkarpackiego:
- 156 gmin,
- 21 powiatów ziemskich,
- 4 miasta na prawach powiatu,
- 1 samorząd województwa,
- 18 zarejestrowanych związków jednostek samorządu terytorialnego, z tego 9 prowadzących działalność w zakresie spraw finansowych (w tym dwa związki powiatowo-gminne).

[1] J.t.: DzU 2019, poz. 2137.
[2] DzU 1997, Nr 78, poz. 483 z późn. zm.
[3] J.t.: DzU 2021, poz. 305 z późn. zm.
[4] J.t.: DzU 2021, poz. 1372 z późn. zm.
[5] J.t.: DzU 2020, poz. 920 z późn. zm.
[6] J.t.: DzU 2020, poz. 1668 z późn. zm.

W 2021 roku na terenie województwa podkarpackiego zostały zarejestrowane dwa nowe związki jednostek samorządu terytorialnego: Celowy Związek Gmin „Eko-Logiczni" z siedzibą w Błażowej oraz Bieszczadzki Związek Komunikacyjny z siedzibą w Ustrzykach Dolnych.

W roku 2021 odbyło się 30 posiedzeń Kolegium Izby, podczas których zbadano ogółem **14 252** uchwały i zarządzenia organów jednostek samorządu terytorialnego oraz organów związków międzygminnych. Było to o 628 uchwał i zarządzeń mniej w porównaniu z rokiem poprzednim.

W wyniku badania nadzorczego uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego, a także uchwał związków międzygminnych, Kolegium Izby dokonało następujących ustaleń:
– 13 972 z nich nie naruszało prawa,
– 280 naruszało prawo, w tym 72 w sposób nieistotny.

W wyniku postępowania nadzorczego Kolegium Izby stwierdziło nieważność **57** uchwał i zarządzeń, z tego:
– 37 uznano za nieważne w całości,
– 20 uznano za nieważne w części.

W związku z usunięciem przez jednostki samorządu terytorialnego oraz związki międzygminne wskazanych przez Kolegium naruszeń prawa w wyznaczonym terminie, wszczęte postępowania w **139** przypadkach zostały umorzone. W **12** przypadkach Kolegium Izby stwierdziło naruszenie prawa bez stwierdzenia nieważności. Opisane sytuacje dotyczyły uchwał i zarządzeń z minionego roku budżetowego. Szczegółowe informacje o rozstrzygnięciach nadzorczych badanych uchwał i zarządzeń przedstawiają **tabele 1** i **2.**

Nieprawidłowości w badanych przez Izbę uchwałach i zarządzeniach dotyczyły:
- ❖ budżetu:
  - – przekroczenie limitu rekompensaty na rok 2021 dla MZK – przedsiębiorcy wykonującego usługi transportu publicznego na rzecz gminy – naruszenie art. 107 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*[7];
  - – udział w głosowaniu radnego, który powinien być wyłączony od głosowania – naruszenie art. 25a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*;
  - – zaklasyfikowanie wydatków z tytułu dotacji celowej dla SPGOZ z przeznaczeniem na zakup butli tlenowych i lodówki na szczepionki do § 6230 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych, zamiast do § 6220 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych – naruszenie postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów,*

[7] DzU 2004, Nr 90, poz. 864/2 z późn. zm.

wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych[8];

- zmian budżetu:
  - przeznaczenie niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach, pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, na wydatki w rozdziale 75411 Komendy Powiatowe Państwowej Straży Pożarnej w § 6170 Wpłaty jednostek na państwowy fundusz celowy na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych, z przeznaczeniem na zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego – naruszenie przepisu art. 41 w związku z art. 182 ustawy z dnia 26 października 1982 roku *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*[9];
  - zaplanowanie dochodów majątkowych budżetu gminy w dziale 758 Różne rozliczenia, rozdziale 75816 Wpływy z rozliczenia, § 6290, pochodzących z RFIL i wydatków majątkowych w dziale 900 Gospodarka Komunalna i ochrona środowiska, rozdziale 90001 Gospodarka ściekowa i ochrona wód, § 6060, bez jednoczesnego ustalenia w tym zakresie szczególnych zasad wykonywania budżetu – naruszenie art. 237 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych* w związku z art. 65 ust. 11 ustawy z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*[10] i uchwałą Nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 roku *w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego*[11];
  - podpisanie zarządzenia przez zastępcę prezydenta miasta – naruszenie art. 2 pkt 2 w związku z art. 257 i art. 258 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych* oraz art. 31 i art. 33 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*;
  - zaklasyfikowanie w dziale 801 Oświata i wychowanie, rozdziale 80101 Szkoły podstawowe, dochodów z tytułu dotacji na dofinansowanie zadania do § 6350 Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych, zamiast do § 6280 Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych – naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;

[8] J.t.: DzU 2014, poz. 1053 z późn. zm.
[9] J.t.: DzU 2019, poz. 2277.
[10] DzU 2020, poz. 374 z późn. zm.
[11] J.t.: MP 2020, poz. 662 z późn. zm.

- wskazanie źródła finansowania deficytu budżetu powiatu na 2021 rok, w postaci przychodów budżetu powiatu z nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych, zamiast przychodów budżetu powiatu z wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- zaklasyfikowanie wydatków na pomoc finansową w formie dotacji celowej do § 6630, zamiast do § 6300 – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- zaklasyfikowanie przychodów z tytułu wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego wynikających z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych do § 957 Nadwyżki z lat ubiegłych, zamiast do § 950 Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych* – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- nieokreślenie źródeł pokrycia deficytu budżetu – naruszenie postanowień art. 212 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
- zaklasyfikowanie przychodów z tytułu emisji obligacji komunalnych w § 952 Przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów na rynku krajowym, zamiast w § 931 Przychody ze sprzedaży innych papierów wartościowych – naruszenie postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- zaplanowanie dochodów bieżących z tytułu opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym i wydatków nimi finansowanych bez jednoczesnego ustalenia w tym zakresie szczególnej zasady wykonywania budżetu – naruszenie art. 237 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych* w związku z art. 93 ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 roku *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*;

❖ wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian:
- błędne ustalenie wysokości kwoty długu we wszystkich latach obowiązywania wieloletniej prognozy finansowej gminy – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych*;
- upoważnienie do przekazania przez organ wykonawczy gminy uprawnień w sprawie zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja

w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy, zawieranych na czas określony w zakresie utrzymania oprogramowania dziedzinowego do kwoty 80 000,00 zł, mimo że udzielił organowi wykonawczemu upoważnienia do zaciągania tych zobowiązań do kwoty 50 000,00 zł – naruszenie art. 228 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*;

– upoważnienie burmistrza miasta i gminy do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją przedsięwzięć w kwocie przewyższającej limity wydatków na przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach następujących po roku budżetowym – naruszenie przepisów art. 228 ust. 1 pkt 1 ustawy *o finansach publicznych*;
– upoważnienie wójta do zaciągania zobowiązań w zakresie przedsięwzięć objętych budżetem na 2021 rok – naruszenie przepisu art. 228 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 211 ust. 4 ustawy *o finansach publicznych* oraz art. 60 ust. 2 pkt 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
– brak określenia w kolumnie nr 3.1 lub w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej przeznaczenia nadwyżki budżetowej na spłatę kredytów i pożyczek – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 4 ustawy *o finansach publicznych*;
– nieprawidłowe określenie kwoty długu na koniec 2021 roku – naruszenie art. 229 ustawy *o finansach publicznych*;
– wprowadzenie do wykazu przedsięwzięć zadania, które nie odpowiada kryteriom określonym w ustawie *o finansach publicznych*, wydatki na to zadanie planowane są wyłącznie w jednym roku; nieokreślenie limitu zobowiązań dla przedsięwzięcia – naruszenie art. 226 ust. 3 i 4 ustawy *o finansach publicznych*;
– wskazanie kwoty nadwyżki budżetu przeznaczonej na spłatę kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych w roku 2022 wyższej niż planowana nadwyżka na ten rok – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 4 ustawy *o finansach publicznych*;
– wskazanie przeznaczenia nadwyżki budżetu w roku 2020 w sytuacji, gdy w tym roku występuje deficyt budżetu – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 4 ustawy *o finansach publicznych*;
– ujęcie kwoty przychodów z tytułu niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych, związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach, w roku 2021 w kolumnach 4.5 „Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu" i 4.5.1 „W tym na pokrycie deficytu budżetu", zamiast w kolumnach 4.2 „Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych" i 4.2.1 „W tym na pokrycie deficytu budżetu" – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 5 ustawy *o finansach publicznych* poprzez niewłaściwe wypełnienie w wymienionym zakresie formularza wieloletniej prognozy finansowej, którego wzór określono w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 roku *w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego*[12];

[12] J.t.: DzU 2021, poz. 83.

- zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów:
  - przekroczenie o kwotę 1 160 000 zł sumy zaciągniętych kredytów i pożyczek, innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 oraz zobowiązań z wyemitowanych papierów wartościowych i limitu zobowiązań, o którym mowa w art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych*, określonego w kwocie 1 860 000 zł w uchwale budżetowej – naruszenie art. 91 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;
  - nieokreślenie limitu zobowiązań związanych z długoterminowym kredytem na sfinansowanie planowanego deficytu gminy oraz na spłatę zaciągniętych w latach ubiegłych kredytów i pożyczek – naruszenie art. 89 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych*;

- określenia zakresu i zasad przyznawania dotacji oraz stawek dotacji udzielanych dla jednostek organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego:
  - brak podstaw do ustalenia dopłat do taryf na okres do 31 maja czy 31 grudnia 2021 roku, gdy na dzień podjęcia uchwały w sprawie dopłat do taryfowych grup odbiorców wody i ścieków zatwierdzone są taryfy, które obowiązują do dnia 22 maja 2021 roku – naruszenie art. 24 ust. 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*[13];
  - uznanie uchwały w sprawie dopłat do taryfowych grup odbiorców wody i ścieków jako aktu prawa miejscowego i ogłoszenie w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego – naruszenie przepisu art. 24 ust. 6 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* oraz art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
  - załączenie w uchwale w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji celowej dla osób fizycznych na inwestycje związane z ochroną środowiska wniosku o udzielenie dotacji, który nie został powiązany z treścią zmienianego regulaminu – naruszenie przepisu § 29 ust. 1 w związku z § 143 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 roku *w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”*[14];

- zasad przyznawania dotacji dla podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych:
  - użycie wyrażenia „w szczególności” dla katalogu zadań finansowanych z udzielanej dotacji w uchwale w sprawie określenia zasad udzielenia dotacji celowej z budżetu gminy spółkom wodnym, trybu postępowania w sprawie udzielenia dotacji i sposobu jej rozliczania – naruszenie art. 443 ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku – *Prawo wodne*[15];
  - nieustalenie przez radę miejską wysokości dotacji, o którą na podstawie uchwały może ubiegać się klub sportowy – naruszenie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 roku *o sporcie*[16];

[13] J.t.: DzU 2020, poz. 2028.
[14] J.t.: DzU 2016, poz. 283.
[15] J.t.: DzU 2020, poz. 310.
[16] J.t.: DzU 2020, poz. 1133.

- brak zgłoszenia projektu uchwały, jako projektu programu pomocy publicznej, Prezesowi UOKiK w celu umożliwienia przedstawienia ewentualnych zastrzeżeń dotyczących przejrzystości zasad udzielania pomocy publicznej – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*[17];
- zaniechanie obowiązku zgłoszenia projektu uchwały Ministrowi Rolnictwa w zakresie udzielania pomocy *de minimis* – naruszenie art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*[18] w związku z art. 7 ust. 3a ustawy *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*;
- ustalenie we wzorze umowy o udzielenie dotacji z budżetu gminy nieprawidłowych terminów zwrotu niewykorzystanej części dotacji oraz zwrotu dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranej w nadmiernej wysokości – naruszenie art. 250 pkt 3 w związku z art. 251 ust. 3 i art. 252 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*;
- wykroczenie przez radę gminy poza delegację ustawową; nieokreślenie terminu rozliczenia dotacji – naruszenie art. 403 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – *Prawo ochrony środowiska*[19];
- zawarcie w załączniku Nr 1 do Regulaminu oświadczenia, określonego w § 1 uchwały, w ust. 6, o treści: „Oświadczam, że jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia" – naruszenie art. 403 ust. 5 ustawy – *Prawo ochrony środowiska*;
- brak publikacji w Wojewódzkim Dzienniku Urzędowym aktów prawa miejscowego stanowionych przez organy gminy oraz wejście w życie uchwały z dniem podjęcia, zamiast po upływie czternastu dni od dnia ogłoszenia – naruszenie art. 2 ust. 1 oraz art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 roku *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*[20] oraz art. 88 ust. 1 Konstytucji RP;
- nieokreślenie w sposób jasny i precyzyjny wysokości dotacji przyznawanej wnioskodawcom spełniającym warunki określone w uchwale oraz nieokreślenie terminu i sposobu rozliczenia dotacji – naruszenie art. 403 ust. 5 ustawy – *Prawo ochrony środowiska*;
- nieokreślenie katalogu dokumentów żądanych przy rozliczeniu dotacji – naruszenie art. 403 ust. 5 ustawy – *Prawo ochrony środowiska* i art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;

❖ podatków i opłat lokalnych:
- wykroczenie poza kompetencje przysługujące organowi stanowiącemu JST – naruszenie art. 19 pkt 2 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*[21];
- ustalenie dziennych stawek opłaty targowej bez jej uprzedniego wprowadzenia – naruszenie przepisów art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych*;

[17] J.t.: DzU 2020, poz. 708 z późn. zm.
[18] J.t.: DzU 2021, poz. 710.
[19] J.t.: DzU 2020, poz. 1219 z późn. zm.
[20] J.t.: DzU 2019, poz. 1461.
[21] J.t.: DzU 2019, poz. 1170.

- przekroczenie upoważnienia ustawowego – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* i art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- określenie, że stawki podatku od każdego środka transportowego mają zastosowanie od dnia 1 lipca 2021 roku, zamiast nie wcześniej niż 1 stycznia roku następującego po roku, w którym uchwała została podjęta i opublikowana – naruszenie art. 10 ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*;
- przekroczenie upoważnienia ustawowego – naruszenie przepisów ustaw: art. 6 ust. 12 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 6 ust. 8 ustawy z dnia 30 października 2002 roku *o podatku leśnym*[22] oraz art. 6b ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku *o podatku rolnym*[23];
- niezgłoszenie Prezesowi UOKiK w Warszawie projektu przedmiotowej uchwały stanowiącej projekt programu pomocowego przewidujący udzielanie pomocy *de minimis* – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*;
- wprowadzenie w uchwale ulgi podatkowej niezgodnie z zakresem upoważnienia ustawowego uprawniającego organ stanowiący gminy do wprowadzenia zwolnień z podatku – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* oraz art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- wykroczenie poza zakres upoważnienia ustawowego poprzez zobowiązanie burmistrza miasta przy składaniu sprawozdania z wykonania budżetu miasta za rok poprzedni do przedłożenia radzie miasta informacji o podmiotach, którym udzielono zwolnienia od podatku od nieruchomości oraz o wysokości zwolnienia i liczbie utworzonych miejsc pracy w sytuacji, gdy na mocy przepisu art. 37 ust. 2 pkt g ustawy *o finansach publicznych* ciąży na zarządzie jednostki samorządu terytorialnego obowiązek podania w terminie do dnia 31 maja roku następnego wykazu osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym udzielono pomocy publicznej – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* i art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- brak regulacji w zakresie terminu obowiązywania przedmiotowej uchwały – naruszenie art. 8 akapit 2 i art. 7 ust. 4 rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013;
- brak jednoznacznego określenia przez organ stanowiący gminy, jakiego rodzaju informacje lub dokumenty są niezbędne w celu dokonania oceny podstaw do skorzystania przez podatnika ze zwolnienia – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*;

❖ opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi:
- żądanie w części D1 załącznika do uchwały danych osobowych objętych ochroną w sytuacji, gdy nie są one niezbędne do określenia wysokości

[22] J.t.: DzU 2019, poz. 888.
[23] J.t.: DzU 2020, poz. 333.

opłaty i wystawienia tytułu wykonawczego oraz załączenie w części I deklaracji wniosku o zwolnienie z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w przypadku braku podstaw prawnych do przyznawania zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na podstawie wniosku – naruszenie przepisu art. 6m ust. 1a i ust. 1b ustawy z dnia 13 września 1996 roku *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*[24];

– zwolnienie w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi rodzin wielodzietnych, zamiast właścicieli nieruchomości zobowiązanych do wnoszenia opłaty; ograniczenie zwolnienia do wybranych osób, tj. dzieci posiadających Kartę Dużej Rodziny; uzależnienie prawa do zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od złożenia wniosku o udzielenie zwolnienia; żądanie danych osobowych, tj. imion ojca i matki osoby wypełniającej wniosek o zwolnienie, podczas gdy dane te są objęte ochroną i nie są niezbędne do skorzystania ze zwolnienia z opłaty; niejasne zapisy z uwagi na stosowanie zamiennie pojęć „wniosek" i „deklaracja" oraz „zwolnienie z opłaty" i „ulga", które nie są tożsame – naruszenia przepisu art. 6k ust. 4 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
– ustalenie rocznej stawki opłaty od „domku letniskowego" oraz podwyższonej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jeżeli właściciel nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, zamiast od „nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy" – naruszenie art. 6j ust. 3b ustawy *utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
– nieuwzględnienie we wzorze deklaracji wszystkich właścicieli nieruchomości zobowiązanych do złożenia deklaracji oraz zawarcie w objaśnieniach zapisów nieznajdujących podstawy w obowiązujących przepisach – naruszenie przepisów art. 6m ust. 1a oraz art. 6n ust. 1 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
– błędne określenie terminu złożenia deklaracji oraz brak klauzuli informacyjnej we wzorze deklaracji, stanowiącej załącznik do badanej uchwały – naruszenie art. 6m ust. 1 w związku z art. 6i oraz art. 6n ust. 1 pkt 1 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
– ustalenie stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w stosunku do nieruchomości niezamieszkałych, które nie zostały objęte systemem gospodarowania odpadami; nieokreślenie stawki opłaty podwyższonej za gospodarowanie odpadami komunalnymi; dokonanie zmiany stawek opłaty w ciągu roku kalendarzowego – naruszenie art. 6c ust. 2, art. 6k ust. 3, art. 6j ust. 3b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
– ustalenie przez radę gminy stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od pojemnika o pojemności 1100 litrów, bez uprzedniego ustalenia stawki opłaty za pojemnik 120-litrowy – naruszenie art. 6k ust. 2a pkt 5 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;

[24] J.t.: DzU 2020, poz. 1439 z późn. zm.

- absolutorium:
  - rada miejska w trakcie procedury absolutoryjnej nie dokonała jednoznacznej oceny wykonania budżetu gminy za rok 2020, jak również nie dochowała wymogów formalnych określonych procedurą, nie zapoznając się z opinią Składu Orzekającego RIO, negatywnie opiniującego wniosek Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w przedmiocie nieudzielenia absolutorium burmistrzowi miasta i gminy z tytułu wykonania budżetu gminy za 2020 rok (nieudzielenia absolutorium z przyczyn innych niż dotyczące wykonania budżetu) – naruszenie prawa w art. 18a ust. 3 ustawy *o samorządzie gminnym*;
  - nieprawidłowe zawiadomienie radnych gminy o zwołaniu sesji absolutoryjnej – naruszenie postanowień § 19 ust. 2 Statutu Miasta;

- pozostałych uchwał i zarządzeń:
  - podjęcie uchwały o zaciągnięciu zobowiązania o charakterze majątkowym, przewidzianego do spłaty w 2022 roku, w sytuacji braku określenia w wieloletniej prognozie finansowej w 2022 roku wydatków majątkowych na jego spłatę – naruszenie przepisu art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. e ustawy *o samorządzie gminnym*;

W roku sprawozdawczym nie wystąpił przypadek ustalenia budżetu przez Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie dla jednostek samorządu terytorialnego bądź związków.

W 2021 roku do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wpłynęło **sześć** skarg skierowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na uchwały Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie. Wszystkie skargi z 2021 roku dotyczyły zakresu upoważnienia z art. 33 ust. 4 ustawy *o samorządzie gminnym*. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie rozpatrzył je łącznie i uchylił jednym wyrokiem (sygn. akt: I SA/Rz 875/21 z dnia 9 grudnia 2021 roku).

Ponadto w roku sprawozdawczym rozpatrzona została **jedna** skarga dotycząca sprawy wniesionej do WSA przed 2021 rokiem.

W roku 2021 do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie wpłynęły **cztery** skargi z art. 229 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – *Kodeks postępowania administracyjnego*[25] oraz **sześć** skarg nienależących do właściwości Izby, które zostały przekazane według właściwości.

Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń w 2021 roku skierował **dwa** zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych. W jednym przypadku Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych złożył wniosek o ukaranie, natomiast druga sprawa zakończyła się odmową wszczęcia postępowania wyjaśniającego.

W roku 2021 nie wpłynęły do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie powiadomienia skarbników jednostek samorządu terytorialnego o przypadkach dokonania kontrasygnaty na pisemne polecenie zwierzchnika.

[25] J.t.: DzU 2021, poz. 735 z późn. zm.

Działalność opiniodawcza

Zakres działalności opiniodawczej regionalnych izb obrachunkowych określony został w art. 13 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*. Zgodnie z brzmieniem powyższego artykułu, działania opiniodawcze izb dotyczą:

– wydawania, na wniosek organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego, opinii o możliwości spłaty kredytu, pożyczki;
– wydawania, na wniosek organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego, opinii o możliwości wykupu papierów wartościowych;
– wydawania opinii o przedkładanych projektach uchwał budżetowych jednostek samorządu terytorialnego;
– wydawania opinii o przedkładanych przez zarządy powiatów oraz województw, a także przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) informacjach o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze;
– wydawania opinii o przedkładanych przez zarządy powiatów i województw oraz przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) sprawozdaniach z wykonania budżetu wraz z informacjami o stanie mienia jednostek samorządu terytorialnego i objaśnieniami;
– wydawania opinii o wnioskach komisji rewizyjnych organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego w sprawie absolutorium;
– wydawania opinii w sprawie uchwały rady gminy o nieudzieleniu wójtowi absolutorium;
– wydawania opinii o przedkładanych projektach uchwał o wieloletnich prognozach finansowych;
– wydawania opinii o programach postępowań naprawczych jednostek samorządu terytorialnego.

Ponadto, na podstawie przepisów ustawy *o finansach publicznych*, regionalne izby obrachunkowe wydają opinie:

– o prawidłowości planowanej kwoty długu jednostki samorządu terytorialnego (art. 230 ust. 4);
– o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego przez jednostkę samorządu terytorialnego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1);
– o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego przez jednostkę samorządu terytorialnego w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3).

Opinie wydawane są przez działające w regionalnych izbach obrachunkowych, wyznaczone przez Prezesa Izby, trzyosobowe składy orzekające złożone z członków Kolegium Izby. Od uchwał składów orzekających służy odwołanie do Kolegium. W przypadku postępowania odwoławczego opinie wydawane są przez pełny skład Kolegium Izby.

W roku 2021 Składy Orzekające Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie wydały łącznie **1548** opinii. Dla porównania, w 2020 roku było ich 1527.

Opinie wydawane przez Składy Orzekające RIO w Rzeszowie dotyczyły:

a) w 87 przypadkach – możliwości spłaty kredytów bądź pożyczek,
b) w 198 przypadkach – projektów uchwał budżetowych JST,

c) w 190 przypadkach – informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze,
d) w 190 przypadkach – sprawozdań z wykonania budżetu JST,
e) w 190 przypadkach – wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium,
f) w 7 przypadkach – możliwości wykupu papierów wartościowych,
g) w 4 przypadkach – możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy *o finansach publicznych*,
h) w 148 przypadkach – możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 ustawy *o finansach publicznych*),
i) w 2 przypadkach – uchwał w sprawie o nieudzielenie absolutorium,
j) w 197 przypadkach – projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych,
k) w 159 przypadkach – możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*),
l) w 176 przypadkach – prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 ustawy *o finansach publicznych*).

W roku 2021 Składy Orzekające Regionalnej Izby Obrachunkowej **nie wydawały** opinii dotyczących uchwał w sprawie programu postępowania naprawczego.

Z łącznej liczby **1548** opinii Składy Orzekające wydały:
– 1154 opinie pozytywne,
– 387 opinii pozytywnych z uwagami,
– 7 opinii negatywnych.

Opinie negatywne dotyczyły projektów uchwał budżetowych (2 gminy), projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych (3 gminy), wniosku komisji rewizyjnej o nieudzielenie absolutorium (1 gmina) oraz uchwały o nieudzieleniu absolutorium (1 gmina).

Przyczyny wydania przez Składy Orzekające Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie opinii negatywnych to:
– niezachowanie w projekcie budżetu relacji wynikającej z art. 242 ustawy *o finansach publicznych*,
– niezachowanie w projekcie wieloletniej prognozy finansowej relacji wynikającej z art. 242 ustawy *o finansach publicznych*,
– niezachowanie w projekcie wieloletniej prognozy finansowej relacji wynikającej z art. 243 ustawy *o finansach publicznych*, brak uwzględnienia w roku budżetowym planowanych rozchodów ujętych w projekcie budżetu oraz ujęcie kwoty przychodów w wysokości niższej niż wynikająca z projektu budżetu,
– podjęcie uchwały w przedmiocie absolutorium bez dochowania wymogów formalnych określonych procedurą, tj. bez zapoznania się z opinią Składu Orzekającego RIO, negatywnie opiniującego wniosek Komisji Rewizyjnej,
– nieudzielenie absolutorium z przyczyn innych niż dotyczące wykonania budżetu – naruszenie prawa w art. 18a ust. 3 ustawy *o samorządzie gminnym*.

W roku 2021 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie rozpatrywało **dwa** odwołania od opinii Składów Orzekających. Obydwa odwołania zostały oddalone przez Kolegium.

Pełną informację o wydanych opiniach przedstawia **tabela 3**.

Informacja o uchwałach i zarządzeniach organów jednostek samorządu terytorialnego i związków międzygminnych zbadanych przez RIO w Rzeszowie w 2021 roku **Tabela 1**

Lp.	Uchwały i zarządzenia w zakresie spraw finansowych dotyczące:	Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń		Wyniki badania nadzorczego							
		Ogółem w 2021 r. *(kol. 5+6)*	w tym: uchwał i zarządzeń organów wykonawczych	bez naruszenia prawa	z naruszeniem prawa *(kol. 7+8+9+12)*	z tego:					
						z nieistotnym naruszeniem prawa	wszczęte postępowania umorzono	nieważne *(kol. 10+11)*	z tego:		inne rozstrzygnięcia[1]
									nieważne w części	nieważne w całości	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	budżetu	**189**	X	181	8	2	5	1	1	0	0
2	wieloletniej prognozy finansowej	**1 368**	164	1 309	59	27	21	11	4	7	0
3	zmian budżetu [2]	**10 235**	6 474	10 137	98	40	35	11	2	9	12
4	procedury uchwalania budżetu	**9**	0	8	1	0	1	0	0	0	0
5	emitowania obligacji oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i wykupu przez organ wykonawczy	**9**	0	9	0	0	0	0	0	0	0
6	zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustalaną corocznie przez organ stanowiący	**1 074**	X	1 066	8	0	7	1	0	1	0
7	zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów	**58**	0	44	14	0	12	2	0	2	0
8	udzielania pożyczek [3]	**15**	1	13	2	0	2	0	0	0	0
9	udzielania poręczeń [4]	**6**	0	5	1	0	1	0	0	0	0
10	zaciągania krótkoterminowych pożyczek i kredytów	**2**	1	2	0	0	0	0	0	0	0
11	zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu jednostki samorządu terytorialnego [5]	**230**	0	194	36	1	20	15	6	9	0
12	podatków i opłat lokalnych [6],	**583**	0	541	42	0	27	15	7	8	0
	w tym opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi [7]	**173**	X	146	27	0	19	8	5	3	0
13	pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi [8]	**33**	X	29	4	0	4	0	0	0	0
14	absolutorium	**189**	X	187	2	1	0	1	0	1	0
15	pozostałe uchwały i zarządzenia	**252**	0	247	5	1	4	0	0	0	0
Ogółem		**14 252**	**6 640**	**13 972**	**280**	**72**	**139**	**57**	**20**	**37**	**12**

1) Dotyczy np. uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa bez stwierdzenia nieważności lub uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa dotyczących minionego roku budżetowego.

2) W tym uchwały dot. upoważnienia organu wykonawczego JST do dokonania zmian w budżecie oraz przekazywania uprawnień do dokonywania zmian w budżecie kierownikom jednostek organizacyjnych.

3) W tym uchwały dot. ustalenia maksymalnej wysokości pożyczek udzielanych przez organ wykonawczy w roku budżetowym.

4) W tym uchwały dot. ustalenia maksymalnej wysokości poręczeń udzielanych przez organ wykonawczy w roku budżetowym.

5) W tym uchwały dot. udzielenia pomocy finansowej.

6) W tym uchwały dot. wzorów formularzy deklaracji i informacji podatkowych oraz uchwały podjęte na podstawie ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.*

7) W tym uchwały dot. wyboru metody ustalenia opłaty, ustalenia stawki opłaty oraz stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności (art. 6k), określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty oraz inkasa opłaty (art. 6l), określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty składanej przez właścicieli nieruchomości (art. 6n).

8) Dotyczy uchwał podejmowanych na podstawie art. 6r ust. 2da ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Wyniki badania nadzorczego uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego i związków komunalnych w 2021 roku

Tabela 2

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń *(kol. 4+6)*	Wyniki postępowania nadzorczego															
			bez naruszenia prawa	4 : 3 %	z naruszeniem prawa *(kol. 8+10+12+18)*	6 : 3 %	z tego:											
							z nieistotnym naruszeniem prawa	8 : 3 %	wszczęte postępowania umorzono	10 : 3 %	nieważne *(kol. 14+16)*	12 : 3 %	z tego:				inne rozstrzygnięcia*)	18 : 3 %
													nieważne w części	14 : 3 %	nieważne w całości	16 : 3 %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	**Ogółem**	**14 252**	**13 972**	**98,0**	**280**	**2,0**	**72**	**0,5**	**139**	**1,0**	**57**	**0,4**	**20**	**0,1**	**37**	**0,3**	**12**	**0,1**
	z tego:																	
2	gminy	11 447	11 205	97,9	242	2,1	64	0,6	125	1,1	42	0,4	14	0,1	28	0,2	11	0,1
3	powiaty	1 584	1 576	99,5	8	0,5	3	0,2	3	0,2	1	0,1	0	0,0	1	0,1	1	0,1
4	miasta na prawach powiatu	951	931	97,9	20	2,1	4	0,4	3	0,3	13	1,4	5	0,5	8	0,8	0	0,0
5	samorząd województwa	187	182	97,3	5	2,7	1	0,5	3	1,6	1	0,5	1	0,5	0	0,0	0	0,0
6	związki JST	83	78	94,0	5	6,0	0	0,0	5	6,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

*) Dotyczy np. uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa bez stwierdzenia nieważności lub uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa dotyczących minionego roku budżetowego.

Wyniki działalności opiniodawczej RIO w Rzeszowie i charakter opinii wydanych w 2021 roku **Tabela 3**

Lp.	Opinie w sprawie	Liczba wydanych opinii				
		Ogółem	Charakter wydanych opinii			
			pozytywne	pozytywne z uwagami	pozytywne z zastrze-żeniami	negatywne
1	2	3	4	5	6	7
1	**Ogółem**	**1 548**	**1 154**	**387**	**0**	**7**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	**87**	**87**	**0**	**0**	**0**
	b) projektów uchwał budżetowych JST	**198**	**59**	**137**	**0**	**2**
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	**190**	**146**	**44**	**0**	**0**
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	**190**	**109**	**81**	**0**	**0**
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	**190**	**186**	**3**	**0**	**1**
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	**7**	**7**	**0**	**0**	**0**
	g) możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego (art. 72 ust. 1 pkt 2 u.f.p.)	**4**	**4**	**0**	**0**	**0**
	h) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 u.f.p.)	**148**	**148**	**0**	**0**	**0**
	i) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	**2**	**1**	**0**	**0**	**1**
	j) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	**197**	**98**	**96**	**0**	**3**
	k) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 u.f.p.)	**159**	**135**	**24**	**0**	**0**
	l) prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 u.f.p.)	**176**	**174**	**2**	**0**	**0**
	ł) programu postępowania naprawczego	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	z tego:					
2	**gminy**	**1 296**	**968**	**321**	**0**	**7**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	83	83	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych JST	162	45	115	0	2
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	156	123	33	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	156	89	67	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	156	152	3	0	1
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	6	6	0	0	0
	g) możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego	4	4	0	0	0
	h) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	125	125	0	0	0
	i) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	2	1	0	0	1
	j) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	161	78	80	0	3
	k) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	134	113	21	0	0
	l) prawidłowości planowanej kwoty długu	151	149	2	0	0
	ł) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7
	powiaty	**158**	**117**	**41**	**0**	**0**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	1	1	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych JST	21	8	13	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	21	15	6	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	21	12	9	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	21	21	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	0	0	0	0	0
3	g) możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego	0	0	0	0	0
	h) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	17	17	0	0	0
	i) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	j) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	21	11	10	0	0
	k) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	16	13	3	0	0
	l) prawidłowości planowanej kwoty długu	19	19	0	0	0
	ł) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0
	miasta na prawach powiatu	**34**	**24**	**10**	**0**	**0**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	3	3	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych JST	4	0	4	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	4	2	2	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	4	2	2	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	4	4	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	1	1	0	0	0
4	g) możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego	0	0	0	0	0
	h) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	2	2	0	0	0
	i) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	j) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	4	2	2	0	0
	k) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	4	4	0	0	0
	l) prawidłowości planowanej kwoty długu	4	4	0	0	0
	ł) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0
	samorząd województwa	**8**	**6**	**2**	**0**	**0**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	0	0	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych JST	1	1	0	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	1	0	1	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	1	0	1	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	1	1	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	0	0	0	0	0
5	g) możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego	0	0	0	0	0
	h) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	1	1	0	0	0
	i) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	j) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	1	1	0	0	0
	k) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	1	1	0	0	0
	l) prawidłowości planowanej kwoty długu	1	1	0	0	0
	ł) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7
6	**związki JST**	**52**	**39**	**13**	**0**	**0**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	0	0	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych	10	5	5	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	8	6	2	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	8	6	2	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	8	8	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	0	0	0	0	0
	g) możliwości spłaty innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego	0	0	0	0	0
	h) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	3	3	0	0	0
	i) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	j) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	10	6	4	0	0
	k) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	4	4	0	0	0
	l) prawidłowości planowanej kwoty długu	1	1	0	0	0

Działalność kontrolna

Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej przeprowadził w 2021 roku ogółem 51 kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, w tym:
– 47 kontroli kompleksowych,
– 3 kontrole problemowe,
– 1 kontrola doraźna.

Przyjęty na 2021 rok plan kontroli obejmował łącznie 47 kontroli kompleksowych jednostek samorządu terytorialnego oraz 3 kontrole koordynowane przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Katowicach „Dochody z mienia Skarbu Państwa", 8 kontroli problemowych „Audyt w gminach", koordynowanych przez RIO w Katowicach oraz 1 kontrolę koordynowaną przez RIO Opole „Obsługa prawna w urzędach marszałkowskich". Kontrole te realizowane były w ramach prowadzonych kontroli kompleksowych, zaplanowanych na 2021 rok, bądź równolegle z tymi kontrolami jako dodatkowe zagadnienie.

Zgodnie z decyzjami Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie, przeprowadzono również 3 kontrole problemowe oraz 1 kontrolę doraźną w ramach kontroli kompleksowej Województwa Podkarpackiego. Realizacja wykonania wniosków pokontrolnych sprawdzana była w trakcie prowadzenia kontroli kompleksowych. Szczegółową realizację kontroli wg jednostek przedstawia **tabela 4**.

W kontrolach przeprowadzonych w 2021 roku zweryfikowano 4 zawiadomienia o nieprawidłowościach dotyczących działalności jednostek samorządu terytorialnego, sygnalizowanych w informacjach i prośbach o przeprowadzenie kontroli, otrzymanych od instytucji, podmiotów gospodarczych i osób fizycznych.

Stwierdzone w kontrolach nieprawidłowości dały podstawę do sporządzenia i przekazania kontrolowanym jednostkom 51 wystąpień pokontrolnych, zawierających opis nieprawidłowości, ich źródła, przyczyny oraz osoby odpowiedzialne, a także wnioski pokontrolne, mające na celu usunięcie nieprawidłowości, jak i podjęcie działań, które pozwoliłyby zapobiec powstawaniu podobnych nieprawidłowości w przyszłości, a także usprawnić funkcjonowanie jednostek. Kopie wystąpień przekazano do wiadomości organom stanowiącym jednostek samorządu terytorialnego. Liczba wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych wyniosła ogółem 736. Wystąpienia pokontrolne sporządzone po kontroli kompleksowej zawierały średnio 14 wniosków.

Najczęściej stwierdzane były następujące nieprawidłowości:
– brak lub niewłaściwe stosowanie mechanizmów kontroli zarządczej (28% skontrolowanych jednostek),
– brak lub niewłaściwe opracowanie dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości (14%),
– nieprowadzenie wszystkich wymaganych ksiąg rachunkowych lub nieprawidłowe ich prowadzenie (17%),

- nieprawidłowe stosowanie klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków (37%),
- nieprawidłowe sporządzanie sprawozdań (24%),
- nierzetelne lub nieprawidłowe ewidencjonowanie operacji gotówkowych (7%),
- nieprawidłowości w zakresie inwentaryzacji (33%),
- nieterminowe regulowanie zobowiązań (21%),
- nieweryfikowanie lub nierzetelne weryfikowanie deklaracji podatkowych (28%),
- dokonywanie przypisu podatków pomimo niedoręczenia decyzji wymiarowych lub niezłożenia deklaracji podatkowej (14%),
- niewłaściwe podejmowanie lub zaniechanie egzekucji zaległości z tytułu podatków i opłat (40%),
- niepobieranie lub pobieranie w nieprawidłowej wysokości odsetek od nieterminowych wpłat należności budżetowych (22%),
- wykazywanie w sprawozdaniach nieprawidłowych skutków udzielonych ulg, zwolnień i obniżek stawek podatkowych (20%),
- nieprawidłowości przy pobieraniu opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (14%),
- nieprawidłowości w gospodarowaniu odpadami komunalnymi (26%),
- niezgodne z przepisami ustalanie i wypłacanie wynagrodzeń pracownikom (12%),
- nieprawidłowości przy rozliczaniu kosztów podróży służbowych (12%),
- nieprawidłowości w udzielaniu zamówień publicznych (33%),
- nieprawidłowości przy udzielaniu dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych (24%),
- nieprzestrzeganie przepisów przy zbyciu nieruchomości (22%),
- nieprzestrzeganie przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego – najem, dzierżawa, trwały zarząd itp. (16%).

Nieprawidłowości finansowe – obejmujące uszczuplenia środków publicznych, kwoty uzyskane z naruszeniem prawa, wydatkowane z naruszeniem prawa, wydatkowane w następstwie działań niezgodnych z prawem, kwoty odpowiadające nierzetelnym danym w ewidencji finansowo-księgowej oraz sprawozdawczości i inne nieprawidłowości w wymiarze finansowym – wyniosły 402 mln zł.

W oparciu o przepisy art. 9 ust. 3 i 4 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, właściwe organy kontrolowanych jednostek zgłosiły do Kolegium Izby zastrzeżenia do wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych.

Dane liczbowe dotyczące zastrzeżeń zgłoszonych do wniosków pokontrolnych przedstawia poniższe zestawienie.

JST	Liczba wydanych wniosków ogółem	Liczba kwestio-nowanych wniosków	Zastrzeżenia		
			oddalone	uwzględ-nione	częściowo uwzględ-nione
Województwo	9	0	0	0	0
Powiaty	60	0	0	0	0
Gminy	647	2	2	0	0
Inne jednostki	20	4	4	0	0
Razem	**736**	**6**	**6**	**0**	**0**

W wyniku stwierdzonych w 2021 roku nieprawidłowości, RIO w Rzeszowie przekazała ogółem 14 zawiadomień, z tego do:
– organów ścigania – prokuratury, policji – 4,
– Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych – 10.

Ujawnione przez inspektorów Wydziału Kontroli RIO w Rzeszowie fakty popełnienia czynów wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych dały podstawę do złożenia 10 zawiadomień do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych w Rzeszowie.

W trakcie czynności kontrolnych inspektorzy prowadzili instruktaż w zakresie prawidłowej interpretacji przepisów prawnych i ich stosowania w praktyce.

Tabela 4

Realizacja kontroli gospodarki finansowej w 2021 roku

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej
	Kontrole kompleksowe
1.	Województwo Podkarpackie
2.	Miasto Radymno
3.	Miasto i Gmina Kolbuszowa
4.	Miasto i Gmina Iwonicz-Zdrój
5.	Miasto i Gmina Lesko
6.	Miasto i Gmina Radomyśl Wielki
7.	Miasto i Gmina Ropczyce
8.	Powiat Bieszczadzki
9.	Powiat Brzozowski
10.	Powiat Kolbuszowski
11.	Powiat Krośnieński
12.	Powiat Przeworski
13.	Powiat Rzeszowski

14.	Powiat Stalowowolski
15.	Powiat Tarnobrzeski
16.	Gmina Czarna (powiat bieszczadzki)
17.	Gmina Haczów
18.	Gmina Nozdrzec
19.	Gmina Roźwienica
20.	Gmina Nowy Żmigród
21.	Gmina Skołyszyn
22.	Gmina Tarnowiec
23.	Gmina Cmolas
24.	Gmina Majdan Królewski
25.	Gmina Niwiska
26.	Gmina Raniżów
27.	Gmina Dzikowiec
28.	Gmina Olszanica
29.	Gmina Kuryłówka
30.	Gmina Białobrzegi
31.	Gmina Łańcut
32.	Gmina Gawłuszowice
33.	Gmina Dubiecko
34.	Gmina Krasiczyn
35.	Gmina Medyka
36.	Gmina Orły
37.	Gmina Przemyśl
38.	Gmina Żurawica
39.	Gmina Adamówka
40.	Gmina Przeworsk
41.	Gmina Zarzecze
42.	Gmina Iwierzyce
43.	Gmina Besko
44.	Gmina Komańcza
45.	Gmina Zarszyn
46.	Gmina Czudec
47.	Gmina Niebylec
Kontrole koordynowane centralnie	
48.	Gmina Trzebownisko
49.	Gmina Radymno
50.	Samodzielny Publiczny Gminny ZOZ Krościenko Wyżne
Kontrole doraźne	
51.	Wojewódzki Zarząd Dróg Publicznych w Rzeszowie

Kontrola sprawozdań JST

Zgodnie z art. 9a ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, izby kontrolują pod względem rachunkowym oraz formalnym kwartalne sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego, a także wnioski o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej. Pracownicy regionalnych izb obrachunkowych weryfikują sprawozdania otrzymane od jednostek samorządu terytorialnego, przesyłają je do Ministerstwa Finansów oraz do Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, a także sporządzają sprawozdania zbiorcze na podstawie otrzymanych sprawozdań.

Sprawozdania budżetowe

W roku 2021 jednostki samorządu terytorialnego przekazały do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie **5223** sprawozdania budżetowe (w tym 790 korekt). Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie sprawozdawczości budżetowej, sprawozdania budżetowe były przekazywane przez jednostki samorządu terytorialnego do Izby wyłącznie w wersji elektronicznej, a następnie do Ministerstwa Finansów z wykorzystaniem elektronicznego Systemu Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego – BeSTi@.

Jednostki samorządu terytorialnego przekazały ponadto do wiadomości Izby:

- **4340** sprawozdań o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami – Rb-50 (w tym 286 korekt),
- **856** sprawozdań z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami – Rb-27ZZ (w tym 121 korekt),
- **348** sprawozdań podatkowych w zakresie podatku od nieruchomości, podatku rolnego i podatku leśnego – SP-1 (w tym 24 korekty).

Sprawozdania w zakresie operacji finansowych

W roku 2021 przyjęto i skontrolowano łącznie z korektami **4300** sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

Jednostki samorządu terytorialnego przekazały **1936** sprawozdań łącznych w zakresie budżetów JST (w tym 234 korekty), obejmujących zobowiązania oraz należności samorządów, a także ich jednostek organizacyjnych. Sprawozdania te były przekazywane w formie elektronicznej, opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym. Sprawozdania łączne w zakresie operacji finansowych były przekazywane przez JST do Regionalnej Izby Obrachunkowej, a następnie do Ministerstwa Finansów z wykorzystaniem elektronicznego Systemu Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego – BeSTi@.

Ponadto w roku sprawozdawczym jednostki samorządu terytorialnego przekazały do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie **2364** (w tym 138 korekt) sprawozdania zbiorcze w zakresie operacji finansowych, obejmujące

zobowiązania oraz należności jednostek nadzorowanych posiadających osobowość prawną oraz pozostałych jednostek. Sprawozdania za IV kwartał 2020 roku były przekazywane zarówno w wersji elektronicznej, jak i w formie dokumentu. Jednostki miały możliwość przekazywania tych sprawozdań wyłącznie w formie elektronicznej, ale tylko wtedy, gdy zostały one opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym bądź podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP. Począwszy od sprawozdań za I kwartał 2021 roku, sprawozdania zbiorcze JST są przekazywane do regionalnych izb obrachunkowych w wykorzystaniem elektronicznego Systemu Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego – BeSTi@.

Na podstawie łącznych oraz zbiorczych sprawozdań otrzymanych z jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego, pracownicy Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie sporządzili **20** sprawozdań zbiorczych, które przekazano do Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto, zgodnie z § 10 ust. 8 rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych*[53], w przypadku otrzymania korekt sprawozdań z JST, po zakończeniu każdego miesiąca sporządzana jest w RIO korekta sprawozdania zbiorczego. W 2021 roku sporządzono razem **57** skorygowanych sprawozdań zbiorczych w zakresie budżetów JST oraz w zakresie jednostek posiadających osobowość prawną, a także pozostałych jednostek – obejmujących dane z terenu województwa podkarpackiego, które przekazano do Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Sprawozdania finansowe

W 2021 roku przyjęto **196** bilansów z wykonania budżetu jednostek samorządu terytorialnego i **202** łączne sprawozdania finansowe jednostek budżetowych i zakładów budżetowych. Ponadto do Izby wpłynęło **198** bilansów skonsolidowanych, których wersja elektroniczna została przekazana do Ministerstwa Finansów z wykorzystaniem elektronicznego Systemu Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego – BeSTi@.

Wnioski o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków położonych na terenie specjalnych stref ekonomicznych

W roku 2021 nie wpłynęły do RIO w Rzeszowie wnioski o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów w specjalnych strefach ekonomicznych.

Sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli

Zgodnie z postanowieniami art. 30a ust. 5 ustawy – *Karta Nauczyciela*[54], organy prowadzące szkoły, będące jednostkami samorządu terytorialnego,

[53] DzU 2020, poz. 2396.
[54] J.t.: DzU 2021, poz. 1762.

przedkładają regionalnej izbie obrachunkowej sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez tę jednostkę. Sprawozdania sporządza się w formie pisemnej, a do regionalnej izby obrachunkowej przekazywane są one również w formie elektronicznej. W roku sprawozdawczym pracownicy Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie przyjęli i skontrolowali **182** sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli; korekt tym razem nie było. Dane ze sprawozdań zostały udostępnione Wydziałowi Kontroli Gospodarki Finansowej, a także dodatkowo przekazane do Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych.

Sprawozdania w zakresie pomocy publicznej dla przedsiębiorców

W 2021 roku zebrano oraz przekazano w wersji elektronicznej do Ministerstwa Finansów **189** rocznych sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych.

Działalność informacyjna i szkoleniowa

W związku z art. 1 ust. 4 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, izba ma obowiązek prowadzenia działalności informacyjnej oraz szkoleniowej.

Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie działalność informacyjno-szkoleniową prowadzi poprzez szkolenia, wydawany przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Rzeszowie biuletyn – „Budżet Samorządu Terytorialnego", współpracę przy opracowywaniu publikacji z innymi instytucjami, pisemne interpretacje i wyjaśnienia, publikacje na stronach internetowych oraz udzielanie instruktażu w zakresie praktycznego stosowania przepisów w bezpośrednich kontaktach z pracownikami samorządowymi.

Działalność szkoleniowa

W roku 2021 Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie zorganizowała **7** szkoleń, w których wzięło udział **956** pracowników jednostek samorządu terytorialnego.

Tematyka szkoleń przedstawiała się następująco:

– Sprawozdawczość budżetowa i sprawozdawczość w zakresie operacji finansowych jednostek samorządu terytorialnego (szkolenie przeprowadzili Naczelnicy Wydziału Informacji Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie oraz w Katowicach);
– Zamknięcie ksiąg rachunkowych i sporządzenie sprawozdań finansowych za 2020 rok – dwie tury (szkolenie było prowadzone przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Gospodarki Kontroli Finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach);
– Nowelizacja egzekucji podatków i należności publicznoprawnych (szkolenie przeprowadził specjalista w zakresie podatków i opłat lokalnych);
– Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (szkolenie prowadzili: Zastępca Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rze-

szowie, Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO w Rzeszowie, członek Kolegium RIO w Rzeszowie);
– Ramy prawne opracowywania i wykonywania budżetu oraz wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego na rok 2022 (szkolenie przeprowadzili członkowie Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie);
– Podejmowanie uchwał podatkowych – problemy praktyczne. Zmiany przepisów w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi wynikające z nowelizacji ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (szkolenie prowadzili członkowie Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie).

Ze względu na okres pandemii, w roku 2021 szkolenia prowadzone były wyłącznie w formie on-line przy użyciu internetowej platformy szkoleniowej. Uczestnikom udostępniono materiały szkoleniowe obejmujące kompendium wiedzy z zakresu tematyki szkolenia. Po zakończeniu szkolenia materiały te zostały umieszczone na portalu szkoleniowym Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie.

Działalność informacyjna

W ramach działalności informacyjnej w roku 2021 Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie zamieszczała na stronie internetowej własne komunikaty, wyjaśnienia i wytyczne organów centralnych, na bieżąco informacje o zmieniających się przepisach prawa oraz przypomnienia o zbliżających się terminach przekazywania sprawozdań przez jednostki samorządu terytorialnego. Izba udzielała również wyjaśnień, zarówno pisemnych, jak i telefonicznych w zakresie swoich kompetencji, wynikających z ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*.

Na stronie internetowej Izby: www.rzeszow.rio.gov.pl zamieszczane były na bieżąco informacje dla jednostek samorządu terytorialnego dotyczące zmian w obowiązujących przepisach prawa, komunikaty o szkoleniach organizowanych przez Izbę oraz informacje dotyczące zasad i programów stosowanych przy przekazywaniu sprawozdań do regionalnych izb obrachunkowych.

W roku 2021 wydany został zeszyt Nr 27 biuletynu „Budżet Samorządu Terytorialnego”. Tematy poruszone w publikacji przedstawiały się następująco:
– Absolutorium w jednostkach samorządu terytorialnego – przed podjęciem uchwały organu stanowiącego;
– Absolutorium dla organu wykonawczego z tytułu wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
– Wybrane zagadnienia dotyczące uchwały budżetowej;
– Wieloletnia prognoza finansowa JST w roku 2020 z uwzględnieniem postanowień art. 15zoa–15zoc ustawy o COVID-19 oraz w roku 2021 z uwzględnieniem postanowień art. 78–90 ustawy okołobudżetowej na rok 2021;
– Wybrane regulacje prawne dotyczące gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego wynikające z ustawy z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdzia-*

łaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych;
– Nieprawidłowości stwierdzone w gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego w 2019 roku na terenie województwa podkarpackiego;
– Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w latach 2019 i 2020.

Wolumin zawierał również opracowanie pt.: „Sprawozdawczość w zakresie operacji finansowych sektora samorządowego po zmianach przepisów", informacje dotyczące działalności Izby w latach 2019–2020, a także wyjaśnienia i interpretacje wydawane przez Ministerstwo Finansów.

Zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 roku *o dostępie do informacji publicznej*[55], Izba udostępniała informacje oraz dokumenty związane z realizacją zadań w ramach działalności nadzorczej, kontrolnej i opiniodawczej. Ogółem udzielono **20** prostych i przetworzonych informacji.

Na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej publikowane były teksty uchwał Kolegium Izby, podjętych w roku sprawozdawczym.

W roku 2021 Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie sporządził opracowania oraz analizy na zlecenie: Ministerstwa Finansów, Najwyższej Izby Kontroli oraz Wojewody Podkarpackiego.

Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń opracowywał informację dotyczącą poziomu zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego w celu monitorowania sytuacji w tym zakresie. Informacja została przekazana do wykorzystania Prezesowi Izby, członkom Kolegium i pracownikom WIAS (za IV kwartał 2020 roku oraz za II i III kwartał 2021 roku).

Pracownicy Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń oraz Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej w każdym roku opracowywali materiały do „Sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego" w zakresie działalności nadzorczej, opiniodawczej, kontrolnej oraz informacyjno-szkoleniowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie dla potrzeb Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych.

Naczelnik Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń opracował rozdział V – „Wykonanie budżetów przez miasta na prawach powiatu" do Sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2020 roku, przedkładanego, zgodnie z art. 25a ust. 1 pkt 7 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, Sejmowi i Senatowi.

Opracowanie:
ALICJA TROJNAR

[55] J.t.: DzU 2020, poz. 2176 z późn. zm.

Wyjaśnienia i interpretacje

W Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 lipca 2022 roku pod pozycją **1571** zostało opublikowane rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 lipca 2022 roku *zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.*

Zmiana klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych podyktowana jest sytuacją, która od roku 2020 zmieniła się diametralnie poprzez pandemię COVID-19 czy w chwili obecnej konflikt zbrojny na terytorium Ukrainy i związaną z tym pomoc uchodźcom.

W treści rozporządzenia dodano nowe rozdziały i paragrafy klasyfikacji budżetowej oraz objaśnienia do poszczególnych podziałek klasyfikacji budżetowej.

Do ważniejszych zmian, na które trzeba zwrócić uwagę, należy dodanie nowych rozdziałów klasyfikacji, takich jak m.in.:

- **01045** „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich". W rozdziale tym ujmowane są dochody i wydatki związane z finansowaniem działań realizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w okresie programowania 2023–2027, z wyjątkiem wydatków na zadania, dla których przewidziano odrębne rozdziały klasyfikacji budżetowej;
- **70018** „Rządowy Fundusz Mieszkaniowy". Na mocy ustawy z dnia 1 października 2021 roku *o gwarantowanym kredycie mieszkaniowym*[1], utworzony został nowy Fundusz w Banku Gospodarstwa Krajowego, który będzie stanowił źródło finansowania zadań związanych z gwarantowanymi kredytami mieszkaniowymi, w tym wypłat z tytułu gwarancji i spłat rodzinnych. Pozwoli to na identyfikację przepływów pomiędzy budżetem państwa a Funduszem;
- **72003** „Działalność Funduszu Cyberbezpieczeństwa". Na mocy ustawy z dnia 2 grudnia 2021 roku *o szczególnych zasadach wynagradzania osób realizujących zadania z zakresu cyberbezpieczeństwa*[2], został utworzony nowy państwowy fundusz celowy, który może otrzymywać dotacje z budżetu państwa. Utworzenie rozdziału pozwoli na identyfikację przepływów pomiędzy budżetem państwa a Funduszem;
- **75224** „Kwalifikacja wojskowa" (uchyla się równocześnie rozdział 75045 o tym samym tytule);
- **75639** „Ryczałt od przychodów zagranicznych osób przenoszących miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej". W związku

[1] DzU 2021, poz. 2133 z późn. zm.
[2] DzU 2021, poz. 2333 z późn. zm.

z ustawą z dnia 29 października 2021 roku *o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw*[3] wprowadza się możliwość opodatkowania ryczałtem przychodów zagranicznych osób przenoszących miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- **75806** „Część rozwojowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego". W związku z ustawą z dnia 14 października 2021 roku *o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw*[4], wprowadza się nową część subwencji – część rozwojową, w celu wzmocnienia potencjału inwestycyjnego jednostek samorządu terytorialnego;
- **85517** „Rodzinny kapitał opiekuńczy". W związku z ustawą z dnia 17 listopada 2021 roku *o rodzinnym kapitale opiekuńczym*[5], umożliwi to wydzielenie środków na rodzinny kapitał opiekuńczy ze względu na ich odrębność względem innych świadczeń z zakresu wspierania rodziny.

W załączniku nr 3 do rozporządzenia zmieniono treść zapisu określającego katalog paragrafów klasyfikacji budżetowej, w których ujmuje się dochody majątkowe, zgodnie z którym: „Do dochodów majątkowych jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 235 ust. 3 ustawy, zalicza się paragrafy: 076–078, 080, 087, 609, 610, 618, 620, 625, 626, 628–635, **637–639**, 641–644, 651–653, 656, 661–666 i **668–671**".

Ponadto rozporządzenie wprowadza **nowe** paragrafy klasyfikacji budżetowej oraz zmiany w treści objaśnień:

- § 205 dotyczy dotacji i płatności otrzymywanych przez jednostki samorządu terytorialnego występujące w charakterze beneficjenta w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014–2020 oraz Perspektywy Finansowej 2021–2027;
- **§ 207** „Dotacja celowa dla jednostki samorządu terytorialnego na realizację własnych zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje dotacje na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 roku *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*[6];
- **§ 208** „Dotacja celowa dla jednostki samorządu terytorialnego na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 209** „Dotacja celowa dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje dotacje na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;

[3] DzU 2021, poz. 2105 z późn. zm.
[4] DzU 2021, poz. 1927 z późn. zm.
[5] DzU 2021, poz. 2270.
[6] DzU 2022, poz. 583 z późn. zm.

- **§ 210** „Środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 214** „Płatności w ramach budżetu środków europejskich na finansowanie planu rozwojowego";
- **§ 234** „Dotacja celowa dla jednostki spoza sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących związanych z pomocą obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje dotacje na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 235** „Środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy dla jednostki spoza sektora finansów publicznych". Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 435** „Zakup towarów (w szczególności materiałów, leków, żywności) w związku z pomocą obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje wydatki ponoszone w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 437** „Zakup usług związanych z pomocą obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje wydatki na zakup usług ponoszone w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 474** „Wynagrodzenia i uposażenia wypłacane w związku z pomocą obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje wynagrodzenia, uposażenia oraz dodatkowe wynagrodzenia roczne i uposażenia roczne wypłacane w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*. Paragraf ten nie obejmuje wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w paragrafie 475;
- **§ 475** „Wynagrodzenia nauczycieli wypłacane w związku z pomocą obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje wynagrodzenia oraz dodatkowe wynagrodzenia roczne nauczycieli wypłacane w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 483** „Równoważniki pieniężne i ekwiwalenty dla żołnierzy i funkcjonariuszy oraz pozostałe należności wypłacane w związku z pomocą obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje równoważniki i ekwiwalenty wypłacane w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 484** „Honoraria, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne i wynagrodzenia bezosobowe wypłacane w związku z pomocą obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje honoraria, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne i wynagrodzenia bezosobowe wypłacane w związku z realizacją zadań, o których

mowa w ustawie *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;

- **§ 485** „Składki i inne pochodne od wynagrodzeń pracowników wypłacanych w związku z pomocą obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje składki i inne pochodne od wynagrodzeń pracowników wypłacanych w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 486** „Pozostałe wydatki bieżące na zadania związane z pomocą obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje wydatki ponoszone w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- § 609 „Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z przeciwdziałaniem COVID-19". Paragraf ten dotyczy środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, o którym mowa w ustawie z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*[7], z wyłączeniem dofinansowania ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz środków z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych;
- **§ 610** „Wydatki na zadania inwestycyjne realizowane ze środków otrzymanych z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych";
- § 625 dotyczy dotacji i płatności otrzymywanych przez jednostki samorządu terytorialnego występujące w charakterze beneficjenta w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014–2020 oraz Perspektywy Finansowej 2021–2027;
- **§ 637** „Środki otrzymane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych na realizację zadań inwestycyjnych";
- **§ 638** „Środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy";
- **§ 639** „Środki na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy". Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*, z wyłączeniem środków z Funduszu Pomocy ujmowanych w paragrafie 638;
- **§ 646** „Środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy dla jednostki spoza sektora finansów publicznych". Paragraf ten obejmuje środki z Funduszu Pomocy na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;

[7] DzU 2020, poz. 374 z późn. zm.

- **§ 647** „Dotacja celowa dla jednostki spoza sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z pomocą obywatelom Ukrainy”. Paragraf ten obejmuje dotacje celowe na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 648** „Wydatki na inwestycje związane z pomocą obywatelom Ukrainy”. Paragraf ten obejmuje wydatki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 649** „Wydatki na zakupy inwestycyjne związane z pomocą obywatelom Ukrainy”. Paragraf ten obejmuje wydatki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 670** „Dotacja celowa dla jednostki samorządu terytorialnego na finansowanie lub dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy”. Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 671** „Dotacja celowa dla jednostki samorządu terytorialnego na inwestycje i zakupy inwestycyjne z zakresu administracji rządowej w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy”. Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*;
- **§ 672** „Dotacja celowa dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji i zakupów inwestycyjnych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy”. Paragraf ten obejmuje środki na realizację zadań wynikających z przepisów ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*.

Jednostki samorządu terytorialnego dostosują uchwały budżetowe na rok 2022 do zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 lipca 2022 roku *zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych* w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia rozporządzenia (tj. od dnia 27 lipca 2022 roku).

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z mocą od dnia 1 stycznia 2022 roku z wyjątkami określonymi w § 4.

Opracowanie:
NATALIA KOŁODZIEJ

Skład osobowy RIO w Rzeszowie

Prezes	– *Zbigniew K. Wójcik*
Zastępca Prezesa	– *Mirosław Paczocha*
Kolegium	– *Zbigniew K. Wójcik* Przewodniczący Kolegium – *Stanisław Biesiadecki* – *Maria Czarnik-Golesz* – *Edyta Gawrońska* – *Mariusz Hadel* Koordynator Zespołu w Krośnie – *Ryszard Kata* – *Jerzy Kos* – *Janusz Mularz* – *Alicja Nowosławska-Cwynar* – *Mirosław Paczocha* Koordynator Zespołu w Tarnobrzegu – *Urszula Pisarska* – *Sabina Szałankiewicz* – *Iwona Szymańska* – *Piotr Świątek* – *Agnieszka Trojnar* – *Krzysztof Wacek* Koordynator Zespołu w Przemyślu – *Waldemar Witalec*
Naczelnik Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej	– *Jan Cwynar*
Zastępca Naczelnika Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej	– *Ryszard Panek*

Naczelnik Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń	– *Lucyna Kuśnierz*
Zastępca Naczelnika Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń	– *Beata Łajtar*
Kierownik Biura	– *Anna Opalińska*
Radca Prawny	– *Maria Rzucidło*

Regionalna Komisja Orzekająca w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO w Rzeszowie

Przewodniczący	– *Mirosław Paczocha*
Zastępca Przewodniczącego	– *Waldemar Witalec*

Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych właściwy w sprawach rozpatrywanych przez Regionalną Komisję Orzekającą w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO w Rzeszowie

Rzecznik	– *Janusz Mularz*
Zastępca Rzecznika	– *Alicja Nowosławska-Cwynar*

ADRESY

Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie	
	35-064 Rzeszów, ul. A. Mickiewicza 10 35-959 Rzeszów 2, skr. poczt. 290 tel.: 17 85 900 50, 17 85 900 51, 17 86 269 26 fax: 17 85 900 52 lub wewn. 117 **e-mail: sekretariat@rzeszow.rio.gov.pl** **http://www.rzeszow.rio.gov.pl**
Prezes:	tel.: 17 85 215 25 **e-mail: prezes@rzeszow.rio.gov.pl**
Zastępca Prezesa:	tel.: 17 85 215 25 **e-mail: viceprezes@rzeszow.rio.gov.pl**
Kolegium:	tel.: 17 85 215 25, wewn. 113 **e-mail: kolegium@rzeszow.rio.gov.pl**
Naczelnik Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej:	tel.: 17 86 267 82 lub 17 85 900 50, wewn. 121 **e-mail: wkgf@rzeszow.rio.gov.pl**
Naczelnik Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń:	tel.: 17 85 900 47 lub 17 85 900 50, wewn. 124
Z-ca Naczelnika Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń:	tel.: 17 85 900 50, wewn. 125 **e-mail: wias@rzeszow.rio.gov.pl**
Kierownik Biura:	tel.: 17 86 267 86 lub 17 85 215 25, wewn. 102 **e-mail: biuro@rzeszow.rio.gov.pl**
Radca Prawny:	tel.: 17 85 215 25, wewn. 105 **e-mail: radca@rzeszow.rio.gov.pl**
Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń:	tel.: 17 85 900 45, 17 85 900 46 **e-mail: rzeszow@rio.gov.pl** **e-mail: sprawozdania@rzeszow.rio.gov.pl** *– do przesyłania sprawozdań w zakresie operacji finansowych* **e-mail: zal@rzeszow.rio.gov.pl** *– do przesyłania sprawozdań o zaległych należnościach przedsiębiorców* **e-mail: informacje@rzeszow.rio.gov.pl** *– do przesyłania informacji (ankiet, analiz itp.)* **e-mail: szkolenia@rzeszow.rio.gov.pl** *– do korespondencji związanej ze szkoleniami* **e-mail: karta.nauczyciela@rzeszow.rio.gov.pl** *– do przesyłania sprawozdań z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli*

Regionalna Komisja Orzekająca w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO w Rzeszowie:	tel.: 17 85 900 50, wewn. 112 **e-mail: kndfp@rzeszow.rio.gov.pl**
Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych właściwy w sprawach rozpatrywanych przez Regionalną Komisję Orzekającą w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO w Rzeszowie:	tel.: 17 85 900 50, wewn. 112, 129 **e-mail: rzecznik@rzeszow.rio.gov.pl**

Zespół Zamiejscowy w Krośnie

38-400 Krosno, ul. Bieszczadzka 5
tel.: 13 43 261 66, 13 43 642 88,
13 43 697 30, 13 43 697 31

e-mail: krosno@rzeszow.rio.gov.pl
– do przesyłania sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Zespół Zamiejscowy w Tarnobrzegu

39-400 Tarnobrzeg, ul. Św. Barbary 12
tel.: 15 82 330 66, 15 82 224 56, 15 82 362 64

e-mail: tarnobrzeg@rzeszow.rio.gov.pl
– do przesyłania sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Zespół Zamiejscowy w Przemyślu

37-700 Przemyśl, ul. Św. Jana Nepomucena 7
tel.: 16 67 877 66, 16 67 857 79, 16 67 891 31

e-mail: przemysl@rzeszow.rio.gov.pl
– do przesyłania sprawozdań w zakresie operacji finansowych